

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Θα φύγω όταν το αποφασίσω εγώ και όχι οι άλλοι

Στην απόφαση να αποχωρήσει από το πηδάλιο της Εκκλησίας της Κύπρου όταν θα αισθανθεί ότι δεν μπορεί να την υπηρετεί έχει καταλήξει ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β'. Σε συνέντευξή του στην «Κ», ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας σημειώνει με νόημα πως την απόφαση απόσυρσης θα την πάρει ο ίδιος και όχι κάποιοι άλλοι. Ο Μακαριότατος αναφέρεται στις εκλογές για ανάδειξη νέου Μητροπολίτη Κιτίου εκφράζοντας την υποστήριξή του στον Επίσκοπο Αρσινόης Νεκτάριο. Ο Κύπρου Χρυσόστομος Β' απαντά και όσους τον επέκριναν για τη μη παρούσά του στην κηδεία του Δημήτρη Χριστόφια. **Σελ. 6**

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Πήραμε πολλά μέτρα κατά του ξεπλύματος

Αμογη χαρακτηρίζει η Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Δήμητρα Καλογήρου τη μέχρι τώρα συνεργασία με τους αξιολογητές της Moneyval, προσθέτοντας ότι έχουν δοθεί πολλά στοιχεία και πληροφορίες για τα μέτρα που λαμβάνονται για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Τονίζει επίσης ότι η Κύπρος θα εφαρμόσει τις εισηγήσεις που θα υποβάλει η Moneyval όταν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση. **Οικονομική, σελ. 6**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Στόχος η προσέλκυση νέων επενδύσεων

Εάν η νέα κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας λάβει εμπροσθοβαρή και αξιόπιστα μέτρα για την προσέλκυση νέων επενδύσεων, η οικονομία θα εισέλθει γρήγορα σε έναν ενάρετο κύκλο αξιοπιστίας - εμπιστοσύνης - ανάπτυξης, λέει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας. Σημειώνει δε ότι συνιστά σοβαρή πρόκληση για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5% του ΑΕΠ το 2019 για την κυβέρνηση Κυρ. Μητσοτάκη. **Σελ. 20**

ΕΛΛΑΔΑ

Εργο μιας τετραετίας μέσα σε έξι μήνες

Κρίσιμο θεωρεί το διάστημα έως το τέλος του έτους ο κ. Μητσοτάκης. Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας εκτιμά πως εάν επιτύχει τους στόχους που έχουν τεθεί, θα είναι ευκολότερο να επαναδιαπραγματευθεί τα πρωτογενή πλεονάσματα. Στην ατζέντα του κ. Μητσοτάκη βρίσκεται ψηλά και η αλλαγή του εκλογικού νόμου. **Σελ. 4, 6**

Πήρε τους S400 και στέλνει τελεσίγραφα

Είμαστε έτοιμοι για συμβιβαστικές φόρμουλες και λύσεις win-win σε Ιράκ, Συρία και Κύπρο, διαμνύνει η Άγκυρα

Άμα και τη παραλαβή των πρώτων τεμαχίων των S400, η Τουρκία προχώρησε επιθετικά στο επικοινωνιακό παιχνίδι προειδοποιώντας, δίκην τελεσιγράφου, όσους έχουν μαζί της ανοικτά μέτωπα: «Το μήνυμα που εκπέμπουμε είναι ξεκάθαρο. Ελάτε να

συνεργαστούμε και να καταλήξουμε σε συμφωνίες που θα εξυπηρετούν αμοιβαία τα συμφέροντά μας». Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, τις γεωτρήσεις και το ενεργειακό τοπίο της Ανατολικής Μεσογείου, η Άγκυρα, αψηφώντας τις προειδοποιήσεις των ΗΠΑ και της

**Ιράν, Συρία
και Κύπρος
οι παραλήπτες**

Ε.Ε., πιέζει τη Λευκωσία για μια συμβιβαστική φόρμουλα στο ζήτημα των υδρογονανθράκων. Την ίδια ώρα στη συνοριακή γραμμή Συρίας-Τουρκίας, η Άγκυρα αναπτύσσει μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις. Περίπου 80.000 Τούρκοι στρατιώτες αναμένουν την

τελική εντολή για γενική έφοδο στη Συρία, από τουλάχιστον δέκα σημεία. Για την Ουάσινγκτον, στο σημείο που έχουν φτάσει τα πράγματα, οι κυρώσεις ενδέχεται να μην είναι αρκετές για διαχείριση της κατάστασης στην περιοχή. **Σελ. 9**

Τριγμοί στις διπλωματικές σχέσεις ΗΠΑ - Βρετανίας

Ο Ντόναλντ Τραμπ, με την παραίτηση του Βρετανού πρέσβη στην Ουάσινγκτον Κιμ Ντάρκ, πέτυχε τον στόχο του, καθιστώντας σαφές ποιο είναι το αφεντικό σε αυτή την τόσο ασύμμετρη «ειδική σχέση». Ο Μπόρις Τζόνσον αναμένεται να αναλάβει τα ηνία της Βρετανίας μέσα στο επόμενο δεκαπενθήμερο με την υπόθεση ότι θα βγάλει τη χώρα του από την Ε.Ε. μέχρι την 31η Οκτωβρίου. Μια προνομιακή εμπορική συμφωνία με την Αμερική και με όλες τις χώρες της Αγγλόσφαιρας υποτίθεται ότι θα απορροφήσει τους αναπόφευκτους κραδασμούς της εξόδου. **Σελ. 21**

Η «Λιβελούλα» πετάει στον Τιτάνα

Θα τη στείλει η NASA το 2034

Το σχέδιο της NASA προκειμένου να αναζητήσει στοιχεία για τη δημιουργία της ζωής στον πλανήτη μας θα στείλει τη «Λιβελούλα», ένα μη επανδρωμένο διαστημικό όχημα, στον μεγαλύτερο δορυφόρο του Κρόνου, προκειμένου να αναζητήσει κατά πόσον υπάρχουν ίχνη ζωής. **Σελ. 25**

Ξένοι ορέγονται το χαλούμι μας

Προσπάθειες υπόσκαψης

Σε σκοπιμότητες και συμφέροντα από εταιρείες στη Σουηδία που θέλουν να πλύνουν το χαλούμι αποδίδουν οι τυροκόμοι τα περί αντιβιοτικών στο κυπριακό προϊόν. Ο υπουργός Γεωργίας διαβεβαιώνει ότι το κυπριακό χαλούμι δεν περιέχει επιβλαβή κατάλοιπα. **Οικονομική, σελ. 4**

Στη στενωπό διλημμάτων ο Νικόλας

Τα σενάρια συμμαχιών για την Προεδρία της Βουλής και το '23

Οι βουλευτικές εκλογές και τα εκλογικά αποτελέσματα θεωρούνται η απαρχή των οποίων αποφάσεων για συμμαχίες και συνεργασίες τόσο όσον αφορά την προεδρία της Βουλής όσο και για τις προεδρικές εκλογές του 2023. Ο ΔΗΚΟϊκός Πρόεδρος θα πρέπει ωστόσο να κάνει σχεδιασμούς για το πώς θα κινηθεί αν

εξακολουθεί να τον ενδιαφέρει να έχει μερίδιο στην εξουσία. Θα συνεχίσει τις προσπάθειες με τον Ενδιάμεσο; Ανοικτό βεβαίως είναι αν οι χαμηλοί αντιπαρεθετικοί τόνοι που ακολουθεί το τελευταίο διάστημα είναι αποτέλεσμα των σκέψεών του για συνεργασία, είτε με την Δεξιά, είτε με την Αριστερά. **Σελ. 10**

Ρίχτερ στις τράπεζες από τη Βουλή

Χάρης: Θα εισηγηθώ αναπομπή του νόμου για τις εκποιήσεις

Σεισμό πολλών Ρίχτερ προκάλεσε στις τράπεζες η ψήφιση από τη Βουλή της πρότασης νόμου που αλλάζει τις πρόνοιες του πλαισίου των εκποιήσεων. Οι τράπεζες εκτιμούν ότι η απόφαση θα δυσχεράνει τις προσπάθειές τους για μείωση των ΜΕΔ και θα ενθαρρύνει τους κακοπληρωτές. Ο υπ. Οικονομικών θα εισηγηθεί στον

πρόεδρο Αναστασιάδη να αναπέμψει το νόμο, αφού, όπως αναφέρει, υπονομεύεται το δημόσιο συμφέρον. Εκφράζει επίσης την ελπίδα να υπάρξει σοφότερη αντιμετώπιση του θέματος. Ταυτόχρονα, το υπ. Οικονομικών θα ζητήσει γνωμοδότηση της ΕΚΤ για τις επιπτώσεις από την υλοποίηση της απόφασης. **Οικονομική, σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι ελέφαντες

Με την έναρξη της παραλαβής από την Τουρκία των ρωσικών πυραύλων S-400, το γεωστρατηγικό παιχνίδι στη Μέση Ανατολή έχει αλλάξει διάσταση τόσο που να είναι αποκλειστικά για ελέφαντες. Η Άγκυρα ρίχνει στο παιχνίδι βαριά χαρτιά επιχειρώντας να μετατρέψει τις ζημιές που είχε σε κέρδη. Εξού και η έκκληση που διακοίνωσε, δίκην τελεσιγράφου, ότι είναι έτοιμη για λύσεις win-win σε Ιράκ, Συρία και Κύπρο. Στην περίπτωση μας το γεγονός ότι δεν λαμβάνει υπόψη τις προειδοποιήσεις ΗΠΑ και Ε.Ε. για κυρώσεις, τόσο για τους S-400 όσο και για το ζήτημα της προκλητικής παρουσίας της στις θάλασσες της Κύπρου, εξυπακούεται ότι χρειάζεται από πλευράς Λευκωσίας αυστηράς συνετή συμπεριφορά με τους ευρωπαίους εταίρους μας κι όχι παχιά λόγια. Διότι οι ελέφαντες μπορεί να είναι και απρόβλεπτοι όταν τσακώνονται.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Μυκηναικό κέντρο της Ικλαινας Μεσσηνίας

Ο αρχαιολόγος του Πανεπιστημίου του Μιζούρι, Μιχάλης Κοσμοπούλος, μιλάει στην «Κ» για τις ανασκαφές στο Μυκηναικό κέντρο της Ικλαινας Μεσσηνίας, στην Πελοπόννησο. Η πρώτη φάση της ανασκαφής έφερε στο φως την πρωιμότερη πινακίδα Γραμμικής Β'. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Γιώργος Σκαρπάρης: «The Dark Side of the Moon»

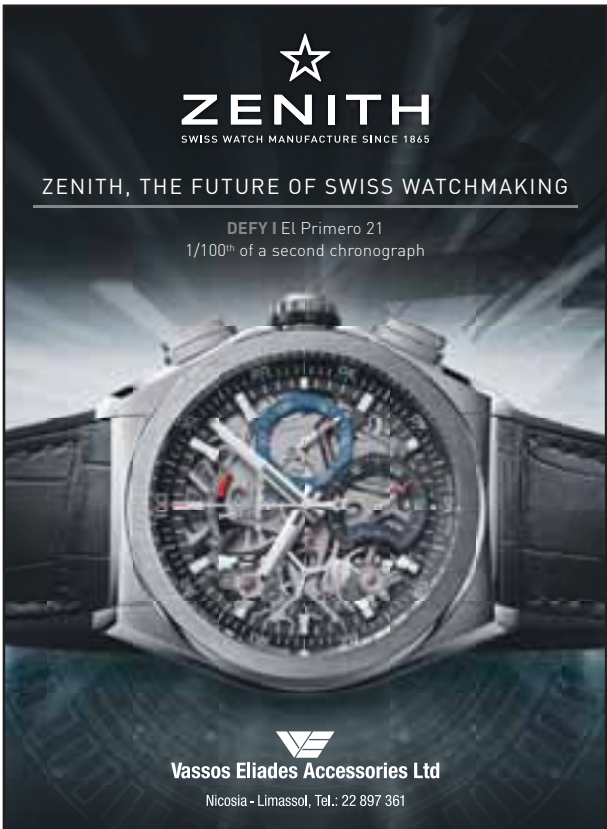
Στο φεστιβάλ του Φέγγαρου ο κιθαρίστας και η μπάντα που έφτιαξε από τους μισιούς, όπως τους αποκαλεί, θα παρουσιάσουν το εμβληματικό άλμπουμ των Pink Floyd «The Dark Side of the Moon», όπως ακριβώς ηχογραφήθηκε το 1973. **Ζωή, σελ. 3**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Θερινό σινεμά στο «Κωνσταντία» της Λευκωσίας

Η «Κ» σας προτείνει μερικές ταινίες που θα προβάλλονται στον κινηματογράφο «Κωνσταντία» αφού εκεί τα καλοκαίρια έχουν γίνει θεσμός. Μια κλασική ταινία και άλλες τέσσερις ενδιαφέρουσες ξενόγλωσσες ταινίες υπόσχονται συγκίνηση και απόδραση. **Ζωή, σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το μέγεθος της προδοσίας

Σαράντα πέντε ολόκληρα χρόνια μετά και κάθε που το ημερολόγιο δείχνει 15 Ιουλίου —τι σου είναι το μυαλό!- μαζεύονται όλες εκείνες οι συγκλονιστικά τραγικές στιγμές και κατακυριεύουν τις αισθήσεις. Τόσο που η μυρουδιά του αίματος που στέγνωνε στα ρούχα και στο δέρμα μου κι απέπνεε μια απαίσια μια βρωμερή οσμή θανάτιλας, να μου προκαλεί ακόμα και σήμερα αναγούλες.

Σαράντα πέντε ολόκληρα χρόνια μετά. Κι εκείνη η εικόνα με τους νεκρούς στην καρότσα του ημιφορτηγού με τα καρπούζια, που πάγωσε από τότε στα μάτια μου, με καταδιώκει κάθε που ο καυτός κυπριακός ήλιος μοιράζει τον Ιούλη στα δυο. Τις προάλλες, όταν είδα το πρόγραμμα εκδηλώσεων στο Μαρί σκέφτηκα ότι κάθε Ιούλη μάς σκεπάζει ένα νεφικό φόβου για το ενδεχόμενο άλλης μιας τραγωδίας, 11 Ιουλίου -Μαρί, 15 Ιουλίου - φασιστικό πραξικόπημα, 20 Ιουλίου - τουρκική εισβολή. Το βράδυ είδα στο όνειρό μου -μάλλον εφιάλτης θα ήτανε- ότι προσπαθούσα να πουλήσω τον Ιούλη -λες και ήταν εμπόρευμα, σε μια ζωοπλήγη στο πευκόδεντο του Αγίου Γεωργίου Κοντού στη Λάρνακα, όπου με πήγαινε μικρό ο παππούς μου να βλέπω τα ζώα. Ξύπνησα κάθιδρος, όμως ο ιδρώτας αυτός λες και ήταν από βροχή καθαρκτική, είχε καθαρίσει εντελώς το μυαλό μου. Ήμουν πια σίγουρος για τα επόμενά μου βήματα. Κάθε μέρα θα πρέπει να κάνω ένα πραξικόπημα. Μια ανατροπή. Αν το θέλετε στο αριστερό του μοτίβο, μια επανάσταση. Γιατί: Απλά διότι δεν έπαψε να ισχύει σε αυτό τον δύστυχο τόπο ο αιοσχρός τριπλός συνδυασμός, της έλλειψης λογοδοσίας, της ατιμωρησίας και της ασυδοσίας.

Το μεγαλύτερο έγκλημα κατά της Κύπρου στη σύγχρονη εποχή είναι αδιαμφισβήτητα το συνδυασμένο εκείνο έγκλημα του 1974, το πραξικόπημα και η εισβολή που ακόμα συνεχίζονται. Τον Δεκέμβριο του 1974, επιστρέφοντας στην Κύπρο, ο πρόεδρος και αρχιεπίσκοπος Μακάριος, διακήρυξε την πολιτική του κλάδου ελαίας και ως άλλος αυτοκράτορας συγκώρεσε όλους εκείνους που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συνέβαλαν στο πραξικόπημα,

που έφερε στην Κύπρο τον τουρκικό στρατό. Γύρω στις 4.000 οι νεκροί αν προσθέσει κανείς αγνοούμενους και πεσόντες. Το πιο καθοριστικό ήταν όμως πως για πρώτη φορά κατακτητής τούτου του νησιού, από τους τόσους που πέρασαν από δω, ξερίζωσε από τα σπίτια τους σχεδόν 200 χιλιάδες ανθρώπους.

Κατά την πεποίθησή μου οριστικά πλέον διότι το έγκλημα συνεχίστηκε από τις ηγεσίες των Ε/κ τα 45 αυτά χρόνια που διέρρευσαν από τότε. Η ατιμωρησία των πραξικοπηματιών εκείνης της εποχής συνδυασμένη με την ατιμωρησία των «πραξικοπηματιών» της μετέπειτα εποχής, έφερε τη σημερινή ασυδοσία μιας μεγάλης κάστας ανθρώπων, μιας «υψηλής στάθμης» τάχατες κοινωνικής ομάδας που με διάφορες επινοήσεις και κόλπα που συχνά νομιμοποιούνται και μέσω του κοινοβουλίου και γίνονται νόμοι, λυμαινούνται τον φυσικό πλούτο του τόπου αλλά και τις δυνατότητες για παραγωγή υπεραξίας από τον ανώνυμο πολίτη και κυριαρχούν στην οικονομική και πολιτική ζωή. Κι όχι μόνο αυτό αλλά τυγχάνουν και μιας εξόφθαλμης ασυλίας, έτσι που να μην τους αγγίζει η όποια τιμωρία. Έτσι για να μιλάμε με παραδείγματα, ερωτά: Ποιοι τιμωρήθηκαν για το πραξικόπημα; Ποιοι τιμωρήθηκαν για το σκάνδαλο Μιλόσεβιτς; Ποιοι τιμωρήθηκαν για το σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου; Ποιοι τιμωρήθηκαν για το κούρεμα; Ποιοι τιμωρήθηκαν για τον Συνεργατισμό; Προσθέστε τώρα όλα εκείνα τα δισεκατομμύρια που τσέπωσαν οι ατιμώρητοι καθώς και τα θύματα που πλήρωσαν με τη ζωή τους ή με την απώλεια της περιουσίας τους ή της δουλειάς και των εισοδημάτων τους το τίμημα και θα αντιληφθείτε ποιο και πόσο είναι το μέγεθος της προδοσίας που βίωσε και βιώνει ο λαός μας. Γι' αυτό άμα θέλετε να αλλάξει εκ θεμελίων αυτός ο τόπος, χάριν των παιδιών και των εγγονιών μας, πρέπει καθαμερινά να ανατρέπεται το κατεστημένο που συναντάτε. Ξεκινώντας από αυτούς που σταθεμύουν στους χώρους στάθμευσης των αναπήρων μέχρι κι εκείνους που έκαμαν, μέσω των πολιτικών τους, αυτό τον λαό ανάπηρο.

paraschosa@kathimerini.com.cy

Εκθέματα όπως η αρχαία αιγυπτιακή επιγραφή του 1600 π.Χ. (αριστερά), παλαιότερα με έργα του Βιργιλίου του 1500 (μέσον) αλλά και τα νέα σύμβολα της ηλεκτρονικής γραφής (δεξιά) παρουσιάζει η Βρετανική Βιβλιοθήκη.

Από τα αιγυπτιακά ιερογλυφικά στα... emojis

Ο δάσκαλος έγραψε μια πρόταση σε δύο αράδες και ζήτησε από τον μαθητή να την αντιγράψει καλλιγραφικά. Επειτα έλεγε το αποτέλεσμα: Δυστυχώς, η αντιγραφή είχε πολλά λάθη. Και όμως, το συγκεκριμένο μαθητικό «τετράδιο» αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εκθέματα της πολυσυζητημένης έκθεσης για την ιστορία της γραφής, που πραγματοποιείται στη Βρετανική Βιβλιοθήκη, στο Λονδίνο. Βλέπετε, ο συγκεκριμένος δάσκαλος και ο μαθητής έζησαν στην Αίγυπτο πριν από δύο χιλιάδες χρόνια. Και έκαναν τότε το μάθημα των ελληνικών πάνω σε έναν πίνακα από κερί, που διασώθηκε όλους αυτούς τους αιώνες για να το περιεργάζονται τώρα επισκέπτες απ' όλον τον κόσμο.

Είναι ένα από τα 100 εκθέματα, τεκμήρια της γραφής σε μια διαδρομή 5.000 χρόνων σε όλο τον κόσμο. Διαδρομή που ξεκινά από τα αιγυπτιακά ιερογλυφικά και τα σκαλισμένα σε πέτρα σύμβολα των Μάγια, περιλαμβάνει μεσαιωνικά χειρόγραφα και τις πρώτες καλλιγραφικές εκτυπώσεις και φτάνει έως τα τυποποιημένα emojis. Στις υποβλητικά φωτισμένες αιθουσες της Βρετανικής Βιβλιοθήκης παρουσιάζονται μονάκριβα τεκμήρια, όπως αιγυπτιακό μνημείο 3.600 χρόνων από ασβεστόλιθο, με ιερογλυφικά που υμνούν τον θεό του κάτω κόσμου Οοσιρ και αποτελεί το αρχαιότερο απόκτημα του ιδρύματος. Εκτίθενται ακόμη ένα από τα αρχαιότερα διατηρούμενα δείγματα των πρώτων σταδίων της αλφαβήτου όπως τη χρησιμοποιούμε σήμερα, δάνειο από το Βρετανικό Μουσείο. Ένα μνημείο των Μάγια ύψους 2,19 μ. με ιερογλυφικά. Το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε

Η ιστορία της γραφής μέσα από 100 εκθέματα, σε μια διαδρομή 5.000 χρόνων σε όλο τον κόσμο, στη Βρετανική Βιβλιοθήκη.

στη Βρετανία με τις «Ιστορίες του Καντέρμπερι» του Τζέφρι Τσόσερ, χρονολογίας 1476-1477. Παπικά διατάγματα τυπωμένα από τον Γουτεμβέργιο. Πάπυρος μήκους 2,44 μ. που καταγράφει την πώληση μιας ιδιοκτησίας στην Ιταλία του 571 και είναι ο μακρύτερος άθικτος πάπυρος στη Βρετανική Βιβλιοθήκη.

Εκτίθενται όμως και χειρόγραφα ιστορικών φυσιογνωμιών από τον Μότσαρτ έως τον Τζέιμς Τζόις, το ημερολόγιο της Φλόρενς Νάιτινγκεϊλ με τα ραντεβού της για το 1877, έως και ένα απολαυστικά θυμωμένο τηλεγράφημα που έστειλε ο Τζον Οσμωρν το 1966 απευθυνόμενος σε έναν κριτικό των Times ο οποίος είχε κατακρίνει ένα έργο του: «Η δημιουργία είναι ασφαλώς κάτι που δεν αναγνωρίζετε. STOP. Πώς θα μπορούσατε εξάλλου, εφόσον δεν την αντιλαμβάνεστε. STOP. Εντάξει λοιπόν. STOP. Από τούδε και εις το εξής, αρχίζει ανοικτός πόλεμος ανάμεσά μας». Ασφαλώς, η έκφραση του θυμού δεν υπήρξε ο κυριότερος λόγος για τον οποίο χρειάστηκε να επινοηθεί η γραφή. Οι άνθρωποι άρχισαν να γράφουν για να θυμούνται κάτι, για να επικοινωνούν μεταξύ τους, για να επιβεβαιώνουν μια συναλλαγή, για να τι-

μούν κάποιον, ακόμα και για να διαδηλώνουν μια πολιτική πεποίθηση. Ήδη από το 7.500 π.Χ. στη Μεσοποταμία κατέγραφαν τα προϊόντα που αφορούσαν οι συναλλαγές τους, μιμούμενοι τα σχήματά τους — σφαιρικό, κωνικό κ.λπ. Ενώ οι Σουμέριοι απεικόνιζαν τους νεκρούς τους με φωνητικά σύμβολα σκαλισμένα στα προσωπικά τους είδη που έκρυβαν στους τάφους τους. Και αύριο;

«Από τα οδοσώματα έως τα κοινωνικά δίκτυα, η γραφή μας περιβάλλει στον σύγχρονο κόσμο και καθρεφτίζει την ποικιλομορφία όλων όσων τη χρησιμοποιούν», σημειώνει ο επιμελητής της έκθεσης Αντριαν Εντουαρντς. Και συνεχίζει: «Στη διάρκεια των 5.000 χρόνων, κατά τα οποία ο λόγος μετατράπηκε κατ' αρχάς σε σύμβολα, η γραπτή επικοινωνία προκάλεσε εξελίξεις τόσο ποικίλες όσο είναι οι τυπωμένοι Τύπος και τα smartphones. Σήμερα, ωστόσο, νέες τεχνολογίες μας επιτρέπουν να αντικαταστήσουμε τις γραπτές λέξεις με φωτογραφίες, βίντεο και φωνητικές ηχογραφήσεις. Η έκθεση αυτή εξετάζει τη επιφυλάσσει το μέλλον στη γραφή και πώς θα επιλέξουμε να αφήσουμε το σημάδι μας κατά τις επόμενες δεκαετίες».

Για να μη νομίζει κανείς ότι η έκθεση αφορά μόνο γλωσσολόγους, οι υπεύθυνοι της Βρετανικής Βιβλιοθήκης έχουν διοργανώσει, εκτός από παράλληλες ομιλίες και ξεναγήσεις, σεμινάρια ιαπωνικής καλλιγραφίας και αρχαίων ελληνικών, μέχρι και πάρτι με διάσημα ονόματα από τη νεοϋορκέζικη σκηνή του γκράφιτι της δεκαετίας του '80, ενώ στις 17 Ιουλίου θα γιορτάσουν και τη World Emoji Day, τη Διεθνή Ημέρα... Emoji.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

14. VII. 1939

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗ ΜΟΓΓΟΛΙΑ: Την αυγή της 8ης Ιουλίου τα ιαπωνο-μαντζουριανά στρατεύματα λαβόντα νέας ενισχύσεις εφεδρειών ελθούσας εκ Μαντζουρίας, καθώς και μέγαν αριθμόν αξιωματών, βαρέος πυροβολικού και αεροπλάνων, εξαπέλυσαν και πάλιν σφοδράν επίθεσιν κατά της Εξωτερικής Μογγολίας [...]. Από της 8ης μέχρι της 12ης Ιουλίου ανατολικώς του ποταμού Χαλ-χάιν διεξήχθησαν λυσσώδεις μάχαι με πάλην σώμα προς σώμα. Διά σφοδράς αντε-

πιθέσεως τα μογγολο-σοβιετικά στρατεύματα υποστηριζόμενα υπό αεροπλάνων μάχης και βομβαρδιστικών απέχρυσαν μετ' επιτυχίας όλας τας ιαπωνο-μαντζουριανές επιθέσεις. Ήδη τα μογγολο-σοβιετικά στρατεύματα διατηρούν σταθερώς τας θέσεις των.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΤΤΑ: Η Ιταλική Κυβέρνησις απηύθυνε εις την γαλλικήν Κυβέρνησιν την κάτωθι διακοίνωσιν: «Η Ιταλική Βασιλική Κυβέρνησις επληροφορήθη εκ του Τύπου την συμφωνίαν, η οποία συνήφθη την 23ην Ιουνίου μεταξύ της γαλλικής και της τουρκικής Κυβερνήσεως σχετικώς προς την εκχώρησιν του σαντζακίου της Αλεξανδρεττίας εις την Τουρκίαν. Η Ιταλία, εν τη ιδιότητι της εντολοδόχου Δυνάμεως —συμφώνως προς την απόφασιν της 25ης Απριλίου 1920 του Ανωτάτου Συμβουλίου των συμμάχων Δυνάμεων— λαμβάνει την τιμήν να διατυπώση μεγάλας επιφυλάξεις επί του περιεχομένου της συμφωνίας αυτής, η οποία συνήφθη εν αγνοία της και άνευ της συγκαταθέσεώς της και ήτις, προφανώς, ευρίσκει εις αντίθεσιν προς τους σκοπούς της εντολής και προς την θέλησιν των ενδιαφερομένων πληθυσμών».

Με άριστα το 10

1 Στη Μαγκιά. Ο Αντρέας Παπανδρέου το '80 βγήκε με το σύνθημα «Έξω από ΕΟΚ-ΝΑΤΟ». Στο τέλος έδωσε βάζοντες στους Αμερικανούς και έγινε κολυπτός του ευρωπαϊστή Μιτράν.

2 Στην άγνοια. Ο Αλέξης βγήκε πρωθυπουργός για να «σκίσει τα μνημόνια». Αντί να τα σκίσει έφτιαξε άλλα δύο και έγινε toy-boy της Μέρκελ.

3 Στα ζάρια. Ο Healthy πρόεδρος επανεξελέγη πρόεδρος για να βγάλει το αέριο και να βάλει όρους στην Τουρκία. Τώρα παρακαλάμε για συνομιλίες και συμφωνήσαμε την τηλεφωνική σύνδεση «ντόνιας» με τη «βόρεια» Κύπρο.

4 Στην ατάκα. Ένας ψυχραιμος πρώην πρόεδρος, αγαπητός του Τάσου, είπε σε ομήγυρη απογευματινού scotch με πρώην ακελικό βουλευτή: «Όσο είναι ο Άντρος στη θέση του γ.γ. ο Νίκαρας μπορεί να κάνει ό,τι θέλει». Το λακωνίζειν εστί φιλοσοφείν.

5 Στην αγάπη. Το ότι η πριγκιπική αυλή πλέον μιλά και με το ΑΚΕΛ, και μιλά πολύ, είναι κάπως Φούλη μου ε; #ekloges21

6 Στην μπάλα. Ο Παιδείας είναι στην έξοδο, το ίδιο και η Μεταφορών. Ο

«Ειρήνη, εμάς μας λείπει, του Άντρου όχι».

Υγείας δεν ξέρει από πού του έρχεται κάθε μέρα, ο Εσωτερικών βουτηγμένος στον μικρόκοσμό του, τον Εμπορίου τον έφαγε το χαλλούμι, τον Γεωργίας θα τον φάει ο Ακάμας, και ο Οικονομικών πακετάρει τα πράγματά του. Τι σου μένει από το Υπουργικό; Τη Ζέτα να νταντεύει τους μικρούς στα πόδια της και τον Άμυνας μετρά τους πυραύλους που πέφτουν

στον Πενταδάκτυλο.

7 Στο ταλέντο. Μέσα σε όλο αυτό το κράμα μετριότητας, γκαφτζήδων και απειρίας βασιλεύει ο Ατσάλκωτος που τρέχει και δεν φτάνει. Προβλέπω ενεργοποίηση της Αντιπροεδρίας της κυβέρνησης. Τουλάχιστον εδώ δεν θα χρειαζόμαστε αλλαγή του Συντάγματος.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Άνοιξε

το νέο πολυκατάστημα Kleima στη Λεμεσό!

Το νέο κατάστημα διαθέτει μεγάλη ποικιλία από έπιπλα, ηλεκτρικές συσκευές, κουζινικά, διακοσμητικά είδη, είδη προίκας, εργαλεία DIY, φυτώριο... σε τιμές Kleima!

ΛΑΡΝΑΚΑ

Τηλ. 24 821 954
Αγ. Αθανασίου 2
Αραδίππου

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΣΤΡΟΒΟΛΟ: Τηλ. 22 653 888
Βιολέτας 5, Βιομ. ζώνη Στροβόλου
2032 (πίσω από BMW)

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΛΑΤΣΙΑ: Τηλ. 22 571 707
Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 21
Έπιπλα Κήπου (εντός PERFECT U)

NEO

ΛΕΜΕΣΟ

Τηλ. 25 745 040
Ηλία Καννάουρου 148
Ύψωνας (πρώην Ellinas DIY)

f KleimaCyprus
i kleimacyprus

«Δαγκώνουν» οι μηχανισμοί αντιμετώπισης προβλημάτων

Η Έκθεση του γ.γ. θέλει ουσιαστική
πρόοδο εντός λογικού χρονικού πλαισίου

Ηνωμένα Έθνη-
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Η **έκθεση** του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ που δόθηκε την Τετάρτη στα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, εν όψει της συνεδρίασης του Συμβουλίου για την ανανέωση της θητείας της, επιβεβαιώνει δύο πράγματα: Πρώτον, την έντονη προσπάθεια του Αντόνιο Γκουτιέρρες, παρά τις δυσκολίες που προκαλούν οι πιέσεις των αμερικανών σε όλες τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις, να ανανεώνεται κανονικά η θητεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ με τους ίδιους όρους εντολής, ενόσω ακόμη διατηρούνται ζωντανές οι ελπίδες του γενικού γραμματέα για επανάλληψη των διαπραγματεύσεων και επίτευξη συμφωνίας για τη διευθέτηση του προβλήματος.

Δεύτερον, το γεγονός ότι οι συνθήκες έχουν αλλάξει και οι πιθανότητες να διατηρηθεί η Δύναμη ως έχει για περισσότερα χρόνια είναι περιορισμένες. Κι αυτό αποδεικνύεται τόσο από τους όρους που θέτει σε κάθε ανανέωση της θητείας της το Συμβούλιο Ασφαλείας, όσο και από την ανταποκριση του ίδιου του γενικού γραμματέα.

Ετσι, παρά το γεγονός ότι οι αναφορές στην αποστολή των καλών υπηρεσιών στην έκθεση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ήταν περιορισμένες, η όλη δομή της – και οι σχετικές αναφορές που αναμένεται να επαναλάβει στο ψήφισμά του το Σ.Α. – καθιστά σαφές ότι η ουσιαστική πρόοδος στο Κυπριακό και μάλιστα εντός ενός λογικού χρονικού ορίζοντα, είναι εκ των ων ουκ άνευ.

Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Στην έκθεση είναι εμφανής η σκληρή προσπάθεια του γενικού γραμματέα να αποδείξει στα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας το αδιαμφισβήτητο του επιχειρήματός του για την καθοριστική παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, εισηγουμένος εξάμηνη ανανέωση της θητείας της «ως αναγνώριση της συνέχισης της συμβολής της στη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας.» Αυτό αποτυπώνεται μέσω των λεπτομερών περιγραφών των προβλημάτων που υπάρχουν στην γραμμή αντιπαράθεσης, είτε αυτά αφορούν τις σχεδόν καθημερινές τριβές με πολίτες, είτε τις δραστηριότητες των κατοχικών στρατευμάτων στα Στρωβίλια και τη Δένεια.

«Οι συνεχιζόμενες παραβιάσεις και οι χαμηλές εντάσεις κατά την εξεταζόμενη περίοδο καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο η ΟΥΝΦΙΚΥΠ, μέσω της παρακολούθησης, της εμπλοκής της και των επαφών της, εξακολουθεί να διαδραματίζει έναν απαραίτητο

ρόλο στην πρόληψη της κλιμάκωσης. Με ανψουχεί το γεγονός ότι, εν αναμονή της πλήρους επανάλληψης των συνομιλιών στην Κύπρο, θα συνεχίζονται οι παραβιάσεις του στρατιωτικού στάτους κβο, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει απειλή για την ασφάλεια και τη σταθερότητα στη νεκρή ζώνη και πέραν αυτής. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνεχιζόμενη παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ παραμένει καθοριστική για την αναφορά και την αντιμετώπιση παραβιάσεων σύμφωνα με την εντολή της, την πρόληψη των εντάσεων, τη συμβολή στη δημιουργία συνθηκών που συμβάλλουν στην πολιτική διευθέτηση», επισημαίνει προς τα μέλη του Σ.Α. ο γ.γ., με έναν τρόπο που λειτουργεί αποτρεπτικά σε πιθανές απόπειρες αμφισβήτησης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

ΜΟΕ

Το δεύτερο σημείο που επικείμενο ο γ.γ. του ΟΗΕ ήταν – απουσία προόδου στην πολιτική διαδικασία – να υπερτονίζει τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης που τέθηκαν σε εφαρμογή και άλλα που συζητούνται ακόμη, δείχνοντας κατά κάποιο τρόπο στο Σ.Α. ότι οι συστάσεις μέσω των ψηφισμάτων του προς τις πλευρές πιδύων τόπο και υπό το βάρος των πιέσεων είναι δυνατόν να υπάρξει περαιτέρω πρόοδος στα ΜΟΕ. Ίσως μάλιστα να μην είναι υπερβολικό ότι η έκθεση δόθηκε στο Σ.Α. την ίδια ημέρα που ανακοινώθηκε η εφαρμογή της συμφωνίας για διαλειτουργικότητα της κινητής τηλεφωνίας.

Το θέμα των μηχανισμών

Οι πλέον προβληματικές αναφορές της έκθεσης – που σίγουρα θα προκαλέσουν διαβήματα από τη Λευκωσία – αφορούν στο ζήτημα της καθιέρωσης «μηχανισμών», όπου απευθείας στρατιωτικοί, αστυνομικοί και άλλοι εμπειρογνώμονες, με τη διευκόλυνση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα αντιμετωπίζουν απευθείας προβλήματα που αφορούν διάφορες εντάσεις, το κοινό έγκλημα, φυσικές καταστροφές. Σχετική αναφορά υπήρχε στο ψήφισμα 2453 που υιοθέτησε τον περασμένο Ιανουάριο το Σ.Α., ωστόσο η ιδέα δημοσιοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2017, μέσω της έκθεσης του γ.γ. για τα αποτελέσματα της στρατηγικής αξιολόγησης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Τότε, με αφορμή την προτροπή προς τις δύο πλευρές να συνεργαστούν, για να στεφθεί με επιτυχία «ο ρόλος της παρατήρησης, του συνδέσμου και της εμπλοκής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ», ο Αντόνιο Γκουτιέρρες είχε εκφράσει την ελπίδα «μακροπρόθεσμα, οι δύο πλευρές

Ο **Αντόνιο Γκουτιέρρες** κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, σημειώνοντας ότι το στάτους κβο δεν είναι βιώσιμο, ο ορίζοντας μιας ατέρμονης διαδικασίας βρίσκεται πίσω μας και όχι μπροστά μας και η εμπλοκή των πλευρών θα πρέπει να εμπνέεται από αίσθηση σκοπού να φτάσουν σε επιτυχές τέρμα εντός προβλέψιμου ορίζοντα.

Η πλευρά μας δεν έχει πρόβλημα να συναντηθεί με τον τουρκικό στρατό, αλλά συνάντηση με τις άνευ αρμοδιοτήτων «τ/κ δυνάμεις», εκτιμάται ότι απλά θα αναβάθμιζε το κατοχικό καθεστώς.

θα συναντηθούν απευθείας για να επιλύσουν ορισμένες από τις διαφορές τους. Ένα καλό παράδειγμα αυτού υπάρχει ήδη στο Κοινό Δωμάτιο Επικοινωνιών, το οποίο φέρνει μαζί αστυνομικούς και οι εμπειρογνώμονες από τις δύο πλευρές, υπό την αιγίδα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, για να εργαστούν σε ποινικά θέματα».

Στο θέμα αυτό, ενώ η πλευρά μας δεν έχει πρόβλημα να συναντηθεί με τον τουρκικό στρατό, συνάντηση με τις άνευ αρμοδιοτήτων «τουρκοκυπριακές δυνάμεις» απλά θα αναβάθμιζε το κατοχικό καθεστώς. Η προτροπή αυτή του 2453 είχε ήδη χαρακτηριστεί προβληματική τον περασμένο Ιανουάριο, όμως δεν κατέστη δυνατή η αφαίρεσή της, εξαιτίας της επιμονής των αμερικανών. Στη βάση αυτής της αναφοράς, η ΟΥΝΦΙΚΥΠ προχώρησε σε επαφές με τις δύο πλευρές, τα αποτελέσματα των οποίων κατέγραψε ο Γκουτιέρρες στην έκθεσή του.

«Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ διερευνά με τους ηγέτες και άλλους συναφείς συνομιλητές, δυνητικούς τομείς όπου οι δύο πλευρές θα μπορούσαν να επωφεληθούν από πιο συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και επίλυση προβλημάτων, προκειμένου να αποφευχθούν οι εντάσεις και τα αρνητικά περιστατικά ή / και να συνδράμουν με συγκεκριμένα οφέλη τον κόσμο μέσω πρακτικών τρόπων. Αυτοί περιλαμβάνουν τομείς όπως η ετοιμότητα και η αντίδραση σε καταστροφές, η ανταλλαγή πληροφοριών για το έγκλημα και υπόπτους, η αντίδραση στο μεταναστευτικό και η αντιμετώπιση στρατιωτικών εντάσεων. Όσον αφορά

τη δημιουργία ενός δυνητικού στρατιωτικού μηχανισμού μεταξύ των αντιτιθέμενων δυνάμεων, και οι δύο πλευρές εξέφρασαν ενδιαφέρον και αναγνώρισαν την πιθανή προστιθέμενη αξία ενός τέτοιου μηχανισμού».

Καταγράφοντας τις θέσεις των δύο πλευρών, αναφέρει ότι «ενώ η τουρκοκυπριακή πλευρά εξέφρασε την προθυμία της να εξετάσει ενισχυμένους ή καινούργιους μηχανισμούς, η ελληνοκυπριακή πλευρά ήταν επιφυλακτική για κάθε νέα ρύθμιση που θεωρεί ότι παρέχει αναγνωρισμένο καθεστώς στην άλλη κοινότητα, υποστηρίζοντας αντ' αυτού ότι τα ζητήματα αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω των υφιστάμενων τεχνικών επιτροπών».

Στα συμπεράσματά του, δείχνει να επιμένει στην πρόταση για αναζήτηση λύσεων, υποβαθμίζοντας κατά κάποιο τρόπο τις ανησυχίες της ελληνοκυπριακής πλευρές για αναγνώριση του ψευδοκράτους.

«Στις προσπάθειές τους για την προώθηση της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κοινοτήτων, οι τοπικοί και διεθνείς παράγοντες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις και τα εμπόδια που συνδέονται με το καθεστώς του βορρά και τις ανησυχίες που σχετίζονται με την «αναγνώριση». Διατηρώντας την πολιτική των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο και διασφαλίζοντας ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας επί του θέματος αυτού θα διατηρηθούν, οι ανησυχίες σχετικά με την «αναγνώριση» δεν θα πρέπει από μόνες τους να αποτελέσουν ανυπέρβλητο εμπόδιο για την ενισχυμένη συνεργασία. Καθώς οι πλευρές διερευνούν περαιτέρω ευκαιρίες για οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συνεργασίας, τις παρατηρώντας να σχεδιάζουν δημιουργικούς τρόπους για να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια, με σκοπό την επίτευξη ουσιαστικής πρόοδου και την παροχή απτών οφελών στις κοινότητές τους, χωρίς να θίγεται το ζήτημα της «αναγνώρισης». Τα Ηνωμένα Έθνη παραμένουν πλήρως αφοσιωμένα στην παροχή της απαραίτητης διευκόλυνσης και υποστήριξης».

Ακόμη μια διερεύνηση από την Τζέιν Χολ Λουτ

Οι **αναφορές** της έκθεσης στην αποστολή καλών υπηρεσιών, αν και αποτελούν επανάλληψη των όσων περιλάμβανε η τελευταία έκθεση καλών υπηρεσιών τον Απρίλιο και η έκθεση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ τον Ιανουάριο, δείχνουν τον γ.γ. να συνεχίζει να κρούει τον κώδωνα του κινδύνου προς τα μέρη.

Κατ' αρχάς σημειώνει ότι το στάτους κβο, δηλαδή η έλλειψη μιας λύσης για το Κυπριακό, δεν είναι βιώσιμο και σ' αυτό υπάρχει ευρεία συναίνεση. Το δεύτερο, ότι υπάρχει επίσης ευρεία υποστήριξη προς την άποψη ότι ο ορίζοντας μιας ατελείωτης διαδικασίας χωρίς αποτελέσματα βρίσκεται πίσω μας, όχι μπροστά μας.

Ετσι, επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς τα μέρη να συμμετάσχουν στην τρέχουσα διαδικασία διαβουλεύσεων εποικοδομητικά, δημιουργικά και με τον απαραίτητο επείγοντα χαρακτήρα. Και τα καλεί «να διπλοσίσουν τις προσπάθειές τους για την αποκατάσταση των ολοκληρωμένων διαπραγματεύσεων και η εμπλοκή τους θα πρέπει να εμπνέεται από μια αίσθηση σκοπού και αποφασιστικότητας για να φτάσουν σ' ένα επιτυχές τέρμα εντός ενός προβλέψιμου ορίζοντα».

Με εφόδια αυτή την αναφορά και την αναμενόμενη επανάλληψή της από το Σ.Α., η Τζέιν Χολ Λουτ αναμένεται να επισκεφθεί εκ νέου την Κύπρο την πρώτη εβδομάδα του Αυγούστου σε διερευνητική αποστολή. Ήδη την περασμένη Δευτέρα συνομιλήσε τηλεφωνικά με το Φόρεϊν Όφισ και στη συνέχεια με τους δύο ηγέτες και σίγουρα θα ακολουθήσει (αν δεν έγινε ήδη) τηλεφωνική επικοινωνία με Αθήνα και Άγκυρα. Οι εντάσεις από τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ δημιουργούν πρόβλημα καθώς η Λευκωσία ξεκαθάρισε ότι δεν συνομιλεί παρόντων του «Γιαβούζ» και του «Μπαρμπαρός», όμως οι εκτιμήσεις διπλωματικών κύκλων είναι πως η Άγκυρα και η τουρκοκυπριακή πλευρά θα ριξουν όλο το βάρος στο να αποσπάσουν δέσμευ-

ση σε αυστηρό χρονοδιάγραμμα της νέας προσπάθειας και ταυτόχρονα θα επιχειρήσουν να εξασφαλίσουν το τι θα συμβεί αν και η νέα προσπάθεια αποτύχει.

Πάντως, το γεγονός ότι η Λουτ θα μεταβεί στην Κύπρο τον Αύγουστο κι όχι στα τέλη Ιουλίου, αποτελεί ένδειξη ότι η υιοθέτηση του ψηφίσματος της ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα λάβει χώρα κανονικά στις 30 Ιουλίου κι όχι στις 24.

Απέφυγε να πάρει θέση

Πολλά παράπονα εκφράστηκαν εκ νέου στη Λευκωσία από το γεγονός ότι ο γ.γ. στην έκθεσή του αντιμετωπίζει τις εντάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ ως δικονομικά πτυχά του κυπριακού κι όχι ως παραβίαση των κυριαρχικών δικαιωμάτων ενός κράτους μέλους που απορρέουν από τη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας, από ένα άλλο κράτος. Αξίζει ωστόσο να επισημανθεί ότι και σε παρόμοιες διαμάχες (π.χ. Κίνα – Βιετνάμ, Κίνα – Φιλιππίνες), ο γενικός γραμματέας απέφυγε να λάβει θέση. Μία από τις ελάχιστες φορές που η Γραμματεία τοποθετήθηκε για το θέμα ήταν τον Ιούνιο του 2014, όταν ερωτηθείς για τη διαμάχη Κίνας – Βιετνάμ, ο εκπρόσωπος του γ.γ. είχε πει πως οι δύο χώρες «είναι ευπρόσδεκτες να συζητήσουν το θέμα και να φτάσουν σε λύση μέσω διαμεσολάβησης με τις καλές υπηρεσίες του γ.γ., αν και οι δύο πλευρές ζητήσουν αυτές τις υπηρεσίες». Κάτι που ωστόσο δεν έγινε. Στην περίπτωση της Κύπρου, αποφεύγει πλήρως να εισέλθει στην διακρατική διαμάχη και μένει στις δύο κοινότητες. Παράλληλα, δηλώνει και ανήσυχος για τα διάφορα γυμνάσια και ασκήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

«Εν τω μεταξύ, γράφει, συνεχίσει να υπάρχει μια ιδιαίτερα πυκνή συγκέντρωση διαφόρων εθνικών και κοινών ναυτικών και στρατιωτικών δυνάμεων και ασκήσεων έρευνας και διάσωσης και άλλων στην Ανατολική Μεσόγειο, συμπεριλαμβανομένων της Κύπρου».

... κάνουν τις συναλλαγές τους με χρεωστικές κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας ή της πρώην Συνεργατικής.

Αυτό το καλοκαίρι, κάθε εβδομάδα για 8 εβδομάδες:

- **50 τυχεροί κερδίζουν από €200**
- **1 μεγάλος τυχερός κερδίζει €2500**

Διάρκεια διαγωνισμού: 08/07/19 έως 01/09/19
1 συναλλαγή = 1 συμμετοχή στην κλήρωση
Όροι και προϋποθέσεις στο www.hellenicbank.com/summerwin

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Τα ΜΟΕ βάση λύσης ή παγίωσης τετελεσμένων

Προσπάθειες 27 ετών για άρση των αδιεξόδων στο Κυπριακό – Από το κλειστό αεροδρόμιο Λευκωσίας έως την κινητή τηλεφωνία

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η επίτευξη συμφωνίας στη διασύνδεση κινητής τηλεφωνίας μεταξύ ελεύθερων και κατεχόμενων περιοχών, αναμφίβολα ενισχύει τις αισιόδοξες φωνές στο Κυπριακό, ωστόσο, η ουσία του πολιτικού προβλήματος είναι οι συνομιλίες και όχι τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ), κατά τον Γλαύκο Κληρίδη το 2000. Συνολικά, 27 χρόνια μετά την εισαγωγή τους, οι απόψεις είναι διφορούμενες στο κατά πόσο τα ΜΟΕ αποτελούν βήματα λύσης, ή εργαλείο παγιοποίησης του υφιστάμενου διαιρετικού στάτους, στη λογική της φιλικής συνύπαρξης δυο λαών. Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή από το Νοέμβριο του 1992 μέχρι σήμερα, στις περισσότερες των περιπτώσεων τα ΜΟΕ χρησιμοποιήθηκαν σε περιόδους δύσκολες των ενδοκοινοτικών συνομιλιών. Οι όποιες συμφωνίες επιτεύχθηκαν τα 27 χρόνια αφορούσαν, κυρίως, θέματα χαμηλής πολιτικής και της καθημερινότητας των δυο κοινοτήτων. Ωστόσο, υπάρχουν και περιπτώσεις που δεν εξυπνέτησαν τον αντικειμενικό σκοπό και λειτούργησαν περισσότερο ως εργαλείο εδραίωσης της αποσχιστικής, παράνομης οντότητας των κατεχομένων.

Η αρχή των Μέτρων
Πρώτος συντάκτης ΜΟΕ ήταν ο Τζο Κλαρκ, ειδικός μεσολαβητής του γ.γ. του ΟΗΕ το 1992. Το πρώτο πακέτο προέκυψε σε μια δύσκολη φάση του Κυπριακού, με κύριο χαρακτηριστικό το κλίμα δυσπιστίας ανάμεσα στις δυο κοινότητες. Στις 25 Νοεμβρίου 1992 το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε με ψήφισμά του (789) ένα πακέτο οκτώ ΜΟΕ. Τα μέτρα αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης. Ενά-

μιση χρόνο αργότερα ο κατοχικός ηγέτης Ραούφ Ντενκτάς, συμφώνησε κατ’ αρχήν επί των ΜΟΕ. Η διπλωματία του πήγαινε – έλα στην Κύπρο του τότε Αναπληρωτή Ειδικού Αντιπροσώπου του γ.γ. του ΟΗΕ Γκουστάβ Φεϊσέλ δεν είχε αποτελέσματα, με κατάληξη την απουσία συμφωνίας, με ευθύνη της τ/κ πλευράς. Το πακέτο ΜΟΕ περιλάμβανε δυο ζητήματα ουσίας του Κυπριακού.

- Άνοιγμα του παλιού αεροδρομίου Λευκωσίας.
- Επιστροφή της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου στην ε/κ πλευρά.

Το 2000
Τα ΜΟΕ επιστρέφουν και πάλι στην ατζέντα του Κυπριακού, οκτώ χρόνια μετά την πρώτη προσπάθεια. Το 2000 και πάλι Κληρίδης και Ντενκτάς έχουν στο τραπέζι των εκ του σύνεγγυς στην Νέα Υόρκη πακέτο

Ανάμεσα στα ΜΟΕ που αποφασίσθηκαν τα τελευταία 27 χρόνια συμπεριλαμβάνονται και μέτρα-μονομερείς κινήσεις καλής θέλησης, όπως η άρση των ναρκοπεδίων στη νεκρή ζώνη και η καταστροφή 27.000 ναρκών.

ΜΟΕ τα οποία, ωστόσο, σύμφωνα με τον βετεράνο πολιτικό, δεν θα είχαν κανένα χαρακτήρα αναγνώρισης του ψευδοκράτους. Την περίοδο εκείνη οι δύο ηγέτες συμφωνούν, όπως οι πλευρές συνεργαστούν στο θέμα των αγνοουμένων με την ανταλλαγή πληροφοριών. Η επίτευξη συμφωνίας επί του προκειμένου,

Η αρχική άρση των περιορισμών στην ελεύθερη διακίνηση δεν ήταν αποτέλεσμα των δυο πλευρών, όμως στη συνέχεια έλαβε χαρακτήρα ΜΟΕ με χαρακτηριστικό παράδειγμα το οδόφραγμα της οδού Λήδρας και του Λιμνίτη.

είχε θετικές προεκτάσεις στο ανθρωπιστικό θέμα διερεύνησης της τύχης των αγνοουμένων, με την έναρξη ερευνών σε ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές.

Οδοφράγματα
Ένα χρόνο πριν την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., ο Ραούφ

Ντενκτάς τον Απρίλιο του 2003 προχωρά σε μερική άρση των περιορισμών που είχαν επιβάλει οι κατοχικές δυνάμεις το 1974 στη διακίνηση, προς και από τα κατεχόμενα. Η απόφαση για διάνοιξη, αρχικά των οδοφραγμάτων του Λήδρα Πάλλας, των Στροβιλιών και Περγάμου δεν ήταν ΜΟΕ,

ωστόσο πήρε χαρακτήρα Μέτρου Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης από την κίνηση καλής θέλησης της Κυπριακής Δημοκρατίας να ανοίξει το Μάρτιο του 2007, πρώτα το οδόφραγμα της οδού Λήδρας και τρία χρόνια αργότερα του Λιμνίτη. Ενδιάμεσα άνοιξαν τα οδοφράγματα του Αγίου Δομετίου και Αστρομερίτη. Η διάνοιξη οδοφραγμάτων υποστηρίχθηκε πως θα έσπαζε τον πάγο ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους συμβάλλοντας στην επανασύνδεση των δυο κοινοτήτων. Ωστόσο, 16 χρόνια μετά, η αρχική συναισθηματική έκρηξη που παρατηρήθηκε, υποχώρησε αισθητά μειώνοντας τις μετακινήσεις Ε/κ και Τ/κ προς εξυπηρέτηση του αντικειμενικού σκοπού που είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης. Στην παρούσα φάση και με βάση επίσημα στοιχεία, οι ροές από ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές αποδίδονται κυρίως στην αγορά προϊόντων. Μετά το άνοιγμα των οδοφραγμάτων η κυβέρνηση, μονομερώς, έδωσε στους Τ/κ το δικαίωμα της δωρεάν πρόσβασης στις υπηρεσίες δημόσιας υγείας. Μέτρο που έχει στόχο την εμπέδωση της εμπιστοσύνης. Η πολιτική των ΜΟΕ σε θέματα οδοφραγμάτων συνεχίσθηκε και από τους Αναστασιάδη και Ακιντζί με την διάνοιξη άλλων δύο, σε Λεύκα-Απλίκι και Δερύνεια.

Άρση ναρκοπεδίων
Η αποναρκοθέτηση της νεκρής ζώνης δεν αποτελεί, υπό την αυστηρή έννοια, ΜΟΕ, εντούτοις, αποφασίσθηκε και υλοποιήθηκε μετά από μεγάλη προσπάθεια και πίεση προς την τουρκική πλευρά. Η πρώτη κίνηση έγινε από πλευράς Κυπριακής Δημοκρατίας τον Ια-

νουάριο του 2002, με πρόταση στα Η.Ε. για πλήρη αποναρκοθέτηση όλων των ναρκοπεδίων εντός της νεκρής ζώνης, που στρώθηκαν από την Εθνική Φρουρά αμέσως μετά την τουρκική εισβολή του 1974. Μονομερώς η Εθνική Φρουρά ξεκίνησε την άρση ναρκοπεδίων, ενέργεια που είχε ως αποτέλεσμα τον Αύγουστο του 2005 οι δυνάμεις κατοχής να ξεκινήσουν ανάλογες εργασίες. Αποτέλεσμα ήταν η εκκαθάριση συνολικά 81 ναρκοπεδίων ή ύποπτων χώρων, με την καταστροφή συνολικά 27.174 νάρκες. Εντός νεκρής ζώνης παραμένει ένα ναρκοπέδιο των κατοχικών δυνάμεων σε περιοχή του χωριού Δερύνειας.

Αναστασιάδης-Ακιντζί
Στην 27χρονη ιστορία των ΜΟΕ στο Κυπριακό, η περίοδος Αναστασιάδης – Ακιντζί ίσως είναι η παραγωγικότερη στην οικοδόμηση μέτρων εμπιστοσύνης. Από το 2015 και μετά, οι ηγέτες των δυο κοινοτήτων συμφώνησαν σε πακέτο ΜΟΕ που εκτός από τα οδοφράγματα Λεύκας και Δερύνειας, καθώς και κινητής τηλεφωνίας αφορούσαν:

- Ένωση συστημάτων ηλεκτρισμού των δυο πλευρών.
- Τερματισμό παρεμβολών στις ραδιοφωνικές συχνότητες.
- Συμφωνία για κατάρτιση επιτροπής ισότητας των δυο φύλων.

Το 2019 τα ΜΟΕ αυξάνονται με την προσθήκη:

- Επιστροφή έργων Ε/κ καλλιτεχνών που κατείχε η τ/κ πλευρά από το 1974.
- Παραχώρηση από ε/κ πλευράς οπτικών και ακουστικών ηχογραφήσεων Τ/κ καλλιτεχνών της περιόδου πριν από το 1963 που βρίσκονται στο αρχείο του ΡΙΚ.

Θες να είναι πραγματικά ένα τελευταίο ποτηράκι;

ΤΙΠΡΙΝ ΤΠΙΑΣΕΙΣ
ΤΙΜΟΝΙ
ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ
-ΣΚΕΨΟΥ-

Με την αμέριστη στήριξη

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Ζήτησα να δω τον Ερντογάν και αρνήθηκε

Ο προκαθήμενος της Εκκλησίας μιλάει για τις προθέσεις του για τον Θρόνο και για τις εκλογές στη Μητρόπολη Κιτίου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη της διαδικασίας εκλογής νέου μητροπολίτη Κιτίου, ο τοποτηρητής του Θρόνου και αρχιεπίσκοπος Κύπρου απαντά στα όσα λέγονται για παραίτηση του ιδίου από την ηγεσία της Εκκλησίας. Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο προκαθήμενος της Εκκλησίας τοποθετείται υπέρ συγκεκριμένου υποψηφίου, στέλλοντας μήνυμα στον νέο μητροπολίτη που θα εκλεγεί. Ο μακαριότατος αποκαλύπτει πως είχε ζητήσει συνάντηση με τον Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος αρνήθηκε να τον συναντήσει. Ο Κύπρου Χρυσόστομος απαντά και στις επικρίσεις που δέχθηκε για την απουσία του από την κηδεία του Δημήτρη Χριστόφια.

–Στις 28 Ιουλίου θα διεξαχθεί η πρώτη φάση εκλογής μητροπολίτη Κιτίου. Ως τοποτηρητής του Θρόνου τι αναμένετε;

–Να αναδειχθεί μητροπολίτης της περιφέρειας. Όλες οι μητροπόλεις της Εκκλησίας της Κύπρου, είναι σημαντικές. Εμείς θέλουμε να γίνει μια άσφον εκλογή και θέλουμε οι Λαρνακείς να εκλέξουν τον κα-

“

Εχω αντιληφθεί ότι ο Κιτίου έχει εμπιστοσύνη στον Νεκτάριο και θα ήθελε αυτός να εκλεγεί για να τον φροντίσει. Εχει εμπιστοσύνη στον Νεκτάριο. Μου το είπε.

λύτερο κληρικό, για να έχουν ένα καταξιωμένο μητροπολίτη Κιτίου. **–Αυτό το ήρεμο κλίμα που επικρατεί θα συνεχισθεί μέχρις εκλογής νέου μητροπολίτη;**

–Πιστεύω ναι. Δεν έχουμε να μοιράσουμε τίποτα. Είδα τους κληρικούς και εκκλησιαστικούς επιτρόπους και τους «προύχοντες» της Λάρνακας, σε μια συνάντηση που ο τώος Κιτίου με προσκάλεσε και εκεί τους παρακάλεσα να είναι ευπροσχηγοί, να είναι πρακτικοί, να εξυπηρετούν τους πάντες. Ακόμα να έλθει και κάποιος ψηφοφόρος, θυμωμένος να τον δεχθούν με πολύ αγάπη και ηρεμία, όσες απαιτήσεις και αν έχει να τον εξυπηρετήσουν. Να τον δεχθούν με υπομονή και κατανόηση. Συνεπώς πιστεύω ότι όλοι θα είναι εξυπηρετικοί και θα έχουμε ένα καλό αποτέλεσμα.

–Ο τώος Κιτίου σε συνέντευξή του στην «Κ», ερωτηθείς, χαρακτήρισε τον επίσκοπο Αρσινόη Νεκτάριο «άξιο διάδοχό του». Εσείς στο ίδιο ερώτημα πώς απαντάτε;

–Έχω αντιληφθεί ότι του έχει εμπιστοσύνη και θα ήθελε αυτός να εκλεγεί για να τον φροντίσει. Αισθάνεται, εάν εκλεγεί κάποιος άλλος, ότι μπορεί να μην τον φροντίσει και έχει εμπιστοσύνη στον Νεκτάριο. Μας το είπε, εμένα μου το είπε. Εύχομαι ο Νεκτάριος να κερδίσει. Αν κερδίσει κάποιος άλλος, βάσει του καταστατικού, δεν μπορεί ο νέος μητροπολίτης να «πετάξει» τον παλιό μητροπολίτη. Έχει τα ίδια δικαιώ-

ματα ο παραιτηθείς μητροπολίτης, όπως έχει ο εν ενεργεία, πλην της διοικήσεως. Έχει ισομισθία, απολαμβάνει όλες εκείνες τις υπηρεσίες εντός Μητροπόλεως που έχει ένας εν ενεργεία μητροπολίτης. Και εγώ θα ήμουν ευτυχής να έχω όλα τα δικαιώματα, πλην της διοικήσεως. Η διοίκηση φθείρει. Όταν λες όχι, προκαλείς δυσαρέσκεια.

–Ο τώος Κιτίου μπορεί να αξιοποιηθεί από την Ιερά Σύνοδο;

–Ασφαλώς, εάν ο Θεός του χαρίσει υγεία και χρόνια γιατί να μην τον αξιοποιήσουμε;

–Την ημέρα παραίτησης του τώος Κιτίου μια δήλωσή σας ερμηνεύθηκε ότι θα ακολουθούσατε τα βήματα του παραιτηθέντα μητροπολίτη. Διευκρινίστε μας τι ισχύει;

–Αυτό το σκεφτόμουν από τον καιρό που ήμουν νέος, ότι δηλαδή πρέπει να ετοιμάζει κάποιος τον εαυτό του, όταν δεν είναι σε θέση να υπηρετεί την Εκκλησία να αποσύρεται. Διότι εάν έλθει η ώρα που δεν θα μπορεί να ασκεί διοίκηση της Εκκλησίας, ό,τι προσέφερε θα τα καταστρέψει και θα αφήσει κακές εντυπώσεις. Γι' αυτό πρέπει κανείς να φεύγει την ώρα που καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί άλλο, διότι εάν φθάσει και «χαλάσει» το μυαλό και δεν καταλαβαίνει δεν θα μπορεί να παραιτηθεί. Αυτό συνέβη με τον μακαριστό Χρυσόστομο Α' που απώλεσε τη μνήμη του και μας δίδαξε αρκετά. Ο Άγιος Κιτίου ήλθε προτού «χαλάσει» το μυαλό και είπε: Αισθάνομαι ότι ήλθε η ώρα να αποσυρθώ, δεν μπορώ να προσφέρω άλλες υπηρεσίες και θέλω έναν καλύτερο από μένα, για τον λαό που αγαπώ. Και καλά έκανε. Ήταν διδαχή για όλους μας. Γι' αυτό πολλές φορές έχω πει στους αδελφούς: Ο μη γένοιτο, μου συμβεί κάτι, θέλω να έλθετε να μου πείτε έως εδώ. Μόλις αντιληφθώ πως δεν μπορώ πλέον να υπηρετώ την Εκκλησία σίγουρα θα φύγω, αλλά θα φύγω όταν εγώ αποφασίσω όχι όταν αποφασίσουν οι άλλοι για μένα και ιδιαίτερα οι δημοσιογράφοι, οι εφημερίδες και τα κανάλια.

–Η εκλογή νέου μητροπολίτη Κιτίου και ενδεχόμενες άλλες ανακατατάξεις μπορούν να διαφοροποιήσουν το σημερινό στάτους της Ιεράς Συνόδου;

–Αυτά τα λένε μερικοί που δεν έχουν καταλάβει τι εστί Εκκλησία. Μπορεί να τα λένε κάποιοι δημοσιογράφοι ή κάποιοι φιλόδοξοι που θέλουν να ανέλθουν, να πάρουν θέσεις. Μπορεί να υπάρχουν και κάποιες κλίκες μέσα στην Εκκλησία, άνθρωποι είναι και οι επίσκοποι. Αυτό εμένα δεν με ενοχλεί. Αν αποφασίσει η Σύνοδος κάτι που είναι σωστό, θα υλοποιηθεί. Αν παρ' ελπίδα αποφασίσουν κάτι που ζημώνει την Εκκλησία, ως προκαθήμενος δεν πρόκειται να το υλοποιήσω εις βάρος της Εκκλησίας. Αυτό είναι το πιστεύω μου και δεν πρόκειται να ακούσω κανένα. Με προίκισε ο Θεός με λίγο μυαλό και μπορώ να καταλάβω τι συμφέρει στην Εκκλησία και τι όχι. Πάντοτε μετρώ τις καταστάσεις και αν είναι κάτι που δεν συμφέρει στην Εκκλησία, αλλά αν δεν το υλοποιήσω θα φέρει τέτοια αναστάτωση που θα ζημιώσει περισσότερο, κάτι που δεν καταλαβαίνω το αφήνω να γίνει και αφήνω στους άλλους να καταλάβουν το λάθος τους ότι έσφαλαν για να μην το επαναλάβουν.

«**Μόλις** αντιληφθώ πως δεν μπορώ πλέον να υπηρετώ την Εκκλησία σίγουρα θα φύγω, αλλά θα φύγω όταν εγώ αποφασίσω, όχι όταν αποφασίσουν οι άλλοι για μένα και ιδιαίτερα οι δημοσιογράφοι, οι εφημερίδες και τα κανάλια», δηλώνει ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β' στη συνέντευξή του στην «Κ».

«Δεν με κάλεσαν στην κηδεία του Χριστόφια»

–Δεχθήκατε επικριτικά σχόλια για τη μη παρουσία σας στην κηδεία του Δημήτρη Χριστόφια. Τι απαντάτε;

Φυσιολογικά ανέμενα να με καλέσουν, αλλά λόγω φιλικών σχέσεων που έχει η οικογένειά με τον μητροπολίτη Κύκκου, κάλεσαν τον Άγιο αδελφό. Ασφαλώς επειδή ο ναός είναι εντός των ορίων της Αρχιεπισκοπής, ο Άγιος Κύκκου ρώτησε, και είπα: Αδελφέ να πας και πήγε με την έγκρισή μου. Και ευτυχώς που ζήτησαν να πάει ο Άγιος Κύκκου και βρήκα την ευκαιρία να πάω να κάνω την κηδεία μιας αγωνίστριας, της μακαριστής Λούλας Κοκκίνου που αγωνίσθηκε σε όλη τη ζωή της. Ήταν επικεφαλής της πορείας Μακαρίου και έδωσε υποτροφίες σε φτωχά παιδιά και πιστεύω ότι είχαμε ιερή υποχρέωση να της κάνουμε την κηδεία. Το χάρηκα που ήμουν ελεύθερος και πήγα και της έκανα την κηδεία.

–Συμπληρώνονται 45 χρόνια από το 1974. Πιστεύετε ότι το εθνικό ζήτημα κινδυνεύει να μείνει ανεπίλυτο;

–Έχουμε να κάνουμε με τους Τούρκους. Δυστυχώς, η Τουρκία δεν μας επέτρεψε μέχρι σήμερα να βρούμε μια λύση που θα δώσουμε την ευκαιρία στον λαό μας,

Ο **αρχιεπίσκοπος** απαντά στα όσα του αποδόθηκαν για τη μη παρουσία του στην κηδεία του Δημήτρη Χριστόφια. Ο μακαριότατος είπε πως η οικογένειά του εκλιπόντα δεν τον κάλεσε.

Ε/κ και Τ/κ, να ζήσουν χαρούμενοι και ευτυχισμένοι στη γη των πατέρων τους. Είμαι της άποψης, παρά να κάνουμε μια λύση, η οποία την άλλη μέρα θα καταρρεύσει και θα είναι ό,τι χειρότερο για Ε/κ και Τ/κ, είναι καλύτερα να παρα-

ταθεί αυτή η εκκρεμότητα με όλες τις δυσκολίες που συνεπάγεται, γιατί μια κακή λύση θα είναι ό,τι χειρότερο.

–Τι άποψη έχετε για τον Μουσταφά Ακιντζι;

–Κανένας Τ/κ ηγέτης δεν έχει δική του άποψη, εξαρτάται από τη Τουρκία. Όπως και αν λέγεται Ακιντζι ή Έρογλου. Ακόμα και ο Ντενκτάς που είχε ισχυρή άποψη, ανέβαζε και κατέβαζε κυβερνήσεις στην Τουρκία ήταν μια προσωπική κόπια δεν τον αμφισβητεί κανείς, όταν όμως ήλθε η ώρα τον έδιωξαν. Συνεπώς πρέπει να αντιληφθούμε ότι η Άγκυρα έχει το πάνω χέρι και πολύ περισσότερο σήμερα που βασιλεύει ο φίλος μου ο Ερντογάν, ο οποίος σχοινοβατεί τα τελευταία χρόνια και πιστεύω ότι το τέλος του δεν θα είναι καλό.

–Σας πέρασε από το μυαλό να ζητήσετε μια συνάντηση με τον Ερντογάν;

–Νομίζω ότι δεν βγαίνει τίποτε. Συναντιόνται οι ηγέτες οι δικοί μας και οι ξένοι, μεγάλων κρατών, και δεν βγαίνει τίποτε. Κάποτε είχα ζητήσει αλλά, ούτε και δέχθηκε. Είναι η πρώτη φορά που η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας παίζει λάθος. Αυτή η πολιτική, ισλαμική, που χάραξε ο Ερντογάν δεν τη θέλει κανένας στον κόσμο.

–Πώς βλέπετε το άνοιγμα της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου υπό τ/κ διοίκηση;

–Είναι ουτοπία. Τους στοιχίζει λιγότερα να πάνε να πτίσουν μια νέα πόλη παρά να πάνε να φτιάξουν την παλιά. Πρέπει να τα χалάσουν όλα και να τα ξαναχτίσουν. Ούτε δρόμοι υπάρχουν, ούτε τηλεφώνια, ούτε ηλεκτρισμός. Όλα πρέπει να γίνουν από την αρχή. Ακόμα και τα ξενοδοχεία που υπάρχουν μετά από 45 χρόνια θέλουν χάλασμα και ξαναχτισίμο. Η Εκκλησία έχει περιουσία μεγάλη, οικόπεδα, ξενοδοχεία και σπιτία, αλλά θέλουν όλα χάλασμα.

–Με τα οικονομικά η Εκκλησία πώς πάει;

–Πάμε πολύ καλά. Παρόλο που χάσαμε μια μεγάλη περιουσία. Κάνουμε και επενδύσεις, τα οικονομικά της Εκκλησίας έχουν νοικοκυρευτεί. Νιώθω υπερήφανος, γιατί εκείνα που ζητούσαμε από τον αιώνιοστο Αρχιεπίσκοπο έγιναν. Το εκκλησιαστικό ταμείο δουλεύει και χρηματοδοτείται από την Αρχιεπισκοπή με 4 εκατ. ευρώ τον χρόνο, είμαι περήφανος γιατί κάναμε και τη Θεολογική μας σχολή, κάναμε και πλήρη Σύνοδο για να μπορούμε να τακτοποιούμε τα του οίκου μας από μόνοι μας αλλά και τον καθεδρικό ναό.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Στο ραντάρ της Αθήνας η ρήξη ΗΠΑ-Τουρκίας

Πώς μεταβάλλονται οι ισορροπίες

Τον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Τις πιθανές παράπλευρες επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η διαφαινόμενη επιδείνωση των σχέσεων της Αγκυρας με την Ουάσινγκτον και την Ε.Ε. εξετάζει η Αθήνα. Η έναρξη της διαδικασίας παραλαβής των ρωσικών πυραυλικών συστημάτων S-400, σε συνδυασμό με την -έστω και διστακτική- απόφαση των Ευρωπαίων να προχωρήσουν σε κάποια περιορισμένης οικονομικής αλλά υψηλής συμβολικής σημασίας μέτρα, προκαλεί ανησυχία για τον τρόπο που θα μπορούσε να αντιδράσει η Αγκυρα σε μια περίοδο κατά την οποία η Τουρκία εμφανίζεται να επιθυμεί την άμεση προώθηση των σχεδίων της στην Αν. Μεσόγειο.

Καλά πληροφορημένες πηγές εκτιμούσαν ότι τελικά η Ε.Ε. θα παραμείνει στη λογική των «ήπιων» μέτρων και δεν θα προχωρήσει σε κυρώσεις έναντι φυσικών προσώπων και εταιρειών που συνεργάζονται με την Αγκυρα. Αντιθέτως, το νομικό οπλοστάσιο που διαθέτει η Ουάσινγκτον, προκειμένου να αντιδράσει στην προμήθεια των S-400, είναι πολύ ευρύτερο. Ήδη, λίγες ώρες πριν από την απογείωση των πρώτων ρωσικών αεροσκαφών που μετέφεραν τμήματα των S-400

στην Τουρκία, έγινε γνωστό ότι το Πεντάγωνο αναζητεί 206 εκατ. δολάρια για να καλύψει τις «τρύπες» από πιθανή αποχώρηση κάποιων από τις χώρες που συμμετέχουν στο κονσόρτσιουμ ανάπτυξης και κατασκευής του F-35.

Για την Αθήνα τα πεδία ενδιαφέροντος είναι τρία. Το πρώτο αφορά βεβαίως την Κύπρο. Η τουρκική δράση στην κυπριακή αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ), παρά τις αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας και όλων των σημαντικών δυνάμεων σε παγκόσμιο (ΗΠΑ, Ρωσία) και περιφερειακό (Ισραήλ, Αίγυπτος) επίπεδο, συνεχίζεται δίχως καθυστέρηση, και μάλιστα με κινήσεις υψηλού συμβολισμού, όπως η αποστολή και του δεύτερου πλωτού γεωτρήσανου της «Γιαβούζ» λίγες ώρες μετά την ανάδειξη νέας κυβερνήσεως στην Αθήνα. Ωστόσο, οι πλέον ψύχραιμοι παρατηρητές εκτιμούν ότι η τουρκική κινητικότητα στην κυπριακή ΑΟΖ, παράλληλα με τη διαρκή δέσμευση περιοχών νότια του Καστελλόριζου, αποτελεί εύκολο τρόπο διατήρησης της έντασης σε μια περίοδο κατά την οποία το ενδιαφέρον της Αγκυρας είναι στραμμένο στη συριακή μεθόριο και στις επιχειρήσεις που προετοιμάζεται να αναλάβει στα ανατολικά

Η παραλαβή από την Τουρκία των ρωσικών πυραυλικών συστημάτων S-400 σε συνδυασμό με την -έστω και διστακτική- απόφαση των Ευρωπαίων να προχωρήσουν σε κάποια περιορισμένης οικονομικής αλλά υψηλής συμβολικής σημασίας μέτρα, προκαλεί ανησυχία για τον τρόπο που θα μπορούσε να αντιδράσει η Αγκυρα.

Οι συναντήσεις που θα έχει ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας και η μετάβαση στις ΗΠΑ για τη συνάντηση με τον Μάικ Πομπέο αποτελούν πρώτο βήμα στην ανίχνευση της κατάστασης.

του Ευφράτη κατά των Κούρδων.

Το δεύτερο σημείο ενδιαφέροντος είναι το Καστελλόριζο. Παρά τις διαρκείς NAVTEX και τα επικοινωνιακά σόου, ανησυχητική δράση δεν παρατηρείται. Από την Αθήνα δεν πέρασε, επίσης, απαρατήρητη η NAVTEX 759/19, που εξεδόθη από την υδρογραφική υπηρεσία Κωνσταντινούπολης για σεισμικές έρευνες του ερευνητικού πλοίου «Ορούτς Ρέις» μέχρι και τις 15 Αυ-

γούστου μέσα στη Θάλασσα του Μαρμαρά. Αν και οι Ενοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) παραμένουν σε ετοιμότητα, υπάρχει η αίσθηση ότι οι συριακές προτεραιότητες των Τούρκων επηρεάζουν το σύνολο των σχεδιασμών που εξετάζαν στα υπόλοιπα μέτωπα της εξωτερικής πολιτικής.

Το τρίτο σημείο που έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον της Αθήνας τους τελευταίους μήνες αφορά την ενεργό εμπλοκή της Τουρκίας (κάποιες φορές δι' αντιπροσώπων, άλλες με ενεργά στελέχη των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων - ΤΕΔ) στον εμφύλιο πόλεμο της Λιβύης. Είναι προφανές ότι η Αγκυρα κάτι περιμένει από την υπό καθεστώς πολιορκίας κυβέρνηση του Φαγέζ αλ Σαράζ που εδρεύει στην Τρίπολη.

Επανεμφάνιση Γιαϊτόι

Ενδεικτική των τουρκικών προθέσεων είναι η επανεμφάνιση του πρώην υπαρχηγού του τουρκικού γενικού επιτελείου ναυτικού Τσι-

χάτ Γιαϊτόι, ο οποίος ήταν εκ των πρωτεργατών της στρατηγικής που οδήγησε στην εμφατική αύξηση των ναυτικών δυνατοτήτων της γείτονος με στόχο τη μετατροπή της Ανατολικής Μεσογείου σε μια α λα τούρκα εκδοχή της λογικής του «mare nostrum». Επίσης, ο κ. Γιαϊτόι ήταν από τους πλέον ενεργούς αποστράτους που βοήθησαν την κυβέρνηση Ερντογάν να απομακρύνει τουλάχιστον 4.500 αξιωματικούς από το τουρκικό ναυτικό, με την κατηγορία της συμμετοχής στο κίνημα Γκιουλέν.

Ο κ. Γιαϊτόι εξέδωσε νέο βιβλίο με τον εύγλωττο τίτλο «Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την έννοια της ΑΟΖ» και εντάσσεται στη χορεία όσων εσχάτως ζητούν στην Τουρκία την άμεση ανακήρυξη της στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο πρώην αξιωματικός θεωρεί ότι ήδη από το 1986, όταν η Τουρκία ανακήρυξε ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα, έπρεπε να γίνει το ίδιο στη Μεσόγειο, ενώ

στο τελευταίο βιβλίο του υποστηρίζει η θέση ότι πρέπει να κλείσει «το συντομότερο δυνατόν» συμφωνία για ΑΟΖ και με τη Λιβύη. Η άποψη αυτή δεν προωθείται μόνον από αποστράτους των ΤΕΔ, αλλά και από τον Τύπο της Τουρκίας που ελέγχεται και κατευθύνεται άμεσα από το προεδρικό παλάτι στην Αγκυρα.

Στο πεδίο της διπλωματίας, οι συναντήσεις που θα έχει τις προσεχείς ημέρες ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας και η μετάβαση στις ΗΠΑ για τη συνάντηση με τον Μάικ Πομπέο αποτελούν πρώτο βήμα στην ανίχνευση της κατάστασης το επόμενο χρονικό διάστημα. Στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας, ο νέος κάτοχος του αξιώματος Νίκος Παναγιωτόπουλος ενημερώθηκε την εβδομάδα που πέρασε από τα επιτελεία και πλέον έχει πολύ καθαρή εικόνα, την οποία έχουν και οι Ε.Δ. για την κατάσταση που επικρατεί στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Μην το ονειρεύεσαι. **Ζήσε το!**

Καλοκαίρι στο **Nausicaa Beach** στον Πρωταρά!

- Σε πανέμορφη τοποθεσία με άμεση πρόσβαση στην παραλία Fig Tree Bay
- Πλήρως ανακαινισμένο με μοντέρνα αρχιτεκτονική
- Με ειδικά σχεδιασμένα οικογενειακά δωμάτια με θέα την θάλασσα
- Με θεματικά εστιατόρια

Nausicaa Beach

Member of
LOUIS HOTELS
Premium Family Collection

#myhappyplace

Για κρατήσεις μπειτε στο louishotels.com & επωφεληθείτε

myLHpoint

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Το μοναδικό πανεπιστήμιο στην Κύπρο με την υψηλότερη διάκριση πέντε Αστέρια στον τομέα της Απασχολησιμότητας από τον QS Top Universities (QS stars™)

82% των αποφοίτων μας εργοδοτήθηκαν στον τομέα τους σε διάστημα 6 μηνών από την αποφοίτησή τους.

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου ανάμεσα στα 301+ καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Διογένους 6, 2404 Εγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
Τ.Θ. 22006, 1516 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22713000,
Φαξ: +357 22713172
Email: info@euc.ac.cy,
www.euc.ac.cy

Βρείτε μας στο

- [Facebook](https://www.facebook.com/EuropeanUniversityCyprus) /EuropeanUniversityCyprus
- [Twitter](https://www.twitter.com/EuropeanUniCy) /EuropeanUniCy
- [YouTube](https://www.youtube.com/EUCyprus) /EUCyprus
- [Instagram](https://www.instagram.com/EuropeanUniCy) /EuropeanUniCy

Στο τραπέζι με τις εταιρείες για διαχείριση Φ.Α.

Αν Ε/κ και Τ/κ εστιάσουν σε άλλο μοντέλο συνεταιρισμού, το Σ.Α. δεν θα μπορεί να το απορρίψει λέει στην «Κ» ο Κουντρέτ Όζερσαϊ

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο διαπραγματευτής επί εποχής Έρογλου, Κουντρέτ Όζερσαϊ, έγινε στη συνέχεια κομματάρχης, ιδρύοντας το Κόμμα του Λαού, το οποίο αποτελεί σήμερα το δεύτερο πυλώνα της λεγόμενης κυβέρνησης στα Κατεχόμενα, με τον ίδιο να διατηρεί το «υπουργείο Εξωτερικών». Ταυτόχρονα, φαίνεται να είναι ο άνθρωπος που κινεί τα νήματα, σε όση διπλωματία μπορεί να υπάρχει σε μια μη αναγνωρισμένη οντότητα και με καλές προσβάσεις, όπως λέγεται στην Άγκυρα. Με το μυστικό δειπνο της 4ης Ιουνίου με τον πρόεδρο Αναστασιάδη, ο κ. Όζερσαϊ φάνηκε να αναβαθμίστηκε στα μάτια της κοινής γνώμης.

—Θα ήθελα να ξεκινήσω τη συνέντευξή μας με την άποψή σας σχετικά με τα περίφημα εναλλακτικά σχέδια για το βόρειο τμήμα του νησιού, λ.χ. το μοντέλο Μονακό.

—Πρόκειται για προϊόν φαντασίας. Δεν προσεγγίζουμε με θετικό τρόπο τέτοιου είδους σκέψεις. Προσωπικά πιάνω τον παλμό της κοινωνίας. Γνωρίζω ότι η τ/κ κοινότητα δεν προσεγγίζει θετικά τέτοιου είδους προτάσεις. Και εγώ ως πολιτικός παράγοντας τις απορρίπτω. Προσωπικά, ως γιος ενός μάρτυρα, δεν πιστεύω ότι ο πατέρας μου σκοτώθηκε για να μας διοικήσουν κάποιοι άλλοι.

—Εφόσον απορρίπτετε τέτοιου είδους μοντέλα, πώς προσεγγίζετε το μέλλον της τ/κ κοινότητας;

—Όσοι δαλώνουν ότι θα ξεκινήσουμε να διαπραγματευόμαστε εκ νέου δίχως να απαντήσουμε στο ερώτημα «για ποιο πράγμα θα διαπραγματευτούμε», υπηρετούν το κατεστημένο. Για τι είδους συνεταιρισμό θα διαπραγματευτούμε; Η Λουτ αρχικά ήρθε για έναν με δύο μήνες, για να διαπιστώσει την κατάσταση. Ακόμη διερευνά αν υπάρχει το κατάλληλο έδαφος για να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις. Οι τόσοι μήνες που πέρασαν έδειξαν πρώτα απ' όλα ότι δεν υπάρχει έδαφος για διαπραγματεύσεις. Δεν υπάρχει κοινό όραμα. Διλαδή δεν έχουμε ακόμη απαντήσει στο ερώτημα: «Τι είδους συνεταιρισμό θα δημιουργήσουμε»; Αν ξεκινήσουμε τις συνομιλίες δίχως να το απαντήσουμε θα καταλήξουν άδικα κι άλλο χρόνο.

—Ποια είναι η πρότασή σας για τη μελλοντική πορεία της κοινότητας σας εφόσον θεωρείτε ότι δεν υφίστανται οι κατάλληλες συνθήκες για διαπραγματεύσεις;

—Πρώτα απ' όλα να συζητήσουμε τον συνεταιρισμό, τον οποίο επιδιώκουμε και τι θα διαπραγματευθούμε. Πιστεύω ότι πρέπει να συζητήσουμε μια σειρά νέων ιδεών. Γιατί ο κ. Αναστασιάδης έχει το δικαίωμα να συζητήσει με την Τουρκία νέες ιδέες και εμείς όχι; Κάποιοι μας ασκούν κριτική, όταν το ζητάμε αυτό και άλλοι ανασύρουν ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτά τα ψηφίσματα εκδόθηκαν πριν από χρόνια, όταν οι Ε/κ και οι Τ/κ

Στο ερώτημα αν οι τουρκικές γεωτρήσεις θα εξαπλωθούν σταδιακά τριγύρω απ' όλη την Κύπρο, ο Όζερσαϊ είπε δεν υπάρχει κανένας λόγος για να μη συμβεί κάτι τέτοιο.

Ζητούσαν διζωνική, δικονομική ομοσπονδία (ΔΔΟ). Αν σήμερα οι Ε/κ και Τ/κ εστιάσουν σε έναν άλλου είδους συνεταιρισμό, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν θα μπορεί να απορρίψει αυτό το νέο μοντέλο.

—Διλαδή εκτιμάτε ότι απαιτείται συζήτηση για ένα νέο μοντέλο λύσης;

—Ακριβώς. Στο πρόγραμμα της νέας κυβέρνησης υπάρχουν δύο παραδείγματα, όπως τα δύο κράτη υπό τη σκέπη της Ε.Ε. Αυτό δεν σημαίνει ότι οπωσδήποτε θα εφαρμοστούν αυτά τα μοντέλα. Τονίζουμε τα εξής: Πρώτον, το ομοσπονδιακό μοντέλο δοκιμάστηκε και απέτυχε. Για να πετύχει το μοντέλο είτε θα πρέπει να αλλάξετε τις υφιστάμενες συνθήκες είτε να ξεκινήσετε να συζητάτε κάτι διαφορετικό. Δεύτερον, θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε με μοντέλα συνεταιρισμού που βασίζονται στη συνεργασία των δύο κοινοτήτων, σε κάποια πεδία. Στη νέα περίοδο θα πρέπει να συζητηθούν νέες ιδέες, συμπεριλαμβανομένης της ιδέας των δύο κρατών υπό τη σκέπη της Ε.Ε. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να συζητηθεί και το συνομοσπονδιακό μοντέλο. Πρόκειται για μια ευρεία γκάμα ιδεών.

Το δειπνο με τον πρόεδρο

—Αυτές τις προτάσεις σας τις συζητάσατε με τον Νίκο Αναστασιάδη στο πρόσφατο δείπνο;

—Δεν θεωρώ ορθό να τοποθετηθώ επί του περιεχομένου ενός κοινωνικού δείπνου. Επισκέφθηκα μαζί με τη σύζυγό μου την οικία φίλων

Στη νέα αυτή περίοδο θα πρέπει να συζητηθούν νέες ιδέες, συμπεριλαμβανομένης της ιδέας των δύο κρατών υπό τη σκέπη της Ε.Ε. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να συζητηθεί και το συνομοσπονδιακό μοντέλο, λέει στην «Κ» ο Όζερσαϊ.

μας. Γνωρίζα από πριν ότι στο δειπνο θα παρευσκόταν και ο κ. Αναστασιάδης. Με τον ίδιο και τη σύζυγό του γνωρίζαμε από το προηγούμενο διάστημα. Εμείς (οι πολιτικοί) θα πρέπει να δημιουργήσουμε γέφυρες επικοινωνίας και να γνωρίσουμε ο ένας τον άλλον καλύτερα. Κανείς δεν πρέπει να μας κατακρίνει γι' αυτή την προσπάθεια. Σε κάποιες περιπτώσεις δίνουμε στη δημοσιότητα στιγμιότυπα από αυτές τις συζητήσεις, σε κάποιες όχι. Με τον Αβέρωφ και τον ηγέτη του ΑΚΕΛ το πράξαμε. Ωστόσο, όταν βρεθήκαμε τον προηγούμενο μήνα με τον Μαυρογιάννη δεν μοιραστήκαμε τίποτα με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ανοιγμα Βαρωσιού

—Το σχέδιο για άνοιγμα του Βαρωσιού υπό τ/κ διοίκηση πώς προχωρά;

—Σε αυτό το ζήτημα δεν απευθυνόμαστε στην ε/κ ηγεσία. Και αυτό διότι δεν βρισκόμαστε κοντά σε συνολική λύση και σήμερα δεν τίθεται ζήτημα μέτρου οικοδόμησης εμπιστοσύνης—στο παρελθόν αυτή η προσπάθεια απέτυχε. Και αυτό διότι το κλειστό Βαρώσι στην πραγματικότητα είναι το κυπριακό ζήτημα σε ομίκρυνση. Έχει πτυχές του περιουσιακού, ασφάλειας, εδαφικών αναπροσαρμογών, διοίκησης. Σήμερα συζητάμε μια τρίτη κατάσταση, η οποία έχει ως εξής: Το Βα-

ρώσι είναι μια στρατιωτική περιοχή της τ/κ διοίκησης. Μέσα σε αυτήν τη ζώνη υπάρχουν ιδιωτικές περιουσίες. Το καθεστώς ιδιοκτησίας κάποιων από αυτές τις περιουσίες είναι αμφισβητήσιμο, καθώς τίθεται το ζήτημα των Βακουφίων. Τουναντίον, πρέπει να ξεκαθαρίσει η όλη κατάσταση, κάποιες περιουσίες να επιστραφούν και κάποιες να αποζημιωθούν. Επίσης, πρέπει να εξασφαλιστούν τα δικαιώματα της Αρχής των Βακουφίων.

—Υπάρχει η άποψη ότι τέτοιου είδους βήμα ενδέχεται να έρθει σε αντίθεση με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας;

—Σήμερα εμείς εφαρμόζουμε τα

—Όλοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διαχειριστούν από κοινού το όλο ζήτημα. Εσύ υπέγραψες συμφωνία με δυο-τρεις εταιρείες, και εγώ με μία. Ας καθίσουν στο τραπέζι, λοιπόν, αυτές όλες οι εταιρείες, με την εξουσιοδότηση που θα λάβουν από εμάς. Αναφερόμαστε άλλωστε σε μια πηγή. Πώς θα την εκμεταλλευτούμε; Πώς θα βγάλουμε το αέριο; Θέτοντας αυτό το ερώτημα δεν αναφερόμαι μονάχα στα κοιτάσματα του νότου, αλλά ολόκληρου του νησιού. Πώς θα το μεταφέρουμε στη διεθνή αγορά με τον πιο ικανοποιητικό τρόπο; Πώς θα γίνει ο καταμερισμός (κερδών); Ποια θα είναι τα ποσοστά. Για ποιους σκοπούς θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν τα κονδύλια από τα κέρδη; Ή σε ποια πεδία δεν είναι δυνατή η χρήση τους (λ.χ. στους εξοπλισμούς κ.ο.κ.) Αυτά θα συζητήσουμε.

—Οι εργασίες της τουρκικής πλευράς θα εξαπλωθούν σταδιακά τριγύρω απ' όλη την Κύπρο;

—Δεν υπάρχει κανένας λόγος για να μην συμβεί κάτι τέτοιο.

Επί τάπητος όλα για τους υδρογονάνθρακες

—Πώς προσεγγίζετε τις τελευταίες εξελίξεις στο ζήτημα της ΑΟΖ;

—Οι διεθνείς παράγοντες κρατούν στα χέρια τους μοχλούς πίεσης, όπως λ.χ. η συζήτηση για το μέλλον της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ, το μήνυμα των εταιρειών φυσικού αερίου προς τους Ε/κ «δεν λαμβάνουμε ρίσκα, συζητήστε με τους Τ/κ», το μήνυμα της Ε.Ε. και άλλων διεθνών παραγόντων προς τους Ε/κ «δεν έχετε αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής τα 2/3 του συντάγματος, θα εξετάσω το κατά πόσο αντιπροσωπεύεις τους Τ/κ». Επειδή σήμερα οι διεθνείς παράγοντες δεν χρησιμοποιούν αυτούς τους μοχλούς πίεσης, εμείς επιλέγουμε να χρησιμοποιήσουμε το δικό μας μοχλό. Αυτό δεν το πράττουμε, χρησιμοποιώντας την ισχύ μας. Παρακώρνησα άδειες. Ξεκινώ εργασίες στην περιοχή. Και η Τουρκία ξεκινά εργασίες στις περιοχές που θεωρεί δικές της. Στην πραγματικότητα αυτό που συμβαίνει είναι η εξισορρόπηση των δυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Από το 2011 μέχρι σήμερα εμείς απλώς

συντάσσαμε καταπληκτικές επιστολές διαμαρτυρίας. Αυτή η διαμαρτυρία, ωστόσο, δεν είχε ως αποτέλεσμα την αλλαγή στάσης της ε/κ πλευράς.

—Στο σημείο που έχουμε φτάσει σήμερα οι εξελίξεις τι θα ικανοποιούσε τους Τ/κ στο ζήτημα της ΑΟΖ;

—Δεν είμαστε αφελείς. Το έργο το έχουμε ξαναδεί. Δημιούργησαν ένα ταμείο για τις τ/κ περιουσίες στο νότο (του Κηδεμόνα τ/κ περιουσιών) που δεν έχει μέσα ούτε γρόσι και μας κοροϊδεύουν. Αυτό δεν θα γίνει και με το φυσικό αέριο. Δεύτερο, ακόμη και αν υπάρχουν χρήματα, σας ευχαριστούμε δεν θα πάρουμε. Γιατί; Διότι ισχυρίζεται ότι η πηγή (υδρογονανθράκων) ανήκει και στους δυο μας. Ωστόσο, φτιάχνεις ταμείο όπως νομίζει εσύ και με ό,τι ποσοστό καθορίζεις ο ίδιος. Θα μου επιτρέψεις να επωφεληθώ όταν το επιτρέψεις. Ποιος είσαι εσύ; Εφόσον είμαστε συνδιοκτίτες εσύ δεν μπορείς να πράττεις με αυτό τον τρόπο.

—Ποια θα μπορούσε να ήταν η διέξοδος στο πρόβλημα;

ΑΡΘΡΟ / Τον ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Στρατηγική για win-win στο Φ.Α. όπως με την ένταξη στην Ε.Ε.

Σε μία προσπάθεια για ανακοπή των τουρκικών γεωτρήσεων ο ΠΤΔ πρότεινε την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα. Κάλεσε τον γ.γ. του ΟΗΕ να παρέμβει προς την πλευρά της Τουρκίας για να σταματήσει την επιθετική της δραστηριότητα στην κυπριακή ΑΟΖ. Έχω την αίσθηση ότι το θέμα της ΑΟΖ έχει από καιρό ξεπεράσει σε προτεραιότητα και σημασία το Κυπριακό κάτι που έχει μάλιστα δηλωθεί και από επίσημα τουρκικά κείμενα. Εκτιμώ πως η Τουρκία δεν πρόκειται να αναστείλει τις δραστηριότητές της στην ΑΟΖ απλώς για να συνεχίσουμε από εκεί που μείναμε.

Πιθανότατα θα ζητήσει αμοιβαίο μορατόριουμ ερευνών για υδρογο-

νάνθρακες και καταληκτικό χρονοδιάγραμμα για τις όποιες διαπραγματεύσεις του Κυπριακού. Εναλλακτικά είναι έτοιμη για να διαπραγματευτεί τα του φυσικού αερίου και της ΑΟΖ σε μία παράλληλη ή και ανεξάρτητη διαδικασία. Κατά συνέπεια και εμείς θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι για μία διαπραγμάτευση στη λογική της αμοιβαίας ωφέλειας (win-win). Θυμίζω πως την περίοδο 2001- 2004 η Τουρκία απειλούσε την Κ.Δ. με αντίδραση άνευ ορίων, διλαδή ακόμα και με πόλεμο, σε περίπτωση ένταξης μας στην Ε.Ε. Τελικά η ένταξη έγινε, αλλά κάτι τέτοιο δεν συνέβη. Πίσω από τη μη αντίδραση της Τουρκίας ευρίσκεται μία συνολική συμφωνία κυρίων που έγινε με τη συμβολή της Ε.Ε. Σε αυτή αναφέρθηκε μετά

την απόρριψη του σχεδίου Ανάν ο τότε αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Φερχόινγκεν, μιλώντας για understanding ανάμεσα σε όλες τις πλευρές. Η συμφωνία περιλάμβανε τα εξής: Η Κ.Δ. και οι Ε/κ θα έπαιρναν ανεξαρτήτως λύσης του Κυπριακού την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. Η Τουρκία θα έπαιρνε την ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών της διαπραγματεύσεων.

Οι δε Τ/κ την αναβάθμιση τους είτε στο πλαίσιο της λύσης ως συνιστών κρατίδιο είτε ως Τ/κ οντότητα με την υιοθέτηση των διαφόρων ευρωπαϊκών κανονισμών. Έτσι όλες οι εμπλεκόμενες τελικά κέρδισαν από την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. που τελικά έγινε ως Κ.Δ. αφού το, σχέδιο Ανάν είχε απορριφθεί από τους Ε/κ. Σήμερα τη-

ρουμένων των αναλογιών και για να αποφευχθεί μία περαιτέρω κλιμάκωση των τουρκικών ενεργειών στην κυπριακή ΑΟΖ, οριοθετημένη και μη οριοθετημένη, θα πρέπει και πάλι με τη βοήθεια του διεθνούς παράγοντα (Ε.Ε., Βρετανία και ΗΠΑ) να εμπλεκόμενα μέρη να φτάσουν σε ένα συμβιβασμό όπου όλοι οι παίκτες να κερδίζουν κάτι(win-win solution). Η Κ.Δ. να κερδίσει την απρόσκοπτη συνέχιση και ολοκλήρωση του ενεργειακού της προγράμματος. Η Τουρκία να πετύχει την ενσωμάτωσή της στην ενεργειακή εξίσωση της Ανατολικής Μεσογείου. Οι Τ/κ να κερδίσουν τη διασφάλιση του οικονομικού μεριδίου τους στο φυσικό αέριο ακόμα και στην προ της λύσης περίοδο. Για να φτάσουμε σε ένα τέτοιο απο-

τέλεσμα θα πρέπει να υπάρξει ένας νέος συνολικός πολιτικός σχεδιασμός τον οποίο Κ.Δ. και Ελλάδα να συνδιαμορφώσουν. Η αναμενόμενη επίσκεψη του νέου πρωθυπουργού της Ελλάδας κ. Κυριάκου Μητσοτάκη είναι η κατάλληλη στιγμή για να γίνει αυτό. Θα πρέπει να τεθεί στο τραπέζι των συζητήσεων των ηγετών των δύο χωρών η ιδέα της win-win λύσης στα θέματα της ΑΟΖ. Σε πρώτη φάση θα ήταν εφικτό να υιοθετηθεί επί της αρχής η ιδέα και να δοθούν οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές στους συνεργάτες τους, οι οποίοι θα εργαστούν και θα ετοιμάσουν στις λεπτομέρειες την κοινή στρατηγική.

Η στρατηγική αυτή για να είναι αποτελεσματική θα πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνει και μία

Οι Ε/κ δημιούργησαν ένα ταμείο για τις τ/κ περιουσίες στο νότο που δεν έχει μέσα ούτε γρόσι και μας κοροϊδεύουν. Αυτό δεν θα γίνει και με το φυσικό αέριο.

ψηφίσματα του Σ.Α. για το Βαρώσι; Όχι. Ωστόσο, αύριο ενδέχεται να πραγματοποιήσουμε ένα θετικό βήμα για τα ατομικά ιδιοκτησιακά δικαιώματα και με αυτόν τρόπο θα περιορίσουμε την παράβαση των ψηφισμάτων. Αν καταργήσω το στρατιωτικό καθεστώς της περιοχής, για ποιο λόγο κάποιοι να διαμαρτυρηθούν;

—Ναι, άλλα θα μπορούσαν να ασκήσουν κριτική κάποιοι από την άποψη του καθεστώτος διοίκησης. Λέτε ότι κάποιοι θα επιστρέψουν. Υπό ποια διοίκηση, του ΟΗΕ ή κάποιου άλλου;

—Το ζήτημα δεν αφορά το καθεστώς διοίκησης. Η λογική είναι λανθασμένη. Το κλειστό Βαρώσι είναι κομμάτι της «ΤΑΒΚ». Ας υποθέσουμε ότι θα τροποποιήσω το καθεστώς μιας στρατιωτικής ζώνης σε ένα σημείο του αυτοκινητόδρομου της Κερύνειας, για να περάσει ένας νέος δρόμος. Για ποιο λόγο η παγκόσμια κοινή γνώμη να διαμαρτυρηθεί για κάτι τέτοιο;

—Στο προσφυγικό, αληθεύει ότι έχουν αυξηθεί οι μετακινήσεις από Βορρά προς νότο;

—Αντιθέτως. Πρόκειται για αβάσιμο ισχυρισμό. Πριν από 15 ημέρες το υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε την επιβολή τουριστικών θεωρήσεων (βίζα) σε πολίτες της Συρίας. Στη νέα περίοδο είναι πολύ δύσκολη η πρόσβαση των πολιτών της Συρίας στο Έρτζαν, εκτός και αν εξασφαλίσουν βίζα για κάποιους λόγους. Όντως την προηγούμενη περίοδο αυτοί οι άνθρωποι έφταναν στο Έρτζαν για να ζητήσουν στη συνέχεια άσυλο από τον νότο. Για κάποιο χρονικό διάστημα περίμεναν σε ένα δωμάτιο του Έρτζαν. Εμείς κάναμε συνεντεύξεις μαζί τους. Επιχειρούσαμε να κατανοήσουμε αν τηρούν τις προϋποθέσεις για να λάβουν άσυλο στον νότο, με βάση τις επαφές μας και τους κανονισμούς της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Προσφύγων. Όταν βεβαιωνόμασταν, προχωρούσαμε στις απαιτούμενες διαδικασίες και τους οδηγούσαμε οδικώς στον νότο διά μέσου νόμιμων οδών, από τις συνοριακές πύλες, όχι τα συμπτοπλήγματα. Σταδιακά διαπιστώσαμε ότι το κύμα των προσφύγων μεγάλωνε και ότι εξαντλείτο η δυνατότητα απορρόφησής τους από την ε/κ πλευρά. Έτσι ξεκινήσαμε τη διαδικασία της βίζας. Σε κάθε περίπτωση στόχος μας δεν ήταν να πλύξουμε την ε/κ πλευρά. Αν όντως επιθυμούσαμε κάτι τέτοιο θα είχαμε καταστρέψει την άλλη πλευρά. Αντιθέτως πράξαμε ό,τι έπρεπε να πράξει ένα πολιτισμένο κράτος.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου την περίοδο 2014-2018.

Πήρε τους S-400 και στέλνει τελεσίγραφα

Είμαστε έτοιμοι για συμβιβαστικές φόρμουλες και αμοιβαίας αξίας λύσεις σε Ιράκ, Συρία και Κύπρο, διαμνύει η Τουρκία

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Τη στιγμή που η τουρκική και η διεθνής γνώμη είχαν στραμμένη την προσοχή τους στην άφιξη των ρωσικών πυραυλικών συστημάτων S-400 στην Τουρκία, η Άγκυρα λάμβανε πρωτοβουλίες σε δυο μέτωπα. Στον άξονα Ιράκ-Συρία, όπου ενέτεινε την προσπάθειά της για αναχαίτιση της δυναμικής του κουρδικού αυτονομιστικού Κινήματος. Στο Ιράκ, η Τουρκία βάλλει κατά των στόχων του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν (PKK) εδώ και καιρό. Παράλληλα, επιχειρεί να έρθει σε συμφωνία με τη Βαγδάτη για να δοθεί τέλος στην ηγεμονία του Κινήματος σε ευαίσθητες περιοχές της χώρας, όπως το Όρος Σίντζαρ. Στη συνοριακή γραμμή Συρίας-Τουρκίας, η Άγκυρα αναπτύσσει μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις. Περίπου 80.000 Τούρκοι στρατιώτες, με τα τελευταία επιτεύγματα της αμυντικής τεχνολογίας που έχουν στη διάθεσή τους, αναμένουν την τελική εντολή για μια γενική έφοδο στη Συρία, από τουλάχιστον δέκα σημεία. Σύμφωνα με το ρωσικό και τον τουρκικό τύπο η νέα εισβολή της Τουρκίας είναι πλέον ζήτημα χρόνου.

Παράλληλα στην Ανατολική Μεσόγειο, η Άγκυρα επιμένει στη νέα στρατηγική της και εντατικοποιεί τις ενέργειές της στις θάλασσες της Κύπρου. Μάλιστα αφιπνώντας τις προειδοποιητικές βολές των ΗΠΑ, της Ε.Ε. και των περιφερειακών παραγόντων, η Τουρκία πιέζει τη Λευκωσία για μια συμβιβαστική φόρμουλα στο ζήτημα των υδρογονανθράκων, με στόχο όπως αποκαλύπτει ο Κουντρέντ Όζερσαϊ στη συνέντευξή του σήμερα στην «Κ» (βλ. σελ. 8) μια θέση στο τραπέζι με τις ενεργειακές εταιρείες που επιχειρούν στην κυπριακή ΑΟΖ για συνδιαχείριση πηγών και κερδών.

Η τακτική της Άγκυρας

«Όλες αυτές οι εξελίξεις σχετίζονται μεταξύ τους και διαπλέκονται σε ένα πλέγμα που ξεκινά από τις σχέσεις Άγκυρας-Ουάσινγκτον, εκτείνεται στους S-400 των οποίων άρχισε ήδη η παραλαβή από την Τουρκία και φτάνει μέχρι το πρότζεκτ των ενεργειακών πηγών της Ανατολικής Μεσογείου, μέρος του οποίου είναι και η Κύπρος και στο οποίο η Άγκυρα διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο», λένε στην «Κ»

καλά ενημερωμένες πηγές στην τουρκική πρωτεύουσα.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, η Τουρκία στέλνει πλέον ισχυρά μηνύματα σε όσους μέχρι σήμερα την αντιμετώπιζαν με υπεροψία, στη βάση συγκεκριμένου σκεπτικού: «Το μήνυμα που εκπέμπουμε είναι ξεκάθαρο. Ελάτε να συνεργαστούμε και να καταλήξουμε σε φόρμουλες και συμφωνίες που θα εξυπηρετούν αμοιβαία τα συμφέροντά μας». Η Άγκυρα, προστίθεται, κρατεί τους διαύλους επικοινωνίας ανοικτούς και συνεχίζει: «Είμαστε έτοιμοι για συμβιβαστικές φόρμουλες τύπου win-win σε Ιράκ, Συρία και Κύπρο. Τι λέμε στους Αμερικανούς; Ελάτε να δημιουργήσουμε από κοινού μια ζώνη ασφαλείας στη βόρεια Συρία που θα βάλει τέλος στις εστίες της

Αφιπνώντας τις προειδοποιήσεις των ΗΠΑ και της Ε.Ε., η Τουρκία πιέζει τη Λευκωσία για μια συμβιβαστική φόρμουλα στο ζήτημα των υδρογονανθράκων.

τρομοκρατίας στην περιοχή. Την ίδια στιγμή, τι προτείνουμε στο διδυμο Ελλάδας-ε/κ διοίκησης: Ελάτε να λύσουμε αμέσως το Κυπριακό στη βάση ενός νέου μοντέλου και να δημιουργήσουμε έναν μηχανισμό συνεργασίας για το φυσικό αέριο, στο οποίο οι διεθνείς εταιρείες θα αναλάβουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Την όλη προσπάθεια μπορεί να συντονίσει ο ΟΗΕ ή ακόμη και η Ε.Ε. Οι ΗΠΑ, η Ε.Ε. και το διδυμο Αθηνas-ε/κ διοίκησης είναι η πλευρά που δεν εννοούν να κατανοήσουν τη σημασία των τουρκικών προτάσεων», συνεχίζουν οι ίδιες πηγές, και καταλήγουν τελεσιγραφικά: «Εφόσον δεν μας κατανοούν ή επιλέγουν να μας αγνοήσουν, η τουρκική πλευρά δεν έχει άλλη επιλογή παρά να ρίξει στο τραπέζι τους άσους που κρατεί στο μανίκι της. Προχωράμε με αποφασιστικότητα, στηριζόμενοι στον καλό διάλογο με δυνάμεις όπως η Ρωσία, το Ιράν και η Κίνα, φτιάχνουμε ένα νέο μέλλον για τη βόρεια Συρία και στην Ανατολική Μεσόγειο κατοχυρώνουμε τα δικαιώματά μας με τις νέες δυνατότητες που διαθέτουμε».

«**Όλες** αυτές οι εξελίξεις διαπλέκονται σε ένα πλέγμα που ξεκινά από τις σχέσεις Άγκυρας-Ουάσινγκτον, εκτείνεται στους S-400, των οποίων άρχισε ήδη η παραλαβή από την Τουρκία (φωτ.), και φτάνει μέχρι το πρότζεκτ των ενεργειακών πηγών της Ανατολικής Μεσογείου, μέρος του οποίου είναι και η Κύπρος και στο οποίο η Άγκυρα διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο», λένε στην «Κ» καλά ενημερωμένες πηγές στην τουρκική πρωτεύουσα.

Γιατί οι Αμερικάνοι προβληματίζονται

Για το αμερικανικό κέντρο στρατηγικών μελετών Stratfor, το οποίο διατηρεί στενές σχέσεις με το αμερικανικό Πεντάγωνο και τις αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες, η εντύπωση ότι οι ΗΠΑ παραγνωρίζουν τα μηνύματα της Άγκυρας δεν είναι ορθή. Η αμερικανική πλευρά, όχι μόνο δεν υποβαθμίζει τη σημασία αυτών των μηνυμάτων, αλλά ταυτοχρόνως προβληματίζεται για τον αντίκτυπο των τελευταίων εξελίξεων. Για την Ουάσινγκτον, στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις οι αμερικανικές κυρώσεις ενδέχεται να μην είναι αρκετές για τη βελτίωση του συνολικού κλίματος στην περιοχή.

«Η Τουρκία μπορεί να είναι πρόθυμη να θυσιάσει την επιτυχία της βιομηχανίας όπλων της με το σκεπτικό ότι οι κυρώσεις CAATSA δεν θα βλάψουν ιδιαίτερα την ευρύτερη οικονομία της χώρας.

Ιδιαίτερα την ευρύτερη οικονομία της χώρας. Εξάλλου, ο αμυντικός τομέας της χώρας αποτελεί λιγότερο από το 1% της τουρκικής οικονομίας και απασχολεί μόλις 30.000 άτομα σε μια αγορά εργασίας των 31.000.000 ατόμων. Και σύμφωνα με τις τελευταίες διαρροές με τις πιθανές κυρώσεις της CAATSA, οι αμερικανικές αρχές

θα μπορούσαν να αρνηθούν την πρόσβαση τριών τουρκικών αμυντικών εταιρειών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα των ΗΠΑ – ένας περιορισμός που θα χτυπούσε φυσικά τις εν λόγω εταιρείες, αλλά δεν θα έπληττε αναγκαστικά το υπόλοιπο της οικονομίας», υπογραμμίζεται στη νέα έκθεση του αμερικανικού κέντρου ερευνών. Τονίζοντας ότι δεν υπάρχει, τελικά, καμία εγγύηση ότι ακόμη και οι μεγάλες αμερικανικές οικονομικές πιέσεις θα αναγκάσουν την Τουρκία να προβεί σε συμβιβασμό επί του θέματος, το Stratfor καταλήγει στο εξής συμπέρασμα: «Σε περίπτωση που οι Ηνωμένες Πολιτείες «βάλλουν» κατά της Τουρκίας, τα οικονομικά προβλήματα της τελευταίας ενδέχεται να ξεπεράσουν τη δέσμευση της Άγκυρας για τη συμφωνία S-400 και να προετοιμάσουν τον δρόμο για πιο ουσια-

στικές διαπραγματεύσεις επί του θέματος. Ως μέρος ενός συμβιβασμού, για παράδειγμα, η Τουρκία μπορεί να υποβαθμίσει τη χρήση του συστήματος S-400 ή να το δωρίσει σε έναν περιφερειακό σύμμαχο, όπως το Αζερμπαϊτζάν».

Με άλλα λόγια, για την αμερικανική πλευρά, όπως άλλωστε για την Άγκυρα, οι συμβιβαστικές λύσεις στα μεγάλα προβλήματα παραμένουν στο τραπέζι, ως η πιο λογική οδός που καλούνται να ακολουθήσουν οι πρωταγωνιστές στην περιοχή. Ωστόσο, στη νέα περίοδο, η συνολική ασάφεια στην περιοχή και το απρόβλεπτο στη συμπεριφορά των πρωταγωνιστών ξεκινώντας από τον ίδιο τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ και φτάνοντας στον Τούρκο ομόλογό του Ταγίπ Ερντογάν, καθιστούν αβέβαιο τον βαθμό επιτυχίας αυτών των συμβιβαστικών λύσεων.

Στη συνοριακή γραμμή Συρίας-Τουρκίας, η Άγκυρα αναπτύσσει μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις. Περίπου 80.000 Τούρκοι στρατιώτες αναμένουν την τελική εντολή για μια γενική έφοδο στη Συρία, από τουλάχιστον δέκα σημεία.

Αρνητική η Ουάσινγκτον σχετικά με την προμήθεια των πυραύλων

Το πολύκροτο σήριαλ άφιξης και παραλαβής του ρωσικού αντιπυραυλικού συστήματος S-400 από την Τουρκία, έλαβε τέλος την περασμένη Παρασκευή. Η παράδοση του πρώτου φορτίου συστοιχιών του αντιαεροπορικού συστήματος S-400 ξεκίνησε στις 12 Ιουλίου στην αεροπορική βάση Μούρτεντ στην Άγκυρα», ανακοινώθηκε επίσημα από το τουρκικό υπουργείο Άμυνας. Μια εξέλιξη που αναμένεται να ανοίξει παράλληλα ένα νέο κύκλο αντιπαράθεσης με τη Δύση. Σύμφωνα με πηγή την οποία επικαλείται το δημόσιο ρωσικό πρακτορείο ειδήσεων TASS, ένα δεύτερο αεροπλάνο με άλλες συστοιχίες των S-400 πρόκειται να απογειωθεί «προσεχώς» και μια τρίτη παράδοση άνω των 120 πυ-

ραύλων διαφόρων τύπων θα γίνει «στο τέλος του καλοκαιριού» διά θαλάσσης. Στην Τουρκία η παραλαβή του αντιπυραυλικού συστήματος έτυχε ευρείας κάλυψης από τα ΜΜΕ της χώρας, καθώς θεωρείται γεγονός μείζονος σημασίας, τόσο ως προς την στρατιωτική πτυχή, όσο και ως προς την πολιτική, καθώς αναμένεται να θέσει σε νέες βάσεις τις σχέσεις Τουρκίας-ΗΠΑ.

Από πλευράς Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (ΝΑΤΟ) η πρώτη αντίδραση που εκδηλώθηκε ήταν η έκφραση «ανησυχίας» για την παράδοση των ρωσικών πυραύλων στην Τουρκία, συμπληρώνοντας πως «η διαλειτουργικότητα των ενόπλων δυνάμεων της Συμμαχίας έχει ουσιαστική σημασία για την πραγ-

ματοποίηση των επιχειρήσεων και των αποστολών μας», εξήγησε.

Ενδεχόμενες αντιδράσεις

Μπορεί η συνάντηση Τραμπ-Ερντογάν στη συνεδρία των G20 στην Οσάκα, και το φιλικό κλίμα που επικράτησε μεταξύ των δύο ανδρών να προϊδεάζε για χλιαρή αντίδραση εκ μέρους των ΗΠΑ, αλλά το σενάριο αυτό απέχει κατά πολύ από την πραγματικότητα. Η στάση της Αμερικανικής διπλωματίας παραμένει αναλλοίωτη με το Αμερικανικό ΥΠΕΞ να διαμνύνει προς πάσα κατεύθυνση ότι η στάση της Ουάσινγκτον για το θέμα, είναι «απίστευτα συνεπής» και διεμίνυσε ότι οι συνέπειες για την Τουρκία με την αγορά των S-400, θα είναι «πραγματικές και αρνητικές». Όπως

Μικρή πτώση σημείωσε η τουρκική λίρα. Αναμένονται μεγαλύτερες πιέσεις του τουρκικού νομίσματος τις επόμενες μέρες εκτιμούν οικονομικοί αναλυτές, οι οποίοι εκφράζουν ανησυχίες για αμερικανικές κυρώσεις.

έχει τονισθεί κατά κόρον το τελευταίο διάστημα από Αμερικανούς αξιωματούχους, από τα πρώτα μέτρα που εξετάζονται είναι η αναπροσαρμογή των σχέσεων που διέπει τις δύο χώρες σε σχέση με τα F-35.

Ένα μέτρο που προτείνεται είναι η αποκοπή των υπό εκπαίδευση Τούρκων πιλότων από το αμερικανικό έδαφος, ως επίσης και η ακύρωση πώλησης των μαχητικών αεροπλάνων στην Τουρκία. Η Ουάσινγκτον θεωρεί πως υπάρχει κίνδυνος οι Ρώσοι αξιωματικοί, που θα εκπαιδεύσουν τους τούρκους στρατιωτικούς στους S-400, να μπορούν ταυτόχρονα να διεισδύσουν στα τεχνολογικά απόρρητα του νέου «αόρατου» αμερικανικού αεροπλάνου F-35, γεγονός που ενισχύει το σενάριο περί αποκομπής της Τουρκίας από το πρόγραμμα.

Πτώση της λίρας

Πτώση κατά 0,6% κατέγραψε νωρίτερα η τουρκική λίρα, σημειώνοντας τις μεγαλύτερες απώλειες

μεταξύ των νομισμάτων αναδυόμενων αγορών, καθώς επανήλθαν στο προσκήνιο οι ανησυχίες για πιθανές αμερικανικές κυρώσεις. «Καθώς αρχίσαμε να βλέπουμε τις ειδήσεις για τους S-400 στην Τουρκία, τότε είναι που ξεκίνησε το ξεπούλημα στη λίρα», δήλωσε ο Κριστιάν Μάτζιο, επικεφαλής ανάλυσης αναδυόμενων αγορών στη TD Securities. Η ήδη δοκιμαζόμενη τουρκική οικονομία, αναμένεται να περάσει ακόμη περισσότερες δοκιμασίες, αναλόγως της στάσης που θα τηρήσουν οι ΗΠΑ μετά και αυτή την εξέλιξη. Παρόλα αυτά, ο Ταγίπ Ερντογάν δεν δείχνει να πτοείται, δημιουργώντας ένα αβέβαιο περιβάλλον για το άμεσο μέλλον της χώρας του.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Και μαζί και χώρια και το θέρος πανωφόρια

Ο Μπτσοτάκης στο Μαζί

Νέα φιλοσοφία διακυβέρνησης εγκαινιάζει ο Κυριάκος Μπτσοτάκης όπως διαφημίζουν όλα τα ελλαδικά ΜΜΕ, ακολουθώντας το μοντέλο του επιτελικού κράτους. Όπως λέγεται, βασίζεται στη συνεχή επικοινωνία της κυβέρνησης με τους υπουργούς και τους γενικούς γραμματείς για την επίτευξη των στόχων μέσω ενός ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης. Αυτό θα πραγματοποιείται μέσω ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου. Εκεί θα καταγράφονται όλα τα έργα, οι στόχοι και τα χρονοδιαγράμματα του κυβερνητικού προγράμματος. Η καινούργια φιλοσοφία που εγκαινιάζει ο Κυριάκος Μπτσοτάκης θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή έμπνευσης και για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Σωστά;

• • • • •

Εμείς στο χώρια

Λάθος! Όπως μαθαίνει η στήλη, η κυβέρνηση Αναστασιάδη πρωτοπόρησε και εγκαινίασε τη συγκεκριμένη μέθοδο πολύ πριν και συγκεκριμένα στο τέλος της προηγούμενης διακυβέρνησης. Εμπνευστής της εν λόγω μεθόδου ο τέως διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου Μιχάλης Σοφοκλέους, σε μία προσπάθεια να υπάρχει ένας ενιαίος μηχανισμός παρακολούθησης για το τι κάνει το κάθε υπουργείο από την Προεδρία. Κάποιοι υπουργοί φάνηκαν ιδιαίτερα πρόθυμοι, άλλοι καχύποπτοι, αλλά τουλάχιστον για μερικούς μήνες, το όλο ζήτημα δούλεψε καλά, με το Προεδρικό να ξέρει πού στέκει η κάθε μεταρρύθμιση. Στην υφιστάμενη θητεία, η Προεδρία επέλεξε να το σταματήσει. Υποθέτουμε πως το σταμάτησε επειδή όλα δούλευουν ρολόι προφανώς στη δεύτερη πενταετία Αναστασιάδη και δεν χρειάζονται την όποια καθοδήγηση και συντονισμό.

• • • • •

Σε πρότυπα groupie

«Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι ο πρώτος πολιτικός αρχηγός, που συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας, τον οποίο και συνεχάρη για την ευρεία νίκη του στις σημερινές βουλευτικές εκλογές», έγραψε σε ανακοίνωσή του ο Δημοκρατικός Συναγερμός ο οποίος φρόντισε να μας αποστείλει και τη φωτογραφία του εναγκαλισμού μεταξύ Κυριάκου και Αβέρωφ. Η κίνησή του όπως λέγεται δεν πέρασε απαρατήρητη και στον Λόφο, με τα σχόλια να ποικίλουν.

• • • • •

Οι εκπομπές αναστέλλονται μέχρι και την 1η Οκτωβρίου και η κυπριακή Βουλή αναμένεται να ζησει εκ νέου το καλοκαίρι του 14.

Αν ήταν ο Ερχουμάν;

Η αλήθεια θα ήταν πως θα περιμέναμε παρόμοια αντανάκλαστικά του Συναγερμικού Προέδρου για πιο σοβαρά θέματα. Θα περιμέναμε δηλαδή να δέκοπτε και τις διακοπές του για λίγο και να τοποθετηθεί για τα όσα διαμείβονται για την Αμμόχωστο, το μυστικό δειπνο Αναστασιάδη-Οζερσάι και το χάος που επικρατεί στην ΑΟΖ μας. Αλλά για εκείνα ταιμουδιά. Όμως δεν είναι μόνο αυτό. Σκεφτήκατε τι θα σούρναμε εδώ, στο ενδεχόμενο που παρόμοια κίνηση με τον Αβέρωφ Νεοφύτου έκανε Τ/κ πολιτικός στην Άγκυρα; Αν δηλαδή ο Ερχουμάν του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος έσπευδε να φωτογραφηθεί και να εναγκαλιστεί με τον νέο Τούρκο Πρόεδρο και να το διαφημίζει μέσω κοινωνικών μέσων δι-

κτύωσης; Εγκάθετο της Άγκυρας θα τον ανεβάζαμε, υποχείριο του Ερντογάν θα τον κατεβάζαμε.

• • • • •

Στη ζώνη λυκόφωτος

Οι εκλογές στην Ελλάδα δεν απασχόλησαν μόνο τον Αβέρωφ Νεοφύτου που πήρε το πρώτο αεροπλάνο και έφτασε στην Αθήνα. Απασχόλησε και το ΔΗΚΟ ποικιλοτρόπως. Ο διευθυντής του Κέντρου Μελετών Τάσος Παπαδόπουλος Χρύσης Παντελίδης κατέβηκε στην Αθήνα ούτως ώστε να στηρίξει τον φίλο του Άγγελο Συρίγο. Στην Αθήνα βρέθηκαν και οι Θεόδωρος Τσακίρης για να ψηφίσει και να στηρίξει τον φίλο του Κωστή Χατζηδάκη αλλά και ο Γιώργος Σολωμού. Ο

Άθως Αντωνιάδης φρόντισε να στείλει μήνυμα στήριξης στον Κυριάκο Μπτσοτάκη και μαύρο στην επανεκλογή Αλέξη Τσίπρα στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Το ότι το ΔΗΚΟ του Νικόλα Παπαδόπουλου υιού του Τάσος θα στηρίξει τον Κυριάκο Μπτσοτάκη, υιό του Κωνσταντίνου, το λες και ζώνη λυκόφωτος.

• • • • •

Οι νέες ιδέες

Ένταση προκάλεσαν οι συνεντεύξεις Τάκη Χατζηγεωργίου και Νεοκλή Συλικιώτη στην «Κ» στους διαδρόμους της Εζεκία Παπαϊωάννου. Τα περί μετατροπής του ΑΚΕΛ σε σύγχρονο εργατικό κόμμα, προκάλεσαν δυσφορία στα ανώτατα δώματα του κόμματος. Είχαν που είχαν τη διαδοχολογία και το πα-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μάρκος Τράγκολας

Ο Μάρκος Τράγκολας ο οποίος αν και βγάζει πλέον την στολή του πυροσβέστη, με την δράση του όλα αυτά τα χρόνια και την ταπεινότητα που τον διακατέχει, μας έκανε να διατηρήσουμε την πίστη μας στην ανθρωπότητα.

ρασκίνιο που μαίνεται, πλέον έχουν να αντιμετωπίσουν νέες ιδέες! Ο «θαρραλέος» της ιστορίας ήταν ο Νεοκλής ο οποίος βγήκε δημοσίως και διερωτήθηκε γιατί από την στιγμή που η σοσιαλδημοκρατία καταρρέει και επιβεβαιώνεται ο Μαρξ, θα πρέπει το ΑΚΕΛ να ασπαστεί τέτοιες ιδέες και να γίνει πιο ροζ. Αντίθετα θα πρέπει να συνεχίσει να γίνει πιο ριζοσπαστικό και κομμουνιστικό όπως είπε. Ο διάλογος μέσω συνεντεύξεων δεν πέρασε απαρατήρητος στα κομματικά πηγαδάκια με αρκετούς να κάνουν λόγο για την απαρχή της εσωστρέφειας και άλλους να επισημαίνουν ότι η συζήτηση για το πού πάει το ΑΚΕΛ είναι αναγκαία τώρα περισσότερο από ποτέ.

• • • • •

Ινώ του θέρους

Μετά τα κουβανέζικα πάρτι όταν το Κυπριακό κατέρρεε, τις κατά σωρηδόν φωτογραφίες στις Σευχέλλες, όταν η παιδεία κατέρρεε και οι δάσκαλοι έβγαιναν στους δρόμους, η Ινώ Αναστασιάδου επανήλθε και αυτό το καλοκαίρι για να μη ξεχνιόμαστε. Έστειλε μάλιστα το μήνυμα σε όσους την κατακρίνουν να βρουν την ειρήνη μέσα τους, όπως η ίδια. Αφού λύση δεν πρόκειται να δούμε, ας το ρίξουμε στον διαλογισμό και στο παντεσπάνι.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Το «σούσουρο» των influencers έφθασε και στην Ελλάδα

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Γερή δόση λάμψης, εντυπωσιακές selfie φωτογραφίες αλλά και εκατοντάδες followers στα social media είναι μερικά από τα όπλα που έχουν στη «φαρέτρα» τους όσοι επιθυμούν να αποκτήσουν ή έχουν αποκτήσει την ιδιότητα των influencers. Διάσημα brands τούς προσεγγίζουν για να προωθήσουν συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες, πληρώνοντάς τους αδρά και ποντάροντας στην απήχηση και στην επιρροή που έχουν στον κόσμο. Θα έχετε ακούσει ενδεχομένως για το λεγόμενο «Kardashian effect» ή έστω για την Kim Kardashian, την παγκοσμίου -πλέον- φήμης τηλεπερσόνα, η οποία με μία ανάρτησή της για την προώθηση προϊόντων κάποιας εταιρείας στο Instagram βλέπει να προστίθενται στον λογαριασμό της περίπου 720.000 δολ.

Το ίδιο συμβαίνει και με την αδελφή της, την Kylie Jenner, η οποία φιγουράρει στην πρώτη θέση της λίστας με τους πλουσιότερους του Instagram για το 2018. Μια ανάρτησή της για την προώθηση προϊόντων επί πληρωμή της αποφέρει έως και 1 εκατ. δολ, την ίδια στιγμή που οι ακόλουθοί της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αυξάνονται με φρενήρεις ρυθμούς. Η δε διαφήμιση προϊόντων από τον διάσημο ποδοσφαιριστή Christiano Ronaldo δεν περιορίζεται πλέον μόνο στις γυαλιστερές σελίδες των περιοδικών. Στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού deal (sponsorship), ένα post με τον ίδιο αρκεί για να δει την περιουσία του να αυξάνεται κατά 750.000 δολ.

Το φαινόμενο του influencer marketing μέσω των social media έρχεται να εκτοπίσει -ή τουλάχιστον να αποδυναμώσει- την ισχύ παραδο-

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

σιακών μέσων όπως ο έντυπος Τύπος ή ακόμη και η τηλεόραση. Αυτή η «τεχνολογική ορμή» των μέσων κοινωνικής δικτύωσης τα συμπαρασύρει, με αποτέλεσμα να κάνουν σταδιακά μερίδιο από τη διαφημιστική πίτα. Η δε βιομηχανία του influencer marketing εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 5-10 δισ. δολ. έως το 2020, ενώ τα τελευταία πέντε χρόνια ο αριθμός των χρηστών του Instagram έχει δεκαπλασιαστεί, μετρώντας περίπου ένα δισεκατομμύριο χρήστες παγκοσμίως (Influencer MarketingHub).

Η νέα αυτή τάση έχει εισέλθει και

στην Ελλάδα, με νεοφυείς εταιρείες, όπως η Susurgus, να έχουν διαβλέψει από νωρίς την απήχηση που θα έχει το influencer marketing στην εγχώρια αγορά. Το «σούσουρο» λοιπόν που δημιουργείται γύρω από το όνομα ενός influencer ενέπνευσε τους ιδρυτές της Susurgus να δημιουργήσουν την πρώτη εταιρεία που ασχολείται με το influencer marketing στην ελληνική αγορά. «Έχουμε αναπτύξει ένα αμιγώς τεχνολογικό εργαλείο για καμπάνιες influencer marketing. Χρησιμοποιώντας το Susurgus, κάποιο brand ή κάποιο advertising agency μπορεί να εντοπίσει τους κατάλλη-

λους influencers, να επικοινωνήσει μαζί τους και να μετρήσει τα αποτελέσματα της καμπάνιας», επισημαίνει ο CEO και συνιδρυτής Παναγιώτης Τσάγγας.

Ο ίδιος εξηγεί ότι η πλατφόρμα που έχει επινοήσει η ομάδα «συνδέει τους influencers με τα brands και λειτουργεί ως εργαλείο που επιτρέπει σε κάποιον να δημιουργήσει αλλά και να μετρήσει μια καμπάνια influencer marketing από την αρχή έως το τέλος». Η εταιρεία μετράει περίπου 2.000 εγγεγραμμένους influencers στην πλατφόρμα, εκ των οποίων αρκετοί είναι από την Ελλά-

δα, τη Μέση Ανατολή αλλά και τη Βρετανία. Η δε λίστα των πελατών της περιλαμβάνει πολυεθνικές ή εγχώριες εταιρείες, καθώς και διαφημιστικές που κάνουν χρήση της πλατφόρμας για λογαριασμό των πελατών τους. Η Λίνα Στούμπου και ο Διονύσης Ρόδης, συνιδρυτές της εταιρείας, τολμούν να κάνουν μια πρώτη εκτίμηση για το μέγεθος της ελληνικής αγοράς του influencer marketing λέγοντας, με επιφύλαξη, ότι διαμορφώνεται περίπου στα 5-10 εκατ. ευρώ. Αυτή μάλιστα, όπως πληροφορούμαι, παρουσιάζει γενικά ανοδικές τάσεις στην Ελλάδα. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι αρκε-

τοί «εν δυνάμει» influencers φροντίζουν να εμφανιστούν πρώτα στην τηλεόραση, να «κάνουν» όνομα στην αγορά και στη συνέχεια να στραφούν στον ψηφιακό κόσμο του Instagram για να τίξουν την καριέρα τους.

Βέβαια, παρότι η κ. Kardashian κερδίζει περίπου 1 εκατ. δολ για μία επί πληρωμή διαφήμιση στο Instagram, στην Ελλάδα τα ποσά είναι θεαματικά χαμηλότερα. «Γενικά στην ελληνική αγορά το κόστος κυμαίνεται από 100 έως 3.000 ευρώ ανά ποστ, ενώ σε κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να φτάσουν ακόμη και τις 4.000-5.000 ευρώ», αναφέρει κ. Στούμπου.

Σπεύδει όμως να διευκρινίσει ότι σε άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, όπου βρίσκεται η έδρα της εταιρείας, τα αντίστοιχα ποσά είναι διπλάσια ή ακόμη και τετραπλάσια. Τα δε ποσά για κάθε ποστ εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες. «Βασικό ρόλο παίζει τόσο ο αριθμός των followers του influencer όσο και το engagement, δηλαδή ο αριθμός των likes και των comments που αυτός συγκεντρώνει διαιρεμένος με τον αριθμό των followers», εξηγεί η κ. Στούμπου. Άλλοι παράγοντες είναι η πλατφόρμα στην οποία θα γίνει η δημοσίευση (Instagram, Facebook, YouTube) ή εάν η ανάρτηση έχει τη μορφή φωτογραφίας ή video.

Όσο για το Twitter, αυτό παραμένει αμιγώς πολιτικό εργαλείο με σχόλια που ενίοτε αγγίζουν τα όρια του παραλόγου.

• **Ο Στέφανος Κασιμάτης** απουσιάζει εκτάκτως.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΑΡΜΕΥΤΗ**

Άσβεστη φλόγα

Η Κύπρος σε κρίσιμες στιγμές της εξέλιξής της δεν μπόρεσε να κατακτήσει τη σοφία που οι πολλές και σκληρές περιστάσεις απαιτούσαν. Δεν φταίει το «κακό μας ριζικό». Έχουν, όμως, ευθύνες οι μηχανισμοί που παράγουν και αναπαράγουν επιφανειακές προσεγγίσεις. Η εικόνα μιας Κύπρου «ανάδελφης», που δεν βρίσκει το δίκαιό της, γιατί περιβάλλεται μόνο από εκθροούς, συνέβαλε στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας εσωστρέφειας και περικαράκωσης στον εαυτό μας.

Η Κύπρος, όμως, δεν ήταν μόνο επιφάνεια, γιατί μέσα από τη διαδρομή του χρόνου ανέδειξε την αρετή της γενναιοτήτας ως μιας υπέρτατης αξίας. Στις πιο καλές της στιγμές δημιούργησε το δικό της «μπτρώο» από μεγάλους Κύπριους, οι οποίοι, σε διάφορα χρονικά στάδια, έδωσαν τη ζωή τους για την κυπριακή ελευθερία, τη δημοκρατία, την πρόοδο.

Τους τιμούμε όπως τους αξίζει; Έχουμε στη μνήμη μας την πραγματική τους εικόνα; Αντιλαμβάνόμαστε τη βαρύτητα αυτής της κληρονομιάς;

Αμφιβάλλω αν αυτά συμβαίνουν, γιατί συχνά επικρατούν παραταξιακές λογικές, και άλλοτε μεμονωμένες, από την ιστορική εξέλιξη, προσεγγίσεις.

Η απόδοση τιμής χρειάζεται να αποκτήσει νέα βάση και νέο περιεχόμενο. Γι’ αυτό, διατυπώνω την εισήγηση για τη δημιουργία ενός ειδικού χώρου τιμής σε κεντρικό σημείο στη Λευκωσία στο οποίο να αποδίδεται τιμή σε όλους εκείνους που έδωσαν τη ζωή τους για την κυπριακή ελευθερία. Μέχρι σήμερα τιμούμε τους ήρωες του λαού μας σε εκδηλώσεις μνήμης, που οργανώνουν κατά κανόνα οικογένειες, σωματεία ή και κόμματα. Δεν υπάρχει μέχρι τώρα τρόπος, ώστε η απόδοση της τιμής να αφορά όλους τους ήρωες, όπως συμβαίνει σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Τα ιστορικά συμβάντα έχουν καταγραφεί στην ιστορική διαδρομή. Χιλιάδες επώνυμοι και ανώνυμοι Κύπριοι έδωσαν τη ζωή τους για την κυπριακή ελευθερία. Στους Παγκόσμιους Πολέμους, στους Βαλκανικούς. Στα Οκτωβριανά, στους εργατικούς αγώνες κατά των Άγγλων. Στον αγώνα του 1955-59. Στην κοινή μάχη ανάμεσα σε Ε/κ και Τ/κ για την αποτροπή της διχοτόμησης. Στις θυσίες για την υπεράσπιση της δημοκρατίας το 1971-74. Στη διάρκεια του πραξικοπήματος, στους ανώνυμους και επώνυμους ήρωες του 1974 για να μην περάσει η τουρκική εισβολή.

Εισηγούμαι όπως η κυβέρνηση αναλάβει την πρωτοβουλία για να δημιουργηθεί ειδικό μνημείο με την ονομασία «Άσβεστη Φλόγα» που θα τοποθετηθεί στην πύλατεια Ελευθερίας, στη Λευκωσία. Έτσι στο Πρωτόκολλο του κυπριακού κράτους (ο εκάστοτε πρόεδρος, οι υπουργοί και άλλοι αξιωματούχοι), όσο και οι ηγέτες ξένων κρατών (ή και οι άλλοι ξένοι επίσημοι), που επισκέπτονται το νησί μας, να καταθέτουν τα στεφάνια τους στο μνημείο της «Άσβεστης Φλόγας», στο κέντρο της πρωτεύουσας.

Έτσι η απόδοση τιμής στους ήρωες της Κύπρου θα γίνεται μέσα σε οικουμενικό πνεύμα. Η φλόγα δεν θα σβήνει ποτέ, σημείο «άσβεστης» τιμής σε όσους έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους για την Κύπρο, τιμή στο διπνεκές, γιατί η θυσία τους είναι αφιερωμένη στο συλλογικό καλό. Η προώθηση μιας τέτοιας εισήγησης απαιτεί μια σειρά από πρωτοβουλίες, όπως είναι η νομοθετική ρύθμισή της, η διαβούλευση με οργανωμένους φορείς ή ο διαγωνισμός για το είδος και το κόστος κατασκευής του μνημείου. Οι εμπειρίες του χθες, τα λάθη και οι κατακτήσεις μας, τα βιώματα μιας κοινωνίας δείχνουν ότι μπορούμε να συντονίσουμε την πυξίδα μας για το μέλλον με περισσότερη ωριμότητα. Οι πολίτες βαρέθηκαν τις επαναλήψεις, τις κοινοτυπίες, τα λόγια κενά περιεχομένου. Θέλουν περισσότερη συναίνεση, ζητούν συνεργασίες, θέλουν να δουν την κοινωνία μας να αναβαθμίζει τον τρόπο που αντιλαμβάνεται την εξέλιξή της, συνειπώς και τον τρόπο ερμηνείας του ιστορικού μας εαυτού. Είναι αναγκαίο να κρατήσουμε κάθε τι το ωφέλιμο, γιατί αυτό μας συνδέει με το παρελθόν μας. Είναι, επίσης, αναγκαίο, να αλλάζουμε κάθε τι που μας κρατά καθηλωμένους στο παρελθον, γιατί αυτό μας δίνει ώθηση στο καινούργιο. Χρειάζεται σχέδιο, όραμα και σθένος. Αποφάσεις με βλέμμα στραμμένο στο μέλλον. Το μνημείο της «Άσβεστης Φλόγας» κρατά «άσβεστο» το παρελθόν στο μεγάλο ταξίδι του μέλλοντος.

Ο κ. Γιάννης Αρμεύτης είναι πρόεδρος της Παγκύπριας Οργάνωσης Συγγενών Πεσόντων Αντιστασιακών.

Στιγμιότυπο από τον έβδομο σταθμό του 106ου Γύρου της Γαλλίας μεταξύ Belfort και Chalon-sur-Saone.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το χρονικό του βατερλώ

Στην ιστορία υπάρχουν πολλά παραδείγματα όπου ο εγωισμός δραματίζει καίριο ρόλο στην έκβαση των πραγμάτων. Ο εγωισμός τους για παράδειγμα μπορεί να αποδειχτεί καταστροφικός. Όχι για τον ηγέτη βέβαια αλλά για τον ίδιο τον λαό του. Κάποιοι πολιτικοί ηγέτες βγαίνουν από τις πολιτικές τους μάχες ζωντανοί μεν, αλλά με θιγμένο τον εγωισμό τους, άλλοι φροντίζουν να διασώσουν τον εγωισμό τους, αλλά παίρνουν και τους πολίτες και τον τόπο τους στον λαιμό τους.

Πώς τα θυμηθήκαμε όλα αυτά; Όταν για παράδειγμα τον Ιούλιο του 2017, ο Αντόνιο Γκουτέρες αποχωρούσε από το Κραν Μοντανά ευχόμενος καλή τύχη στους Κύπριους σε βορρά και νότο, πολλοί ήταν εκείνοι που πάγωσαν. Όχι μόνο γιατί διερωτήθηκαν τι μπορεί να διαμείφθηκε στο πολύωρο τραπέζι των διαπραγματεύσεων λίγες ώρες προηγουμένως ώστε να προκαλέσει την δηκτική δήλωση του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και την δυσφορία των Ευρωπαίων εταίρων μας αλλά κυρίως για το τι θα μας ζημώρωνε.

Πολλοί λοιπόν πάγωσαν, όχι όμως ο Νίκος Αναστασιάδης. Ο Πρόεδρος πήρε το αεροπλάνο μετά το ναυάγιο και μετά από μία σύντομη στάση στο κουβανέζικο πάρτι της Ινώς φρόντισε να αλλάξει άρδην τακτική. Οι κυνικοί είπαν πως έβαλε φουστανέλα ενόψει προεδρικών πολύ πριν το Κραν Μοντανά, οι καλόπιστοι ότι η τουρκική αδιαλλαξία δεν του έδινε άλλα περιθώρια από το να σκληρύνει τη στάση του.

«Νιώθω την ανάγκη να απαντώ εις όσους εσκεμμένα παραγνωρίζουν γεγονότα και δημιουργούν μία ψευδή εικόνα ότι τάχα τι πάντα εξαρτώνται από την ε/κ πλευρά. Δέχομαι συμβουλές από πολλούς τι πρέπει να κάνω για να ξεκινήσει ο διάλογος, παραγνωρίζοντας ή μη ακούγοντας τις θέσεις της άλλης πλευράς ωσάν να εξαρτάται από μας», σημειώνει χαρακτηριστικά σε ομιλίες του ο Νίκος Αναστασιάδης. Υποστήριζε μάλιστα συχνά πυκνά πως δεν είναι με το να δίνεις μόνο που μπορεί να επιτευχθεί λύση. Και όταν το ΑΚΕΛ τον καλούσε να επιστρέψει στο τραπέζι των συνομιλιών, σήκωσε το φρύδι του θυμωμένα και άφηνε υπονοούμενα πως η αξιωματική αντιπολίτευση υιοθετεί την τουρκική θέση.

Σε εκείνο ακριβώς το πλαίσιο άρχισαν να πέφτουν και νέες ιδέες. Όχι μόνο τα περί αποκεν-

τρωμένων ομοσπονδίας και κοινοβουλευτικής δημοκρατίας που έλυναν όπως έλεγε το αδιέξοδο, αλλά ουδέποτε παρουσίασε εκτενώς. Ούτε η αναδιπλωσή του στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας. Μίλαμε για τα υπόλοιπα που είχαν να κάνουν με τη φημολογία περί λύσης δύο κρατών και που ο ίδιος δεν απέρριπτε, διαμνύοντας πως ο καθένας δικαιούται να προβληματίζεται. Όταν μάλιστα τίθετο θέμα για επανέναρξη των συνομιλιών έθετε όρους και προϋποθέσεις για να επιστρέψει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Και γιατί να μην θέτει όρους; Για ποιο λόγο δηλαδή να επιστρέψει στις συνομιλίες; Η Κύπρος όπως διατυμπάνιζε και ο Πρόεδρος και οι συνεργάτες του θα αποκτούσε γεφυρωτικό ρόλο στην Ανατολική Μεσόγειο μέσω των τριμερών, θα μετατρεπόταν σε μεγάλο παίκτη στους ενεργειακούς σχεδιασμούς και θα αποκτούσε δεσμούς φιλίας με ισχυρούς παίκτες που θα έφερναν την Τουρκία κλαμένη στα πόδια μας.

Το «κλαμένη και στα πόδια μας» είναι σχετικό. Το σίγουρο είναι πως έστειλε τον «Πορθητή» και το «Γιαβούζ» εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Και ενώ εμείς μιλούσαμε για μέτρα που θα την πονέσουν, την Παράσκευή ο υπουργός Εξωτερικών έριξε κατά πολύ τις προσδοκίες σημειώνοντας πως αυτό που θέλουμε είναι να υπάρξει αποκλιμάκωση και να μην ληφθούν όλα τα μέτρα, γεγονός που θα βοηθήσει στην επανέναρξη των συνομιλιών. Ο ίδιος υπουργός που φρόντισε να επαναλάβει πολλές φορές την προσήλωσή του στη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Για επανέναρξη των συνομιλιών από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα, χωρίς προϋποθέσεις μίλησε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όταν βεβαίως η μία δυσάρεστη εξέλιξη ακολουθεί την άλλη στο εσωτερικό.

Το ζήτημα βεβαίως είναι πόση ζημιά έκανε όλα αυτά η περιπλάνηση των δύο ετών στο Κυπριακό. Και στην επίλυση του Κυπριακού αλλά και στην αξιοπιστία της πλευράς μας. Και το καίριο ζήτημα, είναι πόση εμπιστοσύνη μπορούν να έχουν οι πολίτες σε κάποιον να διαχειριστεί σοφά το Κυπριακό. Όχι τόσο για την σαφή αναδίπλωση που πλήγωσε τον εγωισμό του. Αλλά για το γεγονός ότι στο τραπέζι θα επιστρέψει ένας Πρόεδρος που δεν φρόντισε να σιγήσει τις όποιες φωνές τον ήθελαν να σκέφτεται και άλλες μορφές λύσης...

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Αυτονόμηση Βουλής

Αυτός ο οποίος κρατεί τα κλειδιά του κορβανά (ταμείου), αυτός ο οποίος ελέγχει το πουγκί, αυτός έχει και την πραγματική εξουσία, συνηθίζουν να λένε οι παλιές καραβάνες της πολιτικής και της ζωής. Η Βουλή των Αντιπροσώπων κατάφερε ύστερα από 59 χρόνια

λειτουργίας, με το καλό πείσμα του Δημήτρη Συλλούρη, να τροποποιήσει το Σύνταγμα και να αποκτήσει τον δικό της κορβανά. Επί της ουσίας η αλλαγή φαίνεται τυπική, αφού τα χρήματα και πάλι θα προέλθουν από τους φορολογούμενους πολίτες και πάλι λογιστικά θα εγγραφούν στους ψηφιακούς κώδικες του Υπουργείου Οικονομικών. Ωστόσο, η αλλαγή έχει θεσμική αξία, αφού για πρώτη φορά και τυπικά, η δεύτερη συνταγματικά εξουσία στον τόπο αποκτά καθεστώς αυτονομίας και στέλνει το μήνυμα ότι είναι ανεξάρτητη και δεν αποτελεί παράρτημα της κυβέρνησης. Με αυτή τη λογική, σχεδόν όλα τα Κοινοβούλια των προηγμένων χωρών, έχουν οικονομική και διοικητική αυτονομία. Ιστορικά η Βουλή των Αντιπροσώπων, από την εποχή του Μακαρίου, μέχρι και σήμερα, δίνει πολλές φορές την εντύπωση, ότι αποτελεί τη σφραγίδα των αποφάσεων της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας. Μάλιστα, οι κουβέντες του καφενέ θέλουν τον Μακάριο να έλεγε ότι οι βουλευτές δεν χρειάζονται μισθό, αλλά μόνο μια μικρή αντιμισθία, αφού διατηρούν τις δουλειές τους και συνεδριάζουν μόνο Πέμπτη απόγευμα και κάποιες άλλες μέρες. Μια επιστημονική ανάλυση των πρακτικών της Βουλής, στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του Κοινοβουλίου, σίγουρα θα επιβεβαιώσει την εντύπωση ότι η Βουλή ήταν σε μεγάλο βαθμό το σώμα το οποίο σφράγιζε τις αποφάσεις της παντοδύναμης τότε κυβέρνησης. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι περισσότερες εκθέσεις των νομοσχεδίων και των προτάσεων νόμου, συντάσσονταν από τους προέδρους των Επιτροπών, χωρίς την εμπλοκή γραμματέων. Αλλά και πιο πρόσφατα, σε πολλές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση των νόμων για το χρηματιστήριο, του κουρέματος των καταθέσεων, της χρηματοδότησης της Λαϊκής και του ΕΛΑ, αποδείχθηκε ότι η Βουλή σφράγιζε, χωρίς ουσιαστικά να γνωρίζει, τις κυβερνητικές αποφάσεις. Εξάιρεση το εκάστοτε βαθύ μικρό κράτος των βουλευτών, οι οποίοι φαίνεται ότι ξέρουν πολλά περισσότερα. Η αυτονόμηση της Βουλής μπορεί να αποτελεί επίτευγμα για να κοινοβουλευτικά θέματα, αλλά δεν παύει να ενέχει και πολλούς κινδύνους για την ίδια την αξιοπιστία της Βουλής των Αντιπροσώπων. Οι φόβοι για ενδεχόμενες υπερβολές, δεν είναι καθόλου φανταστικοί, αν αναλογιστεί κανείς την πορεία γιγάντωσης του Κοινοβουλίου, τις τελευταίες δεκαετίες. Η κοινοβουλευτική διπλωματία μετατράπηκε σε εκατοντάδες ταξίδια στο εξωτερικό. Η ανάγκη στήριξης του κοινοβουλευτικού έργου μεταφράζεται σε δεκάδες νέες προλήψεις υπαλλήλων. Η υποχρέωση για νομική στήριξη των αποφάσεων των κομμάτων έφερε την ίδρυση νομικού τμήματος. Η ανάγκη της εποχής έφερε τη δημιουργία τμήματος επικονωνία και την ίδρυση της παράλληλης Βουλής. Και τώρα η οικονομική αυτονόμηση οδηγεί υποχρεωτικά στην ενίσχυση της οικονομικής υπηρσίας. Το μόνο το οποίο λείπει και θα πρέπει να θερμοθετηθεί είναι ένα ανεξάρτητο σώμα αξιολόγησης των εργαζομένων και του παραγόμενου έργου. Η αριστεία, η οποία θα έπρεπε να αποτελεί τον κανόνα, στο σώμα το οποίο δημιουργεί θεσμούς και ελέγχει την εκτελεστική εξουσία, σίγουρα σήμερα δεν αποτελεί τον κανόνα. Εκτός τίθενται οι βουλευτές, οι οποίοι έτσι και αλλιώς κρίνονται από τον λαό.

Η αυτονόμηση της Βουλής αποτελεί μια χρυσή ευκαιρία για μεγάλες αλλαγές στο Κοινοβούλιο και κυρίως στον τρόπο μελέτης των νομοθεσιών και προβολής του κοινοβουλευτικού έργου. Το παράδειγμα του Ευρωκοινοβουλίου πρέπει να αποτελέσει πρότυπο. Καθορισμός ώρας ομιλιών βουλευτών στην Ολομέλεια, καθορισμός διάρκειας των κοινοβουλευτικών επιτροπών και γιατί όχι καταβολή επιδόματος στους βουλευτές, ανάλογα με τις παρουσιάσεις τους. Περιορισμός των προσκλήσεων στις Επιτροπές, μόνο σε θεσμικούς αξιωματούχους. Δεν είναι κατάλληλος ο χώρος της Βουλής για επίλυση διαφορών κοινωνικών ομάδων. Πρέπει να τερματιστεί και το φαινόμενο, που οι Επιτροπές μετατρέπονται σε χώρους ομαδικής ψυχοθεραπείας ή προεκλογικών συγκεντρώσεων. Τομές χρειάζονται και στον θεσμό των κοινοβουλευτικών συνεργατών, αλλά και τον τρόποπου κάλυψης του κοινοβουλευτικού έργου. Το μεγάλο βήμα της αυτονόμησης έγινε. Απαιτούνται και τα μικρότερα, ώστε να αναβαθμιστεί εκεί από πρέπει ο ναός της Δημοκρατίας.

kaparisp@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ξέρουμε πραγματικά τι θέλουμε;

Αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, τότε οφείλουμε να παραδεχτούμε πως ακόμα και τώρα που τα τουρκικά γεωτρήπανα είναι εκεί έξω, ακόμη και τώρα που ο ψευδουπουργός Εξωτερικών δηλώνει πως θα ανοίξει η Αμμόκωστος υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση και πως στο τραπέζι των συνομιλιών θα μπουν και οι υδρόγονάνθρακες, ακόμα και τώρα που τα διεθνή ΜΜΕ δεν βάζουν καν εισαγωγικά όταν αναφέρονται στην «ιδιότητα» του κ. Οζερσάι, εμείς, ακόμα και τώρα, δεν ξέρουμε τι μας γίνεται. Και όταν λέω εμείς εννοώ τον καθένα από εμάς, ο οποίος θέλει να ονομάζεται συνειδητός πολίτης.

Διότι δεν αρκεί να είσαι υπέρ της ΔΔΟ, ούτε και υπέρ της έναρξης των συνομιλιών, ούτε και αρκεί να αναγνωρίζεις ότι η διαπραγματευτική μας ισχύ αποδυναμώνεται

όλο και περισσότερο. Όλα αυτά δεν αρκούν για να αποδείξουν πως όντως ξέρουμε πραγματικά και με την αρμόζουσα πολιτική ωριμότητα τι μας γίνεται.

Και ο λόγος είναι πως για να μπορέσεις πραγματικά να ξέρεις τι σου γίνεται τότε είναι απαραίτητο να ξέρεις τι έχει γίνει μέχρι τώρα. Και για να ξέρεις τι έχει γίνει μέχρι τώρα πρέπει να εντρυφήσεις στα «καμένα» γεγονότα, εκείνα τα οποία είναι κρυμμένα όχι μόνο κάτω από το χαλί, αλλά και κάτω από τα ίδια τα θεμέλια αυτού του κράτους.

Διότι όταν για χρόνια ζεις μέσα σε αποσιωπημένες αλήθειες τις οποίες κάποιοι δεν αφήνουν να βγουν στην επιφάνεια προκειμένου να μη χάσουν τη βολή τους ή να μην κλονίσουν τα κομματικά τους «δόγματα» ή να μην αγγίξουν τα όσα πολύ μεθοδευμένα πέρασαν στην κοινωνία ως «ιερά και όσια», τότε πλανάσαι αν πιστεύεις

ότι ξέρεις πραγματικά τι σου γίνεται. Κι αυτή η πλάνη είναι πλέον εμφανής που μας οδήγησε και το θλιβερό είναι ότι δεν μοιάζει να αντιλαμβάνόμαστε την επικινδυνότητά της.

Το μόνο που κάνουμε –κι αυτό σίγουρα δεν μπορεί να μεταφραστεί ως πολιτική ωριμότητα– είναι κύκλος γύρω από τον ανιστόρητο εαυτό μας, θεωρώντας πως αυτό μας δίνει και τη μαγική ικανότητα να γινόμαστε το επίκεντρο του παγκόσμιου χάρτη. Εξακολουθούμε να θεωρούμε πως ακόμα και αυτή την ώρα όπου η τουρκική αδιαλλαξία έχει φτάσει στο ζενιθ της, το πρόβλημά μας έγκειται στο πόσο αποτελεσματικά θα είναι τα μέτρα που θα λάβει η Ε.Ε. και το πόσο αποτελεσματικοί θα είναι οι χειρισμοί της κυβέρνησης.

Χωρίς καν να μας περνάει από το μυαλό –ή κι αν μας περνάει είναι με την ίδια αβυσταχτη ελαφρότητα– το ενδεχόμενο το

τρένο να το χάσαμε ανεπιστρεπτί. Κι αν όντως το χάσαμε ανεπιστρεπτί τότε δεν είναι θέμα απλώς και μόνο των χειρισμών της κυβέρνησης ή των λαθών της προηγούμενης, αλλά κυρίως της δικής μας πολιτικής ανωριμότητας.

Και της επιλογής μας να παραμένουμε ερμηνείοι κλεισμένοι μέσα στο δικό μας «παραμύθι» προκειμένου να μην αποδειχθεί πως οι πύργοι που χτίσαμε ήταν στην άμμο. Ακόμα και όταν τα γεγονότα ξεσκαπάζονταν από μόνο τους το ένα μετά το άλλο, και εννών την περίοδο της κρίσης, αποδεικνύοντας στην πιο βαθιά τους ερμηνεία ότι βρισκόμαστε σε λάθος δρόμο, εμείς παραμείναμε αποπροσανατολισμένοι από την ουσία

Και η ουσία ήταν πως οφείλαμε να επαναπροσδιορίσουμε τι σημαίνει πατριωτισμός, ψάχνοντας τις αποσιωπημένες αλήθειες, ώστε να αναγνωρίσουμε πλέον ποιοι

νοιάζονται για το συμφέρον αυτού του τόπου και ποιοι το καπιλεύονται. Αντ’ αυτού επιλέξαμε να «επαναστατήσουμε» με αποχή και να «εξοργιστούμε» διαδικτυακά, θεωρώντας πως αποδείξαμε έτσι ότι ξέρουμε τι θέλουμε.

Η πραγματικότητα όμως και πάλι μας διαψεύδει οικτρά, υπαγορευόντάς μας πως οφείλαμε να είμαστε πιο υποψιασμένοι. Που σημαίνει λιγότερο ανιστόρητοι. Και περισσότερη συνειδητοποιημένη για την επικινδυνότητα των κομματικών «δογμάτων» τα οποία ακόμα και τώρα δεν επιτρύχουν στους «ιθύνοντές» μας να ενωθούν ώστε να διαχειριστούν τις πραγματικές απειλές και όχι εκείνες που καλλιεργούν οι ίδιοι ως τέτοιες εξυπηρετώντας συμφέροντα που πόρρω απέχουν από το συμφέρον αυτού του τόπου.

elenixenou11@gmail.com

Με ρίσκο και... ένσημα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ηκυβέρνηση που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας είναι διαφορετική σε σχέση με το τι είχαμε συνηθίσει μέχρι τώρα.

Πολύ διαφορετική και αρκετά κοντά σε αυτό που αναζητούσε ένα σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού. Είναι μια κυβέρνηση που, όπως φαίνεται, έχει μπει στο γήπεδο καλά προετοιμασμένη και με σχέδιο. Οχι μόνο σε σύγκριση με την εντελώς απροετοίμαστη κυβέρνηση που πήρε το τιμόνι την πιο κρίσιμη στιγμή το 2015, αλλά και με προηγούμενες που υποτίθεται ότι είχαν έμπειρα στελέχη. Γνωρίζουμε όλοι πως τα σχέδια αναιρούνται γιατί η σημασία στην πολιτική έχουν τα γεγονότα που μπορούν σε μια στιγμή να ανατρέψουν τα πάντα.

Είναι επίσης η πρώτη φορά στην εποχή της κρίσης που τα προαπαιτούμενα και το επιχειρησιακό σχέδιο καθορίζονται από το Μαξίμου, όχι από την τρόικα. Τα κυβερνητικά στελέχη λειτουργούν με προϋπολογισμούς, χρονοδιαγράμματα και προθεσμίες. Πράγματα άγνωστα μέχρι τα μνημόνια, με μια μικρή παρένθεση την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων. Και τα οποία ελπίζουμε ότι θα γίνουν κάποτε αυτονόητο και αναπόσπαστο κομμάτι του τρόπου διοίκησης της χώρας.

Ο κ. Μητσοτάκης έκανε όμως πράξη κάτι που ακουγόταν χρόνια ως αίτημα, όχι μόνο στα σαλόνια αλλά και στα καφενεία της χώρας. Επέλεξε για ορισμένες κρίσιμες θέσεις ικανά στελέχη από άλλους πολιτικούς χώρους. Και αυτό είναι πρωτόγνωρο, με εξαίρεση ίσως την τοποθέτηση του κ. Στουρνάρα στη θέση του υπουργού Οικονομικών. Ο στόχος ήταν να βρεθούν οι καλύτεροι, άσχετα από το πού ανήκαν. Γιατί και ο κ. Τσίπρας διόρισε προς το τέλος υπουργούς που ήταν πάλα

ποτέ ΠΑΣΟΚ ή ΑΝΕΛ, αλλά το κριτήριο ήταν αμιγώς πολιτικο-επικοινωνιακό. Αισιόδοξο σημάδι είναι εξάλλου και η συμμετοχή στην κυβέρνηση ανθρώπων που προήλθαν απευθείας από τον ιδιωτικό τομέα. Προφανώς δεν επρόκειτο για μια εύκολη υπόθεση. Ο νυν πρωθυπουργός ζήτησε από πολλούς να αφήσουν τις δουλειές τους και να αναλάβουν κάποιο πόστο. Οι περισσότεροι αρνήθηκαν, για προφανείς λόγους. Το ότι βρέθηκαν αρκετοί που το έκαναν μόνο καλό μπορεί να φέρει. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει αν οι συμπολίτες μας αυτοί θα αντέξουν ή θα λιώσουν στο καμίνι της πολιτικής. Χρειάζομαστε όμως επείγοντως μια μαγιά ανθρώπων που έχουν κολλήσει ένσημα, έχουν νιώσει τον κίνδυνο της απόλυσης και καταλαβαίνουν από αγορά. Οι κυνικοί και αθεράπευτα απαισιόδοχοι ανησυχούν, όπως λένε, γιατί βλέπουν στοιχεία «ΓΑΠισμού» στις εξαγγελίες περί ηλεκτρονικής παρακολούθησης του κυβερνητικού έργου και πλήρους ψηφιοποίησης του Δημοσίου. Χωρίς αμφιβολία το παλιό, φαύλο και παλαιοκομματικό DNA της κυβέρνησας παράταξης δεν θα υποκαρπύσει εύκολα. Το «παλιό» θα δώσει τη μάχη του, θα ειρωνευτεί και θα λοιδορήσει κάθε καινοτόμο προσπάθεια. Έτσι έχει καταφέρει να κρατήσει τη χώρα στα μέτρα του. Συγκρούσεις θα υπάρξουν. Μπορεί εύκολα να φανταστεί κανείς τον τεχννοκράτη υπουργό ή υφυπουργό να φωνάζει σε έναν πολιτικό-υπουργό για κάποιο ανεκτέλεστο έργο και εκείνος να απαντάει: «Ξέρεις ποιος είμαι εγώ; Έχω πάρει τόσες χιλιάδες σταυρούς...».

Αυτή η κυβέρνηση πρέπει όμως να πετύχει. Έχουμε μείνει πολύ πίσω ως χώρα τα τελευταία χρόνια. Μόνο με ρίσκο και άλματα μπορούμε να καλύψουμε τον χαμένο χρόνο.

Διαδικασίες «ωριμάνσεως»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Οι «εκκρεμότητες» στα θέματα εξωτερικής πολιτικής διέρχονται περιόδους «ωριμάνσεως» πολλών ετών, έως ότου η διεθνής

συγκυρία κατεπιγιγόντως επιβάλει «λύση». Ο ΣΥΡΙΖΑ και ο πρόεδρος του Αλέξης Τσίπρας δεν είχαν κάνει την εμφάνισή τους στην ελληνική πολιτική σκηνή όταν ανέκυψε το «μακεδονικό ζήτημα» υπό τη νέα του μορφή. Αλλά ήταν η κυβέρνηση του κ. Τσίπρα εκείνη που συνομολόγησε μια συμφωνία με τη «Βόρεια Μακεδονία», όταν οι σύμμαχοί μας θεώρησαν πως λόγοι μείζονος γεωστρατηγικής σημασίας –αύξηση του παρεμβατισμού της Μόσχας στα Βαλκάνια– επέβαλλαν την έν-

ένταση που ανέκυψε με την Τουρκία, εξ αφορμής της αξιοποίησης των κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Δεν έλειψε βεβαίως η ρητορική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως προς την Κυπριακή Δημοκρατία. Αλλά τα μέτρα που αναμένεται να λάβει αύριο το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε. εναντίον της Τουρκίας για τις γεωτρήσεις στην περιοχή της Κύπρου δεν φαίνεται να είναι ουσιώδη. Ούτε μπορούσε άλλωστε να ήταν.

Την τουρκική δραστηριότητα έχει επικρίνει επίσης το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, που στην τελευταία ανακοίνωση επισημαίνει ότι «οι πόροι της νήσου σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο, όπως όλοι οι πόροι της, θα πρέπει να μοιραστούν ισοτίμα μεταξύ των δύο κοινοτήτων, στο πλαίσιο ενός συνολικού συμβιβασμού».

Το ενεργειακό, εν ολίγοις, θα λειτουργήσει πιθανόν ως καταλύτης επιλύσεως του Κυπριακού και η Ελλάς ως εγγυητριά δύναμη θα πρέπει να διαδραματίζει ενεργό ρόλο, μάλλον εκτός του πλαισίου «η Κύπρος αποφασίζει και η Ελλάς συμπαρίσταται», όπως συμβαίνει εδώ και δεκαετίες.

Και ενώ αυτά συμβαίνουν στην Ανατολική Μεσόγειο, η Τουρκία προωθεί συμφωνία για την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών με τον αναγνωρισμένο από τον ΟΗΕ πρωθυπουργό της Λιβύης Φαγέζ αλ Σάρατζ. Εάν τελικώς αυτό συμβεί, τότε η Αγκυρα ανοίγει εκ νέου το θέμα της ελληνικής ΑΟΖ νοτίως της Κρήτης. Κατά συνέπεια, ίσως να εισερχόμεθα εκόντες άκοντες σε φάση «ωριμάνσεως» για την επίλυση των ενεργειακών διαφορών μεταξύ Αθηνών και Αγκύρας.

Όλα αυτά μπορεί να αποτελούν απλώς υποθέσεις. Ωστόσο, αδιαμφισβήτητο είναι πως στην εξωτερική πολιτική δεν υπάρχει «παρενοχέου» ωσότα να μην υφίσταται παρελθόν. Και τελικώς κάποιοι άλλοι, ισχυροί, θα κρίνουν εάν επέστη η ώρα ρυθμίσεως εκκρεμοτήτων λόγω ύψιστων γεωστρατηγικών συμφερόντων. Εν αναμονή, λοιπόν.

Ηπερίπτωση του Κυριάκου Μητσοτάκη μπορεί να βραχυκυκλώσει όσους προσαθούν να ερμηνεύσουν την ελλνι-

κή πραγματικότητα μέσα από απλοϊκά δίπολα, όπως εκσυγχρονισμός - παράδοση, πρόοδος - συντήρηση, δυτικότροποι - εσωστρεφείς, κοσμοπολιτισμός - τοπικισμός. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός και η σύνθεση της κυβέρνησής του, αλλά και η προηγούμενη κυβέρνηση, είναι απόδειξη ότι αυτά τα δίπολα, και άλλα, είναι τόσο ισχυρά στην κοινωνία και στην πολιτική μας που είναι σαν να μην υπάρχουν – είναι τόσο τα ρεύματα που οι περισσότεροι βρίσκουν κάτι κοινό μεταξύ τους, αλλά και κάτι που τους χωρίζει. Γι' αυτό είδαμε κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, κόμματα αντίθετων άκρων ενωμένα από την έχθρα τους προς την εγκώρια και ευρωπαϊκή ελίτ. Γι' αυτό βλέπουμε μια κυβέρνηση που έχει στόχο τον εκσυγχρονισμό της χώρας να ορκίζεται σε θρησκευτική τελετή. Γι' αυτό δεν είναι καθόλου παράξενο, ούτε πρωτοφανές, να ακούμε υποσχέσεις για εκσυγχρο-

νισμό με όχημα κόμμα που εκπροσωπεί το παλιό.

Ο Κώστας Σημίτης πέτυχε πολλά ως εκσυγχρονιστής πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, του κόμματος που μετέδωσε τον ιό του λαϊκισμού σε κάθε κύτταρο του πολιτικού σώματος σε βαθμό που ακόμη αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση από την Αριστερά έως τη Δεξιά. Άλλοι εκσυγχρονιστές που έστψαν δικά τους κόμματα απέτυχαν. Ο ΣΥΡΙΖΑ, που πρέσβευε την πιο προοδευτική πτέρυγα της πολιτικής από άποψη κοινωνικών ελευθεριών, κυβέρνησε με τον Πάνο Καμμένο και με τα παραδοσιακά εργαλεία της χειραγώγησης των θεσμών, των υποσχέσεων και της καλλιέργειας πολιτικής πελατείας. Όπως έκαναν και το ΠΑΣΟΚ και η Νέα Δημοκρατία στο παρελθόν. Τώρα ήρθε η σειρά του Κυριάκου Μητσοτάκη να χρησιμοποιήσει το βάθος και την οργάνωση της Ν.Δ. για να εισαγάγει μεταρρυθμίσεις. Εάν πετύχει έστω μερικά απ' όσα θέλει, το συμπέρασμα θα είναι ότι ο εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα είναι πιο εφικτός όταν ο αρχηγός ενός μεγάλου κόμματος τολμάει να πάρει αποφάσεις που υπερβαί-

νουν τη νοοτροπία του κόμματός του. Νέα κόμματα που προτείνουν μεταρρυθμίσεις μαραζώνουν, ενώ αυτά που παλούν παραμύθια βρίσκουν οπαδούς, όπως οι πιο πρόσφατες περιπτώσεις των κ. Βελόπουλου και Βαρουφάκη.

Ο Μητσοτάκης είναι σαν ξένο κεφάλι πάνω στο σώμα της Ν.Δ., όπως ήταν ο Σημίτης στο ΠΑΣΟΚ. Ο πρωθυπουργός του 1996-2004 εξέλεξε διάδοχο του Ανδρέα Παπανδρέου, ενώ δεν ήταν το φαβορί, επειδή οι σύντροφοί του κατάλαβαν ότι μόνον αυτός μπορούσε να τους εξασφαλίσει την παραμονή στην εξουσία. Όσο και αν γκρίνιαζαν πολλά μέλη του ΠΑΣΟΚ, ο Σημίτης διέθετε αυτό το κεφάλαιο. Η εκλογή του Μητσοτάκη επίσης ήταν απρόσμενη και επιτεύχθηκε με τις ψήφους ανθρώπων που πίστευαν ότι χρειαζόταν ένας κεντρώος, ένας φιλελεύθερος εκσυγχρονιστής για να μπορεί η Ν.Δ. να ελπίζει σε επιστροφή στην εξουσία. Ο Αλέξης Τσίπρας έκανε τη χάρη του Μητσοτάκη να του επιτίθεται συνεχώς, ώστε η νίκη της Ν.Δ. στις ευρωεκλογές να πιστωθεί εξ ολοκλήρου στον αρχηγό της, δίνοντάς του κτημένη ταχύτητα και νέο κύρος

στην πορεία προς τις εθνικές εκλογές. Έτσι, έχουμε μια σπάνια ευνοϊκή διάταξη: εκσυγχρονιστής ηγέτης με αναμφισβήτητη αξιοπιστία στο κόμμα του· κόμμα με βάθος, μηχανισμούς και παραδοσιακά ερείσματα στην κοινωνία· νωπή εντολή με αυτοδυναμία.

Με αυτά τα δεδομένα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει την ευκαιρία να υπερβεί την εικόνα που οι πολιτικοί αντίπαλοί προσπάθησαν να του επιβάλουν και να αποδείξει ότι στόχος του είναι ο εκσυγχρονισμός της Ελλάδας προς το συμφέρον όλων. Η επιτυχία είναι η μόνη επιλογή, αλλιώς γρήγορα θα κατηγορηθεί ότι αυτός είναι «σαν τους άλλους» και το κόμμα του ανήκει στο παρελθόν. Η επιτυχία απαιτεί την ανοχή και τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού μέρους του πληθυσμού. Το ότι ο ίδιος και η κυβέρνησή του (η οποία όφειλε να έχει περισσότερες γυναίκες) εκφράζουν πολλά από τα χαρακτηριστικά και αμφίρροπα ρεύματα της κοινωνίας και της πολιτικής, μας επιτρέπει να ελπίζουμε ότι θα τα ενώσει πίσω του και θα οδηγήσει την κυβέρνηση και τη χώρα προς τα εμπρός.

Η τέταρτη διάσταση της βιωσιμότητας

Του **ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ & ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΓΑΒΡΙΗΛ**

Ας φανταστούμε το μέλλον μας ως έναν λευκό καμβά. Γεμίζει με μορφές και σχήματα ανάλογα με τις πράξεις, τις δράσεις και τις συμπεριφορές μας. Από την παλέτα, μέχρι σήμερα, δεν χρησιμοποιούμε, είναι η αλήθεια, πολύ φωτεινά χρώματα. Περισσότερο κυριαρχούν τα σκοτεινά. Φτώχεια, ανισότητες, ευημερία για λίγους και, δυστυχώς, όχι τους νέους.

Οι παγκόσμιοι ηγέτες, από 193 κράτη-μέλη του ΟΗΕ, επικείμενα το 2015 να ορίσουν ένα διαφορετικό πλαίσιο για το μέλλον. Έθεσαν στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Να ζεις ποιοτικά, δίκαια, ειρηνικά. Να διαμορφωθεί, εν ολίγοις, ένα πλαίσιο έως το 2030 που θα εξασφαλίζει την ευημερία και ταυτόχρονα την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών.

Κι ένα μικρό παιδί αντιλαμβάνεται πια την επιτακτική ανάγκη για τη διασφάλιση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, την περιφερειακή και παγκόσμια σταθερότητα, τη διασφάλιση της υγείας του πλανήτη μας, τη δικαιοσύνη και την ευημερία στις οικονομίες και τις κοινωνίες μας. Αυτό που ακόμη αναζητείται είναι ο τρόπος για να κατακτηθούν όλα τα παραπάνω. Πώς να συγκεράσουμε και να κάνουμε πράξη τις τρεις διαστάσεις αυτής της «βιώσιμης ανάπτυξης»: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική.

Ο πλάνος δεν είναι τόσο ψηλά όσο φανταζόμαστε. Απαιτείται κοινή βούληση, μέθοδος και επιμονή. Και ένα ακόμη «συστατικό», κατά την άποψή μου, μία τέταρτη διάσταση:

η πνευματική. Οι στόχοι γίνονται πράξη και ουσία μέσα από τη διαμόρφωση μιας στρατηγικής που διαπνέεται πάντοτε και από την πνευματική διάσταση.

Δίχως την πνευματικότητα, οι 17 παγκόσμιοι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (Sustainable Development Goals - SDGs), που διαμορφώθηκαν μέσα από τη συνεργασία όλων των κρατών-μελών του ΟΗΕ, ΜΚΟ αλλά και απλών ανθρώπων, δεν αισιοδοξώ ότι μπορούν αυτονόητα να κατακτηθούν.

Η πνευματική αυτή διάσταση ουσιαστικά δίνει ποιοτικό βάθος στις τρεις άλλες. Τις συμπληρώνει, τους δίνει ουσία και τις νοηματοδοτεί. Για να βρούμε την «ατζέντα» της πνευματικότητας, δεν χρειαζόμαστε μεγαλειώδεις συνελεύσεις και βαρλγδούπα ανακονωθέντα. Αρκεί να θυμηθούμε όσα –λίγους μόνον μίνες μετά τις αποφάσεις του ΟΗΕ– αποφάσισαν στην Κρήτη οι ορθόδοξοι Προκαθήμενοι και αρχιερείς απ' όλο τον κόσμο, στην Πανορθόδοξη Σύνοδο που ανέλυσε και κατέθεσε ουσιαστικές προτάσεις για σπουδαία οντολογικά και καιρία σύγχρονα ζητήματα. Σε αυτό το κοινό κείμενο συμπερασμάτων μπορούμε να βρούμε αναριθμητες ταυτίσεις των προτάσεων της Εκκλησίας με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Προτεραιότητα στους νέους και στις επόμενες γενεές έδωσε ο ΟΗΕ. «Οί νέοι δεν άποτελούν άπλως τό μέλλον της Έκκλησίας αλλά τό δυναμικό καί δημιουργικό παρόν επί τοπικού καί ούκουμενικού επιπέδου»,

επισημάναν οι ορθόδοξοι Προκαθήμενοι και μητροπολίτες στην Κρήτη. «Επικράτηση της ειρήνης» ορίζει η Ατζέντα 2030. Για την «προώθηση της δημοβίας έμπιστοσύνης, της ειρήνης καί της καταλλαγής» τονίστηκε στην Πανορθόδοξη Σύνοδο, υπογραμμίζοντας πως το θρησκευτικό βίωμα πρέπει να επουλώνει πληγές και να μην αναζωπυρώνει φωτιές του πολέμου. Τέλος στη φωτιά, καταπολέμηση των ανισοτήτων, αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και επένδυση στην ευημερία των νέων: ζητούμενα και από τις δύο πλευρές, τον ΟΗΕ και την Εκκλησία.

Ναι στην τεχνολογία, να στην επιστημονική γνώση. Κατακτήσεις που συμβάλλουν στην ευημερία των κοινωνιών. Δεδομένα όμως που θα πρέπει να συμβαδίζουν με τη χριστιανική ηθική και την πατερική διδασκαλία για να υπογραμμίζεται πάντοτε η αξιοπρέπεια του ανθρώπου και ο θείος του προορισμός. Για να κινητοποιηθεί η βούληση του ανθρώπου και να απαντώνται τα σοβαρά ηθικά και υπαρκτά προβλήματα, στην αναζήτηση για το νόημα της ζωής και του κόσμου.

Η Εκκλησία ζητεί την καλλιέργεια της συνείδησης για τη λελογισμένη χρήση των φυσικών πόρων και να πειστεί ο άνθρωπος πως είναι «οικονόμος» και όχι κάτοχος της δημιουργίας. Αν μας γίνει αυτή η θεώρηση συνείδηση, τότε αναπόρημα κατακτούμε και τον στόχο του ΟΗΕ για το περιβάλλον. Στην Πανορθόδοξη Σύνοδο υπήρξαν επίσης συγ-

κεκριμένες προτάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ουσιαστική βελτίωση της κοινωνίας.

Αν εφαρμόσουμε τον Λόγο του Ευαγγελίου, εστιάζουμε στο πρόσωπο, σεβαστούμε όσα λάβαμε και οφείλουμε να παραδώσουμε στις επόμενες γενεές, τότε δεν είναι ίσως δύσκολο να φτιάξουμε μια ανθρώπινη, πνευματική ατζέντα. Δεν χρειάζεται να εφεύρουμε κάτι «νέο» – η ατζέντα αυτή υπάρχει χρόνια στις καρδιές των ανθρώπων και στο Ευαγγέλιο. Αρκεί να επιτρέψουμε να γίνουν πυξίδα και να πολιάσουν την καθημερινή μας «άχρωμη» ζωή.

Δεν μπορώ να απαντήσω με βεβαιότητα κατά πόσον η Ατζέντα 2030 έχει μπει σε τροχιά εφαρμογής. Η κλειψύδρα έχει γυρίσει, πολλά χρόνια τώρα, ανάποδα. Μετράει αντίστροφα εις βάρος των νέων. Εις βάρος των παιδιών μας και όσων θα έρθουν στη ζωή μετά από αυτά. Αν δεν εστιάζουμε σε αυτή την τέταρτη διάσταση, δεν δούμε υπό το πρίσμα της τις τρεις υπόλοιπες, οι κόποι θα είναι μάταιοι. Χωρίς να σταθούμε στο πρόσωπο, με μια υλικοκεντρική προσέγγιση και μια προσκόλληση στην ευημερία των αριθμών, θα έχουμε ανοίξει μια τρύπα στον καμβά. Η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού. Στο εφικτό όμως δεν υπάρχει μόνο ένας τρόπος να φτάσουμε. Υπάρχει κι εκείνη η διάσταση που πρέπει και πάλι να συναντηθούν και να βάλουμε στις ζωές μας.

•Ο κ. Χρήστος Γιανναράς απουσιάζει.

Όσο υπάρχει ακόμα χαραμάδα ελπίδας

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Από ό,τι δείχνουν τα πράγματα τρίτωσε το κακό. Με δεδομένο τη δήλωση του ΠτΔ ότι η κάθοδος του «Πορθπη» είναι η δεύτερη εισβολή, λογικά η έλευση του «Γιαβούζ» αποτελεί την τρίτη εισβολή. Δυστυχώς, όμως, δεν θα ισχύσει η θεωρία που λέει ότι όταν τριτώσει το κακό τελειώνουν τα δύσκολα. Από ό,τι φαίνεται ο επικείμενος εποικισμός της Αμμοχώστου θα είναι η τέταρτη εισβολή και πάει λέγοντας.

Η κατάσταση πραγματικά τραγική. Οι Ευρωπαίοι εταίροι μας όλο για μέτρα μιλούν και μέτρα δεν βλέπουμε, οι δε ΗΠΑ μιλούν για διεκδικούμενη θάλασσα περιοχή. Οι χειρότεροι όλων τα Η.Ε. Όχι μόνο δεν απάντησαν στην επιστολή του ΠτΔ, αλλά συνεχίζουν τον ρόλο του Πόντιου Πιλάτου. Ο πρόεδρος χώρας μέλους του οργανισμού καταγγέλλει ότι δέχεται εισβολή από τρίτη χώρα και ο γ.γ., ο Αντόνιο Πιλάτος, όπως έχει καταντήσει, σφυρίζει αδιάφορα.

Οι τριμερείς συμμαχίες αποδεικνύεται ότι δεν μπορούν να διαδραματίσουν αποτρεπτικό ρόλο. Η Ελλάδα διεμήνυσε στην Τουρκία ότι θα επέμβει μόνο σε περίπτωση που διενεργήσουν γεώτρηση στη θάλασσα περιοχή του Καστελόριζου.

Δικαιολογημένα, λοιπόν, υπάρχει ανησυχία απογοήτευση μέχρι και απόγνωση για το πού θα καταλήξει αυτή η κατάσταση. Όλα αυτά τα μεγάλα λόγια που ακούγαμε ότι η ΑΟΖ μας είναι πλήρως θωρακισμένη και ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι πλέον πυλώνας σταθερότητας αποδεικνύονται λαϊκίστικες προσεγγίσεις για εσωτερική κατανάλωση.

Τόση είναι η αμνηχανία που, όπως έγραφε τις προάλλες ο «Πολίτης», αρχίσαμε να ενδιαφερόμαστε και για τις προφητείες Παΐσιου μπας και δούμε πως στην άκρη του τούνελ. Μν έχοντας πού να στηριχτούμε έστω και μια προφητεία μπορεί να τονώσει κάπως το ηθικό.

Παρ' όλα αυτά, όμως, όλοι συμφωνούν στην προϋπόθεση της αποχώρησης των γεωτρήσιμων της Τουρκίας για να παρακαθίσουμε σε συνομιλίες. Όρος απαραίτος, πρώτα φεύγουν και μετά θα τους κάνουμε τη χάρη να συνομιλήσουμε.

Ενδοτικοί, απορριπτικοί, μεσαιοι και ακραίοι διακρύπτουν ότι η πιο πάνω προϋπόθεση αποτελεί όχι μόνο κόκκινη αλλά κατ'αποκρίνη γραμμή.

Βέβαια ο καθένας για διαφορετικούς λόγους. Πρώτα αυτοί που δεν θέλουν λύση ή θεωρούν τα τετελεσμένα τις εισβολής ως την δεύτερη καλύτερη λύση, γνωρίζουν ότι με αυτήν την προϋπόθεση δεν θα επαναρχίσουν οι συνομιλίες και συνεπώς δεν κινδυνεύει το στάτους κβο.

Αυτή η κατάσταση βολεύει και αυτούς που θέλουν μεν λύση αλλά άλλης μορφής, δηλαδή αυτούς που αλληθωρίζουν προς άλλους δρόμους και καθημερινά προβληματίζονται για σχέδια Β και Γ. Γνωρίζουν ότι αν συνεχίσει το αδιέξοδο για ακόμα λίγους μήνες τότε πρώτον θα απαλλαγούν από τον Ακιντζί και δεύτερον θα πεισθούν όλοι εντός και εκτός, συμπεριλαμβανόμενων και των ΗΕ, ότι λύση στα πλαίσια διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας δεν μπορεί πλέον να είναι εφικτή. Τέλος, αυτοί που πραγματικά αγωνίζονται για μια ομόσπονδη Κύπρο χωρίς αστερίσκους και σωστά περιεχόμενα, αυτούς που ο ΠτΔ τους είχε αποκαλέσει της όποιος λύσης, αν και διαφωνούν με αυτή την προϋπόθεση, γιατί αντιλαμβάνονται ότι η συνέχιση του αδιεξόδου θα έχει καταστροφικές συνέπειες, δεν τολμούν να πουν το παραμικρό γιατί μια τέτοια θέση θα πλήξει τα κομματικά συμφέροντα. Στο τέλος της ημέρας με διάφορους τακτικισμούς και όντως με πολιτική μαεστρία, αφού πρώτα καλλιεργήσαμε την κουλτούρα της μη λύσης, αφήσαμε να εξελιχθούν τα πράγματα σε τέτοιο σημείο που η πολιτική της πρόταξης να είναι αποδεκτή από όλους.

Και ενώ η Τουρκία μας έχει περικυκλώσει και από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα ακόμα να εμπεδώσουμε το αυτονόητο. Ότι δηλαδή όταν βρίσκεται υπό κατοχή δεν θέτει όρους. Αντί αυτού πήγαμε πολλά χρόνια πίσω. Πήγαμε στην εποχή της πρόταξης του Σπύρου Κυπριανού και σε συνθήκες πολύ χειρότερες. Τότε οι πλειστοί στηρίζαν τις θέσεις μας γιατί η εισβολή ήταν πρόσφατη. Δυστυχώς, 45 χρόνια μετά η εισβολή είναι πλέον αποτελούν περσινά, ξινά σταφύλια. Το δε χειρότερο, πλέον η διεθνής κοινότητα δεν είναι πεπεισμένη ότι πράγματι έχουμε την πολιτική βούληση για επανένωση της πατρίδας μας. Είτε μας αρέσει είτε όχι μας το είπε αρκετές φορές ο γ.γ. μέσω των εκθέσεων του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Αν και η σημερινή κατάσταση φαίνεται να είναι μη αναστρέψιμη ίσως να υπάρχει ακόμα μια χαραμάδα ελπίδας, αν αφήσουμε κατά μέρος τις παλινδρομήσεις, τους λεονταρισμούς, τις τσάμπα μαγκιές και τα μεγαλεπήβολα σχέδια στη θάλασσα και πείσουμε ότι η μόνη μας επιδίωξη είναι η επανένωση της πατρίδας. Διαφορετικά θα αφεθούμε στη μοίρα μας με μόνη διέξοδο τις ευχές και τις προσευχές για να επαληθευτούν οι προφητείες του Αγίου Παΐσιου, όπως μας τις μετέφερε τις προάλλες ο Άγιος Μόρφου.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Ένα σπάνιο, νεαρό πλάτινι της Μεσοποταμίας (Dama dama mesopotamica) στον ζωολογικό κήπο στο Wroclaw της Πολωνίας.

Εξουσία και ενημέρωση

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το κράτος δικαίου, η διάκριση των εξουσιών και η αυτοτέλεια των Μέσων αμφισβητούνται ευθέως από πρακτικές που εφαρμόζει η εκτελεστική εξουσία στην Κύπρο.

ακολουθεί τη γραμμική ανάλυση «προβάλλω ό,τι αρέσει στην εκτελεστική εξουσία, αποφεύγω την ανάλυση, δεν ψάχνω πίσω από την είδηση». Οι τηλεοπτικές ειδήσεις, κατά κανόνα, δεν έχουν «μνήμη», συνεπώς στερούνται κριτικής ή και αναλυτικής ικανότητας, ενώ, το αντίθετο θα ενίσχυε τη δυνατότητα ευρύτερης πρόσληψης των γεγονότων από τον τηλεθεατή/ακροατή. Τα περισσότερα από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, δεν ενδιαφέρονται να ενημερώσουν, αλλά να διαμορφώσουν τις βασικές ειδήσεις για να περάσει η «μία» και «αλάνθαστη» γραμμή, αυτή που αποσυντονίζει κάθε πιθανότητα για επίλυση στο Κυπριακό. Η ταύτιση αντιλήψεων ανάμεσα σε μερικούς από τους ιδιοκτήτες Μέσων με το Προεδρικό στη «μάχη» για τη μη λύση, καθιστά την κατάσταση ακόμα πιο ασφυκτική.

Εισαγωγή σε ειδήσεις που σπεύδουν να προκαταλαμβάνουν τη σκέψη του ακροατή/τηλεθεατή, «προκλητικές δηλώσεις», ή «προκλητικά είπε» κ.λπ. Έτσι χαρακτηρίζουμε την είδηση, ώστε να μην εκφραστεί η πραγματική δημοσιογραφική ευθύνη. Ότι δηλαδή ο δημοσιογράφος έχει την ευθύνη της ενημέρωσης, της προβολής των εξελίξεων, και όχι της επιβολής τους. Ο πολίτης έχει δική του κρίση, έχει ωριμότητα,

μπορεί να διακρίνει αν κάτι είναι απαράδεκτο, ή αν κάτι είναι αξιόλογο, ή και αδιάφορο.

Μείζον θέμα παραμένει η σύνθεση των προσεκλεγμένων σε τηλεοπτικές ή και ραδιοφωνικές συζητήσεις: οι μονίμως συμφωνούντες με την πολιτική της «μη λύσης» έχουν συνεχή χρόνο συμμετοχής, μερικοί δε εξ' αυτών, σε καθημερινή βάση. Κατά κανόνα, «τουρκολογούν», προχειρολογώντας, όπως έχουμε μάθει να κάνουμε μέσα από τις περασμένες δεκαετίες.

Η εκτελεστική εξουσία έχει τον τρόπο να στέλνει μηνύματα για το τι επιθυμεί. Η συνέχεια ακούσει στο όνομα «αυτολογοκρισία», κάτι που οδηγεί σε παραγωγή, αξιολόγηση και προβολή ειδήσεων με βάση το τι αρέσει ή τι δεν αρέσει στην εκτελεστική εξουσία. Η κατάσταση αυτή, συνδέεται με ένα καίριο ζήτημα δικαιωμάτων για μια πολιτεία, μέλος της Ε.Ε. Αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο συνιστά παραβίαση των αρχών πάνω στις οποίες εδράζεται το κράτος δικαίου, το δικαίωμα στην πλουραλιστική ενημέρωση και, επίσης, συνιστά παραβίαση αρχών που έχουν κατοχυρωθεί μέσα από τη συμμετοχή μας στις ευρωπαϊκές συνθήκες. Το κράτος δικαίου, η διάκριση των εξουσιών και η αυτοτέλεια των Μέσων –ιστορικές κατακτήσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής παράδοσης– αμφισβητούνται ευθέως από πρακτικές που εφαρμόζει η εκτελεστική εξουσία στην Κύπρο. Αδυνατίζουν οι αξίες πάνω στις οποίες εδράζεται ο δημοσιογραφικός επαγγελματισμός, όπως είναι ο έλεγχος της εξουσίας, η αυτονομία στη δράση με βάση τους επαγγελματικούς κανόνες, η ανάπτυξη και η λειτουργία των ΜΜΕ ως της πραγματικής «τέταρτης εξουσίας». Η κλασική φράση

του Α. Χριστοδουλίδη μάς θυμίζει την πραγματική αποστολή της δημοσιογραφίας: «όσο ο δημοσιογραφικός λόγος εκφράζεται από αξιόπιστα ΜΜΕ, από ανεξάρτητους και ικανούς δημοσιογράφους με αρχές και γνώσεις, εκφραστές του συμφέροντος των απλών πολιτών, τόσο η αξία του αναγνωρίζεται και ο κοινωνικοπολιτικός ρόλος του γίνεται καταλυτικός».

Εκτιμώ ότι η παρούσα κατάσταση στον χώρο των ΜΜΕ στην Κύπρο, είναι πιθανόν να οδηγήσει σε έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εις βάρος της κυβέρνησης της Κύπρου, όπως έγινε με την περίπτωση της Πολωνίας. Θυμίζω ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε στις 20 Δεκεμβρίου 2017 ότι «υπάρχει σαφής κίνδυνος κατάφωρης παραβίασης του κράτους δικαίου στην Πολωνία» επειδή εκτίμησε ότι «επικρερείται η κυβερνητική χειραγώγηση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης». Γι' αυτό ενεργοποίησε το Άρθρο 7 της ευρωπαϊκής συνθήκης, το οποίο οδηγεί σε αναστολή του δικαιώματος ψήφου στα Συμβούλια. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο προκύπτει μέσα από διαπιστώσεις και σχετική έρευνα. Δεν θα είναι καθόλου απίθανο η «περίπτωση» της Κύπρου να απασχολήσει την Επιτροπή για ακόμα ένα ζήτημα που συνδέεται με τους κανόνες λειτουργίας του κράτους δικαίου και της τήρησης των ευρωπαϊκών συνθηκών τις οποίες δεσμευθήκαμε να εφαρμόζουμε. Η προηγούμενη περίπτωση με την οποία συνδέθηκε η Κύπρος, αφορούσε την υπόθεση με τα «χρυσά διαβατήρια». Η δεύτερη, ίσως, συνδεθεί με το ζήτημα της χειραγώγησης στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

www.larkoslarkou.org.cy

Συνομιλίες ναι, αλλά με ποιους στόχους;

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥ**

Η συμπλήρωση δύο χρόνων από το αδιέξοδο στο οποίο κατέληξε η διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα βρίσκει το Κυπριακό σε μια εξαιρετικά κρίσιμη φάση. Η Τουρκία συνεχίζει τις προκλήσεις στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, αυξάνει την ένταση και διατυπώνει απειλές ακόμη και για χρήση βίας. Με επιστολή προς τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες ο πρόεδρος Αναστασιάδης επανέλαβε με τον πλέον επίσημο τρόπο την ετοιμότητά του για συνέχιση των συνομιλιών από το σημείο στο οποίο έμειναν τον Ιούλιο του 2017, νοούμενου ότι η Τουρκία θα τερματίσει τις ενέργειές της στην κυπριακή ΑΟΖ. Η κίνηση αυτή, πέραν των ειλικρινών προθέσεων, εκ των πραγμάτων υπορρέπει και στόχους τακτικής.

Όμως, ενώ εκ πρώτης όψεως η θέση που διατυπώνει ο πρόεδρος Αναστασιάδης είναι κατανοητή, η

εμμονή σε μια πολιτική, η οποία εκ του αποτελέσματος έχει ήδη κριθεί αρνητικά, δεν μπορεί να υπηρετήσει τους στόχους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εξάλλου τα τελευταία δύο χρόνια δεν έχει καταγραφεί οποιαδήποτε κίνηση που να δείχνει μεταβολή των τουρκικών θέσεων ώστε να δημιουργούνται οι ελάχιστες προδοκίες και ελπίδες ότι η Άγκυρα είναι πρόθυμη για ειλικρινή βήματα προς την κατεύθυνση ενός έντιμου συμβιβασμού.

Υπογραμμίζεται ότι επί των ημερών του Έρτογλου είχαν διακοπεί οι συνομιλίες ως αποτέλεσμα των τουρκικών παραβιάσεων της κυπριακής ΑΟΖ. Είναι γνωστό πού κατέληξαν οι συνομιλίες με την επανέναρξή τους ακόμα και μετά την ανάδειξη του Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας και της κατοχικής οντότητας. Με τον Ερντογάν σε δύσκολη θέση στο εσωτερικό μέτωπο θα είναι

αδύνατο να διαφοροποιηθούν οι τουρκικές θέσεις έτσι που να καταστεί δυνατή μια οριστική διευθέτηση με τρόπο που να ικανοποιούνται οι βασικές προτεραιότητες της ελληνοκυπριακής πλευράς. πρόεδρος Αναστασιάδης θα πρέπει να τολμήσει να υιοθετήσει μια νέα προσέγγιση. Ενώ δεν θα είναι εύκολη μια τέτοια αλλαγή, εκ των πραγμάτων είναι απαραίτητη.

Πολύ ορθά η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας κατ'αγγέιλε την Τουρκία στην Ε.Ε. και τη διεθνή κοινότητα, ζητώντας ακόμη και κυρώσεις σε βάρος της. Όμως λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα συναφή δεδομένα είναι πολύ δύσκολο να υπάρξουν τέτοιες κυρώσεις εναντίον της Τουρκίας που να δημιουργήσουν πραγματικό κόστος. Το προηγούμενο των κυρώσεων κατά της Ρωσίας για την Ουκρανία δεν μπορεί να θεωρείται ως δεδομένο. Άλλο Ρωσία και άλλο Τουρκία, άλλο

Ουκρανία και άλλο Κύπρος. Εφ' όσον σωστά η κυβέρνηση κατ'αγγέιλε την Τουρκία για τις παραβιάσεις στη θάλασσα θα πρέπει να υπάρξουν καταγγελίες και για τα όσα λαμβάνουν χώρα στα κατεχόμενα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς αυτά είναι πολύ χειρότερα. Συνοπτικά σημειώνω τη δημιουργία της «ΤΑΒΚ» ως τουρκικό προτεκτοράτο, τον συνεχιζόμενο εποικισμό, τη λεηλασία και τον σφετερισμό των ελληνοκυπριακών περιουσιών, την ισλαμοποίηση και την αλλαγή του χαρακτήρα των κατεχομένων εδαφών και τον υβριδικό πόλεμο εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, του οποίου ένα ουσιαστικό στοιχείο είναι η διοίκηση παράνομων μεταναστών στην ελεύθερη Κύπρο.

Ένα άλλο συναφές θέμα είναι η εμμονή της Τουρκίας και της τουρκοκυπριακής ηγεσίας σε δικαιώματα που πηγάζουν από το

Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960. Πρέπει να σταλεί το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις ότι μαζί με τα δικαιώματα υπάρχουν και υποχρεώσεις. Επιπρόσθετα, είναι αδιανόητο να υπάρχει από την τουρκική πλευρά αφ' ενός η επίκληση δικαιωμάτων που πηγάζουν από την Κυπριακή Δημοκρατία και αφ' ετέρου η προσκόλληση στην κατοχική οντότητα της «ΤΑΒΚ». Τα δεδομένα αυτά αποτελούν ένα επιπρόσθετο λόγο που υποαγορεύει μια νέα προσέγγιση.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες και με δεδομένο το χάσμα απόψεων μεταξύ των δύο πλευρών το ερώτημα που τίθεται είναι τι προσδοκίες μπορούμε να έχουμε. Εάν επαναρχίσουν οι συνομιλίες εκ των πραγμάτων θα υπάρξει διασύνδεση του Κυπριακού με τα ενεργειακά ζητήματα. Η συζήτηση για το Κυπριακό και τα ενεργειακά ζητήματα

θα είχε νόημα εάν διαφοροποιούντο οι τουρκικές θέσεις. Όμως η Άγκυρα παραμένει προσκολλημένη στην πολιτική ισότητα (με τη δική της ερμηνεία) στο πλαίσιο ενός νέου συνεταιρισμού που θα αντικαθιστά την Κυπριακή Δημοκρατία με ένα τριεξάλο κρατικό μόρφωμα και τη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στην εκμετάλλευση του ενεργειακού πλούτου ακόμη και πριν από τη λύση ή όποια άλλη διευθέτηση. Τυχόν εφαρμογή αυτών των ιδεών στο Κυπριακό και τα ενεργειακά ζητήματα θα οδηγήσει σε μια νέα οδυνηρή και μη αναστρέψιμη κατάσταση πραγμάτων με επαχθείς συνέπειες.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διοικητικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Υπό αμφισβήτηση οι τουρκικές γεωτρήσεις

Φουντώνουν οι φωνές και από τουρκοκυπριακές πηγές για αδράνεια των δύο γεωγρύπανων εντός της κυπριακής ΑΟΖ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Εν μέσω εντονων διεργασιών, σε επίπεδο Ε.Ε. για το πακέτο μέτρων κατά της τουρκικής προκλήτικότητας στην ανατολική Μεσόγειο, η Άγκυρα κορυφώνει σταδιακά τις εκτός διεθνούς νομιμότητας κινήσεις της, διατηρώντας τους υψηλούς τόνους στην περιοχή, κυρίως κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μια συμπεριφορά που αναμφίβολα σχετίζεται και με την πίεση που δέχεται η Άγκυρα, στο θέμα των πυραύλων S 400 και τις διαφανόμενες κυρώσεις από πλευράς Ουάσιγκτον. Ωστόσο, αυτό που εντείνει τον εκνευρισμό της τουρκικής πλευράς είναι και η κατάληξη, όπως όλα δείχνουν, των ευρωπαϊκών σε ένα πακέτο μέτρων κατά της Άγκυρας. Μέσα στο κλίμα αυτό ένα ζήτημα που συνεχίζει να προκαλεί ερωτήματα είναι το κατά πόσο η τουρκική παρουσία, εντός της κυπριακής υφαλοκρηπίδας/AΟΖ είναι ουσιαστική ή περιορίζεται μόνο στην διατήρηση του κλίματος έντασης. Το κατά πόσο το τουρκικό γεωτρήπλοο «Πορθνής» διεξάγει εργασίες, δυτικά της Πάφου ήταν ένα ζήτημα που προκάλεσε έντονες δημόσιες συζητήσεις με την κυπριακή διπλωματία να μην επιβεβαιώνει αλλά και να μην διαψεύδει τους τουρκικούς ισχυρισμούς, για έναρξη δραστηριοτήτων του «Πορθνής». Ωστόσο, το όλο θέμα φούντωσε και πάλι, μετά την αποκάλυψη για φυγή εταιρείας ευρωπαϊκών συμφερόντων που πρόσφερε υπηρεσίες υποστήριξης, στο τουρκικό γεωτρήπλοο.

Τουρκικά παιχνίδια

Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το τουρκικό γεωτρύπανο δυτικά της Πάφου είναι ένα ζήτημα, που, όπως φαίνεται, δεν απασχολεί μόνο τη Λευκωσία. Το τελευταίο

Στην παρουσία και μόνο των δύο γεωτρήσιμων εντός της κυπριακής υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ περιορίζεται η τουρκική προκλητική δραστηριότητα, επιμένουν οι πληροφορίες. Η υποστηριζόμενη αδράνεια αποδίδεται σε προβλήματα με εταιρείες και προσωπικό που συνεργάζονται με την τουρκική εταιρεία πετρελαίων.

Επιβεβαιώθηκαν
οι πληροφορίες της «Κ»
για άρνηση ευρωπαϊκών
εταιρειών να υποστηρί-
ξουν τις παράνομες
δραστηριότητες των
τουρκικών γεωτρήπανων
εντός κυπριακών υδάτων.

διάστημα έντονο ενδιαφέρον καταγράφεται και από τ/κ πλευράς, λένε οι πληροφορίες της «Κ». Πέραν των δύο μηνών μετά την άφιξη του «Πορθητή» στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα/AOZ, την εμφανίστη τους έκαναν σημαδία αμφισβήτησης και

από τουρκικές πλευρές. Τ/κ πηγές παρουσιάζονται να μην έχουν πεισθεί από τις εξαγγελίες υψηλόβαθμων αξιωματούχων της Άγκυρας για την έναρξη εργασιών από τον «Πορθητή». Οι ίδιες πηγές υποστηρίζουν πως το τουρκικό γεωτρήσιμο, αλλά παραμένει ακινητοποιημένο αδυνατώντας να ξεκινήσει εργασίες ένεκα σοβαρών προβλημάτων με την υποδομή υποστήριξης των εργασιών. Τα προβλήματα τα οποία προβάλλονται, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, έχουν να κάνουν με τα πλοία υποστήριξης του γεωτρήσιμου. Παρόμοια εικόνα δίνεται και για το δεύτερο γεωτρήσιμο που μετακινήθηκε πρόσφατα ανοικτά των Καρπασιάς, προς την πλευρά της κατεχομένης Αμμοχώστου. Αυτό το οποίο λέγεται, από τ/κ πηγές, είναι πως το

«Γιαβουζ» δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσει εργασίες, όπως αυτές έχουν εξαγγελθεί από την Άγκυρα.

Φυγή εταιρειών

Ένα άλλο στοιχείο που έχει αποκαλυφθεί πρόσφατα και ενισχύει τις υποψίες που εκφράζονται, για αδράνεια των γεωτρήσιμων έχει να κάνει με ευρωπαϊκές εταιρείες και όχι μόνο που συνεργάζονται με την εταιρεία τουρκικών πετρελαίων στην διεξαγωγή έρευντικών εργασιών στην περιοχή. Για την περίπτωση του «Γιαβούζ», επιβεβαιώθηκε πως δύο παλία υποστήριξης εταιρείες ευρωπαϊκών συμφερόντων δεν θα συνδράμουν το έργο του ανοικτά της Καρπασίας. Πρόκειται για τα πλοία, Vos Prime και Vos Prince τα οποία βρίσκονται στην περιοχή της

ανατολικής Μεσογείου αλλά δεν ακολουθούν το «Γιαβούζ». Το μέν Vost Prince εμφανίζεται να βρίσκεται ανοικτά του Πορτ Ζάντ, το δε Vost Prime εντοπίζεται βόρεια του Ακάμα με τελικό προορισμό την Νάμπια στην Αίγυπτο. Το πάζ συμπληρώσε η ιδιοκτήτρια εταιρεία των δύο πλοίων, η ολλανδική «Vroon Offshore Services», εκπρόσωπος της οποίας δήλωσε στον «Φιλελευθερό» πως τα δύο πλοία δεν θα συνδράμουν το έργο του «Γιαβούζ». «Γνωρίζουμε τις πολιτικές ευαισθησίες μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου σε σχέση με την τοποθέτηση γεωτρήσεων και γι' αυτό τα πλοία μας δεν θα υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις του «Γιαβούζ» σε κυπριακά ύδατα». Το μοναδικό συνοδευτικό πλοίο του «Γιαβούζ», εμφανίζεται να είναι το «Korkut»,

το οποίο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το τουρκικό γεωτρύπανο ανοιχτά της Καρπασίας.

Τα νομικά μέτρα

Διπλωματικές πηγές υποστηρίζουν πως η άρνηση της ολλανδικής εταιρείας «Vroon Offshore Services» να συνδράμει το «Γιαβούζ», εντός κυπριακών υδάτων συνδέεται με τις κινήσεις που έγιναν στο παρασκήνιο από τη Λευκωσία. Όπως είχε γραφεί η έντυπη «Κ» την περασμένη Κυριακή, δύο εταιρείες, η μία ευρωπαϊκή και η άλλη τουρκική, που συνεργάζονται με την Τουρκία είναι υπό καθεστώς αποχώρησης μετά και τις διπλωματικές αντιδράσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ», τα υπό λήψη νομικά μέτρα κατά των εταιρειών κινούνται στο ίδιο μήκος κύματος με τα νομικά μέτρα που έλαβε η Ε.Ε. στην περίπτωση των κυρώσεων κατά της Ρωσίας.

Ο «Πορθητής»

Στην περίπτωση του «Πορθητή», τις 7/κ πληροφορίες πως το γεωτρύπανο παραμένει σε κατάσταση αδράνειας ενισχύει και η εικόνα που υπάρχει στα διπλωματικά δώματα, για την ευρύτερη δραστηριότητα που αφορά μέρος των πληρωμάτων. Υπό μορφή πληροφοριών αδιευκρίνιστος αριθμός πληρωμάτων των πλοιαρίων υποστήριξης, «Siem Kor-kut», «Siem Altan» και «Siem Sancar», εμφανίζονται να εγκαταλείπουν τις θέσεις τους, και να αποχωρούν. Εξέλιξη που σχετίζεται, όπως υποστηρίζεται, με την έκδοση αριθμού διεθνών ενταλμάτων σύλληψης από πλευράς Κυπριακής Δημοκρατίας και την ανουχία για νομικές συνέπειες, όσων προσφέρουν υπηρεσίες στις παράνομες δραστηριότητες του τουρκικού γεωτρύπανου.

përkthim ትርጉም ترجمة ṣawraqdūyān-luḡn-lu अनुवाद
nepaklad অনুবাদ prevod превод traducció tafsiri
ta 翻譯 traduzione prijevod tǎrcümä tölge prevod
l překlad oversættelse vertaling Übersetzung çeviri
o pagsasalin käännös traduction oersetting tõlg
o တာရ်ဂိပ်ဝ် အဗျုငါး vertaling përkthim 번역 翻譯
नुवाद txhais lus fordítás þýðing nsughari 翻訳
an aistriúchán traduzione ngartekne ಅನುವಾದ
ಕಾಪಕ್ರೈಪ werger котопмо translation अनुवाद
vertimas Iwwersetzung nepevod fandikan-teny 翻訳
an വിവരിതനം traduzzjoni whakamaori अनुवाद
अनुवाद oversettelse tlumaczenie tradução ترجمة
traducere nepevod faaliliuga eadar-theangachadh
phetolelo shanduro ترجمو ائريولرناكاس preklad
e tarjumaadda traducción tarjamahan tafsiri itumo
ling тархума моголһий бөйөрһүпү ановадон çeviri
nepekład ترجمه tarjima dīch cyfieithu gu qulelo
αλ ukuhumusha translation μετάφραση கார்ப்பை 翻譯
përkthim ትርጉም ترجمة ṣawraqdūyān-luḡn-lu अनुवाद
nepaklad অনুবাদ prevod превод traducció ترجمو
ta 翻譯 traduzione prijevod tǎrcümä tölge கார்ப்பை
l překlad oversættelse vertaling Übersetzung preklad
o pagsasalin käännös traduction oersetting דוגארט
o တာရ်ဂိပ်ဝ် အဗျုငါး vertaling përkthim 번역 nepekład
अनुवाद txhais lus fordítás þýðing nsughari 翻訳

ΜΕ ΤΑ ΦΡΑ ΣΗ;

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
ΑΠΟ 1^Η ΙΟΥΛΙΟΥ 2019

μόνο από τους κατά τύπους Ορκωτούς Μεταφραστές
σύμφωνα με τον Νόμο Ν45(Ι) 2019

Πλήρη στοιχεία επικοινωνίας στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών
στον ιστότοπο του Γραφείου Τύπου & Πληροφοριών

www.pio.gov.cy

NO PROBLEM!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Προσβάσιμες οι παραλίες για ΑμεΑ

Η Έκθεση της Επιτροπής Διοικήσεως έφερε ριζικές αλλαγές στον σχετικό νόμο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υφυπουργείου Τουρισμού αναφορικά με τις προσβάσιμες παραλίες στην Κύπρο υπάρχουν 50 παραλίες με διευκολύνσεις για άτομα σε τροχοκάθισμα ή μειωμένη κινητικότητα, εκ των οποίων 29 παραλίες με πλήρη προσβασιμότητα και 21 με μερική προσβασιμότητα. Έτσι στο πλαίσιο της εν λόγω αρμοδιότητας που απορρέει από τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, το Γραφείο της Επιτροπής Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ξεκίνησε αυτεπάγγελτα στη διερεύνηση του θέματος της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες (ΑμεΑ) στις παράλιες. Η διερεύνηση και η καταγραφή των όποιων προβλημάτων που εντοπίστηκαν έτυχαν θετικής ανταπόκρισης από την Πολιτεία, μιας και οι εισηγήσεις που υπήρχαν στην Έκθεση υλοποιήθηκαν. Συγκεκριμένα, στις 29 Μαΐου 2019, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ο περί Προστασίας των Παραλίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019 (Ν. 79(Ι)2019), με τον οποίο τροποποιήθηκαν συγκεκριμένες διατάξεις του περί Προστασίας των Παραλίων Νόμου που αφορούν στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες στην παραλία. Οι τροποποιήσεις που έχουν επέλθει στον Νόμο οπωσδήποτε διευκολύνουν τα άτομα με αναπηρίες, αφού στον νόμο πλέον ορίζεται ότι δεν απαγορεύεται η οδήγηση τροχοκαθίσματος, αυτοκινήτου ή χειροκίνητου στην παραλία ή άλλου αυτοκινήτου μέσω του προσφέρουν διακίνηση σε άτομα με βαριά κινητική αναπηρία, τα οποία διακινούνται σε ειδικό διάδρομο με κατάλληλη σήμανση. Επίσης, αίρεται η απαγόρευση παρουσίας στη θάλασσα και στην παραλία εκπαιδευμένων σκύλων βοήθειας για τυφλούς και άτομα με αναπηρίες, που χρησιμοποιούνται από αυτά ως βοηθοί ή/και συνοδοί. Είναι δε σημαντικό ότι στον Νόμο προνοείται ρητώς ότι η εκάστοτε τοπική αρχή οφείλει να δημιουργεί υποδομές, με την ανάλογη σήμανση, για τη διασφά-

λιση της ελεύθερης και απρόσκοπτης πρόσβασης ΑμεΑ.

Ερωτηθείς ο Λειτουργός του Γραφείου της Επιτροπής Διοίκησης Κυριάκος Κυριάκου για το ποιοι είναι οι μηχανισμοί ελέγχου τήρησης της νομοθεσίας και πώς εμπλέκεται το Γραφείο για την εφαρμογή των προνοιών του νόμου σημείωσε ότι η παρέμβαση της Επιτροπής συνίσταται στην υποβολή συστάσεων/εισηγήσεων προς τις οικείες τοπικές αρχές και την ΚΕΠ αναφορικά με παράλειψη τους να λάβουν μέτρα για την άρση της διάκρισης προς τα ΑμεΑ ούτως ώστε να απολαμβάνουν πρόσβασης στην παραλία σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μετά την υποβολή της Έκθεσης, στις 25 Οκτωβρίου 2018, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στο Υφυπουργείο Τουρισμού, όπου συζητήθηκε εκτενώς το περιεχόμενο της Έκθεσης της Επιτροπής και τα βήματα που θα έπρεπε να γίνουν για τη διύρυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ στις παραλίες. Αποφασίστηκε δε η σύσταση Επιτροπής για την Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις Παραλίες, στην οποία συμμετέχει και το Γραφείο της Επιτροπής Διοικήσεως. Η εν λόγω Επιτροπή την περασμένη Παρασκευή (12 Ιουλίου), είχε την πρώτη της συνάντηση και κατά τη διάρκεια της, εξετάστηκαν οι ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν για τη βελτίωση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ στις παραλίες, καθώς η συμβολή του Υφυπουργείου Τουρισμού προς την κατεύθυνση αυτή.

Λίγα τα παράπονα

Σύμφωνα με τον λειτουργό του Γραφείου της Επιτροπής Διοίκησης κ. Κυριάκου στο Γραφείο δεν έχει υποβληθεί μεγάλος αριθμός παραπόνων από άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) σε σχέση με την προσβασιμότητα τους στις παραλίες. Σε παράπονο που υποβλήθηκε το 2015 και αφορούσε την κακή κατάσταση του διαδρόμου, την έλλειψη σε κρεβατάκια θαλάσσης και ομπρέλες δίπλα από τη ράμπα διευκόλυνσης, έλλειψη οδοντιών χρήσης ή άλλων πληροφοριών (τηλέφωνο) για τον τρόπο χρήσης του συστήματος σε παραλία της Αγίας Νάπας. Το Γρα-

Στην Κύπρο υπάρχουν 50 παραλίες με διευκολύνσεις για άτομα σε τροχοκάθισμα ή μειωμένη κινητικότητα, εκ των οποίων 29 παραλίες με πλήρη προσβασιμότητα.

Οι τροποποιήσεις που έχουν επέλθει στον Νόμο οπωσδήποτε διευκολύνουν τα άτομα με αναπηρίες να διακινούνται ελεύθερα στις παραλίες με εκπαιδευμένους σκύλους βοήθειας και ειδικά οχήματα.

φείο παρενέβη και ο Δήμος συμμορφώθηκε. Άλλα παράπονα, για τα οποία αναφέρονται οι απαντήσεις των οικείων τοπικών αρχών αφορά στη μη διάθεση σε ΑμεΑ κρεβατιού στην παραλία, καθώς και στο ότι οι χώροι υγιεινής για ΑμεΑ ήταν κλειδωμένοι. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι οι τοπικές αρχές διέθεταν μέχρι πρότινος δωρεάν στα ΑμεΑ το 10% των ομπρελών και των κρεβατιών στις παραλίες, νοούμενου όμως ότι τα ΑμεΑ θα επικοινωνούσαν εκ των προτέρων μαζί τους και θα τους ενημέρωναν για την πρόθεση τους να μεταβούν στην παραλία. Μετά από παρέμβαση της Επιτροπής, οι τοπικές αρχές αφήνουν ελεύθερα το 5 % των ομπρελών και των κρεβατιών στις παραλίες για χρήση από ΑμεΑ,

χωρίς να χρειάζεται να επικοινωνήσουν μαζί τους για να τους ενημερώσουν σχετικά.

Ρυθμίσεις για πσιίνες

Το ζήτημα της προσβασιμότητας ΑμεΑ, πέραν των παραλίων, αφορά και άλλες δομές υδάτινης ψυχαγωγίας. Μάλιστα, το 2013 τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση από το Υπουργείο Εσωτερικών οι περί Κολυμβητικών Δεξαμενών Νόμοι και Κανονισμοί (πσιίνες) όπου στον Κανονισμό 7, υπήρχε πρόνοια αναφορικά με την προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις κολυμβητικές δεξαμενές. Εντούτοις, τόσο ο Νόμος όσο και οι Κανονισμοί δεν έχουν ακόμη εγκριθεί και τεθεί σε εφαρμογή. Επίσης, το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει καθορίσει Κατευθυντήριες Γραμμές για τη σωστή προσαρμογή και αξιολόγηση της προσβασιμότητας μιας ξενοδοχειακής επιχείρησης για χρήση από ΑμεΑ, που φαίνεται να μην είναι υποχρεωτική. Σημειώνεται βέβαια, ότι η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, δεσμεύει τόσο το δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα, οι ξενοδοχειακές μονάδες υποχρεούνται να λαμβάνουν μέτρα για τη διασφάλιση των ΑμεΑ στις εγκαταστάσεις τους, περιλαμβανομένων και των κολυμβητικών δεξαμενών.

Ευαισθησία από τους δήμους

Ο κ. Δημήτρης Λαμπριανίδης από την Οργάνωση Παραπληγικών είπε ότι είναι ένα καλό βήμα η συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας, και τόνισε ότι ο ΚΟΤ (πλέον Υφυπουργείο Τουρισμού) έκανε σημαντικές δράσεις για να ενθαρρύνει τους Δήμους να κινητοποιηθούν, αλλά καταλύτης είναι τα Ταμεία Interreg, που έδωσαν τα χρήματα. Στην Κύπρο, όπως μας είπε ο κ. Λαμπριανίδης υπάρχουν εννιά μηχανήματα seatrac, από τα οποία έξι στο Παράλιμνι, ένα στην Αγία Νάπα, ένα στη Λεμεσό και ένα στην Πόλη Χρυσόχους και το ανενεργό στην Πάφο. Σημείωσε στην «Κ» ότι μεγάλο μέρος των εξελίξεων για την προσβασιμότητα στις παραλίες έγινε μέσα από έργα που έχουν υλοποιηθεί

από τα ταμεία Interreg Ελλάδας – Κύπρου και ειδικά για την αγορά ειδικού εξοπλισμού, όπως είναι τα μηχανήματα Seatrac. Όλα τα μηχανήματα αγοράστηκαν από το εν λόγω πρόγραμμα, εκτός από ένα, το οποίο βρίσκεται στην Πόλη Χρυσόχους. Φέτος, όπως είπε ο κ. Λαμπριανίδης εγκαθίστανται τρία καινούργια στην περιοχή Παραλιμνίου και αγοράστηκαν δεκαπέντε νέα τροχοκαθίσματα για πρόσβαση στη θάλασσα. Οι Δήμοι, σύμφωνα με τον κ. Λαμπριανίδη, θα πρέπει να δείξουν περισσότερη ευαισθησία: «Κάποιοι εισπράττουν εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ ή και εκατομμύρια από τις διάφορες εμπορικές δραστηριότητες στις παραλίες και οφείλουν να τα επιστρέψουν».

Ανενεργό το Seatrac της Πάφου

Στον Δήμο Πάφου, όπως σημειώνεται και στην Έκθεση της Επιτροπής, υπάρχει ανενεργό ένα μηχανήμα τύπου Seatrac, το οποίο είναι σε αποθήκη του Δήμου. Σύμφωνα με τον κ. Πάμπο Χαλαλάμπους, επιθεωρητή παραλίων του Δήμου Πάφου, υπάρχει αλληλογραφία με τον κ. Λαμπριανίδη από την Οργάνωση Παραπληγικών εδώ και 2-3 χρόνια, με την οποία η Οργάνωση καλείται να πάρει το μηχανήμα, επειδή είναι προβληματικό, και είναι πολυέξοδο. «Ο Δήμος αντικατέστησε με τέσσερα τροχοκαθίσματα το εν λόγω μηχανήμα και έχουμε βάλει στις παραλίες μας το αμφίβιο αμαξίδιο», όπως είπε στην «Κ», προσθέτοντας ότι το seatrac κόστιζε κάθε χρόνο 4.000-5.000 ευρώ, «ενώ μας είχαν πει ότι θα είναι δωρεάν τοποθέτηση

και η αφαίρεση». Ο κ. Χαλαλάμπους είπε ότι αρκετές παραλίες του Δήμου Πάφου είναι προσβάσιμες (Δημοτικά Μπάνια, Αλυκές, Βρυσούδια, Φάρος και άλλες). Από την πλευρά της Οργάνωσης Παραπληγικών ο κ. Λαμπριανίδης είπε στην «Κ» ότι η Πάφος αρνήθηκε να πληρώσει για τη συντήρηση του μηχανήματος, και στην προσπάθειά τους να εξοικονομήσουν χρήματα ανέθεσαν τη συντήρησή του σε εταιρία που δεν το τοποθέτησε σωστά, και έπαθε ζημιά. «Μας ενημέρωσαν να το παραλάβουμε και να το δώσουμε σε άλλο Δήμο. Μας είχαν αποκρύψει ότι είχε πάθει ζημιά, όταν διαπιστώσαμε ότι είχε πρόβλημα ζητήσαμε να καταβάλουν τουλάχιστον τα έξοδα επιδιόρθωσης. Αρνήθηκαν και επέλεξαν να μην υπάρχει καθόλου».

Διχασμένοι οι καθηγητές για τα τετράμηνια

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Τον προσεχή Σεπτέμβριο τα δημόσια σχολεία εισέρχονται και επισήμως σε μια νέα εποχή. Η μεταρρύθμιση που αφορά την αξιολόγηση του μαθητή, δύο χρόνια μετά την ψηφισή της θα αρχίσει να εφαρμόζεται στους μαθητές του λυκείου και η κοινωνία αναμένει να δει καλύτερες μέρες σχετικά με τις επιδόσεις των μαθητών. Η «Κ» επικοινωνήσε με εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε λύκεια για την εφαρμογή του μέτρου για τις εξετάσεις τετραμήνων. Σύμφωνα με μία πρώτη εκτίμηση των καθηγητών που μίλησαν στην εφημερίδα, η εισαγωγή των εξετάσεων τετραμήνων, όπως έχει διαφανεί όλο αυτό το διάστημα, αξιολογείται από αρκετούς εκπαιδευτικούς ως ένα θετικό μέτρο. Χαρακτηρίζεται ως μια μεταρρύθμιση που είχε ανάγκη το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, ειδικότερα ως προς την ανάγκη αποφόρτισης των μαθητών από το εξεταστικό κεντρικό χαρακτήρα του σχολείου. Όπως τόνισε ο καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης Στέλιος Κουτσιδής η ετήσια διδακτέα ύλη δεν θα συσσωρεύεται προς εξέταση στο τέλος της χρονιάς, αλλά θα κατανέμεται στα δύο τετράμηνια, και ό,τι

εξετάζεται στο Α' τετράμηνο δεν θα εξετάζεται στο Β', λέγοντας χαρακτηριστικά: «Αυτό θα αποφορτίσει τους μαθητές από μεγάλη πίεση και θα συμβάλει στη μείωση του άγχους ενόψει της μιας εξέτασης».

Με βάση τις εξαγγελίες του Υπουργείου, όσο και στην τελευταία χρονικά επιτροπή παιδείας της Βουλής, τονίστηκε η αδήριτη ανάγκη ανατροφοδότησης των σχολικών μονάδων από το Υπουργείο, δηλαδή τα αποτελέσματα των εξετάσεων, οι βαθμολογίες, θα κατευθύνουν τις σχολικές μονάδες για τις εκπαιδευτικές ανάγκες που προκύπτουν. Ο κ. Κουτσιδής θεωρεί πως με τα τετράμηνια αυτό θα επιτευχθεί, και είναι προς όφελος των ιδίων των εκπαιδευτικών. «Οι καθηγητές θα λαμβάνουν έγκαιρα ανατροφοδοτική αξιολόγηση της δουλειάς τους και θα προβαίνουν στον απαραίτητο αναστοχασμό σε σχέση με την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν. Αυτό θα συμβάλλει στη βελτίωσή τους».

Λογική μείωση ύλης

Ο Πάμπος Χαλαλάμπους, φιλόλογος σε Λύκειο της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου, θεωρεί πως είναι

κενό γράμμα η εφαρμογή τετραμήνων χωρίς τη μείωση της εκπαιδευτικής ύλης. Όπως χαρακτηριστικά μας ανέφερε, αν το νέο αυτό μέτρο δεν συνδυαστεί με μια λογική μείωση της διδακτέας ύλης, «το μόνο που θα επιτύχει, είναι η ενίσχυση του εξεταστικοκεντρικού χαρακτήρα του σχολείου». Σε ερώτηση κατά πόσο τα τετράμηνια θα αποβούν προς όφελος των μαθητών, απάντησε πως

Τον Σεπτέμβριο θα αρχίσει να εφαρμόζεται το νέο σύστημα αξιολόγησης των μαθητών, αρχικά στο Λύκειο.

κάθε νέο μέτρο πρέπει να αντιμετωπίζεται με αισιοδοξία και καλή διάθεση. Εντούτοις, υπάρχει η πιθανότητα να δημιουργήσει επιπρόσθετο άγχος τους μαθητές, οι οποίοι θα πρέπει να προετοιμάζονται για δύο κεντρικές εξετάσεις μέσα σε μια χρονιά. «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να παρέχει ποιοτική παιδεία στους μαθητές», σχολίασε χαρακτηριστικά, για να συνεχίσει λέγοντας πως δεν πρέπει να επικεν-

τρώνονται οι προσπάθειες στην ποσότητα των αριθμών, αλλά την ποιότητα. Και για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται ρεαλιστική συνάρτηση ύλης και χρόνου.

Κινούμαστε σε λάθος βάση

Σε συνομιλία με σύμβουλο Ειδικής Εκπαίδευσης Λυκείου, ο οποίος επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία του, μας ειπώθηκε πως όλες αυτές οι πρόνοιες που θα εισαχθούν αποτελούν παράλληλη της ισχύουσας κατάστασης. Το πρόβλημα, όπως ο ίδιος το εισπράττει μέσα από την τριβή του με τους μαθητές, είναι η έλλειψη οράματος. Χαρακτήρισε ως «ένα ωραίο περιτύλιγμα» τις εξαγγελίες της κυβέρνησης και εστίασε στην ανάγκη λήψης μέτρων που θα καθιστούν το δημόσιο σχολείο ανταγωνιστικό σε σχέση με τα ιδιωτικά. «Πλέον, όπως προωθούνται τα πράγματα, κατευθυνόμαστε προς τη φιλοσοφία των ιδιωτικών σχολείων, χωρίς ωστόσο να δούμε πώς διορθώνονται οι παθογένειες που αντιμετωπίζουμε» ήταν το καταληκτικό του σχόλιο.

Ανάγκη για κλειστά σχολεία

Το δίλημμα περί ανοικτών ή κλειστών σχολείων την περίοδο

«Αν το νέο αυτό μέτρο δεν συνδυαστεί με μια λογική μείωση της διδακτέας ύλης, το μόνο που θα επιτύχει, είναι η ενίσχυση του εξεταστικοκεντρικού χαρακτήρα του σχολείου», λέει ο εκπαιδευτικός κ. Π. Χαλαλάμπους.

των Κεντρικών Εξετάσεων δίκασε τη δημόσια διαβούλευση όλο αυτό το διάστημα. Ο κ. Κουτσιδής χαρακτήρισε σημαντικό όπως «κατά την περίοδο διενέργειας των Εξετάσεων τετραμήνων όπως και τώρα κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου Μαΐου – Ιουνίου, μη γίνονται μαθήματα για να παραμένουν οι μαθητές αφοσιωμένοι στην προετοιμασία για τις εξετάσεις». Ως προς το ίδιο ζήτημα, ο κ. Χα-

λαλάμπους ήταν ξεκάθαρος, «εξακολουθώ να πιστεύω πως πρέπει να θεωρείται περίοδος εξετάσεων, για να έχουν πραγματικό χρόνο προετοιμασίας οι μαθητές» σχολίασε ενδεικτικά, στριζίζοντας την άποψή του στο γεγονός πως σε περίπτωση ανοικτών σχολείων, θα προκληθεί περαιτέρω μπέρεδμα στους μαθητές, και θα τους αποπροσανατολίσει από τον στόχο του διαβάσματος.

Πολιτικό σκάκι με τον εκλογικό νόμο

Την επαναφορά του «μπόνους» στο πρώτο κόμμα δρομολογεί ο πρωθυπουργός, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να κινηθεί μονομερώς

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

«**Πολιτικό σκάκι**» στο οποίο, όμως, την απόλυτη πρωτοβουλία των κινήσεων έχει ο πρωθυπουργός Κιριάκος Μπτσστάκνς, θα δρομολογήσει η επερχόμενη συζήτηση επί των προγραμματικών δηλώσεων της κυβέρνησης, καθώς μετά την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης θα ανοίξει ο δρόμος για την αλλαγή του υφιστάμενου εκλογικού νόμου της απλής αναλογικής που ψήφισε ο ΣΥΡΙΖΑ.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυβέρνηση, όπως είχε καταστήσει σαφές και προεκλογικά ο κ. Μπτσστάκνς, θα κατευθυνθεί σε επαναφορά συστήματος ενισχυμένης αναλογικής. Ο πρωθυπουργός θα καταστήσει σαφές πως η χώρα πρέπει να μπορεί να κυβερνηθεί εάν το πρώτο κόμμα προσεγγίζει σε ποσοστά το 40%, χωρίς βεβαίως να αναφερθεί σε συγκεκριμένο «πίκυ», ο οποίος θα προσδιοριστεί όταν ο νέος εκλογικός νόμος κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή – ίσως και πριν από τα τέλη του χρόνου. Επί της ουσίας, η ανωτέρω περιγραφή παραπέμπει στην επαναφορά του μπόνους που θα φθάνει με τα συγκεκριμένα ποσοστά τις 50 ή 40 έδρες για το πρώτο κόμμα, είτε απευθείας είτε κλιμακωτά, αναλόγως με την εκλογική του επίδοση.

Επί της ουσίας, η κυβέρνηση είναι πλέον «αποδεσμευμένη» από την ανάγκη υποχρεωτικών συναινέσεων με άλλα κόμματα και συγκεκριμένα με το ΚΙΝΑΛ, για την αλλαγή του εκλογικού νόμου, παρότι θα την επιδιώξει. Η δυνατότητα του κ. Μπτσστάκνι να κινηθεί μονομερώς προκύπτει από δύο δεδομένα: Πρώτον, διότι Ν.Δ. και ΚΙΝΑΛ αθροίζουν συνολικά 180 βουλευτές, οπότε δεν είναι δυνατόν από την παρούσα Βουλή να προκύψει η πλειοψηφία των 200 εδρών που απαιτείται προκειμένου ο νέος εκλογικός νόμος να ισχύσει στην αμέσως επόμενη εκλογική αναμέτρηση, η οποία με τα υφιστάμενα δεδομένα θα πραγματο-

Ο κ. Μπτσστάκνς θα καταστήσει σαφές πως η χώρα πρέπει να μπορεί να κυβερνηθεί εάν το πρώτο κόμμα προσεγγίζει σε ποσοστό το 40%, χωρίς βεβαίως να αναφερθεί σε συγκεκριμένο «πίκυ», ο οποίος θα προσδιοριστεί όταν ο νέος εκλογικός νόμος κατατεθεί στη Βουλή - ίσως και πριν από τα τέλη του χρόνου.

Ο κ. Μπτσστάκνς εξετάζει το ενδεχόμενο να προτείνει τη μείωση του αριθμού των βουλευτών από 300 σε 250.

ποιηθεί με σύστημα απλής αναλογικής. Δεύτερον, η αυτοδυναμία που επέτυχε η Ν.Δ. –αλλά και η προεκλογική άρνηση της Χαριάου Τρικούπη να συμπράξει σε κυβέρνηση συνεργασίας σε περίπτωση μη αυτοδυναμίας– την απαλλάσσει από την ανάγκη να προχωρήσει σε «συμβιβασμούς» στο πεδίο

του εκλογικού νόμου, που θα ήταν απαραίτητοι εάν συγκυβερνούσε με το ΚΙΝΑΛ, ή το τελευταίο είχε πάρσχει ψήφο ανοχής στον κ. Μπτσστάκνι.

Θα πρέπει να επισημανθεί πάντως, πως μετά τη διαμόρφωση του νέου κοινοβουλευτικού χάρτη, στο παρασκήνιο συζητείται ένα σενάριο που μπορεί να οδηγήσει σε συνεργασία Ν.Δ. και ΚΙΝΑΛ στην κατεύθυνση της αλλαγής του εκλογικού νόμου. Συγκεκριμένα, μεταξύ των υπό αναθεώρηση άρθρων του Συντάγματος, είναι και το 54, που αφορά τον εκλογικό νόμο. Όπως λέγεται, Ν.Δ. και ΚΙΝΑΛ θα μπορούσαν με τις 180 ψήφους που διαθέτουν αθροιστικά να άρουν την πρόβλεψη ότι για την άμεση ισχύ

του νέου εκλογικού νόμου απαιτούνται 200 ψήφοι από τη Βουλή, κατεβάζοντας το συγκεκριμένο «πλαφόν», ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος οι επόμενες εκλογές να πραγματοποιηθούν με απλή αναλογική. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, στη Χαριάου Τρικούπη γίνονται ήδη σχετικές συζητήσεις, αν και αναγνωρίζεται πως την απόλυτη πρωτοβουλία των κινήσεων έχει ο πρωθυπουργός.

Πάντως, το ΚΙΝΑΛ, όπως αναφέρουν συνομιλητές της κ. Φώφης Γεννηματά, δεν πρόκειται να στηρίξει εκλογικό νόμο που θα ενισχύει υπέρμετρα το πρώτο κόμμα, όπως αυτός που ίσχυσε στην πρόσφατη εκλογική αναμέτρηση. Θα συζητήσει μόνο ένα κλιμακωτό

«μπόνους» που θα οδηγεί σε αύξηση των εδρών του πρώτου κόμματος, ανάλογη με το ύψος του ποσοστού του. Από την πλευρά του ο ΣΥΡΙΖΑ θα επιμένει στην ισχύ της απλής αναλογικής που ο ίδιος εισήγαγε. Εξάλλου, ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να προσδοκά –ως ο δεύτερος πωλβας του νέου δικομματισμού– τα οφέλη της επαναφοράς ενός συστήματος ενισχυμένης αναλογικής, χωρίς να κρεωθεί ο ίδιος την κατάρριψη της απλής αναλογικής που έχει απήχηση στο αριστερό-στροφο τμήμα του εκλογικού του ακροατηρίου.

Γερμανικό μοντέλο

Παράλληλα, είναι πολύ πιθανό ανοίγοντας τον διάλογο για

τον νέο εκλογικό νόμο, ο πρωθυπουργός να βάλει στην ατζέντα το λεγόμενο «γερμανικό μοντέλο» που συνδυάζει μονοεδρικές περιφέρειες και ευρεία λίστα και διευκολύνει την είσοδο νέων προσώπων στην πολιτική. Εξάλλου, η ανανέωση του πολιτικού προσωπικού βρίσκεται στον πυρήνα της σκέψης του κ. Μπτσστάκνι, όπως κατέστη σαφές τόσο από τα ψηφοδέλτια της Ν.Δ., όσο και από τη σύνθεση του νέου κυβερνητικού σχήματος.

Εάν, πάντως, η κυβέρνηση θα έχει τον τελικό λόγο αναφορικά με τον νέο εκλογικό νόμο, θα αναζητήσει ευρύτερες συναινέσεις στο πεδίο της αναθεώρησης του Συντάγματος. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, η Ν.Δ. προσανατολίζεται να στηρίξει, με επί μέρους αναδιαιτυπώσεις, ορισμένα από τα άρθρα που πρότείνει ο ΣΥΡΙΖΑ και συγκέντρωσαν 151 ψήφους κατά την πρώτη φάση της αναθεωρητικής διαδικασίας στην προηγούμενη Βουλή.

Σε κάθε περίπτωση, πρόθεση του κ. Μπτσστάκνι είναι η δεύτερη φάση της συνταγματικής αναθεώρησης να εκκινήσει περί τον Σεπτέμβριο και να έχει ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη των διαδικασιών για την εκλογή του επόμενου Προέδρου της Δημοκρατίας. Τούτο σημαίνει ότι ο νέος Πρόεδρος θα μπορεί να εκλεγεί ακόμη και με 151 ψήφους, μόνο από τη Ν.Δ., χωρίς βεβαίως να αποκλείεται να αναζητηθούν υποψηφιότητες που θα διασφαλίζουν ευρύτερες συναινέσεις.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί πως στις σκέψεις του κ. Μπτσστάκνι είναι και μια μεγάλη τομή στο πολιτικό σύστημα. Συγκεκριμένα, εξετάζει το ενδεχόμενο να προτείνει τη μείωση του αριθμού των βουλευτών από 300 σε 250. Εξάλλου, αποτελεί κοινή παραδοχή ότι ο αριθμός των βουλευτών στην ελληνική Βουλή είναι δυσανάλογα μεγάλος σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας.

ΑΠΟΨΗ

Δεν χρειάζονται 200 ψήφοι για τον εκλογικό νόμο

Του **ΝΙΚΟΥ Κ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ***

Αν την περασμένη Κυριακή ισχύε ο εκλογικός νόμος του ΣΥΡΙΖΑ, ακόμη θα περιμέναμε να δούμε αν θα μπορούσε να σχηματιστεί βιώσιμη κυβέρνηση στη νέα Βουλή. Γιατί, καθώς δεν θα αρκούσαν στη Ν.Δ. ούτε οι ψήφοι της κ. Γεννηματά, η όποια λύση θα εξαρτόταν από τις απίθανες αξιώσεις του κ. Βελόπουλου...

Είμαι πεισιμένος ότι στην Ελλάδα μόνον ελάχιστοι εμμονικοί θα προτιμούσαν ένα τέτοιο σενάριο. Δεν έχουμε παράδοση συμμαχικών κυβερνήσεων. Η συντριπτική πλειονότητα των συμπολιτών μας θεωρεί φυσικό να σχηματίζει δική του κυβέρνηση ένα κόμμα που ξεπερνά ή έστω πλησιάζει το 40% των ψήφων. Απόρροια της άκρας συγκρουσιακής πολιτικής μας κουλτούρας, η αντίληψη αυτή έχει ως συνέπεια να θεωρείται ανωμαλία αυτό που συμβαίνει πολύ συχνά αλλού στην Ευρώπη: το πρώτο κόμμα να αποκλείεται από την κυβέρνηση και να κυβερνά το δεύτερο με τους συμμάχους του.

Εύλογα, συνεπώς, ο κ. Μπτσστάκνς έχει ιεραρχήσει πολύ ψηλά στις προτεραιότητες της κυβέρνησής του την αλλαγή του εκλογικού νόμου. Διότι, μαζί με τη μεγάλη πλειονότητα του ελληνικού λαού, θεωρεί ότι σε μια χώρα όπου η συναινέση θεωρείται από τους περισσότερους ισοδύναμο της προδοσίας, η απλή αναλογική οδηγεί, στην καλύτερη περίπτωση στη συναλλαγή και, στη χειρότερη, στην αβερνήσια.

Το ερώτημα συνεπώς που τίθεται δεν είναι αν θα πρέπει να επαναφερθεί, με τη μια ή την άλλη μορφή, η ενισχυμένη αναλο-

γική –μία «κανονικότητα», θυμίζω, στην πολιτική μας ζωή από το 1958, με μόνη εξαίρεση το «ανώμαλο» 1989-1990– αλλά το πώς θα επαναφερθεί.

Θυμίζω ότι, το 2001, ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. περιέλαβαν στο Σύνταγμα μια παλιά ιδέα του κ. Γιάννη Βαβιτσίωτη, σύμφωνα με την οποία το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες δεν μπορούν να αλλάξουν για τις αμέσως επόμενες εκλογές, αλλά για τις μεθεπόμενες (άρθρο 54 παρ. 1 Σ.). Το σκεπτικό ήταν ότι έτσι καμιά κυβέρνηση δεν θα μπορεί να αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού για βραχυπρόθεσμα εκλογικά οφέλη. Μόνη εξαίρεση: οι όποιες αλλαγές να έχουν ψηφιστεί από 200 βουλευτές, οπότε ισχύουν αμέσως. Χάρη σε αυτήν ακριβώς τη διάταξη δεν εφαρμόστηκε στις 7 Ιουλίου η απλή αναλογική που ψήφισαν προτρίετας ΣΥΡΙΖΑ, ΑΝΕΛ, ΚΚΕ και Ένωση Κεντρώων (ν. 4406/2016).

Κανονικά, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο κ. Μπτσστάκνς θα είχε σήμερα μία και μόνο εναλλακτική λύση: να προχωρήσει αμέσως στην αλλαγή του εκλογικού νόμου, στηριζόμενος στην πλειοψηφία της Ν.Δ., με προοπτική τη διεξαγωγή «διπλών εκλογών» το 2023 (ή οποτεδήποτε διαλυθεί η παρούσα Βουλή). Από αυτές, λόγω απλής αναλογικής, θα ήταν δύσκολο να αναδειχθεί βιώσιμη κυβέρνηση χωρίς τη συναινέση της Ν.Δ. Τούτο θα είχε συνέπεια να διεξαχθούν αμέσως μετά νέες εκλογές (οι «μεθεπόμενες»), με τον εκλογικό νόμο της Ν.Δ. Αυτές ο κ. Μπτσστάκνς θα είχε κάθε λόγο να ελπίζει ότι θα τις κερδίσει, πετυχαίνοντας μάλιστα αυτοδύναμη πλειοψηφία, λόγω επαναφοράς

Με τις 158 ψήφους της Ν.Δ. συν τις 22 του ΚΙΝΑΛ (σύνολο 180 ψήφοι) θα μπορούσε να μειωθεί η προβλεπόμενη πλειοψηφία από 200 σε 180 βουλευτές, ώστε, αμέσως μετά, τα δύο κόμματα να προχωρήσουν στην αλλαγή και του εκλογικού νόμου.

Ο κ. Μπτσστάκνς μαζί με το ΚΙΝΑΛ θα μπορούσε να ενταφιάσει την απλή αναλογική μέσω της συνταγματικής αναθεώρησης.

της ενισχυμένης.

Το ανωτέρω σενάριο, εντούτοις, επηρεάζεται άμεσα από έναν απροσδόκητο παράγοντα: την εκκρεμή συνταγματική αναθεώρηση. Ο ΣΥΡΙΖΑ, προκειμένου να κατοχυρώσει και συνταγματικά την απλή αναλογική, έκανε το λάθος, αντί να προτείνει την προσθήκη

νέας διάταξης στο άρθρο 54 Σ., να συμπεριλάβει στις αναθεωρητέες διατάξεις την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, η οποία, όπως είδαμε, προβλέπει την πλειοψηφία των 200 βουλευτών για την παράκαμψη του κανόνα των «μεθεπόμενων» εκλογών. Κατά την κρατούσα άποψη, το ως άνω σκεπτικό του ΣΥΡΙΖΑ δεν δεσμεύει την παρούσα Βουλή. Ως αναθεωρητική, συνεπώς, αυτή μπορεί να τροποποιήσει την κρίσιμη παράγραφο κατά το δοκούν. Έτσι, ο κ. Μπτσστάκνς θα μπορούσε να επιδιώξει, με τη συνδρομή της κ. Γεννηματά (158+22=180 ψήφοι), να μειώσει την προβλεπόμενη πλειοψηφία από 200 σε 180 βουλευτές, ώστε, αμέσως μετά, Ν.Δ. και ΚΙΝΑΛ να

προχωρήσουν στην αλλαγή και του εκλογικού νόμου. Διά της πлагίας, λοιπόν, θα μπορούσε να αποφύγει τις «διπλές» εκλογές το 2023 και να ενταφιάσει από σήμερα την απλή αναλογική.

Το δίλημμα είναι σοβαρό, γιατί καθεμιά από τις ανωτέρω δύο λύσεις έχει τα υπέρ και τα κατά της. Με την πρώτη, για παράδειγμα, ο κ. Μπτσστάκνς θα μπορούσε να προχωρήσει μόνος, στην αλλαγή του εκλογικού νόμου, χωρίς να χρειαζόταν να διαπραγματευθεί με κανέναν άλλο ρυθμίσεις που ο ίδιος θεωρεί καίριες. Όσο για τις «διπλές εκλογές» που θα διεξάγονταν το 2023, το προηγούμενο του 2012 δείχνει ότι δεν θα ήταν απαραίτητως καταστροφικές.

Η λύση πάλι της προηγούμενης αναθεώρησης του άρθρου 54 θα είχε το πλεονέκτημα να ψηφιστεί τελικά ένας εκλογικός νόμος ευρύτερης αποδοχής, όπως (για να θυμηθούμε μιαν ενδιαφέρουσα παλαιότερη πρόταση του ΠΑΣΟΚ), το «κλιμακωτό μπόνους», ανάλογα με το πόσο μεγάλο ποσοστό πετυχαίνει το πρώτο κόμμα και πόση διαφορά έχει από το δεύτερο. Μειονέκτημα της ίδιας λύσης είναι ότι, με τη μείωση της πλειοψηφίας των 200, θα θιγόταν μια πετυχημένη κατ' αρχάς συνταγματική καινοτομία.

Ενα πρακτικό μυαλό θα μπορούσε ασφαλώς να ισχυριστεί ότι δεν πρόκειται περί διλήμματος, αφού μπορεί τελικά να ακολουθηθούν και οι δύο λύσεις. Συγκεκριμένα, η Ν.Δ. θα μπορούσε να προχωρήσει άμεσα στην πρώτη λύση (αφού κανείς δεν ξέρει τι γίνεται από το προσεχές φθινόπωρο...) και, μετά

την ολοκλήρωση της συνταγματικής αναθεώρησης (το αργότερο έως τον Ιανουάριο του 2020, λόγω επικείμενης προεδρικής εκλογής), να ξαναψηφίσει τον ίδιο κατ' ουσίαν εκλογικό νόμο με 180 ψήφους, ώστε αυτός να ισχύσει στις επόμενες εκλογές. Κάτι τέτοιο ασφαλώς θα έμοιαζε με πικροέτα, αλλά, νομικά, δεν θα ήταν αθέμιτο. Ιδωμεν...

Απέφυγα να ιθίζω σήμερα δύο εξίσου σημαντικά ζητήματα που βρίσκονται στο επίκεντρο της εκλογικής μεταρρύθμισης: τον σταυρό προτίμησης και την ψήφο των αποδήμων. Μήπως ήρθε η ώρα, αν όχι να καταργηθεί, τουλάχιστον να περιοριστεί ο πρώτος, ώστε να διευκολυνθεί η είσοδος στη Βουλή προσώπων που, με τη γνωστή σταυροδοσία δεν θα είχαν καμιά πιθανότητα να το πετύχουν; Μια τέτοια αλλαγή θα ταίριαζε, πιστεύω, στο προφίλ του κ. Μπτσστάκνι.

Όσο για την ψήφο των αποδήμων, αν εξαιρέσει κανείς το ότι επιβάλλεται αυτή να συνυπολογίζεται στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα, το νομοσχέδιο που κατάρτισε πρόσφατα στο υπουργείο Εσωτερικών η επιτροπή Πουλάκη είναι υποδειγματικό.

Μετά τις εκλογές, η νέα κυβέρνηση έχει κινηθεί με ταχύτητα και επαγγελματισμό. Ως εξόχως πολιτικό ζήτημα, η εκλογική μεταρρύθμιση χρειάζεται και κάτι παραπάνω: αυτογνωσία, τόλμη και ιστορική συνείδηση. Να μια ωραία πρόκληση για τον κ. Μπτσστάκνι.

* Ο κ. Νίκος Κ. Αλιβιζάτος είναι ομότιμος καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Εξάμνηο «ΟΠΡΙΝΤ» για έξοδο από την κρίση

Κορυφαίο στοίχημα οι μεταρρυθμίσεις

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Ο πρωινός καφές στο Μέγαρο Μαξίμου άρχισε χθες μία ώρα αργότερα του προγραμματισμένου, στις 09.00. Ήταν μια μικρή παραχώρηση του πρωθυπουργού στους στενούς του συνεργάτες που κλείνουν σήμερα ένα πυκνό επταήμερο δουλειάς. Δεν θα είναι το μόνο, καθώς, όπως έδειξε το blitzkrieg του Κυριάκου Μητσοτάκη τις πρώτες μέρες της νέας διακυβέρνησης, θέλει να τρέξει με μεγάλες ταχύτητες για να έχει απτά αποτελέσματα έργου σε κάθε υπουργείο μέχρι τον Δεκέμβριο.

Ο πρωθυπουργός έχει παραδεχθεί ότι δεν έχει –και δεν ζητάει– περίοδο χάριτος και γνωρίζει ότι πρέπει να λύσει καυτά ζητήματα για την καθημερινότητα του πολίτη και όχι μόνο. Αλλωστε, γνωρίζει ότι όσο πιο γρήγορα κινηθεί και αλλάξει το κλίμα για τη χώρα, τόσο πιο γρήγορα θα ανταποκριθούν οι αγορές, οι επενδυτές και οι εταίροι, και τόσο πιο γρήγορα θα φτάσει κοντά στον στόχο του που είναι η μείωση του πρωτογενούς πλεονάσματος μέχρι το 2021.

Ταυτόχρονα, τις γρήγορες και αποφασιστικές κινήσεις επιβάλλει και η πολιτική λογική. Και αυτό διότι το επόμενο εξάμηνο, όταν το πολιτικό κεφάλαιο της κυβέρνησης θα είναι ακόμη μεγάλο, η αντιπολίτευση –ΣΥΡΙΖΑ και ΚΙΝΑΛ– θα βρίσκεται σε δίνη εσωστρέφειας. Ο ευρύτερος χώρος του Κέντρου θα βρίσκεται σε αναβρασμό και ο κ. Μητσοτάκης δεν κρύβει ότι επιδιώκει να διευβο-

λίσει το Κέντρο. Το υπέδειξε τόσο με την επιλογή εξωκοινοβουλευτικών προσώπων υπουργών –και κυρίως με τις επιλογές του Μιχάλη Χρυσόχοϊδη, του Κυριάκου Πιερρακάκη και της Λίνας Μενδώνη– όσο και με πρόσωπα που επέλεξε στο στενό του επιτελείο: όπως ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης που υπήρξε στενός συνεργάτης του Γιώργου Παπανδρέου και ο υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου Ακης Σκέρτσος που έχει συνεργαστεί στο παρελθόν τόσο με τον Γιάννη Στουρνάρα όσο και πολύ νωρίτερα με τον κ. Χρυσόχοϊδη.

Ο πρωθυπουργός θεωρεί ότι η εδραίωση της αξιοπιστίας της χώρας θα ξεκλειδώσει τη διαπραγμάτευση για τη μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων και, όπως είπε στη συνέντευξή του στο BBC, στόχος του είναι σε τρία χρόνια «η Ελλάδα να αποπνέει δυναμισμό και αισιοδοξία».

Η ανάκτηση της αξιοπιστίας σε όλα τα επίπεδα και το στίγμα προς τα έξω ότι η νέα κυβέρνηση θα κινηθεί γρήγορα χωρίς να κάνει μεταρρυθμιστικές «εκπτώσεις», είναι το πρώτο και κορυφαίο στοίχημα του πρωθυπουργού. Αλλωστε, ο ίδιος επέμειπε το μήνυμα και εκτός συνόρων ότι έρχεται να εφαρμόσει το δικό του πρόγραμμα και όχι ένα πρόγραμμα που επιβάλλεται από τους εταίρους. Το μήνυμα είναι «αφήστε μας να εφαρμόσουμε το σχέδιό μας και αυτό θα οδηγήσει στη μείωση των πλεονασμάτων».

Οι προτεραιότητες του πρώτου εξαμήνου αποτυπώθηκαν στις πρόσφατες επαφές του πρωθυπουργού με τις ηγεσίες κορυφαίων υπουργείων. Φωτ. από τη συνάντηση που είχε την Παρασκευή ο κ. Μητσοτάκης με τον υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κυριάκο Πιερρακάκη (αριστερά).

Ο πρωθυπουργός θεωρεί ότι η εδραίωση της αξιοπιστίας της χώρας θα ξεκλειδώσει τη διαπραγμάτευση για τη μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων.

Πάντως, δεν είναι τυχαίο ότι και χθες είχε προγραμματισμένη σύσκεψη στο Μέγαρο Μαξίμου με το οικονομικό επιτελείο, με βασικό θέμα τις προγραμματικές δηλώσεις, καθώς και τον προϋπολογισμό, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες, την ερχόμενη εβδομάδα θα συναντηθεί με τον επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ.

Υπό αυτό το πρίσμα, δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη η «καταιγίδα» των πρώτων επτά ημερών του Κυριάκου Μητσοτάκη στην πρω-

θυπουργία, καθώς ήταν μια πρόγευση για όσα θα ακολουθήσουν. Αυτές αποτελούν οδηγό τόσο για τον τρόπο με τον οποίο θα κινηθεί, όσο και για τις προτεραιότητες του πρώτου εξαμήνου. Δεν αποτυπώθηκαν μόνο στον φάκελο με τον προγραμματισμό του κάθε υπουργείου. Προέκυψαν επικοινωνιακά και από τις πρώτες επαφές και συναντήσεις του πρωθυπουργού με την ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών, του υπουργείου Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Προστασίας του Πολίτη, Ενέργειας και Περιβάλλοντος, Παιδείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Οι επαφές του κ. Μητσοτάκη με την ηγεσία των υπουργείων θα συνεχιστούν την ερχόμενη εβδομάδα ενόψει της ανάγνωσης των προγραμματικών δηλώσεων της κυβέρνησης.

Σαφώς, όμως, συνεργάτες του δεν κρύβουν ότι στόχος είναι την ίδια ώρα να στείλουν το μήνυμα ότι η χώρα επιστρέφει στην κανονικότητα σε όλα τα επίπεδα. Και αυτό αφορά και την ασφάλεια του πολίτη, όχι μόνο μέσω της επαναφοράς

αστυνομικών περιπολιών στις γειτονίες της Αθήνας και με την κατάρνηση του ασύλου με το πρώτο νομοσχέδιο, αλλά και μέσω του άμεσου τρόπου με τον οποίο αντέδρασε η κυβέρνηση στην καταστροφική κακοκαιρία της Χαλκιδικής.

Η οικονομία

Στο μέτωπο της οικονομίας, εκτός από το κορυφαίο προτεραιότητας μέτωπο των επενδύσεων, συνεργάτες του πρωθυπουργού υπογραμμίζουν με ιδιαίτερη έμφαση –και ενόψει της κατάθεσης του φορολογικού νομοσχεδίου που θα έρθει προς ψήφιση αμέσως μετά το πρώτο νομοσχέδιο για το επιτελικό κράτος και τις ρυθμίσεις για την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου– ότι η μείωση του φόρου στις επιχειρήσεις και στον ΕΝΦΙΑ και η μείωση του πρώτου συντελεστή από το 22% στο 9% είναι «αδιπραγμάτευτα».

Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Μητσοτάκης στις προγραμματικές δηλώσεις θα παρουσιάσει σχέδιο τετραετίας με ορόσημο το 2021 –όταν

και η επέτειος των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση– χρονιά που ο πρωθυπουργός έχει ορίσει ως κομβική για την οριστική έξοδο από την κρίση μέσα και την επίτευξη του στόχου μείωσης του πρωτογενούς πλεονάσματος και την επάνοδο σε μια ευρωπαϊκή κανονικότητα.

Το ορόσημο αυτό δεν είναι μόνο συμβολικό. Ο πρωθυπουργός θεωρεί ότι η χώρα θα έχει κάνει μέχρι τότε rebranding, θα έχει μπει σε άλλη τροχιά και ότι μπορεί να αποτελέσει αναπτυξιακό πρότυπο για την Ευρώπη. Τότε θα οργανωθεί και σειρά εκδηλώσεων με αφορμή τα 200 χρόνια της Επανάστασης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μάλιστα, δεν αποκλείεται η Επιτροπή που θα αναλάβει αυτό το έργο να ανακοινωθεί πριν από τις προγραμματικές δηλώσεις.

Ο κ. Μητσοτάκης θεωρεί ότι τότε θα έχουν δημιουργηθεί συνθήκες μιας ευρωπαϊκής κανονικότητας και πιστεύει ότι αν η χώρα βρισκόταν σε κανονικότητα, δεν θα είχε οδηγηθεί καν στην κρίση.

ΑΠΟΨΗ

Μπορεί ο Μητσοτάκης να οδηγήσει τη χώρα σε ομαλότητα;

Του **ΤΑΚΗ Σ. ΠΑΠΠΑ***

Πάνε πάνω από δύο χρόνια που, μέσα στην καρδιά της παρατεταμένης κρίσης η οποία μαστίζει τη χώρα μας, δημοσίευσα ένα βιβλίο με τίτλο «Σε τεντωμένο σκοινί: Εθνικές κρίσεις και πολιτικοί ακροβατισμοί από τον Τρικούπη έως τον Τσίπρα» (εκδόσεις Ικαρος) και κύριο στόχο να αναλύσω εάν και κατά πόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις εξόδου από την κρίση και μετάβασης σε πολιτική και κοινωνική ομαλότητα. Η μέθοδος που ακολούθησα ήταν να μελετήσω τις μεγάλες κρίσεις που δοκίμασε η χώρα κατά το παρελθόν και τις αντιπαραβάλλω με τη σημερινή.

Από αυτήν τη σύγκριση, διαπίστωσα ότι όλες οι ελληνικές κρίσεις σχετίζονται κυρίως και πρωταρχικά με την απονομιμοποίηση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας – κάτι δηλαδή που συμβαίνει όταν μεγάλη μερίδα των πολιτών παύουν να πιστεύουν ότι το δημοκρατικό πολίτευμα μπορεί να λειτουργήσει με τρόπο που να προστατεύει αποτελεσματικά τις ζωές και τις περιουσίες τους. Πηγαίνοντας ακόμη βαθύτερα, ανακάλυψα ότι αυτή η απονομιμοποίηση προέρχεται από τη σύμπτωση τριών επιμέρους παραγόντων που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση: την ακατάλληλη πολιτική ηγεσία, τους σαθρούς πολιτικούς θεσμούς, και την προϊούσα αποδυνάμωση της μεσαίας τάξης.

Λογικά, λοιπόν, η έξοδος από κρίσεις απαιτεί την αναστροφή των τριών αυτών παραγόντων και την έναρξη ενός «ενάρετου κύκλου» πολιτικής, ικανού να δημιουργήσει νέα νομιμοποίηση. Για να συμ-

βεί όμως αυτό, απαιτείται κυρίως η ύπαρξη ενός πολιτικού ηγέτη που διαθέτει όραμα για το μέλλον της χώρας, σχέδιο για την πραγματοποίηση του οράματος, καθώς και έναν πυρήνα επιτελικών συνεργατών που να εξασφαλίζει συνθήκες πολιτικής επιτυχίας.

Τέτοιοι ηγέτες υπήρξαν στο παρελθόν οι Ελευθέριος Βενιζέλος, Αλέξανδρος Παπάγος και Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ο πρώτος ανέκοψε μια πολύχρονη σπείρα κρίσης που ξεκίνησε με την πτώχευση του 1893 και κατέληξε στο Κίνημα του Γουδί το 1909. Ο δεύτερος τερμάτισε τη μακρά κρίση που είχε ως αφετηρία το βενιζελικό πραξικόπημα του 1935 και τέλος την πολιτική επικράτηση της Δεξιάς στις εκλογές του 1952. Ο δε τρίτος από τους παραπάνω ηγέτες ανέκοψε οριστικά την πολιτική ανωμαλία που προκάλεσαν οι εκλογές του 1961 και διήρκεσε μέχρι τη Μεταπολίτευση.

Το ερώτημα που ανακύπτει είναι: Μπορεί ο νέος πρωθυπουργός της χώρας να δημιουργήσει φρέσκια πολιτική νομιμοποίηση, οδηγώντας έτσι τη χώρα έξω και μακριά από την κρίση που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2008; Ο μοναδικός τρόπος με τον οποίο μπορούμε να απαντήσουμε το ερώτημα είναι μελετώντας ξανά την ιστορική πορεία των ηγετών που προαναφέρθηκαν. Πώς πέτυχαν εκείνοι; Και κατά πόσον οι σημερινές πολιτικές συνθήκες μπορούν να συγκριθούν με τις δικές τους;

Θα ήταν φυσικά αφέλεια να θεωρήσουμε ότι οι Βενιζέλος, Παπάγος και Καραμανλής διέθεταν κάποιο «μαγικό» χάρισμα που τους επέτρεψε να οδηγήσουν τη χώρα σε πολιτική ομαλότητα και

Ο Βενιζέλος (φωτ.) οραματίστηκε και έγινε σύμβολο του ελληνικού εκσυγχρονισμού, ο Παπάγος της εθνικοφροσύνης, ο Καραμανλής του εξευρωπαϊσμού της χώρας. Και οι τρεις αποδείχθηκαν εξαιρετικά ικανοί πολιτικοί ηγέτες

Ακόμη και το πιο καλοδουλεμένο πρόγραμμα έχει σημαντική πιθανότητα επιτυχίας μόνον αν παρουσιαστεί ενταγμένο μέσα σε ένα μακρόπνοο, συμβολικά φορτισμένο αλλά συνάμα εφικτό πολιτικό όραμα.

δημιουργική ανάπτυξη. Η απλή αλήθεια είναι ότι, παρ' όλες τις μεγάλες ιδεολογικές διαφορές τους και παρά τις διαφορετικές ιστορικές εποχές που έδρασαν, και οι τρεις αποδείχθηκαν εξαιρετικά ικανοί πολιτικοί ηγέτες επειδή διέθεταν τα εξής πέντε

κοινά χαρακτηριστικά. **Πρώτον**, όλοι είχαν πλούσιο και επιτυχημένο πολιτικό ή, στην περίπτωση του Παπάγου, στρατιωτικό παρελθόν. Με άλλα λόγια, διέθεταν αυτό που λέμε «πολιτικό κεφάλαιο». Δεύτερον, κατέβηκαν από τους τρεις πρόβαλε το δικό του μακρόπνοο εθνικό όραμα. Για τον Βενιζέλο, αυτό ήταν η εθνική ολοκλήρωση και ο εκσυγχρονισμός της χώρας, για τον Παπάγο η εθνικοφροσύνη και η ταχύρρυθμη οικονομική ανάπτυξη, ενώ για τον Καραμανλή η εγκαθίδρυση φιλελεύθερης δημοκρατίας και η ευρωπαϊκή ένταξη. Τρίτον, και οι τρεις ηγέτες δημιούργησαν νέα κόμματα, τα οποία και στελέχωσαν με νέο και σχετικά άφθαρτο πολιτικό προσωπικό: το Κόμμα Φιλελευθέρων του Βενιζέλου, τον Ελληνικό

Συναγερμό του Παπάγου και τη Νέα Δημοκρατία του Καραμανλή. Τέταρτον, όλοι τους στηρίχθηκαν εκλογικά στις μεσαίες τάξεις της εποχής τους. Ο Βενιζέλος άντλησε ψήφους κυρίως από τον εμπορικό και μικροβιομηχανικό κόσμο των πόλεων, ο Παπάγος από τους «νοικοκυραίους» που ζούσαν το «θαύμα» της μεταπολεμικής οικονομικής ανάπτυξης, ενώ ο Καραμανλής στηρίχθηκε στις νέες μεσαίες τάξεις με ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Τέλος, και οι τρεις ηγέτες διέθεταν σημαντικά διεθνή ερείσματα. Ο Βενιζέλος έχτισε σταθερή συμμαχία με τους Αγγλους, ο Παπάγος στηρίχθηκε στους Αμερικανούς, ενώ ο Καραμανλής έτυχε αμέριστης συμπαράστασης στα πολιτικά του σχέδια από σημαντικές ευρωπαϊκές χώρες.

Με βάση, λοιπόν, αυτήν τη σύνοψη ιστορική αναδρομή, ποια μπορεί να είναι η απάντηση στο ερώτημα που έχει τεθεί; Ποιες από τις (ας τις πούμε «ιστορικές») συνθήκες της επιτυχημένης ηγεσίας διαθέτει ο νέος πρωθυπουργός της χώρας; Πρώτα πρώτα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει ήδη συσσωρεύσει σημαντικό πολιτικό κεφάλαιο και εμπειρία τόσο από την εκλογή του ως προέδρου της Νέας Δημοκρατίας όσο και από δύο συνεχόμενες εκλογικούς θριάμβους. Επίσης, διαθέτει ένα αρκετά λεπτομερές κυβερνητικό πρόγραμμα με κεντρικό του πυρήνα την ανάπτυξη των μεσαίων στρωμάτων που επλήθυναν στα χρόνια της κρίσης και που κυρίως στέρηξαν την άνοδό του στην εξουσία. Ως προς τον ξένο παράγοντα, ο Μητσοτάκης έχει όλα τα προσόντα για να κερδίσει την υποστήριξη του, όχι μόνο

στο πεδίο της οικονομίας αλλά και εκείνο της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής.

Τα πράγματα είναι μάλλον αμείψιμα όσον αφορά την ηγεσία του κόμματος. Ενώ είναι σαφές ότι ο αρχηγός της Ν.Δ. έχει φροντίσει συστηματικά για τη δημιουργία μιας νέας γενιάς κομματικών στελεχών που θα υλοποιήσουν το πολιτικό του πρόγραμμα, είναι εξίσου σαφές ότι συχνά αντιμετωπίζει εσωτερική αντιπολίτευση από ομάδες που θεωρούν ότι το κόμμα δεν του «ανήκει». Αλλά η σημαντικότερη διαφορά του Μητσοτάκη από τους τρεις ηγέτες που προαναφέρθηκαν βρίσκεται στο οραματικό πεδίο – εκεί, δηλαδή, που το μυαλό των ψηφοφόρων συναντιέται με την καρδιά τους.

Ο Βενιζέλος οραματίστηκε και έγινε σύμβολο του ελληνικού εκσυγχρονισμού, ο Παπάγος της εθνικοφροσύνης, ο Καραμανλής του εξευρωπαϊσμού της χώρας. Προς το παρόν, ο Μητσοτάκης παρουσιάζεται ως φορέας ενός συνετού πολιτικού προγράμματος που θα επιτρέψει την ανάκαμψη της οικονομίας και την επιστροφή σε σχετική πολιτική ομαλότητα. Όμως, σε εποχές μακροχρόνιας κρίσης σαν τη δική μας, ακόμη και το πιο καλοδουλεμένο πολιτικό πρόγραμμα έχει σημαντική πιθανότητα επιτυχίας μόνον αν παρουσιαστεί ενταγμένο μέσα σε ένα μακρόπνοο, συμβολικά φορτισμένο αλλά συνάμα εφικτό πολιτικό όραμα. Αυτό όμως φαίνεται να λείπει.

* Ο κ. Τάκης Σ. Παπάς είναι πολιτικός επιστήμονας στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι, συγγραφέας του «Populism and Liberal Democracy» (Εκδόσεις Πανεπιστημίου Οξφόρδης, 2019).

Οι παλιοί, οι νέοι, οι «διάσημοι» και οι γυναίκες

Η ανθρωπογεωγραφία της νέας Βουλής

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Ανανεωμένη... σχετικά είναι η νέα Βουλή που σχηματίστηκε μετά τις εκλογές της 7ης Ιουλίου, εφόσον εισήλθαν εκ νέου πολλοί παλαιοί βουλευτές που δεν είχαν επιτύχει την εκλογή τους στην προηγούμενη τετραετία κυρίως λόγω της τότε πτώσης των ποσοστών της Νέας Δημοκρατίας. Κατά την... παράδοση το ποσοστό των γυναικών παραμένει μικρό, ενώ δημοσιογράφοι, καθηγητές πανεπιστημίου, πρώην δήμαρχοι και «διάσημοι» αποτελούν σε μεγάλο βαθμό το νέο κοινοβουλευτικό προσωπικό.

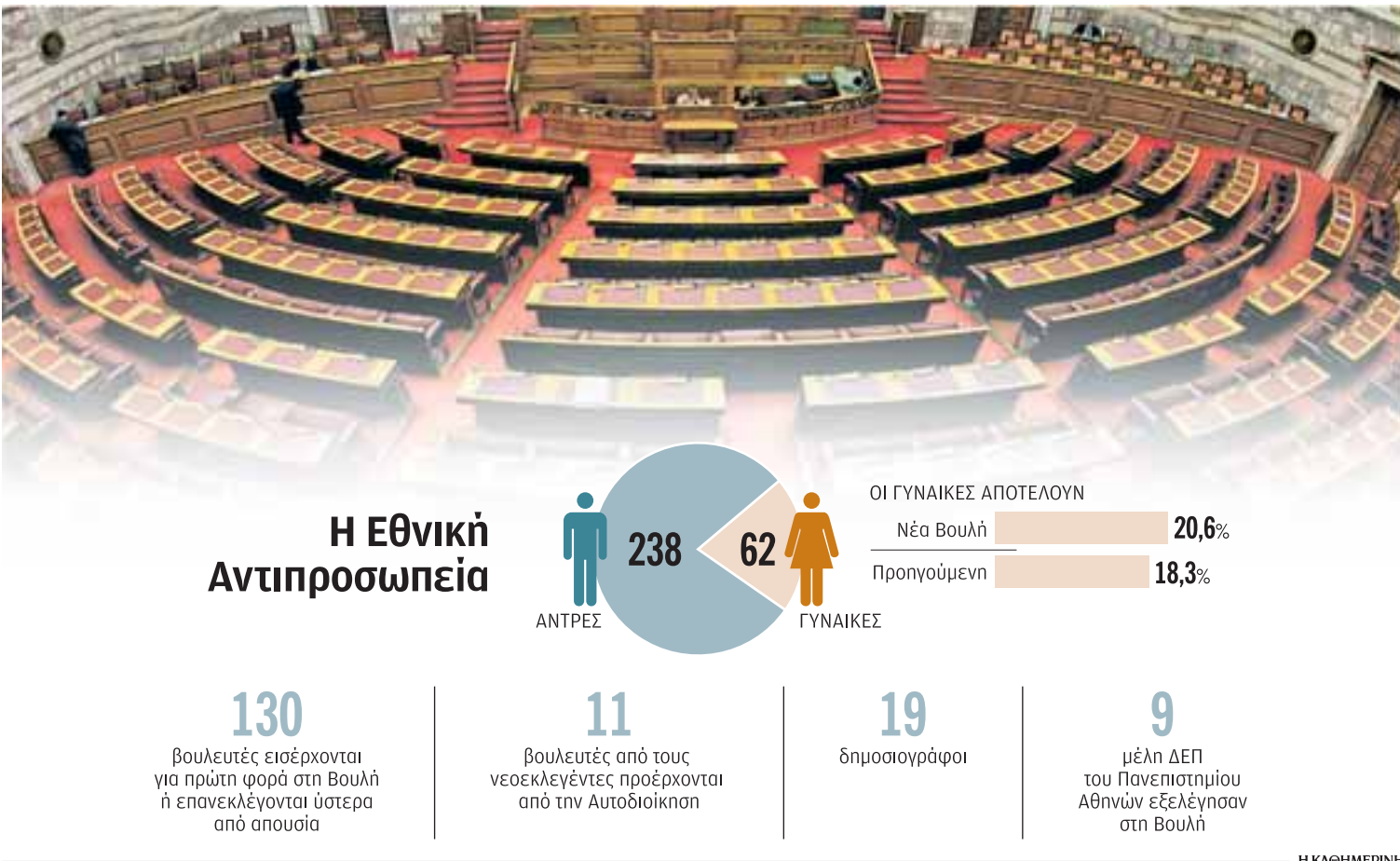
Είναι ωστόσο χαρακτηριστικό ότι έμειναν εκτός Βουλής νέοι άνθρωποι με βαριά βιογραφικά που δοκίμασαν την τύχη τους, τους οποίους όμως οι πολίτες δεν επέλεξαν να σταυρώσουν πιθανότατα γιατί δεν τους γνώριζαν. Στη νέα Βουλή συμμετέχουν έξι κόμματα εκ των οποίων τα δύο, Ελληνική Λύση - Κυριάκος Βελόπουλος και ΜέΡΑ 25, είναι νεοεισερχόμενα, ενώ παράλληλα είναι και νέοι σχηματισμοί. Στα έδρανα της Βουλής η Νέα Δημοκρατία (ποσοστό 39,85%) έχει 158 βουλευτές, ο ΣΥΡΙΖΑ (31,53%) 86 βουλευτές, το ΚΙΝΑΛ (8,10%) 22 βουλευτές, το ΚΚΕ (5,30%) 15 βουλευτές, η Ελληνική Λύση (3,70%) 10 βουλευτές και το ΜέΡΑ 25 (3,44%) 9 βουλευτές.

Στους τριακόσιους της Βουλής 62 είναι γυναίκες και 238 άντρες. Το ποσοστό των γυναικών που εκλέχθηκαν παρά την αύξηση της ποσόστωσης στο 40% των ψηφοδελτίων που κατήρτισαν τα κόμματα, είναι ελαφρά αυξημένο στο 20,6% σε σχέση με την προηγούμενη Βουλή, όπου το ποσοστό των γυναικών ήταν 18,3%, δηλαδή επτά γυναίκες λιγότερες.

Η είσοδος στη Βουλή των δύο νέων κομμάτων που συνολικά έχουν 19 βουλευτές μειώνει στην πράξη το ποσοστό της ανανέωσης, δηλαδή των νέων προσώπων που οι πολίτες επέλεξαν να σταυρώσουν από τα ψηφοδέλτια των κομμάτων. Περίπου 80 βουλευτές από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας είτε εισήλθαν για πρώτη φορά στη Βουλή είτε επανεξελέγησαν. Οι καθηγητές Γιώργος Γεραπετρίτης, Τάκης Θεοδωρικάκος, Χρήστος Ταραντίλης και Αγγελος Συρίγος θα βρεθούν για πρώτη φορά στα

Δεν εξελέγησαν υποψήφιοι με βαριά βιογραφικά που δοκίμασαν την τύχη τους, τους οποίους όμως οι πολίτες δεν επέλεξαν να «σταυρώσουν».

βουλευτικά έδρανα. Η δικηγόρος Ζωή Ράπτη, η οποία είχε και στο παρελθόν θέσει υποψηφιότητα, εξελέγη σε αυτές τις εκλογές, ενώ και έτερος δικηγόρος (και δημοσιογράφος), ο Δημήτρης Μαρκόπουλος, θα καθίσει στα έδρανα της Βουλής στην πλευρά της Ν.Δ., όπως και οι πέντε νέοι βουλευτές που κέρδισαν τις αντίστοιχες μονοεδρικές για το κόμμα. Στα Γρεβενά, ο Ανδρέας Πιάτσος, στην Κεφαλονιά ο Παναγής Καπάτος, στη Ζάκυνθο ο Διονύσης Ακτύπης, στη Σάμο ο Χριστόδουλος Στεφανάδης, στη Φωκίδα ο Ιωάννης Μπουγάς. Σημειώνεται ότι η Νέα Δημοκρατία κέρδισε και τις επτά μονοεδρικές περιφέρειες.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ορκωμοσία και οι προγραμματικές

Την προσεχή Τετάρτη σύμφωνα με τον έως τώρα σχεδιασμό θα συγκληθεί η Ολομέλεια του Κοινοβουλίου και θα πραγματοποιηθεί η ορκωμοσία των νέων μελών της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Την επόμενη ημέρα η Ολομέλεια θα κληθεί να εκλέξει τον νέο πρόεδρο του Σώματος με μυστική ψηφοφορία. Για την εκλογή του απαιτούνται 151 ψήφοι και τους υποψήφιους προτείνουν οι κοινοβουλευτικές ομάδες. Στη συνέχεια, η Ολομέλεια θα κληθεί να εκλέξει τους αντιπροέδρους της Βουλής. Εφόσον αυτές οι διαδικασίες ολοκληρωθούν, την Παρασκευή 19 Ιουλίου θα ανοίξει η κοινοβουλευτική διαδικασία επί των προγραμματικών δηλώσεων και στη συνέχεια η παροχή της ψήφου εμπιστοσύνης στη νέα κυβέρνηση.

Ο Χάρης Θεοκάρης και ο Ιάσων Φωτιάλας είχαν εκλεγεί τον Σεπτέμβριο του 2015 με το Ποτάμι και τώρα εξελέγησαν εκ νέου με τη Νέα Δημοκρατία. Νέος στη Βουλή αν και για περισσότερο από δύο χρόνια εκπρόσωπος Τύπου της Νέας Δημοκρατίας και ο Κωνσταντίνος Κυρανάκης, όπως και ο καθηγητής Ψυχιατρικής Δημήτρης Βαρτζόπουλος, ο οποίος εκλέχθηκε στη Θεσσαλονίκη και είχε διατελέσει υφυπουργός στην κυβέρνηση Παπαδήμου.

Η κοινοβουλευτική δύναμη του ΣΥΡΙΖΑ είναι σημαντικά μικρότερη από ό,τι στην προηγούμενη Βουλή, συνολικά 86 βουλευτές σε σχέση με τους 145 τον Σεπτέμβριο

του 2015, ωστόσο και σε αυτή την ομάδα περιλαμβάνονται νέα –ως προς την κοινοβουλευτική τους παρουσία– πρόσωπα. Ο Δημήτρης Τζανακόπουλος εκλέγεται για πρώτη φορά βουλευτής – από το 2015 διετέλεσε διευθυντής του πολιτικού γραφείου του πρωθυπουργού και στη συνέχεια κυβερνητικός εκπρόσωπος. Ο Κωνσταντίνος Ζαχαριάδης, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ, εκλέχθηκε επίσης για πρώτη φορά βουλευτής, ενώ και ο πρώην υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Γιάννης Μουζάλας εισήλθε στη Βουλή για πρώτη φορά. Στον ίδιο τομέα εκλέχθηκε βουλευτής και η τραγουδίστρια Ραλία Χρηστίδου.

Πρώτη φορά βουλευτής και ο Αλέξης Χαρίτσος στη Μεσσηνία. Από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ με τα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ εξελέγησαν ο Γιάννης Ραγκούσης και ο Θάνος Μωραΐτης.

Οι δημοσιογράφοι

Αρκετοί δημοσιογράφοι συμμετέχουν και σε αυτή τη Βουλή, αφού οι πολίτες σταύρωσαν αρκετούς. Με τη Νέα Δημοκρατία εκλέχθηκαν για πρώτη φορά ο Μπάμπης Παπαδημητρίου, ο Κωνσταντίνος Μπογδάνος αλλά και η «παλαιά» Φωτεινή Πιπιλή, ο Θοδωρής Ρουσόπουλος, η Άννα Καραμανλή, η Σοφία Βούλτεψη, ο Σίμος Κεδικόγλου και ο Γιάννης Λοβέρδος. Στα έδρανα του ΣΥΡΙΖΑ ως βουλευτές θα καθίσουν για πρώτη φορά οι δημοσιογράφοι Χρήστος Γιαννούλης και Θεόδωρος Αυγέρης, όπως επίσης και ο Νίκος Φίλινς, ο Νάσος Αθανασίου, ο Γιώργος Βαρεμένος και ο Αλέξανδρος Τριανταφυλλίδης.

Η παράδοση που θέλει την Τοπική Αυτοδιοίκηση να αποτελεί το πρώτο βήμα για την κεντρική πολιτική σκηνή επιβεβαιώθηκε για ακόμα μια φορά και σε αυτές τις εκλογές, αν και αυτή τη φορά η συμμετοχή των αυτοδιοικητικών στις εθνικές εκλογές ήταν μικρό-

τερη. Οι εκλογές για δήμους και περιφέρειες μόλις ένα μήνα νωρίτερα, οι οποίες μάλιστα πραγματοποιήθηκαν σε έντονο κλίμα πόλωσης, κράτησαν πολλά κομματικά στελέχη μακριά από τα ψηφοδέλτια για τις εθνικές εκλογές.

Από την αυτοδιοίκηση στο Κοινοβούλιο περνούν οι: Διονύσης Χατζηδάκης, δήμαρχος Παλαιού Φαλήρου, Γιώργος Κωτσός, δήμαρχος Μουζακίου, Σάββας Χιονίδης, δήμαρχος Κατερίνης, Αλέξης Κασρινός, δήμαρχος Πηνειού, Γιώργος Κοτρωνιάς, πρώην δήμαρχος Λαμιών και Θέμης Χειμάρδας, εντεταλμένος σύμβουλος Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οι οποίοι εκλέχθηκαν με τη Νέα Δημοκρατία. Εφόσον πρόκειται για δημάρχους εν ενεργεία έως τον Σεπτέμβριο, τότε και θα ξεκινήσει επισήμως η θητεία των νέων δημάρχων, θα αντικατασταθούν στη θέση τους στον δήμο από τον πλειοψηφήσαντα –σε εσωτερικές εκλογές– δημοτικό σύμβουλο.

Με τον ΣΥΡΙΖΑ εκλέχθηκαν η Γιώτα Πούλου, πρώην δήμαρχος Λεβαδέας και ο Χάρης Μαμουλάκης, πρώην αντιδήμαρχος και νυν δημοτικός σύμβουλος Ηρακλείου. Στα κοινοβουλευτικά έδρανα του ΚΙΝΑΛ βρίσκεται ο πρώην δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης.

Τα πολλά κάστρα της Ν.Δ. και τα εναπομείναντα του ΣΥΡΙΖΑ

Η εκτόξευση των ποσοστών του κυβερνώντος κόμματος και οι αντοχές της Κουμουνδούρου – Στα ύψη η αποχή

Η μεγάλη άνοδος των ποσοστών της Νέας Δημοκρατίας σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, ακόμα και σε εκείνες –ελάχιστες– που δεν εξασφάλισε την πρώτη θέση, αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό της εκλογικής αναμέτρησης των εθνικών εκλογών. Από την άλλη, ο ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε να καταγράψει μικρή πτώση στις περιοχές όπου στις προηγούμενες εκλογές είχε μεγάλα ποσοστά. Η δυσανεμία, ωστόσο, από τη συμφωνία των Πρεσπών και το μεταναστευτικό και προσφυγικό είχαν άμεση αντανάκλαση στις κάλπες. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι το ποσοστό της αποχής –αν και παραμένει υψηλό– σε αυτές τις εκλογές μειώθηκε σε σχέση με εκείνες του Σεπτεμβρίου του 2015, καθώς καταγράφηκε στο 42,08%, ενώ στις προηγούμενες εκλογές βρισκόταν στο 44,1%.

Η Νέα Δημοκρατία την προηγούμενη Κυριακή κατέγραψε ποσοστό 39,85%, σημειώνοντας άνοδο 11,76% σε σχέση με τις βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015. Το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση ήταν 31,53% έναντι 35,46% στις προηγούμενες εκλογές. Το ΚΙΝΑΛ είχε ποσοστό 8,10% έναντι 6,29% τον Σεπτέμβριο του 2015, το ΚΚΕ διαιήτησε τα ποσοστά του, 5,30%, ενώ το 2015 είχε 5,55%. Εκτός Βουλής βρέθηκε η Χρυσή Αυγή, ενώ η Ελληνική Λύση του Κυριάκου Βελόπουλου εισήλθε στη Βουλή με ποσοστό 3,70% και το ΜέΡΑ 25 με ποσοστό 3,44%.

Σε απόλυτους αριθμούς, Νέα Δημοκρατία ψήφισαν 2.251.411 πολίτες, ΣΥΡΙΖΑ 1.781.174, ΚΙΝΑΛ 457.519, ΚΚΕ 299.592, Ελληνική Λύση 208.805 και ΜέΡΑ 25 194.232.

Η Ν.Δ. σε περιφέρειες όπως η Πιερία, τα Χανιά, η Ευρυτανία και η Ζάκυνθος κατάφερε να αυξήσει το ποσοστό της κοντά στο 15% σε σχέση με τα αποτελέσματα των προηγούμενων εθνικών εκλογών. Μάλιστα, αν και κατάφερε να κερδίσει και τις επτά μονοεδρικές, κάτι που είχε τεθεί ως στόχος από την

Η ανατροπή έγινε στη Ζάκυνθο, περιφέρεια την οποία δεν είχε κερδίσει η Νέα Δημοκρατία τα τελευταία 30 χρόνια.

ηγεσία του κόμματος, η ανατροπή έγινε στη Ζάκυνθο, περιφέρεια την οποία δεν είχε κερδίσει η Νέα Δημοκρατία τα τελευταία 30 χρόνια. Σχεδόν ένας στους δύο από όσους προσήλθαν στις κάλπες την προηγούμενη Κυριακή ψήφισαν Ν.Δ. στην Καστοριά 50,23% (έναντι 36,94% το 2015), στη Λακωνία 49,91% (έναντι 37,54% το 2015), στην Ευρυτανία 48,87% (έναντι 34,33% το 2015) και στις Σέρρες 48,04% (έναντι 35,21% το 2015). Υψηλά ποσοστά άνω του 44% σημείωσε επίσης η Ν.Δ. σε Πιερία, Βό-

Οι «καλές» και «κακές» περιοχές των δύο μονομάχων

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	Ιούλιος 2019	Σεπτέμβριος 2015
Υψηλότερα ποσοστά		
Καστοριάς	50,23%	36,94%
Λακωνίας	49,91%	37,54%
Ευρυτανίας	48,87%	34,33%
Σερρών	48,04%	35,21%
Πιερίας	47,45%	32,68%
Β1 Βορ. τομ. Αθηνών	45,81%	32,77%
Χίου	45,65%	32,58%
Εβρου	44,99%	33,70%

Χαμηλότερα ποσοστά		
Β2 Δυτ. Τομ. Αθηνών	29,69%	19,64%
Ηρακλείου	30,15%	20,33%
Β΄ Πειραιώς	30,19%	18,32%
Αχαΐας	32,43%	22,37%
Χανίων	34,05%	19,40%
Σάμου	34,13%	22,48%
Β΄ Δυτικής Αττικής	34,28%	21,40%
Λασιθίου	34,32%	25,98%

ρειο Τομέα Αθηνών, Χίο, Εβρο, Καρδίτσα, Φωκίδα, Μεσσηνία, Τρίκαλα και Λευκάδα. Το χαμηλότερο ποσοστό, 29,69%, κατέγραψε το κόμμα που κέρδισε τις εκλογές στον Δυτικό Τομέα Αθηνών, σημειώνοντας ωστόσο αύξηση της τάξεως του 10% σε σχέση με τα αποτελέσματα των προηγούμενων εκλογών. Δεύτερο κόμμα ήρθε η Ν.Δ. στο Ηράκλειο, στη Β΄ Πειραιώς, στην Αχαΐα, στα Χανιά, στη Β΄ Δυτικής Αττικής, στο Λασιθί, στο Ρέθυμνο, στην Ξάνθη και στην Αρτα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ σημείωσε το υψηλό-

ΣΥΡΙΖΑ	Ιούλιος 2019	Σεπτέμβριος 2015
Υψηλότερα ποσοστά		
Ηρακλείου	43,22%	45,21%
Αχαΐας	40,27%	41,47%
Αρτας	39,94%	40,76%
Εάνθης	39,60%	49,61%
Β2 Δυτ. Τομ. Αθηνών	38,60%	41,18%
Β΄ Πειραιώς	38,22%	42,02%
Χανίων	37,35%	41,67%
Ρεθύμνης	36,99%	38,13%
Χαμηλότερα ποσοστά		
Λακωνίας	19,63%	23,07%
Χίου	22,14%	27,91%
Δράμας	22,72%	29,72%
Κιλκίς	23,22%	30,89%
Σερρών	23,25%	29,08%
Πιερίας	23,33%	32,43%
Χαλκιδικής	24,32%	32,90%
Αργολίδας	24,99%	29,51%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ποσοστό του στο Ηράκλειο 43,22% (έναντι 45,21% τον Σεπτέμβριο του 2015). Ακολουθούν περιοχές όπου σημείωσε πολύ μικρή πτώση σε σχέση με τις προηγούμενες εκλογές, διατηρώντας τη δύναμή του, όπως η Αχαΐα (40,27%) και η Αρτα (39,94%). Στην Ξάνθη ο ΣΥΡΙΖΑ στις προηγούμενες εκλογές είχε ποσοστό 49,61%. Ετσι, παρά το γεγονός ότι το ποσοστό του και τώρα είναι υψηλό, 39,60%, συγκριτικά έχει υποστεί μεγάλη πτώση. Το κόμμα που πλέον πέρασε στην αντιπολίτευση σημείωσε ποσο-

στά άνω του 35% στον Β2 Δυτικό Τομέα Αθηνών, στη Β΄ Πειραιώς, στα Χανιά, στο Ρέθυμνο, στα Ιωάννινα, στη Β Δυτικής Αττικής και οριακά στην Φλώρινα. Τα χαμηλότερα ποσοστά του κόμματος σημειώθηκαν στη Λακωνία με 19,63%, όπου όμως και στις προηγούμενες εκλογές το ποσοστό του δεν είχε ξεπεράσει το 23,07%. Ακολουθεί η Χίος με ποσοστό 22,14% και έπονται, με αρκετά μεγάλη πτώση ποσοστού, περιφέρειες της Βόρειας Ελλάδας, όπως Δράμα 22,72% (έναντι 29,72% το 2015), Κιλκίς 23,22%

(έναντι 30,89% το 2015), Σέρρες 23,25% (έναντι 29,08% το 2015), Πιερία 23,33% (έναντι 32,43% το 2015) και Χαλκιδική 24,32% (έναντι 32,90% το 2015).

Το ΚΙΝΑΛ αύξησε ιδιαίτερα το ποσοστό του στη Ροδόπη φθάνοντας από 4,56% στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015 στο 21,94% σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση. Αύξηση ποσοστού σημείωσε επίσης στο Λασιθί, 15,32% (11,34% το 2015). Στην Αργολίδα ανέβηκε στο 14,82% (έναντι 9,59%), στην Ηλεία 14,79% (έναντι 10,75%), στη Λακωνία 14,39% (έναντι 12,41%), στη Θεσπρωτία 13,28% (έναντι 9,16%) και στη Δράμα 12,31% (έναντι 8,55%). Τα χαμηλότερα ποσοστά κατέγραψε το ΚΙΝΑΛ σε Α΄ Πειραιώς, Α΄ Ανατολικής Αττικής, Β΄ Πειραιώς, Α΄ Αθηνών, Β΄ Δυτικής Αττικής και Ζακύνθου.

Στη Φλώρινα συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό της η Ελληνική Λύση, 7,29%, ενώ αυξημένα ήταν τα ποσοστά του κόμματος στη Δράμα 6,70%, στις Σέρρες 6,09%, στον Εβρο 5,86%, στην Καβάλα 5,84%, στην Πιερία 5,73%, στην Ημαθία 5,63% και στην Πέλλα 5,60%. Σε Λευκάδα, Πρέβεζα, Αρτα, Αιτωλοακαρνανία και Θεσπρωτία το κόμμα είχε ποσοστά κάτω από 2%.

Το ΜέΡΑ 25 κέρδισε τα μεγαλύτερα ποσοστά του στα Χανιά 4,85%, στην Κέρκυρα 4,84% και στην Α΄ Θεσσαλονίκης 4,75%, και το μικρότερο στη Ροδόπη.

ΤΑΝΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Επιτάχυνση μεταρρυθμίσεων για μείωση πλεονασμάτων

Ο Γιάννης Στουρνάρας μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στην
ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Περιθώρια μιας συμβιβαστικής λύσης με τους δανειστές στο θέμα των πρωτογενών πλεονασμάτων, η οποία θα προβλέπει μείωση του στόχου του 3,5% του ΑΕΠ έναντι επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων, βλέπει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας. Παράλληλα, όμως, χαρακτηρίζει «σοβαρή πρόκληση» την επίτευξη του στόχου πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ φέτος, μετά το επεκτατικό δημοσιονομικό πακέτο του Μαΐου.

Περιγράφοντας το τοπίο της οικονομίας μετά την ανάληψη των καθηκόντων της νέας κυβέρνησης, ο κ. Στουρνάρας, στη συνέντευξή του στην «Κ», υποστηρίζει ότι το «κλειδί» για την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των αγορών είναι η επιτάχυνση και η εμβάθυνση του μεταρρυθμιστικού έργου. Ακόμη, υποστηρίζει ότι είναι εφικτοί διπλάσιοι ρυθμοί ανάπτυξης από τους σημερινούς και αποκαλύπτει ότι θα εισηγηθεί την πλήρη άρση των capital controls το συντομότερο δυνατόν.

Εξαιρετικές αιχμηρά είναι τα σχολιά του για τη στοχοποίησή του από την προηγούμενη κυβέρνηση.

— **Με ποιο τρόπο θεωρείτε ότι θα ενισχυθεί άμεσα η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας;**

— Η διαφαινόμενη εμπέδωση της εμπιστοσύνης της επενδυτικής κοινότητας και των αγορών αποτελεί μοναδικό παράθυρο ευκαιρίας για τη νέα κυβέρνηση. Η εμπιστοσύνη βελτιώνει το επιχειρηματικό περιβάλλον, κινητοποιεί την υγιή επιχειρηματικότητα, αυξάνει τις επενδύσεις και θέτει την οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά. Η ισχυρή ανάπτυξη, με τη σειρά της, ενισχύει την αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής και επιφέρει αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. Το στοιχείο επομένως για την ανάταξη της ελληνικής οικονομίας μετά μία δεκαετή περίοδο ύφεσης και στασιμότητας θα κριθεί, εάν η νέα κυβέρνηση, εκμεταλλευόμενη την εμπιστοσύνη των αγορών, λάβει μέτρα πολιτικής για την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Εάν τα μέτρα αυτά είναι εμπροσθοβαρή και αξιόπιστα, η ελληνική οικονομία θα εισέλθει γρήγορα σε έναν ενάρετο αυτοτροφοδοτούμενο κύκλο αξιοπιστίας - εμπιστοσύνης - ανάπτυ-

ξης. Κατά συνέπεια, η αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής μέσω της επιτάχυνσης και εμβάθυνσης του μεταρρυθμιστικού έργου είναι το «κλειδί» για την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των αγορών, που θα επιτρέψει την άνετη και φθηνή χρηματοδότηση της οικονομίας. Τα οφέλη είναι πολλά και διαδέχονται σε όλη την κοινωνία. Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης θα επιτρέψουν την αύξηση της απασχόλησης και την ταχεία μείωση του πολύ υψηλού ποσοστού ανεργίας, κυρίως των νέων επιστημόνων, την ενίσχυση των εισοδημάτων αλλά και των δημόσιων εσόδων από φόρους, συνεισφέροντας θετικά στην αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους.

— **Τι ρυθμοί ανάπτυξης θεωρείτε ότι είναι εφικτοί;**

— Βραχυχρόνια, πιστεύω ότι υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης, περίπου διπλάσιοι από τον τρέχοντα ρυθμό 1,9%, μέσω της αύξησης των επενδύσεων, είναι εφικτοί, λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει ακόμα σημαντικό αρνητικό παραγωγικό κενό στην ελληνική οικονομία, αν η νέα κυβέρνηση καταφέρει να δώσει άμεσα το μήνυμα ότι η χώρα γυρίζει σε λιβάδι, δημιουργώντας ένα φιλικό περιβάλλον για τους επενδυτές και την υγιή επιχειρηματικότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων και την απεμπλοκή εμβληματικών επενδυτικών έργων όπως η ανάπτυξη του Ελληνικού. Επιπλέον, η πλήρης εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων θα δώσει σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη μέσω των συνεργειών του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα.

— **Συμφωνείτε στην αναγκαιότητα των φοροελαφρύνσεων και σε ποια κατεύθυνση πρέπει να κινηθούν;**

— Η υψηλή φορολόγηση τα τελευταία χρόνια, αν και ανέκοψε την ανοδική πορεία του δημόσιου χρέους μέσω των πολύ υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, συγκρατεί την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας, μειώνει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, εξασθενεί τα κίνητρα για εργασία και επένδυση και δημιουργεί φορολογική κόπωση, με συρρίκνωση της φορολογικής βάσης και εξάντληση της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών. Η αλλαγή του μείγματος της δημοσιονομικής πολιτικής με ελάφρυνση του φορολογικού βά-

“

Εάν η κυβέρνηση λάβει εμπροσθοβαρή και αξιόπιστα μέτρα για την προσέλκυση νέων επενδύσεων, η οικονομία θα εισέλθει γρήγορα σε έναν ενάρετο αυτοτροφοδοτούμενο κύκλο αξιοπιστίας - εμπιστοσύνης - ανάπτυξης.

Υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης είναι εφικτοί αν η νέα κυβέρνηση καταφέρει να δώσει άμεσα το μήνυμα ότι η χώρα γυρίζει σε λιβάδι.

Η αλλαγή του μείγματος της δημοσιονομικής πολιτικής, με ελάφρυνση του φορολογικού βάρους εργαζομένων και επιχειρήσεων, αποτελεί αδήριτη ανάγκη.

ρους (στο οποίο συνυπολογίζονται και οι υψηλές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης) εργαζομένων και επιχειρήσεων αποτελεί αδήριτη ανάγκη. Για τις επιχειρήσεις, μέσω της μείωσης του μέσου κόστους παραγωγής και των τιμών των προϊόντων, ισχυροποιεί το κίνητρο για παραγωγικές επενδύσεις. Για τον εργαζόμενο, μέσω της αύξησης του καθαρού μισθού, ισχυροποιεί το κίνητρο για προσφορά εργασίας και κατανάλωση.

Με βάση τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως έχουν παρουσιαστεί στις πρόσφατες εκθέσεις της, η μείωση του φορολογικού βάρους εργαζομένων και επιχειρήσεων, όταν συνδυάζεται με ταυτόχρονη υλοποίηση διαρθρωτικών δημοσιονομικών μέτρων για τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης και την αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, οδηγεί σε αύξηση της συνολικής ενεργού ζήτησης και του εθνικού προϊόντος, των ονομαστικών μισθών, της απασχόλησης και των δημόσιων εσόδων από φόρους, και ως εκ τούτου βοηθάει στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων.

Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων δεν έχουν πλέον χρησιμότητα και θα εισηγηθούμε στη νέα κυβέρνηση και στους θεσμούς την πλήρη άρση τους.

χρεού των ελληνικών τίτλων, ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από 317,5 δισ. ευρώ στο τέλος του 2017 σε 334,6 δισ. ευρώ στο τέλος του 2018 από τη συσώρευση ταμειακών διαθεσίμων, λύση η οποία τελικά επελέγη αντί της προληπτικής πιστωτικής γραμμής στήριξης.

Η συγκυρία σήμερα διαμορφώνεται από δύο νέους παράγοντες: Πρώτον, την προσδοκία αξιοποίησης εφαρμογής πολιτικών φιλικών

«Υποχρέωσή μου, όπως αυτή απορρέει από τον θεσμικό μου ρόλο, είναι η παροχή έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης και η επισήμανση των κινδύνων και των προκλήσεων για την ελληνική οικονομία, ανεξαρτήτως του ποια κυβέρνηση βρίσκεται στην εξουσία», λέει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας.

«Πρόκληση» η επίτευξη στόχου 3,5%

— Στην έκθεση νομισματικής πολιτικής της περασμένης εβδομάδας, εκτιμούσατε ότι το πρωτογενές πλεόνασμα θα έλκεται στο 2,9% του ΑΕΠ, 0,6% ή 1,1 δισ. ευρώ κάτω από τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ. Πιστεύετε ότι θα ζητηθεί από τη νέα κυβέρνηση να πάρει φέτος περιοριστικά μέτρα για να πετύχει τον στόχο; Θα απαιτηθεί κάτι τέτοιο για το 2020, δεδομένου ότι έχει ψηφιστεί και η κατάργηση της μείωσης του αφορολόγητου;

— Η εκτίμηση της Τράπεζας της Ελλάδος αντανάκλα, μεταξύ άλλων, την επίδραση του επεκτατικού δημοσιονομικού πακέτου που θεσμοθετήθηκε τον Μάιο, το οποίο περιλάμβανε αύξηση δαπανών και μειώσεις φορολογικών εσόδων συνολικού ύψους 0,7% του ΑΕΠ. Υπό την προϋπόθεση της πλήρους εκτέλεσης του σκέλους των δαπανών του προϋπολογισμού, τα μέτρα αυτά συνεπάγονται δημοσιονομικό κενό ύψους περίπου 0,6% του ΑΕΠ με βάση την υφιστάμενη εκτίμηση της τράπεζας για ρυθμό ανάπτυξης 1,9%. Ως εκ τούτου, η επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5% του ΑΕΠ το 2019 συνιστά σοβαρή πρόκληση για τη νέα κυβέρνηση, δεδομένου ότι ο στόχος αυτός έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Αφενός η ενίσχυση της πρόσφατης αποφάσεως της ΕΚΤ. Επιπλέον, η ύπαρξη σημαντικού ταμειακού αποθέματος, το οποίο όμως κτίστηκε με σχετικά υψηλό κόστος που θα συνεχίσει να το πληρώνει η ελληνική οικονομία, αποτελεί χρηματοδοτικό δίκτυο ασφαλείας που επελέγη, όπως ήδη αναφέρθηκε, αντί της φθηνότερης προληπτικής πιστωτικής γραμμής στήριξης.

Σύμφωνα με τους οίκους παροχής πιστοληπτικών διαβαθμίσεων, απαραίτητες προϋποθέσεις για νέ-

ντος έτους, μέσω της αύξησης των επενδύσεων, θα λειτουργούσαν υποβοηθητικά στην επίτευξη αυτού του στόχου.

— **Πώς θα πεισθούν οι πιστωτές για την ανάγκη μείωσης του στόχου των πρωτογενών πλεονασμάτων; Υπάρχουν περιθώρια για συμβιβαστική λύση;**

— Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εδώ και χρόνια ξεκινήσει να επιχειρηματολογεί για την ανάγκη μείωσης του στόχου των πρωτογενών πλεονασμάτων ώστε να δοθεί ο κατάλληλος χώρος για την ανάπτυξη της οικονομίας. Βασική προϋπόθεση για την αναθεώρηση του στόχου των πρωτογενών πλεονασμάτων, σε συνεννόηση πάντα με τους θεσμούς, είναι η ενίσχυση της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής, που θα αυξήσει περαιτέρω την εμπιστοσύνη των επενδυτών αλλά και των εταίρων της Ελλάδας, και θα οδηγήσει στην αναβάθμιση της χώρας σε επενδυτικά πιστοληπτική βαθμίδα.

Η ανάγκη μείωσης των υψηλών πλεονασμάτων έχει τρεις διαστάσεις. Η πρώτη αφορά τον τρόπο με τον οποίο έχει συντελεστεί η ήδη επιτευχθείσα δημοσιονομική διόρθωση, η οποία έχει βασιστεί δυσανάλογα στην αύξηση των εσόδων από φόρους. Η επιβολή υψηλής φορολογίας, χωρίς όμως να συνδυαστεί με ταυτόχρονη διευρυνση της ήδη στενής φορολογικής βάσης, εξαντλεί τη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών και καθιστά αμφίβολη τη διατηρησιμότητα των υφιστάμενων ψη-

λών πρωτογενών πλεονασμάτων.

Η δεύτερη διάσταση αφορά την ανάγκη κάλυψης του επενδυτικού κενού, καθώς η διατήρηση υψηλών πλεονασμάτων στερεί από την πραγματική οικονομία πολύτιμους παραγωγικούς πόρους. Η τρίτη διάσταση αφορά την ανάγκη αξιοποίησης της ευνοϊκής συγκυρίας των χαμηλών επιτοκίων δανεισμού. Με το δημόσιο χρέος στο 180% του ΑΕΠ, η αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης κατά 1% ή/και η μείωση του κόστους δανεισμού κατά 100 μονάδες βάσης είναι 1,8 φορά πιο αποτελεσματική για τη μείωση του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ από ό,τι μια αύξηση του πρωτογενούς πλεονάσματος κατά μία ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ.

Καθώς τα επιτόκια δανεισμού σήμερα διαμορφώνονται χαμηλότερα από το βασικό σενάριο στην ανάλυση βιωσιμότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δημιουργείται περιθώριο μείωσης των δημοσιονομικών στόχων χωρίς να υπονομιεύεται η βιωσιμότητα του χρέους. Επομένως, υπάρχουν τα περιθώρια για μια συμβιβαστική λύση, η οποία θα προβλέπει μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων έναντι μιας επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων. Μια τέτοια απόφαση, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να ληφθεί σε συμφωνία με τους θεσμούς, λαμβάνοντας υπόψη ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης επιτρέπει δημοσιονομική ευελιξία όταν γίνονται πρόσθετες μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν τον δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας.

μίσει έτσι άμεσα πρόσθετα οφέλη.

— **Τι θα γίνει, όμως, με τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων;**

— Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων κατά την άποψη της Τράπεζας της Ελλάδος δεν έχουν πλέον χρησιμότητα και θα εισηγηθούμε στη νέα κυβέρνηση και στους θεσμούς την πλήρη άρση τους το συντομότερο δυνατόν. Συνοψίζοντας, λοιπόν: Οι συνθήκες σήμερα είναι διαφορετικές και διαγράφονται ευνοϊκές, το κόστος της μη επιλογής της προληπτικής πιστωτικής γραμμής στήριξης όταν αυτή έπρεπε κατά την άποψη της Τράπεζας της Ελλάδος να είχε επιλεγεί το φέρει ήδη η ελληνική οικονομία υπό τη μορφή ενός ακριβού αποθέματος ασφαλείας, συνεπώς η προσφυγή σήμερα σε προληπτική πιστωτική γραμμή στήριξης είναι πρακτικά περιττή.

Εφικτή η συμμετοχή της Ελλάδας σε νέο πρόγραμμα της ΕΚΤ

— Υπάρχουν ελπίδες να συμμετάσχει η Ελλάδα σε πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, όπως το προανήγγειλε περίπου ο Μάριο Ντράγκι, και υπό ποιες προϋποθέσεις; Χρειαζόμαστε προληπτική πιστωτική γραμμή στήριξης;

— Ξεκινώ από την τελευταία ερώτηση. Η Τράπεζα της Ελλάδος είχε διατυπώσει στο τέλος του 2017, μέσω της ενδιάμεσης έκθεσης νομισματικής πολιτικής, όταν οι αποδόσεις των τίτλων των ελληνικών δεκαετών ομολόγων ήταν στο 4,5% περίπου (σημειωτέον ότι και το 2018 κατά μέσον όρο δεν έπεσαν κάτω από το 4,2%), την άποψη ότι η ύπαρξη μιας προληπτικής πιστωτικής γραμμής στήριξης (Precautionary Credit Line) θα δράσει υποστηρικτικά για την ελληνική οικονομία, μειώνοντας το κόστος δανεισμού του Δημο-

σίου, των τραπεζών και των ελληνικών επιχειρήσεων, καθώς θα παρείχε ασφάλεια σχετικά με την πρόσβαση του Δημοσίου και των τραπεζών σε χρηματοδότηση μετά τη λήξη του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018. Και αυτό χωρίς ουσιαστικά πρόσθετο κόστος εποπτείας, εφόσον η Ελλάδα ήδη βρίσκεται, και θα συνεχίσει να βρίσκεται, σε καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας (Enhanced Surveillance).

Ελλείψει πρόσβασης σε προληπτική πιστωτική γραμμή στήριξης και καθώς οι τίτλοι του ελληνικού Δημοσίου παρέμειναν πολύ κάτω από τη λεγόμενη επενδυτική βαθμίδα (BBB-), η Ελλάδα παρέμεινε εκτός του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, το οποίο θα συνέβαλε στην περαιτέρω ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας και στη βελτίωση του αξιό-

προς την ανάπτυξη και επιτάχυνση του μεταρρυθμιστικού έργου από μια νέα κυβέρνηση, προσδοκίες που αντανάκλωνται και στην πρόσφατη σημαντική μείωση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου. Δεύτερον, τη διατήρηση, επί μακρόν ακόμα, της διευκολυντικής κατεύθυνσης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής μετά τις πρόσφατες αποφάσεις της ΕΚΤ.

Επιπλέον, η ύπαρξη σημαντικού ταμειακού αποθέματος, το οποίο όμως κτίστηκε με σχετικά υψηλό κόστος που θα συνεχίσει να το πληρώνει η ελληνική οικονομία, αποτελεί χρηματοδοτικό δίκτυο ασφαλείας που επελέγη, όπως ήδη αναφέρθηκε, αντί της φθηνότερης προληπτικής πιστωτικής γραμμής στήριξης.

Σύμφωνα με τους οίκους παροχής πιστοληπτικών διαβαθμίσεων, απαραίτητες προϋποθέσεις για νέ-

Διαρροή με τοξικές αναθυμιάσεις

Η διπλωματική σύγκρουση ΗΠΑ - Βρετανίας δοκιμάζει την ειδική σχέση που οραματίζονται οι υποστηρικτές του Brexit

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Η ομιλία του Ουίνστον Τσώρτσιλ στο Φούλτον του Μίζούρι, στις 5 Μαρτίου του 1946, πολιτογραφήθηκε ως η επίσημη έναρξη του Ψυχρού Πολέμου – ήταν τότε που ο Βρετανός πρωθυπουργός εισήγαγε τον όρο «σιδηρούν παραπέτασμα». Στην ίδια ομιλία, ο Τσώρτσιλ περιέγραψε το όραμά του για μια «ειδική σχέση» ανάμεσα στη Βρετανία και στις ΗΠΑ ως κεντρικό άξονα του ευρωατλαντικού μπλοκ.

Ενας άλλος Βρετανός πρωθυπουργός, ο Χάρολντ Μακμίλαν, έβλεπε την έκπτωτη αυτοκρατορία του να οικοδομεί με τη Νέα Ρώμη, την Αμερική, μια σχέση ανάλογη με εκείνη μεταξύ της παρνηκασμένης Αθήνας και της κυρίαρχης Ρώμης: αφού δεν μπορούμε να νικήσουμε αυτό το συγγενικό μας, δυναμικό, αν και κάπως βάρβαρο έθνος, θα συμμαχήσουμε μαζί του με την ελπίδα να το χαλιναγωγήσουμε, εκμεταλλευόμενοι την πολιτιστική μας ανωτερότητα.

Όπως κάθε μύθος, η ειδική σχέση ανάμεσα στις δύο χώρες έχει κάποια αντικειμενική βάση. Η κοινή τους γλώσσα έγινε η lingua franca της εποχής μας, όπως ήταν η αττική διάλεκτος στην κλασική αρχαιότητα. Οι στρατοί τους συγκρότησαν τη σπονδυλική στήλη του ΝΑΤΟ και οι μουσικές υπηρεσίες τους το νευρικό του συστήμα. Το δίπολο Wall Street - City του Λονδίνου αναδείχθηκε σε πανίσχυρο μαγνήτη συγκέντρωσης και ελέγχου του παγκόσμιου χρήματος.

Αλλά και στο ιδεολογικό πεδίο, οι αδελφές ψυχές Τσώρτσιλ - Τρούμαν, Θάτσερ - Ρέιγκαν και Μπλερ - Κλίντον διαμόρφωσαν σε κρίσιμες συγκυρίες τα καινούργια μοντέλα, τα οποία θα κυριαρχούσαν σύντομα σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο.

Καθώς ο Μπόρις Τζόνσον αναμένεται, πλην συγκλονιστικού απρόοπτου, να αναλάβει τα νήια της Βρετανίας μέσα στο επόμενο δεκαπενθήμερο με την υποσχέση ότι, βρέξει-χιονίσει, θα βγάλει τη χώρα του από την Ε.Ε. μέχρι την

Η Τερέζα Μέι με τον Ντόναλντ Τραμπ στο δείπνο προς τιμήν του κατά την επίσκεψή του στη Βρετανία, στις αρχές Ιουνίου. Και επί πρωθυπουργίας Μέι το μενού των σχέσεων Ουάσινγκτον - Λονδίνου είχε πολλά «αγκάθια».

Με τη βοήθεια του Τζόνσον, ο Τραμπ απαλλάχθηκε από έναν ενοχλητικό πρέσβη, υπενθυμίζοντας ποιος είναι το αφεντικό.

31η Οκτωβρίου, η περίφημη ειδική σχέση εμφανίζεται ως ο από μηχανής θεός από τους πρωτεργάτες του Brexit. Μια προνομιακή εμπορική συμφωνία με την Αμερική και κατά προέκταση με όλες τις χώρες της Αγγλόσφαιρας υποτίθεται ότι θα απορροφήσει με το παραπάνω τους αναπόφευκτους κραδασμούς της εξόδου.

Σε αυτό το φόντο, η διαρροή – άγνωστο από ποιους– δηλητηριωδών τηλεγραφημάτων του Βρετα-

νού πρεσβευτή στην Ουάσινγκτον Κιμ Ντάροκ στην κυριακάτικη Μίτινγκ ήρθε την πιο ακατάλληλη στιγμή. Ο διπλωμάτης χαρακτηρίζει την κυβέρνηση Τραμπ «δυσλειτουργική» και «ανίκανη», μια διοίκηση που σε κάθε της βήμα «ακτινοβολεί ανασφάλεια».

Απαίτηση

Η απάντηση του Τραμπ ήταν συντριπτική. Ο Αμερικανός πρόεδρος δεν αρκέστηκε να χαρακτηρίσει «πομπώδη βλάκα» τον Ντάροκ και «ανόητη» την Τερέζα Μέι, αλλά ξεκαθάρισε στο Λονδίνο ότι η κυβέρνηση του δεν θα έχει στο εξής καμία επαφή με τον Βρετανό πρέσβη. Ουσιαστικά, απαιτήσε από το Ηνωμένο Βασίλειο να διώξει τον Ντάροκ, αμφισβητώντας το δικαίωμα μιας χώρας, και μάλιστα της πιο στενής, υποτίθεται, συμμάχου των ΗΠΑ, να επι-

λέγει η ίδια τον εκπρόσωπό της.

Βεβαίως, η Τερέζα Μέι εξέφρασε την πλήρη εμπιστοσύνη της στον Ντάροκ, αλλά δύο ημέρες αργότερα ο Βρετανός πρεσβευτής παραιτήθηκε «αυτοβούλως», βγάζοντας την κυβέρνησή του από τη δύσκολη θέση. Ο Ντόναλντ Τραμπ είχε πετύχει τον στόχο του, καθιστώντας σαφές ποιο είναι το αφεντικό σε αυτή την τόσο ασύμμετρη «ειδική σχέση».

Δεν ήταν η πρώτη φορά. Το 1956, μετά την εθνικοποίηση της Διώρυγας του Σουέζ από τον Αιγύπτιο πρόεδρο Γαμάλ Αμπντέλ Νάσερ, ο Βρετανός πρωθυπουργός Αντονι Ιντεν, σε σύμπραξη με τη Γαλλία και το Ισραήλ, οργάνωσε στρατιωτική επέμβαση για την κατάληψη του καναλιού. Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντουάιτ Αϊζενχάουερ καταδίκασε τους Βρετανούς στον ΟΗΕ μαζί με την ΕΣΣΔ

και τους απείλησε με οικονομική καταστροφή (ακύρωση δανείων του ΔΝΤ), αναγκάζοντάς τους να κάνουν πίσω. Ήταν μια εθνική ταπείνωση για τη Βρετανία, η επιτύμβια πλάκα στην αυτοκρατορία της. Η απάντηση ήρθε επί προεδρίας Λίντον Τζόνσον, όταν ο Εργατικός πρωθυπουργός της Βρετανίας Χάρολντ Γουίλσον είπε όχι στο αίτημα των Αμερικανών για αποστολή βρετανικών στρατευμάτων στο Βιετνάμ.

Αλλά και επί πρωθυπουργίας Τερέζα Μέι, οι σχέσεις Ουάσινγκτον - Λονδίνου ήταν πολύ λιγότερο ειδυλλιακές απ' ό,τι θα συμπεραίνει επιπόλαια κανείς από την πρόσφατη μεγαλοπρεπή υποδοχή του ζεύγους Τραμπ στο ανάκτορο του Μπάκιγχαμ. Σε σειρά κρίσιμων θεμάτων –απόσυρση των ΗΠΑ από τις συμφωνίες για το κλίμα και το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ από τον Τραμπ, πόλεμος της Ουάσινγκτον στην κινεζική Huawei για τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 5G– η Βρετανία βρέθηκε στο ίδιο μπλοκ με τους Ευρωπαίους και όχι με τους Αμερικανούς.

Με αυτά τα δεδομένα, ακόμη και αν αναδειχθεί ο Μπόρις Τζόνσον πρωθυπουργός της Βρετανίας, το μέλλον της «ειδικής σχέσης» θα παραμένει αβέβαιο. Θάτσερ και Ρέιγκαν, παρά κάποιες σποραδικές τριβές, οικοδόμησαν τη σχέση τους πάνω σε μια βαθύτερη ιδεολογική - στρατηγική σύμπτωση, στο έδαφος του ανερχόμενου σε παγκόσμια κλίμακα νεοφιλελευθερισμού. Αντίστοιχα, οι Νέοι Δημοκράτες του Μπιλ Κλίντον και οι Νέοι Εργατικοί του Τόνι Μπλερ έγιναν το διεθνές πρότυπο για τη μεταλλαγμένη Κεντροαριστερά της δεκαετίας του 1990.

Αντίθετα, ο Τραμπ και ο Τζόνσον, δύο καιροσκόποι της λαϊκιστικής Δεξιάς, εκτοξεύθηκαν στο προσκήνιο από την κρίση της παγκοσμιοποίησης, χωρίς να έχουν κάποιο συνεκτικό, θετικό πρόγραμμα για την υπέρβασή της. Η συνέχεια προβλέπεται περιπετειώδης.

Η ώρα της αλήθειας για Ηνωμένες Πολιτείες - Τουρκία

Σοβαρό ρήγμα στη συνοχή του ΝΑΤΟ προκαλεί η παραλαβή των ρωσικών πυραύλων S-400 από την Αγκυρα

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Το πρωί της Παρασκευής 12 Ιουλίου 2019, στην αεροπορική βάση Μουρτέντ έξω από την Αγκυρα, ξεκίνησε η σοβαρότερη δοκιμασία των αμερικανοτουρκικών σχέσεων από καταβολής ΝΑΤΟ. Ρώσοι τεχνικοί και Τούρκοι αξιωματούχοι παρέλαβαν τα πρώτα φορτία πυραύλων, ραντάρ και συστημάτων ελέγχου του ρωσικού αντιαεροπορικού συστήματος S-400. Οι Ρώσοι ειδικόι θα μείνουν στη χώρα και μετά την ολοκλήρωση της παραλαβής, ώστε να βοηθήσουν στη λειτουργία του συστήματος, ενώ παράλληλα έχει ξεκινήσει η εκπαίδευση των Τούρκων χειριστών του.

Η κομβικής σημασίας εξέλιξη για τη στρατηγική σχέση Τουρκίας - Δύσης μπορεί να σηματοδοτεί την αρχή μιας βαθύτερης απόκλισης, καθώς η Τουρκία ετοιμάζεται για τις κυρώσεις που θα ακολουθήσουν. Το πρακτορείο Bloomberg αποκάλυψε ότι η Αγκυρα έχει ήδη αρχίσει να αποθηκεύει ανταλλακτικά για τα μαχητικά αεροσκάφη F-16 και άλλα αμερικανικά εξοπλιστικά συστήματα που θα εξελιγμένου του τετραετούς εμπάρگو όπλων που της είχε επιβάλει η Ουάσινγκτον μετά την εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο, το 1974.

Σε αντίθεση με την αμφιθυμία που είχαν επιδειξει τότε οι Ηνωμένες Πολιτείες απέναντι στην εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο, η προμήθεια σήμερα από την Τουρκία του πιο εξελιγμένου ρωσικού αντιαεροπορικού συστήματος συναντά τη ριζική και ολοκληρωτική απόρριψη από

Οι πολλαπλές κρίσεις του Ερντογάν

Το πρώτο φορτίο ρωσικών πυραύλων S-400 έφτασε στην Αγκυρα, προκαλώντας τις ΗΠΑ να επιβάλουν κυρώσεις, ενώ το ΑΚΡ αγωνίζεται να συνέλθει από την εκλογική του ήττα.

Αποτελέσματα τοπικών εκλογών
31 Μαρτίου 2019

Νέο Κόμμα: Ο Μπαμπατζάν και ο πρώην πρόεδρος Αμπντούλχ Γκιουλ φέρονται έτοιμοι να ιδρύσουν νέο κόμμα τους επόμενους μήνες.

Τουρκική λίρα: Η λίρα έχει χάσει **40%** της αξίας της έναντι του δολλαρίου την τελευταία διετία, αυξάνοντας τις τιμές των εισαγόμενων ειδών.

ΠΗΓΕΣ: Financial Times, Real Clear Politics, Stratfor, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Associated Press

- 31 Μαρτίου**
Ο υποψήφιος του CHP Εκρέμ Ιμάμογλου κέρδισε τις δημοτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη με **14.000** ψήφους. Ο πρόεδρος Ερντογάν ζήτησε επανάληψη της ψηφοφορίας.
- 23 Ιουνίου**
Ο Ιμάμογλου κερδίζει με διαφορά **800.000** ψήφων.
- 6 Ιουλίου**
Ο Ερντογάν απολύει τον διοικητή της κεντρικής τράπεζας Μουράτ Ταστινκάνγια, εν μέσω πληθωρισμού και κρίσης χρέους. Το εξωτερικό χρέος της χώρας υπερβαίνει τα **328** δισ. δολ.
- 8 Ιουλίου**
Ο πρώην υπουργός οικονομίας Αλί Μπαμπατζάν εγκαταλείνει το ΑΚΡ, επικαλούμενος «βαθείς διαφωνίες» για την κατεύθυνση του κόμματος.
- 12 Ιουλίου**
Το πρώτο φορτίο των S-400 φτάνει στην Τουρκία, προκαλώντας την κυβέρνηση Τραμπ να επιβάλει κυρώσεις.

εύθραυστη οικονομία της, ο Ντόναλντ Τραμπ θα μπορούσε να εστιάσει τις κυρώσεις σε συγκεκριμένα πρόσωπα ή οντότητες στο εσωτερικό της Τουρκίας, περιορίζοντας τις επιπτώσεις.

Ο Αμερικανός πρόεδρος θα μπορούσε, επίσης, να υποστηρίξει ότι οι κυρώσεις θα ενεργοποιηθούν μόνο εφόσον θεθούν σε λειτουργία οι S-400, δίνοντας έτσι στην Τουρκία περιθώριο να το ξανασκεφθεί έως τον Οκτώβριο.

Τα αεροσκάφη F-35

Πολύ πιο σύντομα, στις 31 Ιουλίου αναμένεται ο αποκλεισμός της Τουρκίας από το πρόγραμμα F-35, καθώς οι Ηνωμένες Πολιτείες φοβούνται πως αν τα νέα μαχητικά πετούν σε μια χώρα στην οποία λειτουργούν S-400, η Ρωσία θα ανακαλύψει τα ευάλωτα σημεία τους.

Αποκλεισμός σημαίνει όχι μόνον ότι η Αγκυρα δεν θα παραλάβει τα 100 αεροσκάφη που έχει παραγγείλει, αλλά και ότι οι τουρκικές βιομηχανίες που μετέχουν στη συμπαράγωγή θα αποκλειστούν και θα αντικατασταθούν από εταιρείες άλλων χωρών.

Θα είναι οι εξελίξεις αυτές ένα θετικό για τους αντιπάλους της Τουρκίας πλήγμα στο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων; Ή μήπως, ανοίγοντας τον δρόμο στην αγορά ρωσικών εξοπλιστικών συστημάτων και στην ανάπτυξη της εγχώριας τουρκικής πολεμικής βιομηχανίας, θα καταλήξουν να διαμορφώσουν μια Τουρκία πιο ανεξάρτητη και άρα πιο ανεξέλεγκτη από τη Δύση;

του G20 στην Οσάκα της Ιαπωνίας, είναι βέβαιο ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα απαντήσουν με κυρώσεις.

Το βασικό ερώτημα για την Αγκυρα είναι πόσο σαρωτικές θα είναι οι κυρώσεις αυτές, πόσο θα καθυστερήσει η επιβολή τους και πώς θα μοιάζουν οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις μετά την κρίση αυτή.

Για την ώρα, η Αγκυρα κινείται στον αστερισμό των ψευδαισθήσεων που δημιούργησε η φιλική στάση του Ντόναλντ Τραμπ απέναντι στον Ταγίπ Ερντογάν, με τον τελευταίο να υποστηρίζει ότι δεν θα επιβληθούν καν αμερικανικές κυρώσεις. Σε ένα δεύτερο επίπε-

δο όμως, η τουρκική ηγεσία δεν μπορεί παρά να ζηγίζει το πώς θα απαντήσει στις κυρώσεις – και συγκεκριμένα το αν θα χρησιμοποιήσει το υπερόπλο που λέγεται αεροπορική βάση του Ιντσιρλίκ ή όχι.

Όσο οι Ηνωμένες Πολιτείες εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση στη στρατηγικής σημασίας βάση, από την οποία διενεργούν επιχειρήσεις σε όλη την περιοχή, η διατήρηση της σχέσης με την Τουρκία είναι διαχειρίσιμη και η στρατηγική συμμαχία παραμένει ενεργή.

Με δεδομένο ότι η Ουάσινγκτον δεν θέλει να χάσει το Ιντσιρλίκ ούτε, ευρύτερα, να «χαρίσει» την

Αγκυρα στη Μόσχα, η απόπειρα «συνετισμού» της Τουρκίας αναπόφευκτα συμβαδίζει με μια παράλληλη αναζήτηση διεξόδων αποκλιμάκωσης.

Η ίδια η διαδικασία των κυρώσεων παρέχει τέτοιες διεξόδους. Η νομοθεσία CAATSA του 2017, με την οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες τιμωρούν τους αγοραστές σημαντικών ρωσικών οπλικών συστημάτων, δίνει στον Αμερικανό πρόεδρο τη δυνατότητα να επιλέξει πέντε από μια λίστα δώδεκα πιθανών κυρώσεων. Αντί να αποκλείσει πλήρως την Τουρκία από το διεθνές τραπεζικό σύστημα γκρεμίζοντας την

Ασκήσεις ισορροπίας μεταξύ ΗΠΑ - Ιράν από την Ευρώπη

Ιδίως η Γαλλία προσπαθεί με κάθε τρόπο να διασώσει τη συμφωνία για τα πυρηνικά

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Για ένα χρόνο και πλέον, οι Ευρωπαίοι διατηρούσαν ισορροπίες μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης, καθώς προσπαθούσαν να διασώσουν την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν. Υπό την πίεση αμφοτέρων και επιχειρώντας να μην εξοργίσουν καμία από τις δύο πλευρές, προσπαθούν να διατηρήσουν ακέραια τη συμφωνία του 2015, ενώ το Ιράν μοιάζει πλέον όλο και πιο πρόθυμο να την торπιλίσει, επισημαίνει η «Ουάσιγκτον Ποστ».

Αφότου η Τεχεράνη ανακοίνωσε ότι παραβίασε τα όρια εμπλουτισμού ουρανίου, που προέβλεπε το κείμενο της συμφωνίας, οι Ευρωπαίοι έδωσαν στον εαυτό τους άλλη μία εβδομάδα διορία ώστε να ενθαρρύνουν το Ιράν να συμμορφωθεί εκ νέου με τους όρους. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος πέρασε πάνω από μια ώρα το περασμένο Σαββατοκύριακο να μιλάει στο τηλεφώνο με τον Ιρανό ομόλογό του, απέστειλε τον ανώτατο διπλωματικό σύμβουλό του στην Τεχεράνη για να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις.

Όλες οι προσπάθειες όμως των Ευρωπαίων θα μπορούσαν να παγώσουν σύντομα, με δεδομένο ότι Γαλλία, Βρετανία και Γερμανία βλέπουν τον εμπλουτισμό ουρανίου σε υψηλότερα επίπεδα ως κόκκινη γραμμή που θα μπορούσαν να τους αφήσει ελάχιστα περιθώρια προτού αρχίσουν τη διαδικασία της αποκατάστασης των κυρώσεων και

Παρίσι, Λονδίνο και Βερολίνο βλέπουν τον εμπλουτισμό ουρανίου σε υψηλότερα επίπεδα ως κόκκινη γραμμή.

τον τερματισμό της συμφωνίας. Οι Ευρωπαίοι, που σφυροκοπούνται εδώ και χρόνια από τον πρόεδρο Τραμπ για τις περιορισμένες αμυντικές τους δαπάνες, φοβούνται ότι οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να τιμωρήσουν τις πολυεθνικές τους ή να προχωρήσουν σε αντίποινα άλλου είδους για τη συνεχιζόμενη οικονομική συνεργασία τους με το Ιράν. Οι Ευρωπαίοι παραμένουν, ωστόσο, αβανακτισμένοι με την κυβέρνηση Τραμπ για τη μονομερή απόσυρσή της από τη συμφωνία πέρυσι. Είναι, άλλωστε, αρκετά απρόθυμοι για νέες κυρώσεις, αν και είναι ακόμη πιο απρόθυμοι απέναντι σε ένα Ιράν με πυρηνικά. «Έχουμε ζητήσει από το Ιράν να αποφύγει μέτρα που θα υπονομεύσουν την πυρηνική συμφωνία», δήλωσε εκπρόσωπος της Ε.Ε. και συμπλήρωσε: «Τώρα καλούμε τη χώρα να σταματήσει όλες τις ενέργειες που είναι ασύμβατες με τις υποχρεώσεις της».

Η Ευρώπη δίνει μάχη με τον χρόνο για να σώσει τη συμφωνία, η οποία επισήμως έχει το όνομα

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος πέρασε πάνω από μια ώρα το περασμένο Σαββατοκύριακο να μιλάει στο τηλεφώνο με τον Ιρανό ομόλογό του, απέστειλε τον ανώτατο διπλωματικό σύμβουλό του Εμανουέλ Μπον (αριστερά) στην Τεχεράνη για να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις με τον Χασάν Ροχανί (δεξιά).

Η Γερμανία δεν στέλνει στρατό στη Συρία

Τριβές στις σχέσεις ΗΠΑ - Γερμανίας προκαλεί η απόρριψη από το Βερολίνο της αμερικανικής πρότασης για αποστολή χερσαίων δυνάμεων στη Συρία με στόχο την υποστήριξη των υπό κourδικό έλεγχο Συριακών Δημοκρατικών Δυνάμεων (SDF). Το αίτημα φέρεται να διατυπωθεί από τις ΗΠΑ με αποδέκτη τον Γερμανό υπουργό Εξωτερικών Χάικο Μάας, στο Ιράκ, τον περασμένο μήνα. Το γερμανικό σύνταγμα προβλέπει ότι χρειάζεται η συναίνεση της Βουλής για την αποστολή χερσαίων δυνάμεων. Κάτι τέτοιο θεωρείται εξαιρετικά δύσκολο, με δεδομένο ότι στη στρατιωτική εμπλοκή στη Συρία αντιθενται οι εταίροι της Αγκελα Μέρκελ στην κυβέρνηση, οι Σοσιαλδημοκράτες, καθώς και οι Πράσινοι, αλλά και το κόμμα της Αριστεράς από την αντιπολίτευση. Στις αρχές της εβδομάδας ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Στέφεν Ζάιμπερτ υπήρξε κατηγορηματικός: «Όταν λέω ότι η κυβέρνηση σκοπεύει να συνεχίσει με τα υπάρχοντα μέτρα και στο πλαίσιο της συμμαχίας κατά του Ισλαμικού Κράτους, αυτό σημαίνει ότι δεν θα στείλουμε χερσαίες δυνάμεις».

Κοινό Αποτελεσματικό Σχέδιο Δράσης (JCROA). «Οι Ευρωπαίοι προσπαθούν να βρουν την ηπιότερη απάντηση στο σενάριο κατάρρευσης της JCROA και ενδεχόμενης επικείμενης ισραηλινής επιδρομής στο Ιράν», επισημαίνει στην «Ουάσιγκτον Ποστ» η Ελι Γκερανμάγκεχ, ειδική σε θέματα πυρηνικών του Ιράν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, think tank με έδρα το Λονδίνο. «Μέχρι τώρα οι ενέργειες του Ιράν ήταν μετρημένες. Στο φάσμα των βημάτων που θα μπορούσε να έχει κάνει το Ιράν, παραμένουν στη χαμηλότερη βαθμίδα», τονίζει. «Δεν θα ήταν ρεαλιστικό για τους Ευρωπαίους να τραβήξουν ξαφνικά την πρίζα».

«Όταν κάνεις δουλειές στο Ιράν, δεν ξέρεις ποτέ αν διευκολύνεις το εμπόριο ή την τρομοκρατία», αναφέρει ο Μπράιν Χουκ, ειδικός απεσταλμένος των ΗΠΑ στο Ιράν. «Δεν μπορείς να κάνεις δουλειές και με τις ΗΠΑ και με το Ιράν. Και όλοι επέλεξαν τις ΗΠΑ αντί του Ιράν για μια σειρά από λόγους», εξηγεί. Ο

αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Μάικ Πενς επανέλαβε τη δέσμευση της Ουάσιγκτον για διατήρηση των κυρώσεων εις βάρος του Ιράν, λέγοντας ότι η κυβέρνηση Τραμπ ουδέποτε θα επιτρέψει στο Ιράν να αποκτήσει πυρηνικά. Κανείς Ευρωπαίος ηγέτης δεν έχει επενδύσει τόσο ενέργεια στη σταθεροποίηση της κατάστασης στο Ιράν όση ο Μακρόν, ο οποίος άσκησε –ανεπιτυχώς– πιέσεις στον Τραμπ να παραμείνει αφοσιωμένος στη συμφωνία την άνοιξη του 2018.

Στη συνομιλία του με τον Ροχανί προσπάθησε να τον πείσει ότι ο ίδιος, μαζί με άλλους Ευρωπαίους συμμάχους, παραμένει πιστός στη συμφωνία.

Επιδείξη δυσαρέσκειας

Οπως αποδείχθηκε όμως, η διπλωματία δεν απέδωσε καρπούς. Το Ιράν ανακοίνωσε ότι ο εμπλουτισμός ουρανίου γίνεται στο 4,5%, πολύ κάτω από το 90% που απαιτείται για την κατασκευή πυρηνικού όπλου ή το 20%, το οποίο φοβού-

νταν κάποιοι παρατηρητές. Ταυτόχρονα όμως είναι πολύ πάνω από το όριο του 3,67%, σε μια επιδείξη της δυσαρέσκειας της Τεχεράνης. Η Ευρώπη δεν θέλει να φαίνεται ανταγωνιστική προς τις ΗΠΑ, αφού εξαρτάται από την Ουάσιγκτον για την ασφάλειά της έναντι της Ρωσίας και άλλων απειλών.

Η Βρετανία, η Γαλλία και η Γερμανία όμως έχουν καταβάλει πολύμηνες προσπάθειες για να θωρακίσουν ορισμένες επιχειρηματικές συμφωνίες με το Ιράν.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες δεν βιάζονται να επικαλεστούν ένα άρθρο της συμφωνίας που θα αναφέρεται στην επίλυση διενέξεων και θα μπορούσε τελικά να οδηγήσει σε κυρώσεις. Λένε μάλιστα ότι το Ιράν παρέμεινε σταθερό στη συμφωνία επί έναν και πλέον χρόνο αφότου αποσύρθηκαν οι ΗΠΑ, σε ένδειξη ότι ίσως υπάρχουν περιθώρια διάσωσης της.

Αυτό θα μπορούσε να αλλάξει αν το Ιράν προβεί σε κάποια δραματική παραβίαση της συμφωνίας. Τότε οι Ευρωπαίοι θα υποχρεωθούν να επιβάλουν εκ νέου κυρώσεις, εναρμονιζόμενοι έστω και απρόθυμα με τις ΗΠΑ. Αν οι Ευρωπαίοι εντοπίσουν επισήμως το Ιράν να παραβιάζει το γράμμα της, θα έχουν ένα μήνα επιπλέον συνομιλιών προτού προχωρήσουν στην επιβολή κυρώσεων. «Γεγονός είναι ότι ελπίζουμε πως παραμένοντας σε ενδιάμεση κατάσταση, θα επηρεάσουμε τους Ιρανοί και θα τους αναγκάσουμε να είναι όσο το δυνατόν πιο συνετοί στο τρέχον πλαίσιο», δηλώνει ο Ντομινίκ Μουαζί, σύμβουλος του Μακρόν σε θέματα εξωτερικής πολιτικής κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας και στέλεχος του Ινστιτούτου Μοντέν με έδρα το Παρίσι.

Η Μεγάλη Τρίτη της Γερμανίδας Φον ντερ Λάιεν

Δεν είναι σίγουρο ότι θα εκλεγεί

Της **αντιπροκρίτριας μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ**
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Ενας δρόμος σπαρμένος με εμπόδια και αγωνία περιμένει την υποψήφια για την προεδρία της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν τις επόμενες ημέρες. Από τη στιγμή που ανακοινώθηκε η υποψηφιότητά της, οι υποστηρικτές της στο Ευρωκοινοβούλιο φαίνεται να μειώνονται και να μην είναι ξεκάθαρο κατά πόσον θα λάβει το τελικό πράσινο φως που θα επιβεβαιώνει ότι αναλαμβάνει τα νήια της Ευρώπης για τα επόμενα πέντε χρόνια. Και παρά την επίθεση αγάπης που έκανε την περασμένη εβδομάδα στους νέους ευρωβουλευτές, η Γερμανίδα υπουργός Αμύνης δεν είναι ακόμα σίγουρη ότι η προσπάθειά της θα αποφέρει καρπούς. Οι αντιστάσεις που αντιμετωπίζει η υποψηφιότητά της είναι ακόμα πολύ μεγάλες, κυρίως από τους Σοσιαλιστές και τους Πράσινους, τη στιγμή που ο χρόνος μετράει αντίστροφα καθώς η τελική ψηφοφορία έχει προγραμματιστεί για την Τρίτη.

Υστερα από μαραθώνιες συναντήσεις με τα κόμματα, που πιο πολύ θύμιζαν ανακρισίες, οι Πράσινοι αποφάσισαν ότι δεν θα τη στηρίξουν, κάτι που θα της στοιχίσει όχι μόνο 74 ψήφους, αλλά και το κόστος μιας σκληρής κριτικής ότι δεν ήταν αρκετά φιλόδοξη στη μάχη εναντίον της κλιματικής αλλαγής. Τα πράγματα όμως δυσκολεύουν για τη Φον ντερ Λάιεν ακόμα περισσότερο καθώς δεν φαίνεται να έχει ούτε την πλήρη στήριξη των Σοσιαλιστών. Ακόμα και οι Γερμανοί Σοσιαλδημοκράτες δεν τη στηρίζουν.

Η απόρριψη Τίμερμανς

Παρόλο που πολλοί Γερμανοί έχουν ενθουσιαστεί με την ιδέα ότι στο τιμόνι της Ε.Ε. θα είναι μια συμπατριώτισσά τους, οι 16 Γερμανοί Σοσιαλδημοκράτες στο Ευρωκοινοβούλιο δεν μοιράζονται την ίδια άποψη. Ακόμα δεν

έχουν ξεπεράσει το ότι «ο δικός τους» Σοσιαλιστής υποψήφιος για την προεδρία της Επιτροπής, Φρανς Τίμερμανς, απορρίφθηκε, και αναμένεται να την καταψηφίσουν ως αντίποινα.

Αυτή τη στιγμή η Φον ντερ Λάιεν, για να φτάσει τις 375 ψήφους που τη χωρίζουν από τον 13ο όροφο του Μπερλεμόντ, χρειάζεται πολύ περισσότερους βουλευτές, πέρα από τους 182 του δικού της Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Η Γερμανίδα υποψήφιος μπορεί επίσης να βασιστεί αυτή τη στιγμή και στους Φιλελεύθερους που έχουν 108 έδρες, αλλά και σε κάποιους από τους Σοσιαλιστές που συνολικά έχουν 153 ευρωβουλευτές. Ακόμα δεν είναι ξεκάθαρο κατά πόσον θα έχει τη στήριξη και του κόμματος των Συντηρητι-

Συνεχίζονται οι αντιδράσεις για την υποψηφιότητά της για την προεδρία της Κομισιόν, κυρίως από Σοσιαλιστές και Πράσινους.

κών, οι οποίοι κατέχουν 62 ψήφους και θα τις εξασφάλιζαν την προεδρία αν αποφάσιζαν να την ψηφίσουν. Για αυτό και, στην προσπάθειά της να κερδίσει περισσότερες ψήφους, ήδη έδωσε υποσχέσεις για περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου του Ευρωκοινοβουλίου. Εάν η Γερμανίδα πολιτικός όντως εκλεγεί την Τρίτη, τότε θα ξεκινήσει άμεσα να δημιουργεί το νέο Κολέγιο των Επιτρόπων βασιζόμενη στους υποψηφίους που θα προτείνει κάθε κράτος-μέλος. Η ίδια έχει ήδη πει ότι στόχος της είναι οι μισοί επιτροπιοί να είναι γυναίκες. Για αυτό και θα ζητήσει από όλα τα κράτη-μέλη να της προτείνουν έναν άνδρα και μία γυναίκα για να επιλέξει η ίδια ποιος/ποια θα ήταν πιο κατάλληλος/η για το πόστο που θα τους αναθέσει.

Η τελική ψηφοφορία, στην οποία η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν δεν είναι βέβαιο ότι θα λάβει το πράσινο φως για να αναλάβει τα νήια της Κομισιόν, έχει προγραμματιστεί για την Τρίτη.

Ο εφιάλτης του φονικού τυφώνα «Κατρίνα» επιστρέφει στη Νέα Ορλεάνη

Οι εφιαλτικές αναμνήσεις από τον τυφώνα «Κατρίνα», που σκόρπισε τον όλεθρο στη Νέα Ορλεάνη το 2005, αφήνοντας πίσω του περισσότερους από 1.800 νεκρούς, αφυπνίζονται καθώς η τροπική καταιγίδα «Μπάρι» πλήττει από την Παρασκευή την πολιτεία της Λουιζιάνας.

Θέλοντας να αποφύγει το κακό προηγούμενο του Τζορτζ Μπους του νεότερου, η προεδρία του οποίου κυλιώθηκε από την πρωτοφανή ανικανότητα στη διαχείριση της φυσικής καταστροφής, ο Ντόναλντ Τραμπ κήρυξε την πολιτεία σε κατάσταση έκτακτων ανάγκων και έδωσε εντολή στο υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας και στην Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Διαχείρισης Καταστροφών να συντονίσουν τις προσπάθειές τους.

Η παραγωγή πετρελαίου στην πολιτεία μειώθηκε στο μισό και οι

Φόβοι για καταστροφικές πλημμύρες, καθώς η τροπική καταιγίδα «Μπάρι» πλήττει τη Λουιζιάνα, ενώ ο Τραμπ κηρύσσει κατάσταση έκτακτου ανάγκης.

ενεργειακές εταιρείες απομάκρυναν το προσωπικό τους από τις υπεράκτιες εγκαταστάσεις τους. Η τροπική καταιγίδα αναμένεται να φθάσει στις ακτές της Λουιζιάνας σήμερα το πρωί και, σύμφωνα με εκτιμήσεις των ειδικών, είναι πιθανό να εξελιχθεί σε τυφώνα – τον πρώτο στον Ατλαντικό Ωκεανό εντός του 2019– με τους ανέμους να ξεπερνούν σε ταχύτητα τα 120 χλμ. την

Η Σάννα Ρόζενταλ, ακτιβίστρια από τη Νέα Ορλεάνη, επιθεωρεί τα έργα για την ενίσχυση των αναχωμάτων που είχαν υποστεί ρήγματα από τον τυφώνα του 2005.

ώρα. Ωστόσο, αυτός δεν είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος που φοβούνται οι ειδικοί. «Ο πραγματικός κίνδυνος

δεν είναι ο άνεμος, αλλά η βροχή», δήλωσε ο διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Τυφώνων, Κεν Γκράχαμ.

Οι μετεωρολόγοι προβλέπουν ότι ο «Μπάρι» θα φέρει στη Λουιζιάνα τις σφοδρότερες βροχοπτώσεις εδώ και αρκετές δεκαετίες, πιθανότατα ξεπερνώντας το καταγεγραμμένο ρεκόρ των 32 εκατοστών μέσα σε ένα εικοσιτετράωρο, το οποίο χρονολογείται από τις 8 Μαΐου 1995. Τέτοιας έντασης φαινόμενα είναι πιθανό να επηρεάσουν μεγάλες πλημμύρες και καταστροφές υποδομών. «Υπάρχουν τρεις τρόποι για να πλημμυρίσει η Λουιζιάνα: να πληγεί από θύελλα, να ανεβεί η στάθμη των ποταμών και να υπάρξουν σφοδρές βροχοπτώσεις. Εδώ θα έχουμε και τα τρία μαζί», δήλωσε ο κυβερνήτης της πολιτείας, Τζον Μπέλ Εντουαρντς.

Η στάθμη του μεγαλύτερου ποταμού της περιοχής, του Μισισσιππί, βρίσκεται ήδη σε ασυνήθιστα υψηλά επίπεδα προτού ενσκήψει ο «Μπάρι», λόγω των σφοδρών βροχο-

πτώσεων της άνοιξης και της τήξης των πάγων, ενώ το έδαφος γύρω από τη Νέα Ορλεάνη ήταν ήδη μουσκεμένο από καταιγίδα που σημειώθηκε την Τετάρτη, όταν μέσα σε μία ημέρα έπεσαν περίπου 23 εκατοστά νερού. Ο «Μπάρι» θα αποτελέσει την πρώτη σοβαρή δοκιμασία για τα αντιπλημμυρικά έργα που έγιναν στη Νέα Ορλεάνη ύστερα από το ολέθριο πέρασμα του τυφώνα «Κατρίνα». Πολλά από αυτά τα έργα δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Εν αναμονή των ακραίων καιρικών φαινομένων, στρατεύματα της Εθνοφρουράς και σωστικά συνεργεία είχαν διαταχθεί σε διάφορα σημεία της πολιτείας, εξοπλισμένα με πλωτά σκάφη και ελικόπτερα, ενώ οι Αρχές είχαν αποθηκεύσει μεγάλες ποσότητες από κουβέρτες, πόσιμο νερό και άλλα είδη πρώτης ανάγκης.

REUTERS, A.P.

Πυρηνοκίνητη «Λιβελούλα» στον Τιτάνα

Το φιλόδοξο σχέδιο της NASA προκειμένου να αναζητήσει στοιχεία για τη δημιουργία της ζωής στον πλανήτη μας

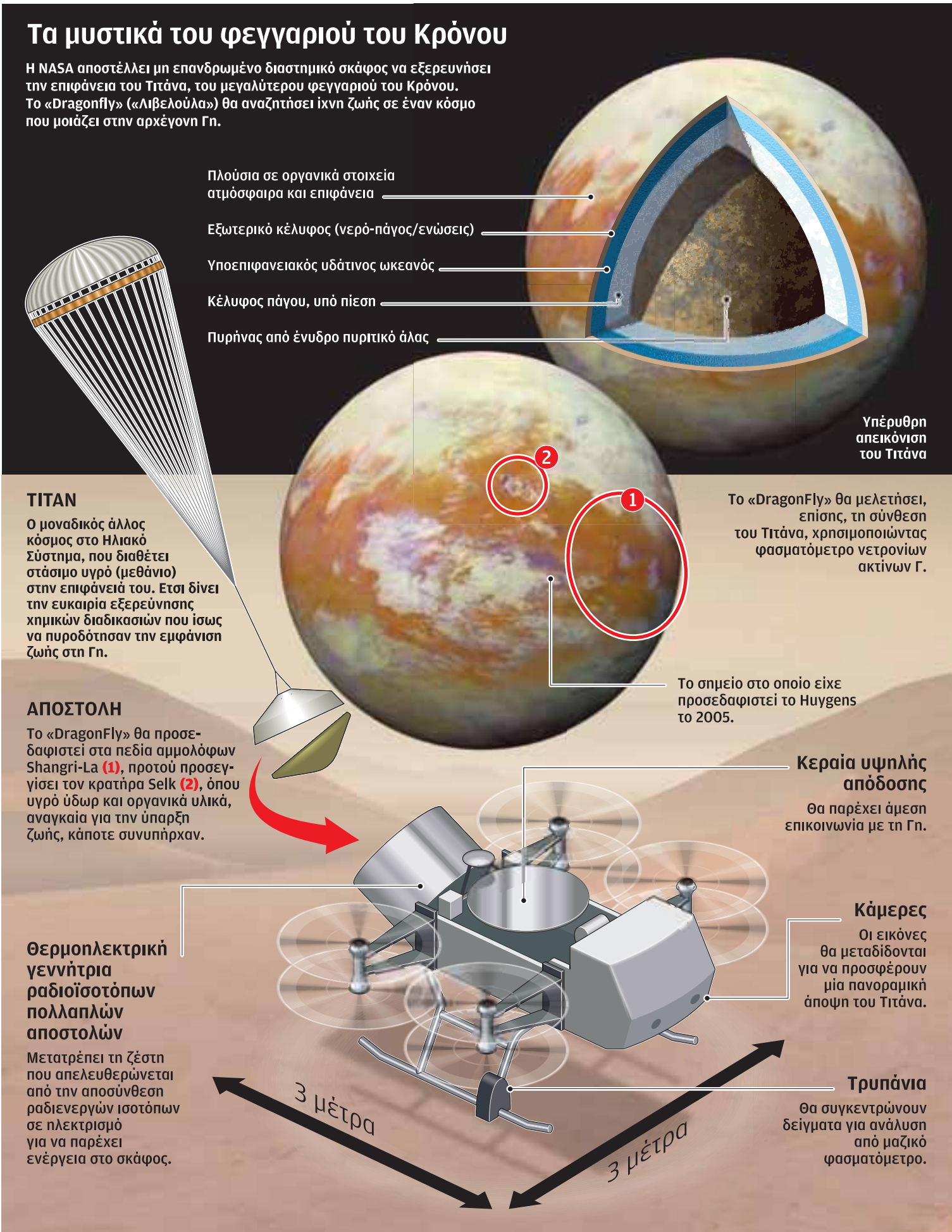
Ένα νέο, εξαιρετικά φιλόδοξο πρόγραμμα ανακοίνωσε πριν από μία εβδομάδα, η Αμερικανική Υπηρεσία Διαστήματος (NASA). Πρόκειται να αποστείλει, ίσως το 2034, ένα πυρηνοκίνητο, μη επανδρωμένο διαστημικό όχημα, στον μεγαλύτερο δορυφόρο του Κρόνου, προκειμένου να αναζητήσει κατά πόσον θα μπορούσε να είναι κατοικήσιμος και αν υπάρχουν ίχνη ζωής.

Το μη επανδρωμένο διαστημικό όχημα, που έλαβε το όνομα «DragonFly» («Λιβελούλα»), θα πετάει από τη μία τοποθεσία στην επόμενη, στην επιφάνεια του Τιτάνα, που είναι φυσικός δορυφόρος του Κρόνου και διαθέτει συνθήκες παρόμοιες με αυτές που επικρατούσαν στη Γη, πριν από τέσσερα δισεκατομμύρια χρόνια. Αν η «Λιβελούλα» τα καταφέρει, θα βοηθήσει στην αποκάλυψη των διαδικασιών που οδήγησαν στην εμφάνιση ζωής στη Γη και στην κυριαρχία της στον πλανήτη. Όλα τα στοιχεία που θα συγκεντρώσει μπορεί να αποβούν εξαιρετικά χρήσιμα στην αναζήτηση ζωής σε άλλα ουράνια σώματα. Η αποστολή «DragonFly» αποτελεί μέρος του νέου προγράμματος της NASA, που ονομάζεται «New Frontiers» («Νέα Σύνορα»), το οποίο

Ο φυσικός δορυφόρος του Κρόνου διαθέτει συνθήκες παρόμοιες με αυτές που επικρατούσαν στη Γη, πριν από τέσσερα δισ. χρόνια.

προσπαθεί να συγκεντρώσει στοιχεία που θα επιτρέψουν να κατανοήσουμε καλύτερα πώς η χημεία τελικά μετεξελίχθηκε σε βιολογία. Εδώ και πολύ καιρό, οι Αμερικανοί επιστήμονες πίστευαν ότι ο Τιτάνας είναι ένας εξαιρετικά ενδιαφέρων τόπος ερευνών, ιδιαίτερα όσον αφορά τη μελέτη του κατά πόσον θα μπορούσε να φιλοξενήσει κάποια μορφή μικροβιακής ζωής.

Στην επιφάνειά του δεσπόζουν «αμμόλοφοι» αλλά και «υδάτινοι δίαυλοι» που αποτελούνται από υδρογονάνθρακες – υγρό μεθάνιο και αιθάνιο. Επίσης, υπάρχει νερό σε μορφή πάγου, τόσο παγωμένο ώστε είναι σκληρό όσο ένα πέτωμα. Κάτω από το κέλυφός του, τον φλοιό δηλαδή, κρύβεται μία δεξαμενή ύδατος σε ρευστή μορφή, που οι αστροφυσικοί πιστεύουν ότι έχει ίδια θερμοκρασία με αυτή των αβαθών του Ειρηνικού Ωκεανού. Η οργανική χημική σύνθεση του Τιτάνα αποτελείται από πολύπλοκα μόρια, τα οποία, θα μπορούσαν να είναι και πρόδρομα κάποιας μορφής εξωγήινης ζωής. Γι' αυτό, άλλωστε, ο Τιτάνας πάντα ήταν ένα ουράνιο σώμα που

ΠΗΓΕΣ: NASA, Johns Hopkins University, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: NASA/JPL-Caltech/University of Nantes/University of Arizona, Associated Press

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ενθουσίαζε τους ειδικούς επιστήμονες. Περιγράφοντας τον Τιτάνα, ο αστροφυσικός Καρλ Σαγκάν (1934-1996), έγραφε: «Τα μόρια,

τα οποία πέφτουν από το ουράνιο στερέωμα ως μάννα εξ ουρανού, επί τέσσερα δισεκατομμύρια χρόνια, πιθανώς να εξακολουθούν να

υπάρχουν εκεί, εν πολλοίς αμετάβλητα, παγωμένα, περιμένοντας τους χημικούς από τη Γη».

Ανακοινώντας τη φιλόδοξη

αποστολή «DragonFly» την περασμένη εβδομάδα, η βασική ερευνητρια Ελίζαμπεθ Τερτλ, ειδική στους πλανήτες στο Εργαστήριο Εφαρμο-

σμένης Φυσικής (APL) του Πανεπιστημίου Τζον Χόπκινς, τόνισε ότι δεν υπάρχει μεγάλη βεβαιότητα για τους βιολογικούς παράγοντες που πιθανώς να υπάρχουν στον μεγαλύτερο φυσικό δορυφόρο του Κρόνου. «Γνωρίζουμε ότι ο Τιτάνας διαθέτει όλα τα δομικά στοιχεία που είναι απαραίτητα και αναγκαία για την ύπαρξη ζωής. Πόσο, όμως, προχωράει η χημεία σε ένα περιβάλλον που τα διαθέτει όλα;» έγραψε χαρακτηριστικά στο σχόλιό της στο επιστημονικό περιοδικό Scientific American. «Στον Τιτάνα πραγματοποιούνται χημικά πειράματα επί εκατοντάδες εκατομμύρια έτη, πιθανώς και για δισεκατομμύρια χρόνια. Στην πραγματικότητα αυτό που θα κάνουμε είναι ότι θα πάμε και θα συγκεντρώσουμε τα αποτελέσματα αυτών των πειραμάτων», σχολίασε.

Τα χημικά πειράματα που πραγματοποιούνται στον Τιτάνα, επί εκατομμύρια έτη, θα απαιτούσαν παρά πολύ χρόνο για να επαναληφθούν σε εργαστηριακό περιβάλλον, τόνισε η δρ Τερτλ. «Όσο και αν φαίνεται απίστευτο, στην πραγματικότητα είναι πολύ περισσότερο εφικτή η αποστολή ενός πυρηνοκίνητου μη επανδρωμένου

Οι επιστήμονες προσπαθούν να κατανοήσουν καλύτερα πώς η χημεία τελικά μετεξελίχθηκε σε βιολογία.

διαστημικού οχήματος, όπως είναι το «DragonFly», σε ένα ταξίδι δισεκατομμυρίων χιλιομέτρων, προκειμένου να πάμε και να δούμε μόνοι μας τι συμβαίνει εκεί», επεσήμανε στο περιοδικό.

Τεχνολογία drones

Αξίζει να σημειωθεί ότι η διαπλανητική τεχνολογία που εφαρμόζει η NASA προκειμένου να προσεγγίσει τον Τιτάνα είναι απόρροια της σύγχρονης τεχνολογίας των drones. Το «DragonFly» θα είναι ταυτόχρονα μη επανδρωμένο διαστημόπλοιο αλλά και διαστημικό όχημα. Εκεί σχεδιαστεί για να κάνει χρήση του βαρυτικού πεδίου του Τιτάνα, που μοιάζει πολύ με αυτό της Γης, αλλά και της αεροδυναμικής, προκειμένου να καταφέρει να τον εξερευνήσει. Τα όργανα που μεταφέρει είναι παρόμοια με αυτά του διαστημικού οχήματος «Curiosity» στον Άρη.

Η τελευταία εξερεύνηση του Τιτάνα πραγματοποιήθηκε από την αποστολή «Cassini-Huygens» το 2017. Το «Cassini» συνετρίβη πάνω στην επιφάνεια του Κρόνου.

REUTERS, A.P.

Η προσσελήνωση που δεν έγινε και άλλες θεωρίες συνωμοσίας

Της **AMANDA HESS**
THE NEW YORK TIMES

Αφρονούν στο Διαδίκτυο οι θεωρίες συνωμοσίας και κάποιοι από τους συνωμοσιολόγους άδραξαν την ευκαιρία να μεταδώσουν τις δικές τους θεωρίες για ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως είναι τα χημικά χνάρια των αεροσκαφών, οι ιπτάμενοι δίσκοι και το έπιζ του Μάτζικ Τζόνσον. Ωστόσο, αυτό που διεγείρει όσο τίποτα άλλο τη φαντασία των συνωμοσιολόγων είναι η προσσελήνωση κατά τη διάρκεια της αποστολής «Απόλλων 11», στις 20 Ιουλίου του 1969.

Συνήθως, οι συνωμοσιολόγοι χρησιμοποιούν ως όπλα τους την ειρωνεία και την απάθεια, προκειμένου να σερβίρουν εκ νέου παλιές παράδοξες θεωρίες σε νέα κοινά. Ο Μπιλ Κέισινγκ, πρώην εργαζόμενος σε μία εταιρεία που κατασκεύαζε πυραύλους για τη NASA, υποστήριξε το κίνημα των αμφισβητιών της προσσελήνωσης, το 1976, όταν κυκλοφόρησε το «Ποτέ δεν πήγαμε στο Φεγγάρι. Η αμερικανική απάντηση των 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων», ένα δοκίμιο 200 σελίδων, που επικα-

Την εποχή του Διαδικτύου, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στη φαντασία και στην πραγματικότητα ανήκει στο παρελθόν.

λείται τον Λίνκολν και τον Σαίξπηρ και περιλαμβάνει μυστηριακούς στοχασμούς σχετικά με την πρόωθηση των πυραύλων αλλά και σκοτεινές φωτοτυπίες ως «αποδείξεις».

Η θεωρία της ανυπαρξίας ανθρωπίνης παρουσίας στο φεγγάρι αναζωπυρώθηκε το 2001, όταν ο Μπαρτ Σιμπρέλ δημιούργησε ντοκιμαντέρ 47 λεπτών που τιτλοφορείτο «Κάτι αστειό συνέβη στον δρόμο μας προς τη Σελήνη», στο οποίο αναμείγνυε τηλεοπτικές καταγραφές από την προσσελήνωση με τρομακτικές εικόνες από τη Σοβιετική Ένωση και το Βιετνάμ. Οι Κέισινγκ και Σιμπρέλ ήταν σαφώς παράφρονες. Η κυκλοφορία ενός βιβλίου, με υπέρο-

Η θεωρία της ανυπαρξίας ανθρωπίνης παρουσίας στο φεγγάρι αναζωπυρώθηκε το 2001, όταν ο Μπαρτ Σιμπρέλ δημιούργησε ντοκιμαντέρ 47 λεπτών που τιτλοφορείτο «Κάτι αστειό συνέβη στον δρόμο μας προς τη Σελήνη».

γκα προσωπικά έξοδα, απαιτεί την απόλυτη πίστη στις απόψεις που περιλαμβάνει. Το ίδιο και η παραγωγή ενός ντοκιμαντέρ. Όταν ο Σι-

μπρέλ αποδέχθηκε τη θεωρία του για την ανύπαρκτη προσσελήνωση, όπως δήλωσε στους New York Times, έκλαψε. Σήμερα, η διάδοση

των θεωριών συνωμοσίας είναι σπμαντικά ευκολότερη. Αρκεί ο επίδοξος αμφισβητίας να τοποθετήσει ένα emoji που γελάει μέχρι δακρύων, πάνω σε μία εικόνα του οχήματος προσσελήνωσης και να αναρτήσει στο Instagram. Επίσης, σήμερα οι πιο δημοφιλείς συνωμοσιολόγοι, κάθε άλλο παρά τρελοί είναι. Σίγουρα δεν πρόκειται να τους βρεις να δακρύζουν για τη Σελήνη. Η συναισθηματική αμφιθυμία είναι κυρίαρχη στον σημερινό ιντερνετικό πολιτισμό.

Η «Εναλλακτική Δεξιά»

Είναι, άλλωστε, χαρακτηριστικό των διαδικτυακών τρολ, που θολώνουν τη λεπτή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην ειλικρίνεια και στην επιθυμία να προκαλέσει χάος στο Διαδίκτυο. Είναι η στάση της alt-right (της «Εναλλακτικής Δεξιάς», ενός ακροδεξιού κινήματος λευκών εθνικιστών) που ανακυκλώνει παλιές ιδέες για τον λευκό εθνικισμό στη γλώσσα των διαδικτυακών μιμιδιών, καλύπτοντας τις εδραιωμένες απόψεις με ένα λούστρο ειρωνείας. Το YouTube δεσμεύθηκε να πα-

τάξει όλες τις θεωρίες συνωμοσίας στο δίκτυό του, πολεμώντας τις με την προβολή αδιαμφισβήτητων γεγονότων. Ενδεικτικά, το ντοκιμαντέρ του Σιμπρέλ, που τώρα μπορεί κανείς να παρακολουθήσει στον ιστότοπο, ακολουθείται από άρθρο της Encyclopaedia Britannica σχετικά με την προσσελήνωση. (Το ίδιο δοκίμασε και η NASA το 1997).

Δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι ιστότοποι, όπως το Facebook, το YouTube και το Reddit, ενίσχυσαν την αποδοχή των θεωριών συνωμοσίας. Είναι βέβαιο ότι ένα τμήμα του πληθυσμού ανέκαθεν γοητευόταν από παράξενα παραμύθια για κυβερνητικές συνωμοσίες. Ωστόσο, το Διαδίκτυο κατάφερε κάτι ακόμα πιο κυνικό. Κατέστησε άσχετη την άρρηκτη πεποίθηση. Όπως οι σαπουνόπερες αντικαταστάθηκαν από τα ριάλιτι, έτσι και στο YouTube, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στη φαντασία και στην πραγματικότητα ανήκει στο παρελθόν. Πλέον, η διατύπωση θεωριών συνωμοσίας δεν αποτελεί στίγμα. Αντιθέτως, ως φαίνεται, αυτές συμβάλλουν στη διασκέδασή μας.

Ο Αζάρ, ο Γκριεζμάν και οι άλλοι

Αρχίζει να παίρνει φωτιά το μεταγραφικό παζάρι στα μεγάλα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΔΟΥΝΑ**

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως το φιλάθλο κοινό λατρεύει το καλοκαιρινό παζάρι. Μπορεί να μην υπάρχει αγωνιστική δράση στα κορυφαία πρωταθλήματα του κόσμου, ωστόσο, τα μεταγραφικά σενάρια δίνουν και παίρνουν. Αν και δεν πραγματοποιιήθηκαν πολλές μεταγραφικές κινήσεις, παρ' όλα αυτά αξίζει να κάνουμε μια αναφορά στις πιο σημαντικές, για την ώρα, προτού παρουσιάσουμε τα πιθανά μεταγραφικά «μπαμ» του τρέχοντος καλοκαιριού, που εάν όντως υλοποιηθούν, τότε θα προκαλέσουν αίσθηση στους ποδοσφαιρόφιλους.

Αζάρ και Γκριεζμάν

Καταρχάς, δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στις μεταγραφές του καλοκαιριού που δεν είναι άλλες από αυτές των Εντέν Αζάρ και Αντουάν Γκριεζμάν. Η «Βασίλισσα» μετά από πολλές διαπραγματεύσεις κατάφερε τελικά να πείσει την Τσέλσι να παραχωρήσει τον Βέλογο σταρ δίνοντας της 100 εκατ. που μπορεί να φτάσουν μέχρι και τα 130. Ο Ζινεντίν Ζιντάν θα τριβεί τα χέρια του καθώς προσθέτει ποιότητα και αμεσότητα στην επίθεση, κάτι το οποίο έλειψε πέρσι, τόσο με την φυγή του Κριστιάνο Ρονάλντο, όσο και με την... ανικανότητα του Γκάρεθ Μπέιλ... Η Ρεάλ έχει κινηθεί γερά στο μεταγραφικό παζάρι καθώς έχει ήδη ανακοινώσει την απόκτηση των Γιόβιτς, Μεντί, Μιλιτάο και Ροντρίγκο. Από την άλλη, ο Γκριεζμάν κατάφερε επιτέλους να κάνει το όνειρο του πραγματικότητα, πηγαίνοντας στην Μπαρτσελόνα για το ποσό των 120 εκατ. Για αντικαταστάτή του η Ατλέτικο Μαδρίτης απέκτησε τον ταλαντούχο 19χρονο Πορτογάλο Ζοάο Φέλιξ, έναντι 126 εκατ. ενώ πούλησε στην Μάντσεστερ Σίτι τον αμυντικό μέσο Ρόδρι για 70 εκατ. ευρώ.

Ρεκόρ με Ντομπελέ

Μεταγραφικό ρεκόρ στην ιστορία της πραγματοποιήσε η Τότεναμ μιας και απέκτησε τον 22χρονο Γάλλο μέσο Ντομπελέ από την Λυών δαπανώντας περισσότερα από 60 εκ. Δεν θα μπορούσε να μην ενισχυθεί και η Γιουβέντους, με τους «μπιανκονέρι» να αποκτούν με ελεύθερη μεταγραφή τους Ράμσεϊ, Ραμπιό αλλά και τον... γερόλυκο Τζιτζί Μπουφόν, ο οποίος θα κλείσει την καριέρα του στο Τορίνο, εκεί όπου αγαπήθηκε όσο κανείς άλλος.

Η Τσέλσι, με τον Φρανκ Λάμπαρντ πλέον στο τιμόνι, ανακοίνωσε τον Ματέο Κόβασιτς από την Ρεάλ (ήταν δανεικός πέρσι) έναντι 50 εκατ. και ο οποίος θα είναι το μοναδικό απόκτημα των μπλε, λόγω τιμωρίας που τους επιβλήθηκε για τρεις μεταγραφικές περιόδους. Η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ δαπάνησε 56 εκατ. για τον ταλαντούχο 21χρονο δεξιό μπακ Γουάν Μπισάκα, ο οποίος διέπρεψε με την Κρίσταλ Πάλας, ενώ αξίζει να αναφερθούμε στην απόκτηση του σκλη-

Δυο χρόνια προσπαθούσε η Ρεάλ να κάνει δικό της τον Έντεν Αζάρ και φέτος το πέτυχε, ξοδεύοντας 100 εκατ. ευρώ.

Ο Ντε Γιονγκ εντυπωσίασε με τον Άγιαξ και περιμένουν στην Μπαρσελόνα να κάνει το ίδιο και με τα δικά τους χρώματα.

ροτράχνηλο αμυντικού Ντιέγο Γοδίν που είναι απέκτησε η Ίντερ.

Αφού είδαμε κάποιες από τις κορυφαίες μεταγραφές μέχρι στιγμής μεταγραφές του καλοκαιριού, ας ρίξουμε και μια ματιά σε αυτές που πιθανότατα θα γίνουν το επόμενο διάστημα κι αυτό γιατί το ενδιαφέρον έχει αναθερμανθεί, με τις εξελίξεις να τρέχουν. Παράλληλα, ας μην ξεχνάμε πως μόνο στην Premier League το φινάλε των μεταγραφών ολοκληρώνεται στις 8 Αυγούστου, μια μέρα πριν την έναρξη της νέας σεζόν.

Πογκμπά και Ερικσεν

Μπορεί ο μάνατζερ του Γάλλου Μίνο Ραϊόλα να κάνει κυριολεκτικά τα πάντα για να πείσει την Γιουνάιτεντ να τον πουλήσει στην Ρεάλ Μαδρίτης, ωστόσο δεν είναι απίθανο ο 26χρονος παγκόσμιος πρωταθλητής να μην πραγματοποιήσει το όνειρο του να φορέσει τα «λευκά», αλλά να επιστρέψει στην Γιουβέντους κι ας είναι το αουτσάιντερ τη δεδομένη στιγμή... Οι «μπιανκονέρι» ήταν πάντα «σιωπηλοί» στα μεταγραφικά τους (Ραμπιό, Μπουφόν, Ιγουαϊν, Ράμσεϊ), οπότε γιατί να μην το πράξουν και τώρα; Πάντως, ο Πογκμπά ταξίδεψε κανονικά με την αποστολή της Γιουνάιτεντ στην Αυστραλία...

Ο Κρίστιαν Έρικσεν είναι πιθανότατα ο λόγος για τον οποίο ο Πογκμπά δεν θα καταλήξει στο Santiago Bernabeu κι αυτό γιατί είναι ο επικρατέστερος για να αντικαταστήσει, στο άμεσο μέλλον, τον Λούκα Μόντριντς. Στο συμβόλαιο του 27χρονου απομένει μόλις ένα έτος με την Τότεναμ, με τον ίδιο να έχει

Νείμάρ και Γκριεζμάν υπήρξαν αντίπαλοι στο Champions League, υπάρχουν πιθανότητες να είναι συμπαίκτες στη Βαρκελώνη.

κάνει άνοιγμα στους Μαδριλένους και για το λόγο αυτό αναμένουμε σύντομα τις όποιες εξελίξεις. Το μόνο που είναι 100% σίγουρο στην όλη ιστορία είναι πως η Ρεάλ θα αποκτήσει κάποιο καφ...

Σίριαλ Νείμάρ και Κουτίνιο

Σε σίριαλ του καλοκαιριού εξελίσσονται τα καμώματα του Βραζιλιάνου σουπερσταρ, καθώς δείχνει με κάθε τρόπο στην Παρί πως θέλει να αποχωρήσει, με προορισμό την Μπαρτσελόνα και με τελευταίο του παράπτωμα η μη παρουσία του στην πρώτη προπόνηση της ομάδας. Πάντως σε δηλώσεις του ο πατέρας και μάνατζερ του Νέι, ανέφερε χαρακτηριστικά : «Η Παρί γνώριζε πως ο γιος μου δεν θα επέστρεφε στο Παρίσι, μέχρι τις 15 Ιουλίου». Για να δούμε τι τέλος θα έχει και αυτή η σαπουνόπερα...

Εάν όντως ο Νείμάρ πάρει μεταγραφή στη Μπάρτσα, τότε το αντίθετο δρομολόγιο θα ακολουθήσει ο Φελίπε Κουτίνιο, ο οποίος δεν εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο την ευκαιρία που είχε. Το προηγούμενο διάστημα γράφτηκε πως απέρριψε την δυνατότητα να επιστρέψει στο Νποσί, για λογαριασμό της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ και με την Λίβερπουλ να μην δείχνει ζεστή για επιστροφή του, όλα συνηγορούν πως εάν αποχωρήσει, θα καταλήξει στην «πόλη του φωτός».

Ιταλικά σενάρια

Ο Βέλγος Λουκάκου δεν είναι στα πλάνα του Σόλσκιερ. Το ερώτημα είναι στο που θα αγωνίζεται του χρόνου, με

την Ίντερ πάντως να ψάχνει τρόπους για να τον πάρει στο Μιλάνο. Ο ίδιος σε δηλώσεις του γνωστοποίησε την επιθυμία του να αγωνιστεί υπό τις οδηγίες του Αντόνιο Κόντε και έτσι περιμένουμε με ενδιαφέρον να δούμε που θα καταλήξει κι αυτό το σίριαλ... Η Ίντερ πάντως δεν τα παρτά και μπορεί να δώσει μέχρι και 80 εκ. για χάρη του.

Όπως δόλωσε τις προηγούμενες μέρες ο τεχνικός διευθυντής της Ίντερ, Μπέπε Μαρότα, ο Αργεντινός Ικάρντι, όπως και ο Νάϊνγκολάν, είναι εκτός πλάνων των Νερατζζούρι. Ο Ικάρντι πέταξε στα σκουπίδια την μεγάλη ευκαιρία που είχε να μείνει για πάντα στην Ίντερ και να γίνει θρύλος της κι αυτό γιατί το ποτήρι έχει ξεχειλίσει οριστικά στις σχέσεις του με το σύλλογο. Η Νάπολι δείχνει έτοιμη να αντέξει τον μισθό του, παρ' όλα αυτά κανείς μας να μην ξεγράψει την Γιούβε... Σκεφτείτε όμως το τι έχει να γίνει εάν καταλήξει στο Τορίνο...

Η μεταγραφή του Χάμες Ροντρίγκεζ στη Νάπολι βρίσκεται σε αρκετά προχωρημένο στάδιο, ο Αντσελότι έχει δώσει την έγκρισή του και το μόνο που απομένει είναι η ιταλική ομάδα να τα βρει με την Ρεάλ Μαδρίτης (ζητάει 42 εκατ ευρώ), η οποία δεν τον έχει στα πλάνα της (μετά το τέλος του δανεισμού του στην Μπάγερν).

Εντός των επόμενων ημερών αναμένεται η Γιουβέντους να ανακοινώσει την απόκτηση του Ολλανδού Ντε Λικτ, αφού ο Άγιαξ έχει δώσει τη συγκατάθεσή του ούτως ώστε να μετακομίσει στο Τορίνο μιας και αναμένεται να λάβει 67 εκατ. ευρώ.

Τελειώσαμε σε αυτό το κομμάτι ή θα έχουμε και συνέχεια; Από τις ομάδες βγαίνει πως μάλλον ως εδώ ήταν το θέμα. Πάντως, έχει μεγάλο ενδιαφέρον να διαβάξει κανείς τις απόψεις των οπαδών των ομάδων που σχολίαζαν τους παίκτες όταν τους είχαν αντίπαλους σε σχέση με το τι λένε τώρα που θα τους βλέπουν στη δική τους. Έχει την πλάκα της η όλη ιστορία. Ευχαριστούμε πάντως Κίρζη και Πετρίδη, μας γέμισαν το καλοκαίρι μας!

* * * * *

Μεταγραφικός πόλεμος

Πλάκα έχει το φρεινό καλοκαίρι καθώς ΑΠΟΕΛ και Απόλλωνας φρόντισαν να διατηρήσουν την κόντρα τους και στην μεταγραφική περίοδο. Έτσι όπως πάει το πράγμα, το ρεπορτάζ των ομάδων θα είναι πέρα για πέρα προβλεπτό, αφού όποιος φεύγει από τη μια θα πηγαίνει στην άλλη και το αντίθετο.

* * * * *

Υπόκοσμος

Πλέον έχει πάρει μια σοβαρή μορφή. Δεν είναι περιθωριακοί, ούτε και συκνάζουν σε υπόγεια και μπουραρίες β' διαλογής. Πλέον κινούνται σε φινετσάτα μαγαζιά, με πολυτελή αυτοκίνητα, δεν κρύβονται αντιθέτως έχουν και όλη την προβολή από την πλειοψηφία των ΜΜΕ. Και κάνουν και μεταγραφές.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ούτε σε απολυταρχικά καθεστώτα

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Η επιστολή του Μιχάλη Καυκαλιά, πρώην μέλους του διοικητικού συμβουλίου του ΚΟΑ σε δύο θητείες, τόσο επί κυβέρννηψς Δημήτρη Χριστόφια όσο και Νίκου Αναστασιάδη, έχω την εντύπωση ότι απογυμνώνει μια ολόκληρη χώρα. Και αυτό δεν είναι καθόλου υπερβολικό, άμα λάβουμε σοβαρά υπόψη το περιεχόμενό της.

Για πρώτη φορά στη δημόσια κουβέντα παρουσιάστηκε μια άποψη εμπειριστατών, με επιστημονικά, για τη νομική, επιχειρήματα ξεφεύγοντας από την ανούσια συζήτηση που εκτυλίσσεται εδώ και χρόνια απ' όλους τους υπόλοιπους.

Γιατί ομολογουμένως όσοι έχουν βήμα στη δημόσια κουβέντα, σχεδόν ποτέ δεν μπήκαν σε μια βαθύτερη ερμηνεία της φιλοσοφίας του Νόμου του 2008 περί πρόληψης και καταστολής της βίας.

Οι δημοσιογράφοι, συμπεριλαμβανομένου και του υποφαινόμενου, αρκεστήκαμε επίσης σε επιχειρήματα πέρα για πέρα επιδερμικά, όπως επίσης και οι πολιτικοί, πολύ περισσότερο οι βουλευτές, που ψήφισαν ένα νόμο που μάλλον δεν μελέτησαν ούτε και διάβασαν.

Πολύ χειρότερα δε, ο νομικός κόσμος του νησιού σ' ένα τέτοιο ζήτημα παρέμεινε αδρανής και αμέτοχος, μολονότι θα έπρεπε να τον απασχολεί άμεσα.

Εάν όντως ευσταθούν τα επιχειρήματα του κ. Καυκαλιά, τότε ο συγκεκριμένος νόμος και οι διατάξεις του μάλλον παραπέμπουν σ' ένα νομικό σύστημα που θα ζήλευε και το πιο απολυταρχικό καθεστώς στον πλανήτη.

Μεταξύ άλλων, ο συγγραφέας της επιστολής επιχειρηματολογώντας, ξεκαθαρίζει ότι ο νόμος περιορίζει βασικές ελευθερίες και ανθρωπινα δικαιώματα «αφού ποινικοποιεί ενέργειες και δραστηριότητες που αποτελούν δικαίωμα όλων των φιλάθλων πολιτών».

Και είναι απορίας άξιον, πώς είναι δυνατό οι νομικοί ή οι πολιτικοί στην Κύπρο του 2019 να αποδέχονται νόμο που καταργεί βασικές ελευθερίες, ενώ δίνει την εξουσιοδότηση στον όποιο αρμόδιο να σε καταδικάσει ακόμη κι αν υποτιθέεται ή έχει την εύλογη απορία (!!!) ότι «μετείχες σε πράξεις ή ενέργειες που συνιστούν αδικημα».

Έχω την εντύπωση ότι η δημοκρατία μιας κοινωνίας καθορίζεται μέσα από το ίδιο της το νομικό σύστημα. Το οποίο όμως φαίνεται να έχει δεχθεί ένα ακόμη πλήγμα στο νησί, αφού θυμίζει απολυταρχικό καθεστώς σε τριτοκοσμική χώρα ή ακόμη και το κλασικό πια βιβλίο του Τζορτζ Όργουελ , «1984, ο Μεγάλος Αδελφός».

Καύσωνας...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Οι βουλευτές - εκπρόσωποι των κοινοβουλευτικών κομμάτων στην Επιτροπή Νομικών της Βουλής, ανακοινώνουν την ομόφωνη απόφασή τους, να προωθήσουν πρόταση για αναστολή του μέτρου της κάρτας φιλάθλου. Όρες μόνο αργότερα, κόμματα της Κύπρου, και όχι άλλης χώρας, από τα οποία προέρχονται οι συγκεκριμένοι βουλευτές, διαχώρισαν τη θέση τους. Η

πρόθεση για αναστολή έγινε συζήτηση για τροποποιήσεις και τελικά το μέτρο ισχύει ως είχε και όπως εφαρμόζεται από τον περασμένο Αύγουστο!

Σημαντικότερη υπό συζήτηση τροποποίηση, η δυνατότητα έκδοσης κάρτας φιλάθλου και παράλληλα δημιουργίας μπτρώων φιλάθλων από σώματα. Μετά από συζήτηση κάποιων μηνών και λίγο πριν ληφθούν τελικές αποφάσεις, με παρέμβαση της η Επιτροπός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ξεκαθάρισε πως κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει. Κανείς δεν μπήκε στον κόπο να την ρωτήσει εδώ και αρκετό καιρό...

Βάσει στοιχείων και εκθέσεων αρμοδίων, προκύπτει ακαταλλήλότητα στα πλείστα γήπεδα της πρώτης κατηγορίας, σε περιπτώσεις όπως αυτή του Μακαρείου σταδίου, εγείρονται και σοβαρά θέματα ασφάλειας για αθλητές και φιλάθλους. Η Αρχή Αδειοδοτςπς Σταδίων δεν τα διαφεύδει, εκδίδει, ωστόσο, τις σχετικές άδειες για να διεξάγονται κανονικά αγώνες. Ακόμη πιο... extreme, η επίσημη θέση - απάντηση της Αρχής, στις επικρίσεις για τον τρόπο χειρισμού του θέματος. Διανύει και βρίσκεται προς τέλος της, όπως επίσημα δήλωσε η Αρχή, περίοδο (πρώτη φάση) καταγραφής με ενδεδειγμένους κανόνες ελέγχου και αξιολόγησps όλων εκείνων τα οποία είναι απαραίτητο να πληρούν τα στάδια». Σημειώστε, απλά, πως η Αρχή Αδειοδότητpsς συστάθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 2014! Είναι και τα πιο απλά. Αυτά που λίγο – πολύ βιώουμε κάθε χρόνο, τέτοια περίπου εποχή. Όταν δηλαδή αρκούν ένα ή δύο το πολύ φιλικά παιχνίδια για να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα, για την ποιότητα και τις δυνατότητες μιας ομάδας, κάποιων νεοφερμένων παικτών, ενός προπονητή. Που αρκούν μόνο μερικές προπονήσεις για να προβλέψουμε με σιγουριά την κατάληξη της ευρωπαϊκής πορείας μιας ομάδας, την τελική έκβαση της διεκδίκητps του τίτλου, σ' ένα πρωτάθλημα που ακόμη δεν άρσισε!

Τι να πει κανείς. Καύσωνας, είναι ίσως η απάντηση. Στους σαράντα βαθμούς, όπως λέει και ένα... λαϊκό άσμα, λιώνει το κορμί. Και όχι μόνο το κορμί, μπορεί να προσθέσει κάποιος...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,36%

Χ.Α.
-4,05%

1,29%

0,88%

-0,32%

-2,36%

-1,23%

ΓΑΛΛΙΑ
Επιβάλλει
ψηφιακό
φόρο σε
κολοσσούς
Σελ. 11

Πετρέλαιο

5,36%

€/ \$

-0,44%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΓΓΛΙΑΣ

Αναταράξεις στις αγορές από ένα σκληρό Brexit

Οι τιμές μετοχών, κρατικών και εταιρικών ομολόγων και οι αγορές νομισμάτων θα παρουσιάσουν υψηλές διακυμάνσεις σε περίπτωση σκληρού Brexit, αναφέρει η Τράπεζα της Αγγλίας στην έκθεσή της για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. **Σελ. 10**

ΕΛΛΑΔΑ

Μέτρα για ανακούφιση των ιδιοκτητών ακινήτων

Σειρά μέτρων για τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας και ανακούφισης των ιδιοκτητών ακινήτων προωθεί η νέα κυβέρνηση στην Ελλάδα. Ενα από τα πρώτα μέτρα που δρομολογούνται είναι η μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% στη διάρκεια της πρώτης διετίας διακυβέρνησης. **Σελ. 12**

Φωτιές άναψε ο νόμος για εκποιήσεις

Χάρης: Θα εισληφθώ αναπομπή του - Σε αναμμένα κάρβουνα οι τράπεζες από απόφαση της Βουλής

Φωτιά στις κυπριακές τράπεζες άναψε η ψήφιση της πρότασης νόμου που αλλάζει τις πρόνοιες του πλαισίου των εκποιήσεων. Οι τράπεζες εκτιμούν ότι η απόφαση θα επηρεάσει αρνητικά την οικονομία του τόπου και ευελπιστούν

σε παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο υπ. Οικονομικών θα εισληφθεί στον πρόεδρο Αναστασιάδη να αναπέμψει το νόμο. Ταυτόχρονα το υπ. Οικονομικών θα ζητήσει γνωμοδότηση της ΕΚΤ για τις επιπτώσεις από την υλο-

ποίηση της απόφασης. Την Παρασκευή οι βουλευτές αποφάσισαν πως το πλαίσιο των εκποιήσεων χρειάζεται αλλαγή ώστε να προωθούνται οι αναδιαρθρώσεις έναντι των εκποιήσεων. Εκείνο που ήθελαν ήταν να διασφαλίσουν

πως τα δικαστήρια θα ελέγχουν κατά πόσο οι τράπεζες προσπάθησαν να αναδιαρθρώσουν τα προβληματικά δάνεια των δανειοληπτών. Αντίθετα, οι τράπεζες εκτιμούν ότι με την απόφαση αυτή θα παρέχεται η δυνατότητα στους

δανειολήπτες να προχωρούν σε εφέσεις με αποτέλεσμα να καθυστερεί η ανάκτηση των χρεών τους και να ναρκοθετείται η προσπάθεια για μείωση των ΜΕΔ. Ταυτόχρονα θα ενθαρρυνθούν οι στρατηγικοί κακοίληρωτές. **Σελ.3**

Περίπλοκο το λογισμικό αυτόνομης οδήγησης στην Ευρώπη

Όταν στις τεράστιες λεωφόρους της Δύσης, με την ανεμπόδιση διέλευση, οι αμερικανικές εταιρείες, όπως η θυγατρική της Alphabet, Waymo, πειραματίζονται με το νέο λογισμικό αυτόνομης οδήγησης, κάποιες ευρωπαϊκές νεοφυείς εταιρείες ασχολούνται με κάτι πιο περίπλοκο - δημιουργούν λογισμικό για οχήματα άνευ οδηγού που πρέπει να «μάθουν» να κινούνται στους χαοτικούς δρόμους των ευρωπαϊκών πόλεων, στους οποίους συχνά παρατηρείται συμφόρηση, είναι στενοί και ολισθηροί λόγω βροχής. **Σελ. 9**

ΑΠΟΨΗ / Του **GUSTAV HORN***

Η θωράκιση της Ευρώπης έναντι μελλοντικής κρίσης

Εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να επιβιώσει σε βάθος χρόνου, μπορεί να το κάνει μόνο με την εμβάθυνση των διακρατικών της σχέσεων. Η προτεραιότητα για το Ευρωκοινοβούλιο καθώς και για τα κράτη-μέλη θα πρέπει να είναι το πώς η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωζώνη θα γίνουν απρόσβλητες από μελλοντικές κρίσεις. Έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα, αλλά δεν είναι πλήρη. Εκείνο το οποίο κατά βάση χρειάζεται, είναι να ολοκληρωθεί η εντολή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ώστε να καταστεί έσοτος δανειστής στην Ευρωζώνη. Μέχρι τώρα, δεν έχει επισήμως εκπληρώσει αυτόν τον ρόλο, αν και ντε φάκτο το έκανε στην έξαρση της κρίσης του ευρώ το 2011 και το 2012. Εντούτοις, οι κρίσεις θέτουν ερωτήματα και ένα από αυτά είναι η αξιοπιστία και συνεπώς η αποτελεσματικότητά της. Και αυτό πρέπει εξαρχώς να έχει γίνει ξεκάθαρο και όχι να

εξαρτάται από αβέβαιες και ad hoc αποφάσεις. Όλοι οι παίκτες στις κεφαλαιαγορές θα πρέπει να είναι πεπεισμένοι ότι ανά πάσα στιγμή η ΕΚΤ μπορεί να σπείψει και να διαθέσει στα κράτη-μέλη ρευστότητα, αγοράζοντας κρατικά ομόλογα. Αυτή η κίνηση μπορεί να αποτρέψει μελλοντικές επιθέσεις πανικού. Αλλωστε, όλες οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες επιτελούν αυτόν ακριβώς τον ρόλο. Βέβαια, η Ευρωζώνη αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση λόγω της εθνικής ανεξαρτησίας των μελών της. Ωστόσο, οι αποκεντρωμένες αποφάσεις για την εθνική δημοσιονομική πολιτική έρχονται σε αντιπαράθεση σε συγκεκριμένες περιπτώσεις με τις προδιαγραφές της ευρωπαϊκής νομισματικής πολιτικής. Πολλά κράτη-μέλη εκφράζουν φόβους ότι ο υπερβολικός δανεισμός από μία κυβέρνηση μπορεί να υποχρεώσει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να κάνει μαζικές αγορές

στα αντίστοιχα κρατικά ομόλογα, ώστε να υπάρξει σταθερότητα στις αγορές για όλα τα κράτη-μέλη. Με άλλα λόγια, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες μιας τέτοιας κινητοποίησης, όπως ο πληθωρισμός ή μία γενικευμένη απώλεια της αξιοπιστίας του ευρώ, θα βαρύνουν όλα τα μέλη της Ευρωζώνης. Αυτό προκαλεί ανησυχία, μήπως διαμορφώνεται έτσι το σκηνικό για να διογκωθεί ευκολότερα το δημόσιο χρέος, οπότε στο τέλος να βρεθεί υπερχρεωμένη συνολικά η Ευρωζώνη. Στο κάτω κάτω της γραφής την πολιτική και δημοσιονομική ευθύνη τη φέρουν τα ίδια τα κράτη-μέλη. Μία ενδεχόμενη προεγγύηση θα ήταν να δώσουν μία διαβαθμισμένη εντολή στην ΕΚΤ, οπότε εάν ξεσπούσε κρίση, θα μπορούσε να αγοράσει έως και το 60% των αντίστοιχων κρατικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά. Εάν έπρεπε να κινηθεί πέραν του ορίου αυτού, τότε

θα χρειάζονταν μία ξεκάθαρη απόφαση του Ευρωκοινοβουλίου. Αυτό θα σήμαινε πως η πολιτική ευθύνη για έτι μεγαλύτερη παρέμβαση θα αναλαμβανόταν υπό ένα ευρωπαϊκό πρίσμα. Η δε ΕΚΤ θα απαλλασσόταν των ευθυνών αυτών. Ανεξαρτήτως, πάντως, της απόφασης του Ευρωκοινοβουλίου ένα ευρωπαϊκό νομισματικό ταμείο θα μπορούσε να χορηγήσει πιστώσεις υπό όρους με χαμηλό επιτόκιο προς χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Με τη βοήθεια του Ταμείου αυτού θα μπορούσαν ευκολότερα να επιβιώσουν μιας κρίσης. Η προστασία έναντι των κρίσεων είναι η μία επείγουσα ανάγκη. Η άλλη αφορά τη δημιουργία μιας δυναμικότερης οικονομίας. Η Ευρωζώνη εξακολουθεί να πλύττεται σε πολλές περιοχές της από τα επακόλουθα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και κυρίως από την κρίση εντός των κόλπων της. Σε ορισμένες πε-

ριπτώσεις οι δημόσιες επενδύσεις υστερούν κατά πολύ έναντι της ζήτησης και της δικής τους δυναμικής, ενώ σε άλλες περιστάσεις οι ιδιωτικές είναι και πάλι ασθενικές ιδωμένες υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες. Ωστόσο, σήμερα είναι πολύ αναγκαίες οι γενναίες επενδύσεις ειδικά υπό ένα πανευρωπαϊκό πρίσμα όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, τον μετασχηματισμό των συστημάτων ενέργειας και της ψηφιακής επανάστασης. Με αυτά κατά νουν, θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα επενδύσεων σε δημόσια αγαθά και να χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (όπως πρότεινε ο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ).

* Διευθυντής του Ινστιτούτου Μακροοικονομικής Πολιτικής του Ιδρύματος Χανς Μπέκλερ στη Γερμανία. Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα www.socialeurope.eu.

ΑΠΟΨΗ Της ΚΑΛΙΑΣ ΠΑΤΣΙΑ*

ZeroWaste Beach: Δράση ουσίας, με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα

Είναι κοινή η διαπίστωση ότι η εφαρμογή πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), δεν αποφέρει οφέλη μόνο στις επιχειρήσεις και το προσωπικό τους, αλλά και στο περιβάλλον και την ευρύτερη κοινωνία, συμβάλλοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων μας.

ΕΚΕ, ωστόσο, δεν σημαίνει φιλανθρωπία ή εμπορική κορηγία, ούτε δημόσιες σχέσεις ή μια τυπική συμμόρφωση με την υπάρχουσα νομοθεσία. Σημαίνει πλατφόρμα κοινωνικού διαλόγου, πηγή καινοτομίας, δημιουργία αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού. Πάνω απ’ όλα σημαίνει «επένδυση» που να αποφέρει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα για την κοινωνία και το οικοσύστημα.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Coca-Cola έχει καθορίσει ως παγκόσμιο όραμά της έναν κόσμο χωρίς απορρίμματα, στηρίζοντας δράσεις και πρωτοβουλίες κατά της θάλασσας πλαστικής ρύπανσης, η οποία όπως γνωρίζουμε έχει ολέθριες συνέπειες όχι μόνο στο θαλάσσιο περιβάλλον, αλλά και στην υγεία μας. Μια τέτοια πρωτοβουλία είναι το πρόγραμμα «Zero Waste Beach».

Το πρωτοποριακό πρόγραμμα «Zero Waste Beach»:

Το «Zero Waste Beach» αναπτύχθηκε με την αποκλειστική χρηματοδότηση του Ιδρύματος της Coca-Cola, σε συνεργασία με το Κέντρο Μελετών και Έρευνας Ακτής. Στοχεύει στην αντιμετώπιση της θάλασσας πλαστικής ρύπανσης, αλλά και στην ευαισθητοποίηση του κοινού, γύρω από το παγκόσμιο αυτό ζήτημα. Το γεγονός πως γύρω στα 13 εκατ. τόνοι πλαστικών αποβλήτων καταλήγουν κάθε χρόνο στους ωκεανούς, σε συνδυασμό με το ότι χώρες με τις οποίες γειτνιάζει η Κύπρος δεν δεσμεύονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη διαχείριση των σκουπιδιών, καθιστά αναγκαία τη λήψη δραστηριοτήτων και αποτελεσματικών μέτρων.

Εντός του 2018, μεταξύ άλλων: -Τοποθετήθηκαν 50 κάδοι ανακύκλωσης πλαστικού PMD σε παράκτιες περιοχές με εντυπωσιακά αποτελέσματα, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς.

-Οργανώθηκαν 15 καθαρισμοί ακτών σε συνεργασία με 13 τοπικές αρχές.

-Συμμετείχαν 500 εθελοντές.

-Συλλέχθηκαν 4,2 τόνοι σκουπιδιών.

-130 επιχειρήσεις εντάχθηκαν στο δίκτυο Responsible Coastal Business.

-Πραγματοποιήθηκε διαγωνισμός και επιβραβεύθηκαν πέντε παράκτιες επιχειρήσεις για τις βιώσιμες πρακτικές αρχές που ακολουθούν, καθώς και δύο τοπικές αρχές για την υποστήριξη που συνολικά προσέφεραν στο έργο.

Εντός του 2019 στοχεύουμε σε:

-Πραγματοποίηση πέραν των δέκα καθαρισμών ακτών και των βυθών τους. Πραγματοποιήθηκαν ήδη 4 καθαρισμοί βυθών και 13 καθαρισμοί ακτών, ενώ μαζεύτηκαν πέραν των 500 κιλών σκουπιδιών).

-Επέκταση του Δικτύου Υπεύθυνων Παράκτιων Επιχειρήσεων με τη συμμετοχή τουλάχιστον 200 επιχειρήσεων συνολικά.

-Τοποθέτηση ακόμη 50 κάδων ανακύκλωσης σε δύο παραθαλάσσιες περιοχές.

-Πραγματοποίηση διαγωνισμού «Zero Waste Champions» για την ανάδειξη των παράκτιων επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τις πιο βιώσιμες πρακτικές. Καλούμε όλες τις παράκτιες επιχειρήσεις να συμβάλουν στην προσπάθεια αυτή και να ενταχθούν στο Δίκτυο Υπεύθυνων Παράκτιων Επιχειρήσεων. Λεπτομέρειες για την διαδικασία και έντυπο υποβολής αίτησης για ένταξη στο Δίκτυο μπορούν να εντοπίσουν οι ενδιαφερόμενοι στην ιστοσελίδα της ΑΚΤΗΣ: <http://www.akti.org.cy>

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό το καλοκαίρι, το συλλεκτικό γυάλινο μπουκάλι της Coca-Cola, θα ενισχύσει με τα έσοδα που αντιστοιχούν στο 15% επί των πωλήσεών του, καθαρισμούς ακτών και βυθών που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος.

Υπεύθυνες πρακτικές, μέρος της καθημερινότητάς μας.

Εάν αναλογιστεί κανείς τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα, όπως η κλιματική αλλαγή, η έλλειψη πόσιμου νερού, η ρύπανση και τόσα άλλα, θα αντιληφθεί ότι είναι πρακτικά αδύνατο να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, μόνο από τις κυβερνήσεις. Ισχυρή πεποίθησή μας είναι ότι οι υπεύθυνες πρακτικές θα πρέπει να γίνουν μέρος της καθημερινότητας κάθε οικογένειας και κάθε οργανισμού. Μπορεί η νέα εποχή ανάπτυξης να είναι ταυτισμένη με την καινοτομία, ωστόσο αυτή η σύνδεση δεν αφορά μόνο τα προϊόντα και τις συσκευασίες, αλλά και τον τρόπο που σκεφτόμαστε και λειτουργούμε.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πιο σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος είναι η αναγνώρισή του. Μέσω του Zero Waste Beach, το οποίο σκοπεύουμε να συνεχίσουμε και τα επόμενα χρόνια, θέλουμε να ευαισθητοποιήσουμε και να ενεργοποιήσουμε τις επιχειρήσεις, τις τοπικές αρχές, τους φορείς και τους πολίτες, ώστε να αλλάξουμε συνήθειες και να αντιμετωπίσουμε το τεράστιο αυτό πρόβλημα ακόμη πιο αποφασιστικά.

*Διευθύντρια Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων της Α/φοι Λατίτη

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Από τέτοια απόσταση θα βλέπουν πλέον οι τραπεζίτες τους δανειολήπτες που χρωστούν και ήταν έτοιμοι να τους εκποιήσουν την κατοικία.

Εκποιήσεις τέλος

Στα παλιά των υποδημάτων τους έγραψαν οι βουλευτές τις υποσχέσεις των τραπεζών πως δεν θα προχωρούν σε καμία εκποίηση πρώτης κατοικίας ενόψει εφαρμογής του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ. Τι το είχαν, τι δεν το είχαν, οι βουλευτές θέλησαν να διασφαλίσουν δια του δικού τους τρόπου ότι δεν θα υπάρξει περίπτωση να προχωρήσει καμία εκποίηση. Έχουν τους λόγους τους βέβαια να μην πιστεύουν λόγω τραπεζιτών οι βουλευτές, καθώς όπως λέει η μητέρα Ελλάδα, όποιος καεί από το χυλό, ψυσά και το γιοούρτι!

• • • •

Πόσο 90's

Όλοι συμφωνούμε πιστεύω πως το μέτρο για τη διαλειτουργικότητα της κινητής τηλεφωνίας σε όλες τις περιοχές της Κύπρου ήταν ευτυχές γεγονός. Ωστόσο, η σύνδεση είναι μόνο για κλήση ομιλίας και για επικοινωνία μέσω γραπτών μηνυμάτων (sms). Πόσο 90's η κλήση και το sms, όταν η επικοινωνία γίνεται κατ' εξοχήν μέσω προγραμμάτων στα smartphones που χρησιμοποιούν δεδομένα;

• • • •

Επιλεκτικά αντανάκλαστικά

Έχει καταντήσει γραφική αυτή η στήλη να γράφει για τις τιμές των καυσίμων. Σήμερα όμως δεν θίγουμε τις τιμές των καυσίμων, αλλά τα αντανάκλαστικά των πρατηρίων. Όταν μειώνονται οι τιμές διεθνώς στο βαρέλι τα αντανάκλαστικά τους είναι αργά. Όταν αυξάνεται, η τιμή στην αντλία αμέσως ανεβαίνει. Δεν γνωρίζαμε την ύπαρξη των επιλεκτικών αντανάκλαστικών.

• • • •

Απολύσεις μαμούθ

Μειον 18.000 τραπεζοϋπαλλήλους θα έχει μέχρι το 2022 η Deutsche Bank, δηλαδή θα τους μειώσει σχεδόν κατά 1/5 και δεν “άνοιξε ρουθούνι”. Αναρωτιόμαστε τι θα γίνει αν η Τράπεζα Κύπρου θα βγει και θα πει σε αντίστοιχη φράση πως θα μειώσει κατά 1/5 τους υπαλλήλους της.

• • • •

Μασάζ και 40άρια

Χοι οι 40 βαθμοί. Χοι και οι τιμές των εισιτηρίων. Κλείσανε κάτι γνωστό για Ελλάδα και διερωτάται η στήλη εάν τα καθίσματα θα είναι από χρυσό, εάν θα ταΐσουν τους ταξιδιώτες με μπρι και χαβιάρι, ενώ αν κατά τη διάρκεια θα έχουν και υπηρεσίες μασάζ. Κατά τα άλλα,

μετά το κλείσιμο της Cobalt το τέταρτο τρίμηνο του 2018 και μέχρι το Μάρτη η αγορά θα είχε διορθωθεί από μόνη της τις αυξημένες τιμές.

• • • •

Από Σεπτέμβρη τα Airbnb

Για άλλη μια κοινοβουλευτική σεζόν η ρύθμιση καταλυμάτων τύπου Airbnb δεν πέρασε το κατώφλι της Ολομέλειας. Έφτασαν πολύ κοντά στην επιτροπή Εμπορίου, και πάλι όμως δεν κατάφεραν να κλείσουν το θέμα. Έμειναν κάποιες λεπτομέρειες τις οποίες αναμένεται ότι θα ξεκαθαρίσουν με την επανέναρξη της λειτουργίας της Βουλής. Από Σεπτέμβρη λοιπόν θα δουν οι ένοικοι του Κοινοβουλίου το θέμα.

• • • •

Βάζουν πλώρη για Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες που δεν έχει ιδιωτικά πανεπιστήμια. Όχι όμως για πολύ ακόμα. Ήδη ο νέος πρωθυπουργός της χώρας ξεκαθάρισε ότι θα επιτρέψει τη λειτουργία τους με στόχο η Ελλάδα να γίνει περιφερειακό κέντρο ανάπτυξης. Φυσικά χρειάζεται η τροποποίηση του συντάγματος. Αν καταφέρει ο Κυριάκος Μητσοτάκης να περάσει την πρόταση του αυτό σημαίνει ότι η Κύπρος, που θέλει να καταστεί εκπαιδευτικός κόμβος βρίσκεται μπροστά της ένα μεγάλο ανταγωνιστή. Από την άλλη όμως σημαίνει ευκαιρία για άνοιγμα σε νέες αγορές για τα κυπριακά ιδιωτικά πανεπιστήμια. Όπως πληροφореύεται η στήλη ήδη οι βασικοί παίκτες του κυπριακού χώρου παρακολουθούν με ενδιαφέρον τις εξελίξεις και προαλείφονται για την ελληνική αγορά.

Τριακόσιες γυναίκες και ένα ιστιοφόρο κατά του πλαστικού

Το πλαστικό σκοτώνει, και 300 γυναίκες αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν από τον Οκτώβριο ένα ταξίδι ανά την υφήλιο, με ιστιοφόρο. Στόχος τους, να καταδείξουν τις τρομακτικές συνέπειες της πλαστικής ρύπανσης στους ωκεανούς, διεξάγοντας ταυτόχρονα και επιστημονική έρευνα σχετικά με την ενισχυόμενη κρίση. Εκατομμύρια τόνοι πλαστικού – από συσκευασίες τροφίμων μέχρι ίνες υφασμάτων και σενεργά αλιείας– καταλήγουν κάθε χρόνο στη θάλασσα, γεγονός που ανάγκασε τους ειδικούς να κρούσουν τον κώδωνα του κινδύνου, επισημαίνοντας ότι μέχρι το 2050 θα υπάρχουν στη θάλασσα περισσότερα πλαστικά παρά ψάρια.

Ο περιπλους της Γης, που αυτή τη φορά αποδεικνύεται γυναικεία υπόθεση, θα διαρκέσει δύο χρόνια, αρχής γενομένης τον Οκτώβριο. Θα πραγματοποιείται σε φάσεις και οργανώνεται από τη μη κερ-

δοσκοπική οργάνωση eXXpedition, που εστιάζει το ενδιαφέρον της στα θέματα θάλασσας ρύπανσης. Οι γυναίκες θα συλλέξουν δείγματα από τα πιο σημαντικά και ποικιλόμορφα θαλάσσια περιβάλλοντα της Γης, προκειμένου να σχηματίσουν σαφή εικόνα σχετικά με την κατάσταση των θαλασσών.

Το σκάφος θα καλύψει απόσταση 38.000 ναυτικών μιλίων (70.000 χλμ.) και θα επισκεφθεί τον Αρκτικό Ωκεανό, τα νησιά Γκαλαπάγκος, τα νησιά του Νότιου Ειρηνικού και άλλες περιοχές όπου τα πλαστικά απορρίμματα συγκεντρώνονται λόγω των θαλάσσιων ρευμάτων. Όπως τόνισε η αρχηγός της αποστολής Εμίλι Πεν, κάθε χρόνο καταλήγουν στη θάλασσα οκτώ εκατομμύρια τόνοι πλαστικών, τα οποία κατακερματίζονται σε απειροελάχιστα κομμάτια, μεγέθους ανάλογου με αυτό του πλαγκτόν. Τα σωματίδια,

Μειζον περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι η πλαστική ρύπανση σε θάλασσα και ξηρά. Στην Ιαπωνία, ελάφια πέθαναν τρώγοντας πλαστικές σακούλες.

Θα κάνουν τον περίπλου της Γης συλλέγοντας δείγματα ρύπων, για να διαπιστώσουν με σαφήνεια την κατάσταση των θαλασσών.

μαζί με τα πλαστικά μικροσφαιρίδια που περιέχονται στα είδη προσωπικής υγιεινής, καταβροχθίζονται από τα θαλάσσια είδη, προκαλώντας σημαντικές ζημιές στα οικοσυστήματα και στην τροφική αλυσίδα. Κατά την έρευνά τους, οι γυναίκες θα καταγράψουν τα είδη των πλαστικών που υπάρχουν στις θάλασσες, αλλά και τις υπαίτιες βιομηχανίες, έτσι ώστε να προταθεί μια καλοσχεδιασμένη λύση του προβλήματος. Κατά τη διάρκεια του περιπλου, η ομάδα,

που αποτελείται από επιστήμονες, δασκάλους, κινηματογραφίστριες, σχεδιάστριες προϊόντων, φωτογράφους και αθλήτριες, θα πραγματοποιεί επισκέψεις σε σχολεία και κοινότητες. Στις 7 Οκτωβρίου, το 21 μ. ιστιοφόρο, με δέκα επιβάτες, θα αποπλεύσει από τη Βρετανία για το πρώτο στάδιο του μεγάλου ταξιδιού. Εν τω μεταξύ, θάνατοι λόγω πλαστικών καταγράφηκαν στην Ιαπωνία. Οι Αρκχές στη Νάρα, την αρχαία πρωτεύουσα της χώρας, ζήτησαν από τους επισκέπτες να μην ταΐζουν τα άγρια ελάφια, καθώς πολλά πέθαναν αφού κατάπιαν πλαστικές σακούλες. Όπως καταγγέλλει οργάνωση προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, στο στομάχι εννέα ελαφιών από τα 14 που πέθαναν από τον Μάρτιο, εντοπίστηκαν μεγάλες ποσότητες πλαστικού, τονίζοντας ότι στο στομάχι ενός μόνο ζώου βρέθηκαν 4,3 κιλά.

Σε αναμμένα κάρβουνα οι τράπεζες λόγω Βουλής

Ελπίζουν στην αναπομπή του νόμου για τις εκποιήσεις από τον πρόεδρο Αναστασιάδη και από γνωμοδότηση της ΕΚΤ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Σε αναμμένα κάρβουνα κάθονται οι κυπριακές τράπεζες μετά την ψήφιση της πρότασης νόμου που αλλάζει τις πρόνοιες του πλαισίου των εκποιήσεων και τώρα το βάρος μεταφέρεται στον πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη. Οι τράπεζες και οι θεσμοί έχουν αποστείλει από τα τέλη Μαΐου απαντάτα μηνύματα αναφορικά με τις αλλαγές που θέλησε η πλειοψηφία των κομμάτων να περάσει για το πλαίσιο αφερεγγυότητας και εκποιήσεων. Όμως, οι τράπεζες κρύβουν έναν τελευταίο «άσσο στο μανίκι» τους, αυτόν του Υπουργού Οικονομικών και του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Πρόεδρος, μετά από εισήγηση του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη, έχει δύο εβδομάδες να αναπέμψει την πρόταση νόμου που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων. Από εκεί και πέρα, οι προτάσεις νόμου θα επανέλθουν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών για συζήτηση, με απώτερο σκοπό να βρεθεί η όποια χρυσή τομή που θα ικανοποιεί και τις δύο πλευρές. Ταυτόχρονα, πέρα από τοποθετήσεις των θεσμών και συγκεκριμένα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στη συνέντευξη που παραχωρήθηκε την Κυριακή στην εφημερίδα μας, δεν αποκλείεται η ΕΚΤ να γνωμοδοτήσει για το νομοσχέδιο μετά από σχετικό αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών. Στο παρόν στάδιο, τουλάχιστον για το δεύτερο, δεν έχει οριστικοποιηθεί κάτι.

Την Παρασκευή οι βουλευτές είχαν διαφορετική άποψη και εντέλει αποφάσισαν πως το πλαίσιο των εκποιήσεων χρειάζεται αλλαγή ώστε –κατά τους υποστηρικτές– να προωθούνται οι αναδιարθρώσεις έναντι των εκποιήσεων. Εκείνο που ήθελαν οι βουλευτές ήταν να διασφαλίσουν πως τα δικαστήρια θα ελέγχουν κατά πόσο οι τράπεζες προέβησαν στις απαιτούμενες ενέργειες που προνοούνται από τη σχετική οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την αναδιάρθρωση χορηγήσεων και το κατά πόσο η δυνατότητα προώθησης της διαδικασίας εκποίησης τυγχάνει εκμετάλλευσης και κατάχρησης εκ μέρους των τραπεζών. Εκεί όμως που «τύπωσε νεύρο», όρος που είχε χρησιμοποιήσει και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών Άγγελος Βότης κατά την επίμαχη συνεδρία, είναι η πρόθεση των βουλευτών να «διορθώσουν» ορισμένες διατάξεις της νομοθεσίας, οι οποίες εξουδετέρωναν την ισχύ που πρέπει να έχει η έκδοση απαγορευτικού δικαστικού διατάγματος. Όπως αναγράφεται και στην αι-

Την Παρασκευή οι βουλευτές αποφάσισαν πως το πλαίσιο των εκποιήσεων χρειάζεται αλλαγή ώστε –κατά τους υποστηρικτές– να προωθούνται οι αναδιարθρώσεις έναντι των εκποιήσεων.

σεις έναντι των εκποιήσεων. Εκείνο που ήθελαν οι βουλευτές ήταν να διασφαλίσουν πως τα δικαστήρια θα ελέγχουν κατά πόσο οι τράπεζες προέβησαν στις απαιτούμενες ενέργειες που προνοούνται από τη σχετική οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την αναδιάρθρωση χορηγήσεων και το κατά πόσο η δυνατότητα προώθησης της διαδικασίας εκποίησης τυγχάνει εκμετάλλευσης και κατάχρησης εκ μέρους των τραπεζών. Εκεί όμως που «τύπωσε νεύρο», όρος που είχε χρησιμοποιήσει και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών Άγγελος Βότης κατά την επίμαχη συνεδρία, είναι η πρόθεση των βουλευτών να «διορθώσουν» ορισμένες διατάξεις της νομοθεσίας, οι οποίες εξουδετέρωναν την ισχύ που πρέπει να έχει η έκδοση απαγορευτικού δικαστικού διατάγματος. Όπως αναγράφεται και στην αι-

τιολογική τους πρόταση, για να σταματήσει ένας επικείμενος πλειστηριασμός ακίνητης περιουσίας απαιτείται πέραν της έκδοσης σχετικού δικαστικού διατάγματος, η καταχώριση νέας διαδικασίας, άρα αίτησης/έφεσης με την οποία να προβάλλεται ως λόγος επιτυχίας της η ύπαρξη του εν λόγω απαγορευτικού διατάγματος.

Βλέπουν υποβαθμίσεις

Οι τράπεζες μέσα από αυτές τις αλλαγές βλέπουν πλήγμα στην κυπριακή οικονομία. Βασικό ρόλο σε αυτό παίζει η δυνατότητα των δανειοληπτών να προχωρούν σε εφέσεις στα δικαστήρια έναντι των αποφάσεων των εκποιήσεων. Κατά τους τραπεζίτες, θα υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ικανότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για ανάκτηση χρεών και την προσπάθεια για μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων,

στη μελλοντική δανειοδοτική ικανότητά τους και συνεπώς στην οικονομία ευρύτερα.

Επίσης, σύμφωνα με τις τράπεζες, περνάει το μήνυμα προς τους διενθεις επενδυτές, τους οίκους αξιολόγησης και τους οφειλότες ότι θα καθυστερούν σημαντικά ή και θα εμποδίζονται οι εκποιήσεις ή ότι δεν υπάρχουν σημαντικές συνέπειες από τη μη αποπληρωμή χρεών. «Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας των κυπριακών τραπεζών και της οικονομίας από τους οίκους αξιολόγησης», καταλήγει η ρητορική των τραπεζών.

Στη 2η χειρότερη θέση

Την ίδια ώρα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δημοσιεύει τα στοιχεία που αφορούν τις τράπεζες της Ευρωζώνης για το πρώτο τρίμηνο του 2019 που καταδεικνύουν ότι παρά τις μεγάλες προσπάθειες κα-

λυτέρειους των ισολογισμών τους, δεν έχουν ορθοποδήσει. Η Κύπρος ανάμεσα σε 17 χώρες, βρίσκεται στην 6η χειρότερη θέση αναφορικά με τα κεφαλαιακά αποθέματα των τραπεζών της, και είναι λίγο παραπάνω από το μέσο όρο των ευρωπαϊκών τραπεζών. Όπως σημειώνει η ΕΚΤ, οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας για σημαντικά ιδρύματα παρέμειναν σταθεροί κατά το πρώτο τρίμηνο του 2019. Ο δείκτης Common Equity Tier 1 (CET1) διαμορφώθηκε σε 14,34%, ο δείκτης Tier 1 σε 15,59% και ο δείκτης συνολικού κεφαλαίου 17,99%. Οι μέσοι δείκτες κεφαλαίου CET1 σε επίπεδο συμμετεχόντων κρατών μελών κυμαίνονται από 11,77% στην Ισπανία έως 27,69% στην Εσθονία.

Ο λόγος των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε περαιτέρω στο 3,67% το πρώτο τρίμηνο του 2019 στην Ευρωζώνη και βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο από τότε που οι στατιστικές εποπτικές τραπεζικές δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά το δεύτερο τρίμηνο του 2015. Ωστόσο, η Κύπρος συνεχίζει να αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα, καθώς είναι η χώρα που βρίσκεται στη 2η χειρότερη θέση όσον αφορά στα ΜΕΔ της. Την Κύπρο την παρουσιάζει να έχει ΜΕΔ στο 21% και την Ελλάδα στο 42%.

Πλέον όλων των παραπάνω, ακόμα δεν έχει εφαρμοστεί η ΕΣΤΙΑ, η οποία θα δίνει τη δυνατότητα να διαχωριστούν οι πραγματικά ευάλωτοι δανειολήπτες σε σύγκριση με τους κακοπληρωτές. Οι πρώτες αιτήσεις από δανειολήπτες για συμμετοχή στο ΕΣΤΙΑ θα αρχίσουν τον Σεπτέμβριο, άρα δεν αποκλείεται ο νόμος που πέρασε για την αλλαγή του πλαισίου των εκποιήσεων να περάσει –αν περάσει– μετά την πλήρη εφαρμογή της.

ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Υπονομεύεται το δημόσιο συμφέρον

Στην πρώτη επίσημη αντίδραση ως προς την ψήφιση των νομοσχεδίων που αλλάζουν το νόμο των εκποιήσεων προχώρησε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης λίγες ώρες μετά την ψήφισή τους. Σύμφωνα με “τίτιβισμά” του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα εισηγηθεί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την αναπομπή των αποφάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων. “Οι σημερινές αποφάσεις της Βουλής πιθανώς να ικανοποιούν πρόσκαιρα μερίδα της κοινής γνώμης, αλλά υπονομεύουν το δημόσιο συμφέρον. Θα εισηγηθώ στον πρόεδρο της Δημοκρατίας την αναπομπή τους. Με την ελπίδα ότι η Βουλή, ψύχραιμα και υπεύθυνα, θα επανεξετάσει τις αποφάσεις της”, σημειώνεται στο τούιτ. Μετά τη δήλωσή του στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, ο Υπουργός ανέφερε στην «Κ» πως είναι σοβαρό το ζήτημα που προκύπτει και για λόγους ουσίας, αλλά και για λόγους διαδικασίας. Ανέφερε πως ακόμα δεν έχει γίνει κατανοητό πως η Κύπρος είναι ένα κράτος μέλος της ΕΕ και κατ’ επέκταση κράτος μέλος της τραπεζικής ένωσης. “Δεν μπορεί η Κύπρος να είναι το μόνο κράτος μέλος που να έχει τους δικούς της νόμους σε τέτοια ζητήματα”, συμπλήρωσε. Κατέληξε πως “οι εκποιήσεις δεν είναι η πρώτη λύση που πρέπει να χρησιμοποιείται, και δεν είναι, αλλά το νομοθετικό πλαίσιο πρέπει να υπάρχει, όπως υπάρχει σε κάθε κράτος μέλος. Εάν θέλουμε να έχουμε δικούς μας κανόνες, θα έχουμε συνέπειες. Το ζήτημα θα ξαναπεί στη Βουλή εάν ο Πρόεδρος ακολουθήσει την εισήγησή μου και ελπίζω πως θα υπάρξει σοφότερη αντιμετώπιση του ζητήματος”.

Η Gordian μπαίνει στο κάδρο των servicers στην Κύπρο

Η εταιρεία ανέλαβε το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας Κύπρου ονόματι «Helix» ύψους 5.7 δισεκατομμυρίων ευρώ

Περίπου ένα χρόνο πριν η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε την πώληση ενός τεράστιου –και όχι μόνο για τη κυπριακά δεδομένα– χαρτοφυλακίου Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στην Apollo Global Management. Η συμφωνία προέβλεπε την αγορά και ακολούθως της διαχείριση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων από την εταιρεία που θα ίδρυε το επενδυτικό Ταμείο Apollo. Το όνομα αυτής της εταιρείας, Gordian Holdings, με το 100% του κεφαλαίου της Gordian Holdings να ανήκει και να ελέγχεται από συγκεκριμένα χρηματοδοτικά κεφάλαια που χειρίζονται θυγατρικές εταιρείες της Apollo Global Management, LLC. Το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας περιλαμβάνει 14,024 δάνεια εταιρικών και μικρομεσαίων οφειλετών με το σύνολο των δανειακών συμβάσεων να αγγίζει τα 5.7

Το 100% του κεφαλαίου της εταιρείας ανήκει σε θυγατρικές εταιρείες της Apollo Global Management.

δισ. ευρώ τα οποία είναι εξασφαλισμένα από 9,065 ακίνητα. Πρόσθετα, η εταιρεία εδρεύει στη Λευκωσία, με γραφεία στη Λεμεσό και Λάρνακα. Ως μέρος της συμφωνίας του προγράμματος Helix, περίπου 110 επαγγελματίες από τις μονάδες εταιρικών τραπεζικής και τραπεζικής μικρομεσαίων επιχειρήσεων που ανήκουν στο Τμήμα Αναδιάρθρωσης και Ανάκτησης Χρεών της Τράπεζας Κύπρου θα μεταφερθούν στη Gordian Holdings, ενώ συνεχίζει να στελεχώνεται.

Το μοντέλο λειτουργίας εταιρειών διαχείρισης και εξυπηρέτησης δανείων στην Κύπρο είναι κάτι νέο και οι αδειοδοτημένες εταιρείες από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είναι πλέον εφτά. Υπάρχει μεγάλη σύγχυση στην αγορά αναφορικά με το πώς θα λειτουργούν αυτές οι εταιρείες σε σχέση με τους οφειλότες. Σύμφωνα όμως με ανώτατα στελέχη της Gordian, η εταιρεία ακολουθεί μια –όπως την αναφέρει– «αυστηρή αλλά

Ένα σημαντικό κομμάτι της έκθεσης της Gordian σε ακίνητα θα επιλυθεί μέσω διαπραγματεύσεων με τους οφειλότες και όχι μέσω της κατάσχεσης και της πώλησης των εν λόγω ακινήτων.

δικαια» προσέγγιση για την επίλυση των προβληματικών υποχρεώσεων, και είναι σε θέση να συζητήσει και να αποδεχθεί ενδεχόμενες εποικοδομητικές προτάσεις από οφειλότες, μέσω των οποίων μπορεί να προκύψει αμοιβαίο όφελος. Στο πλαίσιο αυτό η Gordian είναι διατεθειμένη να προβεί στην αξιολόγηση των προτάσεων, που ενδεχομένως να προκύψουν, λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι σύμφωνα με τους υπευθύνους:

i) την αξία αγοράς του ενέχυρου, (ii) τη συνολική οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και των εγγυητών του, και (iii) τις τρέχουσες και τις παρελθούσες ενέργειες του οφειλέτη που έγιναν από μέρος του προκειμένου να προτρέψει ή να αποτρέψει τις προσπάθειες αποκατάστασης του δανείου του που έγιναν είτε από τη Gordian είτε από προηγούμενο δανειστή.

Επιπλέον, ως μη τραπεζικό ίδρυμα,

Ειδικό προφίλ

Είναι καταντό πως η Gordian έχει να διαχειριστεί ένα χαρτοφυλάκιο πολύ μεγάλου όγκου μετά την απόκτηση του Helix, ωστόσο υπάρχουν οι φήμες στην αγορά πως ενδεχομένως να στοχεύσει και σε άλλα δανειακά χαρτοφυλάκια, από άλλες τράπεζες ή φορείς. Όσον αφορά σε μια ενδεχόμενη επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της στην Κύπρο, οι ίδιες πηγές σημειώνουν πως «η Gordian προτίθεται να εξετάσει ενδελεχώς όλες τις μελλοντικές ευκαιρίες άμεσης και έμμεσης επένδυσης στην κυπριακή και ελληνική αγορά με χαρακτηριστικά χαρτοφυλακίου που ομοιάζουν με εκείνα του έργου Helix. Επί του παρόντος, όμως, η Gordian δεν σχεδιάζει να επεκτείνει τις δραστηριότητες της σε καταναλωτικά δάνεια».

οι υπεύθυνοι για τη λειτουργία της Gordian δηλώνουν ότι δεν υπόκειται στους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και, ως εκ τούτου, είναι σε θέση να εξετάσει ένα ευρύτερο φάσμα εξεύρεσης πιθανών συναινετικών λύσεων, με την προϋπόθεση ο προτεινόμενος διακανονισμός να εντάσσεται σε ένα λογικό πλαίσιο. «Αξίζει να σημειωθεί ότι, μέχρι σήμερα, η Gordian έχει ήδη προβεί σε συναινετικούς διακανονισμούς με αρκετούς μεγάλους οφειλότες στο χαρτοφυλάκιο Helix», κατέληξαν χαρακτηριστικά.

Διαδικασία προσέγγισης

Παρά την διάθεση της εταιρείας να εξαντλήσει όλες τις συναινετικές λύσεις με τον οφειλέτη, υπάρχει και η άλλη πλευρά του νομίσματος. Κάτι βέβαια που ισχύει για όλες τις εταιρείες τέτοιου τύπου που δραστηριοποιούνται παγκοσμίως. Παρόλο που η βασική επιδίωξη

της Gordian είναι επίτευξη συναινετικών διακανονισμών, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, είναι διατεθειμένη και έχει όλες τις δυνατότητες, προκειμένου να εξεύρει εναλλακτικές στρατηγικές όταν και όπου απαιτείται, όπως κατασχέσεις, δικαστικές αγωγές, διεκδίκηση ποινικών κυρώσεων, διορισμό εκκαθαριστών κ.λπ.

Καθώς όμως το σχέδιο Helix περιέχει μόνο δανειακά κεφάλαια σε εταιρείες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αφενός δεν αναμένεται η Gordian να έχει σημαντική έκθεση σε οφειλότες που πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος Εστία και αφετέρου η έκθεσή της σε δάνεια με ενέχυρο την κύρια κατοικία θα είναι περιορισμένη.

Γενικώς, αναμένεται ότι ένα σημαντικό κομμάτι της έκθεσης της Gordian σε ακίνητα θα επιλυθεί μέσω διαπραγματεύσεων με τους οφειλότες και όχι μέσω της κατάσχεσης και της πώλησης των εν λόγω ακινήτων, γεγονός που θα μειώσει τον κίνδυνο ενδεχόμενης υπερπροσφοράς ακινήτων στην αγορά.

Οι τιμές των ακινήτων

Πηγές με καλή αντίληψη της εξίσωσης μεταξύ οφειλετών, τιμών ακινήτων, εξασφαλίσεων, μη εξυπηρετούμενων δανείων και εταιρειών διαχειρίσεων, αναφέρουν πως εταιρείες όπως η Gordian που είναι ένας εξειδικευμένος επενδυτής ακινήτων, επιδιώκουν την πώληση ακινήτων στην ίδια ή σε υψηλότερη τιμή από το επίπεδο της αγοράς. Ως εκ τούτου, στα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία, ο αντίκτυπος από τις δραστηριότητες της Gordian και της οποίας Gordian στις τιμές της αγοράς θα ήταν από περιορισμένος έως ανύπαρκτος.

Ωστόσο, αναγνωρίζουν πως υπάρχουν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν τεθεί σε συναλλαγή τα τελευταία χρόνια λόγω των μη ρεαλιστικών προσδοκιών του πωλητή (η αναζήτηση του ιδανικού αγοραστή την ιδανική στιγμή στον κύκλο της αγοράς) και σε τέτοιες περιπτώσεις όμως οι εταιρείες –servicers όπως η Gordian θα επέδιωκε να ευθυγραμμίσει την τιμή προσφοράς με το επίπεδο ισορροπίας της αγοράς.

Εκτός έδρας ο ανταγωνισμός για το χαλούμι

Πολλοί είναι αυτοί που προαλείφονται να κερδίσουν μερίδια πωλήσεων του κυπριακού προϊόντος σε αγορές του εξωτερικού

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τον Δεκέμβριο του 2018 η Κύπρος έχασε το εμπορικό σήμα για το χαλούμι στην Βρετανία από την εταιρεία John&PaschalisLtd. Από τη μια, η μη έγκαιρη κινητοποίηση του Υπουργείου Εμπορίου, από την άλλη ο υπερβολικός φόρτος εργασίας του Υπουργείου Εμπορίου που είχε να χειριστεί 79 υποθέσεις για την προστασία των εμπορικών σημάτων για το χαλούμι, το αποτέλεσμα δεν ήταν δύσκολο να προβλεφθεί. Το εμπορικό σήμα στο μεγαλύτερο εξαγωγικό προορισμό του προϊόντος πέρασε σε τοπική εταιρεία και οι κυπριακές αρχές ανέθεσαν σε ερευνώντα λειτουργό να αναζητήσει τι πήγε λάθος στη διαδικασία και χάθηκε ένα σημαντικό έρεισμα για το κυπριακό προϊόν στην μεγαλύτερη αγορά εισαγωγής. Φυσικά, οι εξαγωγές του χαλουμιού στην Βρετανία συνεχίζουν με το εμπορικό σήμα του κοινοτικού προϊόντος, ωστόσο το τοπίο είναι θολό για την κυπριακή ταυτότητα του χαλουμιού στην βρετανική αγορά στην μετά Brexit εποχή.

Και η Σουηδία

Το πάθημα της Κύπρου στο θέμα του χαλουμιού είναι πολύ πρόσφατο για να μπορεί να υπάρχει ο όποιος εφσυχασμός σε οποιοδήποτε περιστατικό διαταράξει την ομαλή εμπορία χαλουμιού στις υπόλοιπες αγορές. Όπως το πρόσφατο παράδειγμα με εκπροσώπους μεγάλων σουηδικών υπεραγορών και τις ανησυχίες του σουηδικού Μπ Κυβερνητικού Οργανισμού WWF για εκτεταμένη χρήση αντιβιοτικών στα παραγωγικά ζώα στην Κύπρο. Κάτι που προκάλεσε την έντονη αντίδραση του υπουργού Γεωργίας Κώστα Καδή, ο οποίος διαβεβαίωσε ότι το χαλούμι δεν περιέχει επιβλαβή κατάλοιπα. Έκανε λόγο για

Περίπου 200 εκατ. ευρώ ήταν η αξία των εξαγωγών χαλουμιού το 2018. Το 50% των εξαγωγών καταλήγει στην Μεγάλη Βρετανία, ενώ ακολουθεί η Σουηδία που εισάγει ποσότητες αξίας 30 εκατ. ευρώ.

λάθος παραμέτρους στην φόρμουλα υπολογισμού της χρήσης αντιβιοτικών από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων. Από την άλλη, ο διευθυντής των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών Χαράλαμπος Πίπης σημείωσε ότι αν και υπήρχε ένας αναβρασμός στην σουηδική αγορά την προηγούμενη εβδομάδα, πλέον η κατάσταση έχει εξομαλυνθεί μετά τις δηλώσεις του Υπουργού Γεωργίας αλλά και του ίδιου. Ποιος όμως εγγυάται ότι δεν θα γίνει ανάλογη προσπάθεια υπόσκαψης του προϊόντος στο μέλλον και ποιες οι

Να απαντήσουμε με συγκεκριμένες μελέτες και στοιχεία στο θέμα των αντιβιοτικών υπογραμμίζει ο σύνδεσμος τυροκόμων, σχολιάζοντας τις διαβεβαιώσεις από Υπ. Γεωργίας και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

ασφαλιστικές δικλίδες που θα ενεργοποιήσει η Κυπριακή Δημοκρατία σε μια τέτοια περίπτωση; Ο πρόεδρος του Παγκύπριου συνδέσμου τυροκόμων Γιώργος Πέτρου υπογραμμίζει ότι υπάρχουν σκοπιμότητες και οικονομικά συμφέροντα από εταιρείες στην Σουηδία που θέλουν να πλύνουν το χαλούμι και καλεί Υπουργείο Γεωργίας και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες να δώσουν σαφή στοιχεία μετρήσεων της χρήσης αντιβιοτικών, κάτι που θα αποτελέσει ασπίδα προστασίας σε όποια μελλοντική προσπάθεια αμ-

Εξαγωγές 200 εκατ., ευρώ

Η επικερδότητα των εξαγωγών χαλουμιού δεν μένει απαρτήρητη από τους ανταγωνιστές παρασκευαστές τυριών στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας, το 2018 οι εξαγωγές χαλουμιού κατέγραψαν αύξηση 38,5 εκατ. ευρώ ή 25% πιο πάνω σε σχέση με το 2017 και ξεπέρασαν τα 194,3 εκατ., ευρώ. Πρόκειται για ένα από τα τρία δημοφιλέστερα εξαγωγικά προϊόντα της Κύπρου. Από το σύνολο των εξαγωγών, η μερίδα του λέοντος ή ποσοστό 46% (90,6 εκατ. ευρώ) καταλήγουν στην βρετανική αγορά, ενώ ακολουθεί με 29 εκατ. η αγορά της Σουηδίας. Ιδιαίτερα δημοφιλές είναι το προϊόν σε Αυστραλία, Αυστρία, Δανία και Ελλάδα. Το χαλούμι εξάγεται επίσης και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, την Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

φέρει ότι η χρήση αντιβιοτικών γίνεται βάσει συγκεκριμένων αδειών που χορηγούνται, ενώ τονίζει ότι είναι γνωστές οι εγγενείς αδυναμίες της έκθεσης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων. Για παράδειγμα, δεν συμπεριλήφθηκε στις μετρήσεις όλος ο ζωικός πληθυσμός της Κύπρου, ενώ το μέσο βάρος που έθεσε ως μονάδα αναφοράς ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός είναι πολύ μικρότερο σε σύγκριση με τα δεδομένα της Κύπρου. Το αν αυτές οι παράμετροι θα συμπεριληφθούν στις μετρήσεις του οργανισμού θα διαφανεί σε επόμενες εκθέσεις του. Σημειώνεται ότι η επόμενη έκθεση του οργανισμού θα δημοσιευτεί το προσεχές Φθινόπωρο. Πάντως η Ευρωπαϊκή Ένωση απαγορεύει από το 2022 την χρήση αντιμικροβιακών για την ενίσχυση της ανάπτυξης των ζώων, όπως και την χορήγησή τους για προληπτικούς σκοπούς.

Επιμόρφωση κτηνοτρόφων

Αν και οι αρμόδιες υπηρεσίες διατείνονται ότι δεν έχουμε θέμα υπερχρήσης αντιβιοτικών, εντούτοις υπογραμμίζουν την ανάγκη επιμόρφωσης των κτηνοτρόφων ώστε να μην χορηγούν αντιβιοτικές και χημειοθεραπευτικές ουσίες στα ζώα. Ο στόχος είναι να γίνει επιμόρφωση των κτηνοτρόφων ώστε να εστιάσουν σε εναλλακτικές μορφές διαχείρισης των εκτροφών. Σύμφωνα με τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, αυτό σημαίνει εφαρμογή των κανόνων βιοασφάλειας, βελτίωση της διαχείρισης των εκτροφών τους, και χρήση εναλλακτικής θεραπείας και βιολογικών προϊόντων ώστε να μειωθεί η χρήση χημειοθεραπευτικών στο άκρως απαραίτητο. «Αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς την συνεργασία των φαρμακευτικών, των κτηνιάτρων και των ιδίων των κτηνοτρόφων, επισημαίνει ο κ. Πίπης.

Δεν απάντησε ο Γιούνκερ

Οι κυπριακές αρχές είναι στο ακουστικό από το 2016 για την κατοχύρωση του φακέλου για το χαλούμι, εξέλιξη η οποία θα έκλεινε τα στόματα των επίδοξων ανταγωνιστών του χαλουμιού και θα αποτελούσε δικλίδα ασφαλείας σε ενδεχόμενο σφετερισμό του κυπριακού προϊόντος. Υπενθυμίζεται ότι από τον Ιανουάριο βρίσκεται ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιστολή του Προέδρου Αναστασιάδη για το θέμα κατοχύρωσης του χαλουμιού ως κυπριακό προϊόν προστατευόμενης προέλευσης. Στην επιστολή επαναλαμβάνεται ότι η κατοχύρωση προϊόντων

Στην απαγόρευση χρήσης αντιμικροβιακών στα ζώα προχωρά η Ε.Ε. από το 2022. Προσπάθειες επιμόρφωσης των κτηνοτρόφων στην Κύπρο.

δεν συνδέεται βάσει κανονισμών με οποιοδήποτε πολιτικό θέμα ενώ υπογραμμίζεται ότι η ευρωπαϊκή ταυτότητα του χαλουμιού. Όπως

πληροφορείται η «Κ», καμία απάντηση δεν έχει ληφθεί ακόμα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενώ η τελευταία αντίδραση από πλευράς Βρυξελλών για το θέμα καταγράφηκε τον Μάρτιο από τον εκπρόσωπο Ντανιέλ Ροζάριο. Η τοποθέτησή του ότι η διαδικασία για την κατοχύρωση συνεχίζεται στην βάση της κατανόησης που είχε επιτευχθεί κατά την επίσκεψη Γιούνκερ στην Κύπρο το 2015, δείχνει ότι η Επιτροπή παραμένει αμετακίνητη στην θέση της παρά τα επιχειρήματα Αναστασιάδη τα οποία περιλαμβάνονται στην επιστολή.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΟΛΥ ΚΑΛΛΗ

«Κύπρια Φιλοξενία»: Πώς η φιλοξενία αντιμετωπίζει την εμπορευματοποίηση των ξενοδοχειακών κλινών

Ο φορέας «Κύπρια Φιλοξενία» υποστηρίζει τους σχεδιασμούς του υπουργείου Τουρισμού για ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών και επαναφορά των αρχών και αξιών της αυθεντικής φιλοξενίας. Η επιδιωκόμενη στρατηγική αναπροσαρμογή, πέραν του ότι είναι επαγγελματικά ενδεδειγμένη, αποτελεί κυρίως την ορθότερη απάντηση στην οικονομική πρόκληση για απεξάρτηση του τουριστικού ρεύματος από τις

ακραίες διακυμάνσεις των τιμών. Οι ξενοδοχοί, ως οι κύριοι πάροχοι τουριστικών κλινών, είναι αναγκασμένοι σε μεγάλο βαθμό να εμπορευτούν με τους νόμους της αγοράς. Η ενοίκηση ξενοδοχειακών δωματίων είναι μια εμπορική πράξη, όπου συνήθως καθορίζεται από την προσφορά και ζήτηση. Πράγματι, όπου η διάθεση δωματίων αφορά την ενοίκηση χώρου διαμονής, συνδυασμένης με μέσους ποιοτικής υπηρεσιών

διατροφής ή αναψυχής, εκεί η μάχη δίδεται, αναπόφευκτα, στο επίπεδο έκπτωσης ή άλλων προωθητικών μέτρων, όπως δωρεάν μέρες, δωρεάν αξία των διακοπών, που οικοδομείται στην εγκάρδια, άψογη και ανώτερη στάθμη παροχής υπηρεσιών, συνδυασμένης με αυθεντική, μοναδική και ιδιαίτερη ταυτότητα φιλοξενία. Η Κύπρος, ως κατ'έξοχην προορισμός υψηλής φιλοξενίας, οφείλει να αναδείξει με στρατηγική πλέον προσέγγιση,

πληρότητα των καταλυμάτων επιβεβαιωθεί ασφαλώς από την ποιότητα των υποδομών, κυρίως όμως ενισχύεται από την συναισθηματική αξία των διακοπών, που οικοδομείται στην εγκάρδια, άψογη και ανώτερη στάθμη παροχής υπηρεσιών, συνδυασμένης με αυθεντική, μοναδική και ιδιαίτερη ταυτότητα φιλοξενία. Η Κύπρος, ως κατ'έξοχην προορισμός υψηλής φιλοξενίας, οφείλει να αναδείξει με στρατηγική πλέον προσέγγιση,

και όχι αποσπασματικά, το ψηλό επίπεδο υποδομής, εντός και εκτός ξενοδοχείων, την ελκυστικότητα των φυσικών πόρων της και την ιστορική αξία των διακοπών, όπως εν πολλοίς ήδη γίνεται. Κυριότερο όμως είναι η ανάδειξη, καλλιέργεια και κεφαλαιοποίηση της ιδιαιτερότητας των ανθρώπων, των θετικών στοιχείων της κουλτούρας, με απώτερο στόχο η τουριστική άφιξη και διαμονή να μετατραπεί σε ολοκληρωμένη, αξεχαστη,

συναισθηματική εμπειρία. Αυτό θα ήταν το υπέρτατο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αυτό θα ήταν η απαρχή για επαναφορά του ντόπιου πληθυσμού στα τουριστικά επαγγέλματα, αυτό θα ήταν το εναρκτήριο λάκτισμα για καθιέρωση σαν προορισμός αυθεντικής και μοναδικής κυπριακής εμπειρίας!

* Προέδρου του ΔΣ του φορέα «Κύπρια Φιλοξενία»

If you don't use technology to transform your business, will it make you obsolete?

ey.com #BetterQuestions

EY

Building a better working world

■ ■ ■

The better the question. The better the answer. The better the world works.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΚΡΟΥΤΖ

Μαθήματα οικονομίας από το πιο πλούσιο παπί του κόσμου

1^ο ΜΑΘΗΜΑ

Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

“ Σε έναν κόσμο όπου οι γνώσεις οικονομίας γίνονται όλο και πιο απαραίτητες, το πιο πλούσιο παπί του κόσμου είναι το πλέον κατάλληλο άτομο στο σύμπαν του Disney για να μας διαφωτίσει!

Απολαύστε τις ιστορίες του αγαπημένου μας Σκρουτζ Μακ Ντακ, διαβάστε τα κείμενα με τις συμβουλές του και μάθετε τα πάντα για την οικονομία!

Στον πρώτο τόμο θα ασχοληθούμε με το εμπόριο, την διακίνηση των αγαθών και την παροχή υπηρεσιών.

”

© 2019 Disney

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy

Θα εφαρμόσουμε τις εισηγήσεις Moneyval

Δήμητρα Καλογήρου: Αναγκαία η δημιουργία ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

«**Ημέχρι** τώρα συνεργασία μας με τους αξιολογητές της Moneyval υπήρξε άψογη», δηλώνει στην «Κ» η Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου Δήμητρα Καλογήρου, τονίζοντας ταυτόχρονα πως οι αξιολογήσεις αποτελούν και ευκαιρία για χώρες που θέλουν να αναπτυχθούν ως χρηματοοικονομικά κέντρα, να βελτιωθούν ακόμη περισσότερα.

Χαρακτηρίζει ως αναγκαιότητα για την κυπριακή οικονομία τη δημιουργία ενός equity fund, δηλαδή ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ προσθέτει πως βρίσκεται σύμφωνη την Κεφαλαιαγορά η σχετική πρόταση του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας.

- Τι μηνύματα λάβατε μετά την επίσκεψη του Μάρσαλ Μπιλινγκκλι στην Κύπρο, αλλά και από τη Moneyval ένα μήνα αργότερα;

Ο πέμπτος γύρος αξιολόγησης της Κύπρου από την Επιτροπή Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2018 και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2019 με τη δημοσιοποίηση της έκθεσής της. Η εν λόγω αξιολόγηση είναι λεπτομερής και εις βάθος. Πληθώρα πληροφοριών και στοιχείων, τόσο για το νομικό πλαίσιο της χώρας όσο και για την εφαρμογή του σε σχέση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, έχουν δοθεί στους αξιολογητές. Μεταξύ 13 με 24 Μαΐου, η Γραμματεία της Moneyval και οι αξιολογητές επισκέφθηκαν την Κύπρο και είχαν εκτεταμένες επαφές και συναντήσεις με τις Αρχές και εμπλεκόμενους φορείς, περιλαμβανομένης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Αυτό το στάδιο της αξιολόγησης ήταν εξαιρετικά σημαντικό διότι μέσω αυτής της εντατικής κατ' ιδίαν επικοινωνίας, διασφαλίζεται η ορθή αποτίμηση των δεδομένων. Σημαντικό μέρος της όλης διαδικασίας ακόμη εκκρεμεί και αφορά την ανταλλαγή απόψεων με τους αξιολογητές επί του κειμένου των προσκεδίων της Έκθεσης που θα ετοιμάσουν, μέσω μιας δομημένης διαδικασίας που διαρκεί για μήνες. Επιπρόσθετα, άλλες χώρες θα κληθούν να αξιολογήσουν και να συνεισφέρουν στο κείμενο, αφού η όλη διαδικασία εδράζεται στην αμοιβαία αξιολόγηση των χωρών (mutual evaluation procedure). Η μέχρι τώρα συνεργασία μας με τους αξιολογητές της Moneyval υπήρξε άψογη και αναμένουμε το ίδιο να συνεχιστεί μέχρι το τέλος της διαδικασίας. Η προσπάθεια είναι συνεχής και αμείωτη και αυτές οι αξιολογήσεις αποτελούν και ευκαιρία για χώρες που θέλουν να αναπτυχθούν ως χρηματοοικονομικά κέντρα, να βελτιωθούν ακόμη περισσότερο. Η Κύπρος ήταν και παραμένει δεσμευμένη να εφαρ-

Η διαχείριση κεφαλαίων είναι ένας νέος τομέας στον οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δίνει έμφαση, καθώς τα επενδυτικά ταμεία θεωρούνται ευρέως ως ένας παραγωγικός εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας.

μόσει τις όποιες εισηγήσεις προκύψουν στο τέλος του έτους από την Έκθεση της Moneyval, η οποία μέσω της τεχνονομίας και σοβαρότητας της, αποτελεί σημαντικό συνεργάτη της χώρας στην καταπολέμηση των φαινομένων αυτών.

- Πότε θα υιοθετήσει η χώρα την 5η οδηγία AML;
-Βρισκόμαστε στο στάδιο της εναρμόνισης της εθνικής μας νομοθεσίας με την 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η οποία θα τεθεί σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2020. Μια από τις σημαντικότερες αλλαγές που επιφέρει η 5η Οδηγία αφορά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής στις πλατφόρμες εικονικών νομισμάτων και στους παρόχους ψηφιακών πορτοφολιών (virtual wallets). Η ΕΚΚ εξέδωσε ήδη από τον Φεβρουάριο έγγραφο διαβούλευσης, στο οποίο πέραν των διατάξεων της 5ης Οδηγίας, λαμβάνονται υπόψη και οι συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης ("FATF") για να περιληφθούν πρόνοιες για την ανταλλαγή μεταξύ κρυπτογραφικών στοιχείων ενεργητικού, τη μεταφορά εικονικών

Τον Ιανουάριο του 2020 θα εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία της Κύπρου με την 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

περιουσιακών στοιχείων και τη συμμετοχή και παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που σχετίζονται με την προσφορά ενός εκδότη ή/και την πώληση ενός κρυπτογραφικού στοιχείου. Κατά την άποψη της ΕΚΚ, μια τέτοια επέκταση είναι απαραίτητη καθώς θα αντιμετωπίσει τους κινδύνους που απορρέουν από δραστηριότητες κρυπτογραφικών περιουσιακών στοιχείων με πιο ολοκληρωμένο τρόπο.

Επενδυτικά ταμεία
- **Το μέλλον των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Κύπρο**

είναι η διαχείριση των επενδυτικών ταμείων;

-Θα έλεγα ότι γενικότερα συνεχίζουμε να βλέπουμε σημαντικό ενδιαφέρον από τοπικούς και ξένους επιχειρηματίες και επενδυτές, για δημιουργία επιχειρήσεων στην Κύπρο για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ενδεικτικά αναφέρω ότι σε αυτή τη φάση έχουμε ενώπιόν μας για εξέταση 107 αιτήσεις για νέες οντότητες, εκ των οποίων οι 70 αφορούν τη χορήγηση αδειών σε διαφορετικές δομές κεφαλαίων.

Όσον αφορά τα επενδυτικά ταμεία και τη συλλογική διαχείριση κεφαλαίων, τα τελευταία δύο χρόνια, παρατηρήσαμε μια εντυπωσιακή αύξηση της τάξης του 68%. Η διαχείριση κεφαλαίων είναι ένας νέος τομέας στον οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δίνει έμφαση, καθώς τα επενδυτικά ταμεία θεωρούνται ευρέως ως ένας παραγωγικός εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας. Σήμερα εποπτεύουμε συνολικά 190 επενδυτικά ταμεία και Εταιρείες Διαχείρισης επενδυτικών ταμείων.

- Από την πείρα σας, τι κινδύνους

κρύβει ο τομέας της διαχείρισης των επενδυτικών ταμείων;

-Κάθε επένδυση σε χρηματοπιστωτικά μέσα συνεπάγεται έκθεση σε κινδύνους που δεν μπορούν να καλυφθούν πλήρως και οι επενδυτές πρέπει να το έχουν πάντα υπόψη τους αυτό και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί. Η επένδυση σε συλλογικές επενδύσεις μπορεί να αποβεί κερδοφόρα για τον επενδυτή μέσω ενδεχόμενης είσπραξης μερίσματος, εάν το συγκεκριμένο επενδυτικό ταμείο μοιράζει μερίσμα, ή μέσω της αύξησης του ενεργητικού του ταμείου ως αποτέλεσμα αύξησης της αξίας των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων στα οποία επενδύει. Ο κίνδυνος για τον επενδυτή ή πιο σωστά τον μεριδούχο, έγκειται στην πιθανή αρνητική μεταβολή στην αξία του χαρτοφυλακίου του ταμείου λόγω διακύμανσης της τιμής στην αγορά. Αυτός είναι ο λεγόμενος κίνδυνος αγοράς. Όσον αφορά επενδυτικά ταμεία που επενδύουν σε συγκεκριμένους τομείς ή κατηγορίες επενδύσεων π.χ. ναυτιλία ή ακίνητα, υπάρχει ο κίνδυνος της περιορισμένης διασποράς του χαρτοφυλακίου του ταμείου. Επίσης,

κάποια πρωτοβουλία σε σχέση με την χρηματοοικονομική επιμόρφωση του κοινού;
-Ως ΕΚΚ έχουμε μελετήσει παραδείγματα άλλων χωρών και έχουμε υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις, τόσο στο Υπουργείο Παιδείας όσο και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Με επιστολές μας αρχικά τον Μάιο 2016 και ξανά τον Μάιο 2018 προς τον Υπουργό Παιδείας, εισηγηθήκαμε, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή μαθήματος κοινού κορμού στο Λύκειο με αντικείμενο βασικές οικονομικές και χρηματοοικονομικές γνώσεις. Περαιτέρω, τον Μάιο 2018 υποβάλαμε πρόταση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για δημιουργία ευρύτερης πολιτικής για αντιμετώπιση του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού και αύξηση της χρηματοοικονομικής γνώσης του κοινού, με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες. Προτείνουμε συγκεκριμένα τη δημιουργία ανεξάρτητου Φορέα στον οποίο να ανατεθεί η ευθύνη χάραξης εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού. Ως ΕΚΚ είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε, τόσο στη δημιουργία ακόμα πιο επιτακτική λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών και την αύξηση των χρηματοοικονομικών επιλογών σε υπηρεσίες και προϊόντα.

- Προτίθεστε να αναλάβετε

έναν οργανισμό που επενδύει σε περίπλοκα χρηματοπιστωτικά μέσα χωρίς επαρκή διασπορά, αυξάνει τον κίνδυνο που κάθε μεριδούχος επωμίζεται.

- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα για τους επενδυτές;

-Η συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτικών ταμείων που εμπίπτουν στον ορισμό των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), βάσει του ρυθμιστικού πλαισίου της ΕΕ, προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα στους επενδυτές. Έχουν σχεδιαστεί για τον ιδιώτη μικροεπενδυτή και υπόκεινται σε ενδελεχή ρύθμιση μέσω αυστηρών επενδυτικών ορίων, καθώς και απαιτήσεων σε κεφάλαια, οργάνωση και δημοσιοποιήσεις πληροφοριών. Ως αποτέλεσμα, οι επενδυτές που τα επιλέγουν, με ένα σχετικά μικρό αρχικό κεφάλαιο, μεταξύ άλλων, απολαμβάνουν συνεχή επαγγελματική διαχείριση των χρημάτων τους από άτομα με εξειδίκευση και πείρα στη διαχείριση των επενδύσεων, επαρκή διασπορά, υψηλή ρευστότητα και εύκολη παρακολούθηση της πορείας της επένδυσής τους.

Αναγκαιότητα για την οικονομία το Equity Fund

- Πώς τοποθετείστε στην πρόταση του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας για τη δημιουργία του Fund που θα χρηματοδοτεί μικρομεσαίες επιχειρήσεις;

-Πιστεύω ότι η δημιουργία ενός Equity Fund, δηλαδή ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αποτελεί αναγκαιότητα για την κυπριακή οικονομία. Κατά συνέπεια η πρόταση του Συμβουλίου, με το οποίο έχουμε συνεργασία στο πλαίσιο Ομάδας Εργασίας που συνέστησε ο Υπουργός Οικονομικών για να εξετάσει το θέμα της δημιουργίας ταμείου, μας βρίσκεται σύμφωνος. Ως ΕΚΚ είχαμε υποβάλει σε δύο περιπτώσεις στο παρελθόν, το 2016 και το 2018, ανάλογες εισηγήσεις προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Υπουργό Οικονομικών. Στη δεύτερη περίπτωση, μάλιστα, είχαμε μελετήσει το ελληνικό αντίστοιχο

ταμείο, Equity Fund, η δημιουργία του οποίου εξαγγέλθηκε τον Απρίλιο του 2018 και υποβάλαμε πολύ πιο συγκεκριμένες εισηγήσεις.

- Εκτιμάτε ότι είναι υλοποιήσιμη, πόσο μάλλον με το αρχικό ποσό εκκίνησης των 20-25 εκατ. ευρώ που έθεσε για να λειτουργήσει;

-Θεωρούμε την πρόταση υλοποιήσιμη, όμως σίγουρα το ταμείο θα πρέπει στην εξέλιξή του να ενισχυθεί περαιτέρω για να μπορέσει να επιφέρει το επιθυμητό όφελος στην οικονομία. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να υπάρξει συνδυασμός χρηματοδότησης, τόσο από το κράτος όσο και από την ΕΕ, ενώ στόχος θα πρέπει να είναι και η προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων. Στην περίπτωση της Ελλάδας, όπως ανακοινώθηκε, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, το οποίο τέθηκε ως διαχειριστής του Ταμείου, συμμετέχει με πόρους ύψους €60 εκατ. και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Τα ψηφιακά νομίσματα θέτουν σημαντικές προκλήσεις για τις Κεντρικές Τράπεζες, τις φορολογικές και άλλες ρυθμιστικές Αρχές. Το κοινό πρέπει να παρακολουθεί τις προειδοποιήσεις που εκδίδονται και να είναι προσεκτικό.

με περίπου άλλα €40 εκατ. Με τον τρόπο αυτό τα συνολικά κεφάλαια που θα είναι διαθέσιμα από το Ταμείο προς τις επιχειρήσεις μπορούν να αυξηθούν σημαντικά.

- Βλέπουμε ότι η φρενίτιδα με τα κρυπτονομίσματα σταμάτσε.

Μήπως ήταν μία φούσκα εντέλει, δίχως πάρα πολλές επιπτώσεις οι οποίες δεν άγγιξαν και πολύ την Κύπρο;

- Δεν θα συμφωνούσα με την εκτίμηση ότι τα κρυπτονομίσματα ήταν ένα φαινόμενο που πέρασε. Μόλις πρόσφατα το Facebook ανακοίνωσε ότι θα κυκλοφορήσει το πρώτο εξάμνη του 2020 το δικό του κρυπτονόμισμα, το ονομαζόμενο "Libra", καθώς και ψηφιακά πορτοφολία. Σίγουρα, τα ψηφιακά νομίσματα θέτουν σημαντικές προκλήσεις για τις Κεντρικές Τράπεζες, τις φορολογικές και άλλες ρυθμιστικές Αρχές. Είναι σημαντικό, το κοινό να παρακολουθεί τις προειδοποιήσεις που εκδίδονται και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό. Ως ΕΚΚ συμμετέχουμε στην επιτροπή που δημιουργήθηκε από την Κυβέρνηση για τη θέσπιση της εθνικής στρατηγικής αναφορικά με την Τεχνολογία Καταγεμμένου Καθολικού

(Distributed Ledger Technology - DLT) ή blockchain, η οποία βρίσκεται πίσω από τη λειτουργία του Bitcoin, αλλά βεβαίως η χρήση της δεν περιορίζεται σε κρυπτονομίσματα. Επίσης, η ΕΚΚ μελετά κατά πόσο η εισαγωγή νόμου για τα εικονικά νομίσματα και την τεχνολογία DLT θα βοηθήσει στο να τεθεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που να προστατεύει τους επενδυτές, ενώ θα υποστηρίξει το ενδιαφέρον για να δραστηριοποιηθούν οντότητες στον τομέα των ψηφιακών νομισμάτων.

- Πώς προχωρά το "project" Κόμβος Καινοτομίας;
- Από την ίδρυση του Κόμβου Καινοτομίας τον Σεπτέμβριο 2018 μέχρι σήμερα πραγματοποιήσαμε 21 συναντήσεις με ομάδες εταιρειών από την Κύπρο και το εξωτερικό, ενώ έχουν υποβληθεί 20 αιτήσεις. Ορισμένες εταιρείες δραστηριοποιούνται στον τομέα της ρυθμιστικής τεχνολογίας, (Regulatory

Technology ή RegTech). Αποτελεί νέο τομέα στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών τεχνολογιών, ο οποίος χρησιμοποιεί την τεχνολογία της πληροφορίας για την ενίσχυση των κανονιστικών διαδικασιών. Μερικές εταιρείες κινούνται στον τομέα της δημιουργίας και προσφοράς κρυπτονομισμάτων (Initial Coin Offerings - ICOs) με σκοπό τη χρηματοδότηση. Κάποιες άλλες επιθυμούν να προσφέρουν καινοτόμα προϊόντα και θέλουν να ενημερωθούν κατά πόσο αυτά εμπίπτουν στα χρηματοπιστωτικά μέσα. Στόχος μας είναι η δημιουργία μιας κοινότητας ευθύνης και λογοδοσίας προς τον τελικό επενδυτή. Γι' αυτόν τον σκοπό εργαζόμαστε εντατικά για να διασφαλίσουμε ότι ακόμη και οι νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν κανονιστικές απαιτήσεις, υποθετούν τις σωστές συμπεριφορές στο πρώιμο στάδιο της ανάπτυξής τους.

Στις αγορές με νέο 7ετές την επόμενη εβδομάδα

Στόχος, η άντληση 2,5 δισ. ευρώ με επιτόκιο χαμηλότερο του 2%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Στην πρώτη «μετεκλογική» έξοδο στις αγορές με ένα νέο 7ετές ομόλογο προχωρεί ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους την επόμενη εβδομάδα, εκτός απροόπτου, λίγες μόνο ημέρες μετά την ορκωμοσία της νέας κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Το οικονομικό επιτελείο έδωσε, σύμφωνα με πληροφορίες, το πράσινο φως για μια νέα έκδοση, επιχειρώντας να εκμεταλλευτεί το θετικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί γύρω από τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, κάτι που επισφραγίστηκε και από το μπαράζ των θετικών εκθέσεων των διεθνών οίκων που δημοσιεύτηκαν αυτή την εβδομάδα. Ετσι, εάν το επιτρέψουν οι συνθήκες στην αγορά, οι σχετικές ανακοινώσεις θα γίνουν την προσεχή Δευτέρα 15 Ιουλίου, με το βιβλίο προσφορών να ανοίγει την αμέσως επόμενη ημέρα. Στόχος είναι η άντληση 2,5 δισ. ευρώ με επιτόκιο χαμηλότερο του

2%, ξεπερνώντας έτσι τον ετήσιο στόχο του ΟΔΔΗΧ για άντληση 7 δισ. ευρώ από τις αγορές (μετά τα 5 δισ. που αντλήθηκαν συνολικά από τις εκδόσεις του 5ετούς και του 10ετούς), αν και είναι πιθανόν να υπάρχουν και άλλες «έξοδοι» εντός του έτους. Ανάδοχοι τις εκδόσεις του 7ετούς θα είναι έξι διεθνείς τράπεζες, οι Morgan Stanley, Deutsche Bank, Nomura, BofA, Barclays και Société Générale.

Οι αναλυτές επισημαίνουν πως αυτή τη στιγμή υπάρχει ένα σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας για μια νέα έκδοση από την Ελλάδα, το οποίο δεν πρέπει να χαθεί, λόγω του ευνοϊκού κλίματος στις διεθνείς αγορές το οποίο δημιουργούν οι προσοδοκίες για χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής, σε συνδυασμό με την εκλογή της Ν.Δ. στην κυβέρνηση, γεγονός που τροφοδοτεί προσδοκίες για ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της εφαρμογής των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων.

Το κόστος δανεισμού του ελλ-

Ανάδοχοι της έκδοσής του θα είναι έξι διεθνείς τράπεζες, οι Morgan Stanley, Deutsche Bank, Nomura, BofA, Barclays και Société Générale.

νικού Δημοσίου έχει υποχωρήσει κατά 50% από τις αρχές της χρονιάς, σημειώνοντας τις καλύτερες επιδόσεις διεθνώς, με την απόδοση του 10ετούς να διαμορφώνεται χθες στο 2,25%, ενώ ο ΟΔΔΗΧ προετοιμαζόταν εδώ και καιρό για μια νέα έκδοση, αλλά οι εκλογές ανέστειλαν την πρωτοβουλία.

Όπως σχολιάζει στην «Κ» ο Τζιανλούκα Ζιγκλίο, επικεφαλής στρατηγικός αναλυτής της αγοράς σταθερού εισοδήματος στην Continuum Economics, ένα νέο 7ετές ομόλογο είναι ένα καλό «σημείο» μεταξύ του 5ετούς και του 10ετούς ομολόγου που έχει ήδη εκδώσει φέτος το ελληνικό Δημόσιο και σε αυτή τη δι-άρκεια υπάρχει ένα «κενό» στην καμπύλη, οπότε αποτελεί καλή κίνηση από τον ΟΔΔΗΧ. Σε ό,τι αφορά την

απόδοση που μπορεί να «πετύχει» η Ελλάδα, κατά τον Ζιγκλίο, δεδομένου ότι σήμερα το ομόλογο λήξης Μαρτίου 2026 έχει απόδοση 1,62% και το ομόλογο λήξης Ιανουαρίου 2028 έχει απόδοση 2,05%, ένα «δικαίο» επιτόκιο τοποθετείται γύρω στο 1,75%-1,85%. Από την πλευρά της, η Nomura σημείωσε πριν από μερικές ημέρες πως η Ελλάδα βρίσκεται στην ασυνήθιστα ευνοϊκή θέση όπου μια νέα έκδοση κρατικών ομολόγων θα κριθεί θετικά από την αγορά, καθώς θεωρείται ότι θα βελτιώσει τη γενική ρευστότητα, προσελκύοντας μια μεγαλύτερη επενδυτική βάση. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της, υπάρχει ένα «παράθυρο» για έκδοση στην παρούσα φάση και ένα άλλο θα προκύψει τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο.

Alpha Bank: Υπάρχουν περιθώρια για μείωση των υψηλών πλεονασμάτων

Δυνατότητα επαναδιαπραγμάτευσης των στόχων για τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα διαπιστώνει η Alpha Bank στο εβδομαδιαίο δελτίο της, εξαιτίας κυρίως της μείωσης των επιτοκίων δανεισμού της χώρας.

Όπως επισημαίνει στην ανάλυσή της, η Ελλάδα, παρά τον υψηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ το 2020, σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωζώνης, παρουσιάζει το δεύτερο χαμηλότερο, μετά την Ιρλανδία, κόστος εξυπηρέτησης του χρέους τη διετία 2019-2020 και τη μεγαλύτερη εκτιμώμενη αρνητική διαφορά μεταξύ του επιτοκίου εξυπηρέτησης του χρέους και του ονομαστικού ρυθμού μεγέθυνσης (snowball effect). «Οι ανωτέρω πα-

τρέπουν την άσκηση πιο χαλαρής δημοσιονομικής πολιτικής. Το θετικό προφίλ του δημοσίου χρέους αντανακλάται και στις αποδόσεις των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες έχουν μειωθεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα».

Ακόμη, σημειώνει, το αποτέλεσμα της εκλογικής αναμέτρησης επηρέασε δύο βασικές παραμέτρους του οικονομικού περιβάλλοντος, τον βαθμό πολιτικής ευστάθειας και τη σχεδιαζόμενη οικονομική πολιτική.

Σύμφωνα με την τράπεζα, «η πολιτική σταθερότητα διατηρήθηκε κατά τη διάρκεια του τρέχοντος εκλογικού κύκλου.

Η τράπεζα σημειώνει ότι η προσδοκία για μείωση των στόχων των πρωτογενών πλεονασμάτων, σε συνδυασμό με την αλλαγή του μείγματος οικονομικής πολιτικής, μετά τα εκλογικά αποτελέσματα, αντανακλάται στη βελτίωση της επιπτώσεως του επενδυτικού κοινού. Από την άλλη, παρατηρεί ότι η ενδεχόμενη αδυναμία επίτευξης του στόχου για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ φέτος ενδέχεται να οδηγήσει σε εκτροχιασμό τη συνθήκη βιωσιμότητας του χρέους. «Ωστόσο», καταλήγει, «η επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, σε συνδυασμό με χαμηλά επιτόκια δανεισμού, μπορεί να συμβάλει στη μείωση του λόγου χρέους ως προς ΑΕΠ, επιτρέποντας τη μείωση των στόχων για τα πρωτογενή πλεονάσματα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
TAX DEPARTMENT

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ

ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Ανακοινώνεται ότι η Τακτική Γενική Συνέλευση του Οργανισμού που είχε αρχικά οριστεί για τις 17 Ιουλίου 2019, αναβάλλεται.

Ως νέα ημερομηνία έχει οριστεί η Δευτέρα 2 Σεπτεμβρίου 2019, και ώρα 12.00μ., στα γραφεία του Οργανισμού, που βρίσκονται στην οδό Ηρακλέους 27, Μέγαρο Αθηνά, 2ος όροφος, Γραφείο 203, 2040 Στρόβολος, Λευκωσία.

Η ημερήσια διάταξη της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης είναι:

- Ο διορισμός εγκεκριμένων ελεγκτών.
- Εκλογή τριών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, εκπροσώπων των μελών του ΚΟΔΑΠ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η εταιρεία Ιωάννου & Παρασκευαΐδης Λτδ ανακοινώνει ότι, μετά από εκτενή εμπορική συμφωνία που έχει επιτευχθεί μεταξύ των μετόχων της, η οικογένεια Παρασκευαΐδη έχει αναλάβει το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου των οικογενειών Ιωάννου και Χριστοδουλίδη που αποχώρησαν από την εταιρεία στις 27 Μαΐου 2019.

Η εταιρεία Ιωάννου & Παρασκευαΐδης Λτδ θα μετονομασθεί σύντομα σε G.Paraskevaides Ltd.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ

Μεγάλη διεθνής κατασκευαστική εταιρεία ψάχνει για άμεση εργοδότηση:

Τεχνίτες εφαρμογής γυψοσανίδων και αλουμινίων, Ηλεκτρολόγους, Υδραυλικούς, Σιδεράδες, Καλουπιήδες.

Για πληροφορίες επικοινωνήστε στο **96515153**.

Είσαι Μισθωτός; Σε Αφορά!

Η **31^η ΙΟΥΛΙΟΥ 2019** είναι η **τελευταία ημερομηνία:**

- Υποβολής** της Δήλωσης Εισοδήματος Μισθωτού για το φορολογικό έτος 2018.
- Πληρωμής** του οφειλόμενου φόρου (χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις) όπως προκύπτει από την αυτοφορολογία Μισθωτού 2018.

- Η υποβολή της Δήλωσης γίνεται **ΜΟΝΟ ηλεκτρονικά** μέσω της υπηρεσίας **TAXISnet** στο www.taxisnet.mof.gov.cy
- Η πληρωμή μέχρι 31/07/2019 γίνεται **ΜΟΝΟ ηλεκτρονικά** μέσω της ιστοσελίδας της **JCCSmart** στο www.jccsmart.com

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φορολογίας στο www.mof.gov.cy/tax

Ετοιμο πακέτο φοροελαφρύνσεων ύψους 6 δισ. ευρώ έχει η κυβέρνηση

Το νομοσχέδιο αναμένεται να ψηφιστεί μέσα στις πρώτες ημέρες του Αυγούστου

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στην κορυφή των προτεραιοτήτων της κυβέρνησης είναι η μείωση των φόρων στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις ανέφερε ο νέος υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας στην τελετή παράδοσης- παραλαβής στο υπουργείο Οικονομικών. Όπως όλα δείχνουν, το φορολογικό νομοσχέδιο, το κόστος του οποίου προσεγγίζει τα 6 δισ. ευρώ σε βάθος τριετίας, θα κατατεθεί στη Βουλή αμέσως μετά τις προγραμματικές δηλώσεις και την ψήφο εμπιστοσύνης προς τη νέα κυβέρνηση (δηλαδή μετά τις 22 Ιουλίου), με στόχο να έχει ψηφιστεί έως τις 10 Αυγούστου. Πληροφορίες αναφέρουν ότι στο σχέδιο νόμου θα περιληφθούν όλες οι διατάξεις και τα μέτρα που είχαν εξαγγελθεί προεκλογικά από τον Κυρ. Μητσοτάκη και συγκεκριμένα από τις αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις μέχρι τον ΕΝΦΙΑ και τον ΦΠΑ.

Κατά πάσα πιθανότητα ο κ. Σταϊκούρας θα συναντηθεί με τους επικεφαλής των θεσμών την επόμενη εβδομάδα με αφορμή το ετήσιο συνέδριο του Economist. Στο συνέδριο αναμένεται να μιλήσουν ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μπχανισμού Σταθερότητας (ESM) Κλάους Ρέγκλινγκ, ο πρόεδρος του EuroWorking Group Χανς Φάιλμπριφ, ο επικεφαλής του κλιμακίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα Ντέκλαν Κοστέλο, ο επικεφαλής του κλιμακίου του ΔΝΤ Πίτερ Ντόλμαν και ο επικεφαλής της αποστολής του ESM στην Αθήνα Νικόλα Τζιαμαρόλι. Με όλους αυτούς θα συναντηθεί το νέο οικονομικό επιτελείο όπου και θα τους παρουσιάσει το φορολογικό νομοσχέδιο και ενδεχομένως θα συζητήσουν για τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.

Τι θα περιλαμβάνει το φορολογικό νομοσχέδιο:

1. Διατήρηση του αφορολόγητου

Στην ομιλία του κατά τη διάρκεια της τελετής παράδοσης - παραλαβής, ο νέος υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας τόνισε πως για την κυβέρνηση αποτελεί προτεραιότητα η μείωση των φόρων.

Είναι πιθανό ο Χρήστος Σταϊκούρας να συναντηθεί με τους επικεφαλής των θεσμών την επόμενη εβδομάδα.

ορίου στις 8.636 ευρώ και εισαγωγικό συντελεστή 9% (από 22% σήμερα). Ο ανώτατος συντελεστής θα διαμορφωθεί στο 40% από 45%. Ο εισαγωγικός συντελεστής 9% θα αφορά εισοδήματα έως 10.000 ευρώ, ενώ πάνω από αυτόν θα υπάρχουν τουλάχιστον 5 φορολογικά κλιμάκια. Αυτό σημαίνει ότι ο φόρος εισοδήματος για έναν μισθωτό χωρίς παιδιά με ετήσιο εισόδημα 10.000 ευρώ, από 300 ευρώ που ανέρχεται σήμερα, θα μειωθεί στα 122,76 ευρώ. Θα έχει δηλαδή

φορολογικό όφελος 177,24 ευρώ. 2. Μείωση του τέλους επιτηδεύματος κατά 50% το 2020 και κατάργσή του το 2021. 3. Σταδιακή κατάργηση της «έκτακτης» εισφοράς αλληλεγγύης, η οποία καθιερώθηκε με το άρθρο 29 του ν. 3986/2011 στα εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ των φυσικών προσώπων και η οποία θα έπρεπε να έχει καταργηθεί στα τέλη του 2014. 4. Μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% για όλους εντός της πρώτης διετίας. Το κόστος του μέτρου ανέρχεται στα 850 εκατ. ευρώ. 5. Μείωση του φορολογικού συντελεστή στα επιχειρηματικά κέρδη στο 20% (σήμερα είναι 28%). Το σχέδιο προβλέπει τη μείωση του συντελεστή στο 24% το 2020 και στο 20% το 2021. 6. Μείωση της φορολογίας στα μερίσματα στο 5% από 10% από το

2020. Για παράδειγμα, μια μικρή επιχείρηση σήμερα, με φορολογητέο εισόδημα ύψους 30.000 ευρώ, πληρώνει στην εφορία 8.400 ευρώ (δεν συνυπολογίζεται προκαταβολή φόρου, τέλος επιτηδεύματος). Μετά τη φορολόγηση, το ποσό που μπορεί να διανεμηθεί στους μετόχους ανέρχεται στις 21.600 ευρώ, ποσό από το οποίο το κράτος θα πάρει 2.160 ευρώ. Το 2020 με τη μείωση του συντελεστή στο 24% και του φόρου στα μερίσματα στο 5% οι μέτοχοι θα μοιραστούν 21.660 ευρώ και το 2021 το ποσό των 22.800 ευρώ. 7. Αναστολή του ΦΠΑ στην οικονομική δραστηριότητα για τρία χρόνια. 8. Αναστολή του φόρου υπεραξίας. 9. Μείωση του ΦΠΑ με καθιέρωση δύο συντελεστών 11% και 22%, από 13% και 24% σήμερα.

Να απενεργοποιήσει «βόμβες» θα επιδιώξει ο Χρήστος Σταϊκούρας

Κόκκινη γραμμή στη λογική της «καμένης γης» τράβηξε κατά την τελετή ανάληψης των καθηκόντων του υπουργού Οικονομικών, ο Χρήστος Σταϊκούρας, υποστηρίζοντας ότι η προσέγγιση αυτή πρέπει να εξοστρακιστεί από τη δημόσια ζωή.

Ο κ. Σταϊκούρας δεν αγνόασε την ύπαρξη προβλημάτων στην οικονομία. Μάλιστα, μίλησε για «βόμβες με αναμμένα φτιλία», για χαμηλές πτήσεις της οικονομίας και για πολλά ανοικτά προβλήματα που παραλαμβάνει η νέα κυβέρνηση. Όμως, είπε, ότι ο ίδιος δεν θα μηδενίσει το έργο των προκατόχων του.

«Δεν ωφελεί τη χώρα, δεν ωφελεί τους πολίτες. Θα κρατήσουμε τα όποια θετικά έγιναν τα προηγούμενα χρόνια και θα οικοδομήσουμε πάνω σε αυτά», τόνισε.

«Θα διορθώσουμε, όμως, σφάλματα», συνέχισε, «και θα αντιμετωπίσουμε παραλείψεις, επιδιώκοντας τις μέγιστες δυνατές πολιτικές, κοινωνικές και κοινωνο-βουλευτικές συγκλίσεις και συναινέσεις».

Περιστοιχιζόμενος από τα υπόλοιπα μέλη του νέου οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, τους υφυπουργούς Απόστολο Βεσυρόπουλο, Θεόδωρο Σκυλακάκη και Γεώργιο Ζαββό, και ενώ ο απερχόμενος υπουργός Ευκλείδης Τσακαλώτος είχε μόλις εκφωνήσει τη δική του αποχαιρετιστήρια ομιλία, ο κ. Σταϊκούρας σκιαγράφησε τις κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής της νέας κυβέρνησης: επενδύσεις, πολλές και καλές θέσεις απασχόλησης, φορολογικές ελαφρύνσεις, αλλά και στήριξη των αδυνάτων.

«Κεντρική επιδίωξη μας», είπε, «είναι η διαμόρφωση των προϋποθέσεων για υψηλή και διατηρήσιμη ανάπτυξη με υγιή, δημόσια οικονομικά και ευσταθή τραπεζικό τομέα. Θα προχωρήσουμε στην ελάφρυνση της φορολογικής επιβάρυνσης νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Θα προωθήσουμε την παραγωγή, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα, την ποιότητα, την προσαρμοστικότητα και την εξωστρέφεια της οικονομίας.

Η ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής αποτελεί σταθερή στόχευσή μας.

Στις πολιτικές μας, η αναζήτηση καλών συνδυασμών μεταξύ οικονομικής αποδοτικότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης θα αποτελεί μόνιμη και σταθερή επιδίωξή μας. Η στήριξη όσων αδυνατούν να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις και τους ρυθμούς ενός κόσμου που αλλάζει ταχύτητα, κατέχει κεντρική θέση στο πολιτικό μας πεδίο».

Ο κ. Σταϊκούρας υποσχέθηκε σκληρή δουλειά και θύμισε πως «έχει μάθει στα δύσκολα», παραπέμποντας στα μνημονιακά χρόνια και στη θητεία του, τότε, ως αναπληρωτή υπουργού Οικονομικών.

Ο κ. Τσακαλώτος ανέδειξε το έργο του οικονομικού επιτελείου της απερχόμενης κυβέρνησης, κά-

Ο υπουργός υπενθύμισε ότι «έχει μάθει στα δύσκολα» από την προηγούμενη θητεία του στο ΥΠΟΙΚ.

νοντας αναφορά στη μείωση του χρέους, που δίνει έναν καθαρό διάδρομο 15 χρόνων, όπως είπε, στο «μαζιλάρι» των διαθεσίμων και στην επιστροφή της οικονομίας στην ανάπτυξη.

Ο μέχρι χθες υπουργός Οικονομικών μίλησε επίσης πολιτικά, εκφράζοντας την περφηφία του για το γεγονός ότι ένα κόμμα που ξεκίνησε από 3%, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, έχασε μεν την εξουσία, αλλά διατήρησε ένα ποσοστό 31,5%, τονίζοντας ότι «καταφέραμε και αντέξαμε».

Μάλιστα, ο κ. Τσακαλώτος έδωσε μια υπόσχεση, ότι «θα επιστρέψουμε δριμύτεροι, σοφότεροι, με ακόμη καλύτερες τεκμηριώσεις, με ακόμη καλύτερο πρόγραμμα, που μπορεί να απευθυνθεί στα λαϊκά και στα μεσαία στρώματα». Τέλος, μένοντας στο πνεύμα του πολιτικού πολιτισμού της τελετής, συνεχάρη τον κ. Σταϊκούρα και την ομάδα του.

Ανάγκη «συστημικής λύσης» για τα κόκκινα δάνεια

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Συναντήσεις με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα και στελέχη από τις διοικήσεις της ΤτΕ, των τραπεζών και της ΕΕΤ είχε στην Αθήνα ο πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Αντρέα Ενρία. Στο επίκεντρο των συναντήσεων βρέθηκε το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που αποτελεί ίσως το σημαντικότερο εμπόδιο που φράσσει τον δρόμο της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας.

Σύμφωνα με πηγές με άμεση γνώση της κατάστασης, ακόμα και η επίτευξη των «αρκετά φιλόδοξων» στόχων για τη μείωση των κόκκινων δανείων –κατά 54 δισ. ευρώ έως το τέλος του 2021– δεν θα είναι επαρκής για να επανέλθουν σε επίπεδα που προσεγγίζουν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, αν οι τράπεζες πετύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο τέλος του 2021 θα φτάνουν το 19% του συνολικού χαρτοφυλακίου, έναντι 3,8% που ήταν ο μέσος όρος της Ευρωζώνης στο τέλος του α΄ τριμήνου και κάτω από 1% στις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία.

Ο μόνος τρόπος να πέσουν τα επίπεδα των NPLs σε επίπεδα κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο προσεχές μέλλον, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, είναι «μία συστημική λύση» που θα απαλλάξει τους ισολογισμούς των τραπεζών από τα δάνεια και θα τις επιτρέψει να στραφούν στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Όπως εξηγούν, η καλύτερη λύση

Ο πρόεδρος του εποπτικού συμβουλίου του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Αντρέα Ενρία συναντήθηκε στην Αθήνα με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα.

Ακόμα και η επίτευξη των «φιλόδοξων» στόχων μείωσης των κόκκινων δανείων έως το 2021 δεν είναι επαρκής.

τέτοιου τύπου θα ήταν μία εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (asset management company), στα πρότυπα των αντίστοιχων στην Ιρλανδία και στην Ιαπωνία.

Στις δύο αυτές χώρες, που βίωσαν οξείες τραπεζικές κρίσεις στις αρχές αυτής της δεκαετίας, τα ποσοστά των κόκκινων δανείων αυξήθηκαν στα ύψη (στο 25%

του συνολικού χαρτοφυλακίου των τραπεζών στην Ιρλανδία το 2012 και στο 13% στην Ισπανία). Οι δύο «κακές τράπεζες» που συστάθηκαν –η ιρλανδική NAMA και η ισπανική Sareb– συνέβαλαν στη δραστηκή μείωση των σχετικών δεικτών: σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για το πρώτο τρίμηνο του 2018, τα ιρλανδικά μη εξυπηρετούμενα δάνεια είχαν πέσει στο 8% του συνόλου, τα δε ισπανικά λίγο πάνω από το 5%.

Μία άλλη συστημική λύση, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, είναι η ιταλική προσέγγιση της «τιτλοποίησης», χάρη στην οποία τα ιταλικά κόκκινα δάνεια έπεσαν και αυτά κάτω από το 10% του συνολικού χαρτοφυλακίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον περασμένο

Μάιο επέτρεψε την παράταση του προγράμματος κρατικών εγγυήσεων για τις τιτλοποιήσεις αυτές έως τον Μάιο του 2021. Ιδανικά, η «συστημική λύση για την Ελλάδα θα ήταν ευρωπαϊκού χαρακτήρα, με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και παρακάμπτοντας όλα τα ζητήματα σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις», σημειώνουν οι πηγές. Η ΕΒΑ είχε καταθέσει προ διετίας πρόταση για μία πανευρωπαϊκή «κακή τράπεζα», η οποία όμως δεν προχώρησε (με τη Γερμανία να πρωτοστατεί στις αντιδράσεις).

«Όσο περισσότερο καθυστερούν τέτοιες πρωτοβουλίες, ο κίνδυνος είναι ότι, αναμένοντάς τις, οι τράπεζες χαλαρώνουν και δεν κάνουν τη δουλειά της διαχείρισης που πρέπει», καταλήγουν οι πηγές.

Αιχμή του δόρατος η τουριστική βιομηχανία για ρυθμό ανάπτυξης 4%

Η βελτίωση των υποδομών, η ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού, η ενίσχυση της εκπαίδευσης και η αναβάθμιση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών αποτελούν τις άμεσες προτεραιότητες για τους άξονες της πολιτικής που θα εφαρμοστεί στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα στον τομέα του τουρισμού ο νέος υπουργός Χάρης Θεοχάρης, όπως γνωστοποίησε ο ίδιος κατά τη διάρκεια της τελετής παράδοσης- παραλαβής στο υπουργείο. Επισήμανε επίσης ότι η συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στον τουρισμό είναι απολύτως αναγκαία για την επίτευξη των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων. Επιδιωκόμενος στόχος, σύμφωνα με τον νέο υπουργό, είναι ο τουρισμός να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος ώστε η χώρα να επιτύχει ισχυρή ετήσια ανάπτυξη της τάξης του 4% του ΑΕΠ. Όπως πρόσθεσε, ο στόχος αυτός θα πρέπει να στηριχθεί με δράσεις εξωστρέφειας και καινοτομίας, με απώτερο σκοπό την προσέλκυση και τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου. Νωρίτερα, μετά την ορκωμοσία στο Προεδρικό Μέγαρο, ο υπουργός μίλησε και για την ανάγκη συνολικής και δίκαιης ρύθμισης των βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb. Από την πλευρά του, ο υφυπουργός Τουρισμού Μάνος Κόνσολας σημείωσε πως οι προκλήσεις είναι τεράστιες αλλά και η θέληση μεγάλη για να ικανοποιηθούν οι μεγάλες προσδοκίες που υπάρχουν. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων Γιάννης Ρέτσος ευχήθηκε καλή επιτυχία στον Κυριάκο

«Οι προσδοκίες του τουριστικού κλάδου είναι υψηλές», τόνισε ο νέος υπ. Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης.

Μητσοτάκη και στη νέα κυβέρνηση επισημαίνοντας πως «ο τουρισμός μπορεί και πρέπει να αποτελέσει τον βασικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, με ένα νέο εθνικό στρατηγικό σχέδιο». «Οι προσδοκίες του τομέα είναι υψηλές», θύμισε. Το ζητούμενο για τον κλάδο από τη νέα πολιτική ηγεσία του υπουργείου Τουρισμού είναι να υπάρξει μια συνολική και ολοκληρωμένη προσέγγιση για τον τουρισμό, ο οποίος έφθασε πέρυσι να συμβάλει άμεσα στη δημιουργία του 11,7% του ΑΕΠ της χώρας με 21,6 δισ. ευρώ. Τα αιτήματα του κλάδου αφορούν τέσσερα βασικά μέτωπα: το επενδυτικό πλαίσιο, τον χωροταχικό σχεδιασμό, το φορολογικό πλαίσιο και τη διαχείριση προορισμών. Ζητήματα όλα που προϋποθέτουν συντονισμό και με άλλα υπουργεία αλλά και με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Δύσκολη «πίστα» η Ευρώπη για την αυτόνομη οδήγηση

Τα εμπόδια που συναντούν οι Ευρωπαίοι προγραμματιστές και η έλλειψη πόρων

Όταν στις τεράστιες λεωφόρους της Δύσης, με την ανεμπόδιστη διέλευση, οι αμερικανικές εταιρείες, όπως η θυγατρική της Alphabet, Waymo, πειραματίζονται με το νέο λογισμικό αυτόνομης οδήγησης, κάποιες ευρωπαϊκές νεοφυείς εταιρείες ασχολούνται με κάτι πιο περίπλοκο – δημιουργούν λογισμικό για οχήματα άνευ οδηγού που

η Γηραιά Ηπειρος προσφέρει μοναδική ευκαιρία για να τις κάνει πιο ανταγωνιστικές σε σύγκριση με την Waymo, την Uber και την Aurora στις ΗΠΑ.

Ρευστό

Κι ενώ αυτές οι αμερικανικές νεοφυείς του πεδίου έχουν πληθώρα οικονομικών πόρων για να πειραματιστούν, οι ευρωπαϊκές πρέπει να γίνουν δημιουργικές με τα ελάχιστα και να εστιάσουν την προσοχή τους σε πιο φθηνές τεχνολογίες, οι οποίες είναι κομμένες και ραμμένες στα μέτρα των πόλεων της ευρωπαϊκής ηπείρου – όπως το να μπορέσει ένα αυτοκίνητο χωρίς οδηγό να κινηθεί σε μποτιλιρισμένο δρόμο του Λονδίνου υπό βροχή.

Οι χαοτικοί δρόμοι των ευρωπαϊκών πόλεων με βροχή και μποτιλιάρισμα αποτελούν μεγάλη πρόκληση για το λογισμικό αυτόνομης οδήγησης.

πρέπει να «μάθουν» να κινούνται στους χαοτικούς δρόμους των ευρωπαϊκών πόλεων, στους οποίους συχνά παρατηρείται συμφόρηση, είναι στενοί και ολισθηροί λόγω βροχής.

Λόγου χάριν, όπως εξομολογούνται οι άνθρωποι που εργάζονται στις βρετανικές Oxbotica, FiveAI και Wayne και οι οποίοι κάνουν δοκιμές σε αμάξια στη Βρετανία,

Στην Οξφόρδη, ο Πολ Νιούμαν, ο ιδρυτής της Oxbotica, επιδιώκει τη δημιουργία ενός οικουμενικού λογισμικού αυτόνομης κίνησης, το οποίο να μπορεί να το χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε αυτοκινητοβιομηχανία. Οι δοκιμές γίνονται με Ford Mondeo, τα οποία είναι εξοπλισμένα με κάμερες και αισθητήρες, κινούνται σε πολυσύχναστους δρόμους και κάθε μέρα κάνουν πέντε φορές το ίδιο δρομολόγιο επί τρεις μήνες.

FiveAI. Οι ευρωπαϊκές νεοφυείς προσδοκούν ότι θα έχουν πολλές πιθανότητες χρηματοδότησης, όταν οι Αμερικανοί επενδυτές στραφούν πέραν των συνόρων τους για να κεφαλαιοποιήσουν το μέλλον των αυτόνομων οχημάτων. Εως το 2035, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Boston Consulting Group, αναμένεται πως τα διασυνδεδεμένα οχήματα υψηλής τεχνολογίας θα αποφέρουν στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας 150 δισ. δολάρια νέα κέρδη. Και ορισμένοι επενδυτές εκτιμούν ότι την επόμενη δεκαετία από τα νέα αυτοκίνητα που θα πωλούνται, το ένα στα πέντε θα είναι αυτόνομο.

Εν τω μεταξύ, αναφορικά με τις νεοφυείς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην έρευνα για τα οχήματα άνευ οδηγού, ελάχιστες είναι αυτές που θα επιβιώσουν, σύμφωνα με προβλέψεις. Από το 2014 και μετά τα επενδυτικά σχήματα διοχέτευσαν 70 δισ. δολάρια σε περισσότερες από 3.400 μονάδες που δραστηριοποιούνται στους νέους τρόπους μετακίνησης με τη βοήθεια της τεχνολογίας. Τα στοιχεία της Boston Consulting Group.

Στην Οξφόρδη ο Πολ Νιούμαν, ο ιδρυτής της Oxbotica, επιδιώκει τη δημιουργία ενός οικουμενικού λογισμικού αυτόνομης κίνησης,

το οποίο να μπορεί να το χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε αυτοκινητοβιομηχανία, εταιρεία ενοικίασης οχημάτων ή παράδοσης φαγητού ή μεταφορική.

Τα πειράματα γίνονται με οχήματα Ford Mondeo, που είναι εξοπλισμένα με κάμερες και αισθητήρες, κινούνται σε πολυσύχναστους δρόμους και κάθε μέρα επαναλαμβάνουν πέντε φορές το ίδιο δρομολόγιο επί τρεις μήνες. Αυτό σημαίνει ότι συγκεντρώνουν αναγκαίες πληροφορίες από συγκεκριμένα σημεία και έχουν βάση να μετρούν την πρόοδό τους. Η Oxbotica θα ανοίξει νέα γραφεία στη Βόρεια Αμερική και στην Κίνα, ενώ το 2021

ετοιμάζει το πρώτο της αυτόνομο ταξί στο Λονδίνο για να εκτελεί συγκεκριμένα δρομολόγια. Η εταιρεία έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση 28 εκατ. δολαρίων, ενώ μια άλλη στην ίδια αγορά, η FiveAI, ποσόν 37,7 εκατ. δολαρίων, σύμφωνα με την Crunchbase. Μια τάξη μεγέθους μπορεί να φανεί, εάν σκεφθεί κανείς πως η μονάδα έρευνας στην αυτόνομη οδήγηση Cruise της General Motors χρηματοδοτήθηκε με 1,15 δισ. δολάρια, ενώ η Nuro στην Καλιφόρνια, startup για παράδοση φαγητού χωρίς οδηγό, εξασφάλισε 940 εκατ. δολάρια φέτος τον Φεβρουάριο.

REUTERS

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΩΝ

Raluca Georgiana Serban

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ ΚΥΠΡΟΥ No. 1
 WTA number 230
 Grand Slam 2019
 Australian Open 2019 (Q)
 Wimbledon 2019 (Q)
 AMKE Αργυρό μετάλλιο απλού γυναικών
 AMKE Χρυσό μετάλλιο διπλό γυναικών
 AMKE Χρυσό μετάλλιο διπλό μικτού

#HellenicBankMASTERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΚΩΤΟΥΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ

Το Συμβούλιο Εγγραφής Ορκωτών Μεταφραστών ανακοινώνει ότι, βάσει των διατάξεων του Νόμου περί Εγγραφής και Ρύθμισης των Υπηρεσιών του Ορκωτού Μεταφραστή στη Δημοκρατία (Ν. 45(Ι)/2019), δέχεται αιτήσεις για συμμετοχή σε γραπτές εξετάσεις για Εγγραφή στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών, από 10 Ιουλίου 2019 μέχρι 9 Αυγούστου 2019, στις εξής γλώσσες, από τα Ελληνικά και αντίστροφα:

Αγγλικά, Αραβικά, Βουλγαρικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Γεωργιανά, Εβραϊκά, Ιταλικά, Ισπανικά, Κινεζικά, Λετονικά, Λιθουανικά, Ολλανδικά, Ουκρανικά, Πολωνικά, Ρουμανικά, Ρωσικά, Σέρβικα.

- Οι εξετάσεις θα διενεργηθούν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το Φθινόπωρο του 2019 για τις οποίες θα ακολουθήσει σχετικό ανακοινωθέν με την ακριβή ημερομηνία και λεπτομέρειες των εξετάσεων.
- Οι αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν από πολίτες της Δημοκρατίας ή κράτους μέλους ή συζύγους πολιτών της Δημοκρατίας ή κράτους μέλους με συνθήκη διαμονής στη Δημοκρατία.
- Δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι όσοι τυχόν έχουν απολυθεί ή όσων έχουν τερματιστεί οι υπηρεσίες από τη δημόσια υπηρεσία ή την εκπαιδευτική υπηρεσία ή οποιαδήποτε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου για πειθαρχικό παράπτωμα.
- Αιτήσεις από ενδιαφερόμενους που είναι εργοδοτημένοι στη Δημόσια Υπηρεσία δεν θα γίνονται αποδεκτές.

Απαραίτητα ακαδημαϊκά προσόντα:

1. Πτυχίο ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή τίτλο ή ισότιμο προσόν αναγνωρισμένου με βάση τις διατάξεις του περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχής Σχετικών Πληροφοριών Νόμου, το οποίο έχει ως αντικείμενο: (α) τις ξένες γλώσσες, ή (β) άλλα θέματα, νοουμένου ότι αποκτήθηκε κατόπιν φοίτησης σε πανεπιστήμιο που λειτουργεί σε χώρα του εξωτερικού, στο οποίο η γλώσσα διδασκαλίας είναι η επίσημη γλώσσα της εν λόγω χώρας.

Για υποβολή αίτησης οι υποψήφιοι πρέπει να προσκομίσουν στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Γραφείο Αρ.19, στο ισόγειο, από 10/7/2019 μέχρι 9/8/2019, 8:30πμ-2:30μμ, τα εξής:

1. Πρωτότυπο του πτυχίου τους και αντίγραφο αυτού
2. Πιστοποιημένη μετάφραση του πτυχίου τους (για ξενόγλωσσα πτυχία, με εξαίρεση την Αγγλική)
3. Πιστοποιητικό ισοτιμίας από ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. (για πτυχία από χώρες εκτός ΕΕ)
4. Απόδειξη Πολύ Καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας (Κανονισμοί ΕΔΥ <http://bit.ly/2LcqcHQ>)
5. Πιστοποιητικό Λευκού Ποινικού Μητρώου (εκδοθέν εντός των τελευταίων τριών μηνών)
6. Πολιτική Ταυτότητα ή διαβατήριο (και σχετικό αντίγραφο)
7. Συμπληρωμένο Έντυπο Αίτησης (συμπληρώνεται επιτόπου στο ΓΤΠ)
8. Τέλος: 50 Ευρώ.

Για τυχόν διευκρινήσεις οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, στα τηλ.: 22-801261, 22-801193, 22-801133, 22-801134, 22-801105.

Το σκληρό Brexit θα φέρει ισχυρές αναταράξεις στις αγορές

Προειδοποιήσεις από την Τράπεζα της Αγγλίας για τις αρνητικές επιπτώσεις

Η Τράπεζα της Αγγλίας προειδοποίησε για τις επιπτώσεις ενός άτακτου Brexit στις αγορές, φοβούμενη αναταράξεις που μπορεί να προκληθούν από ενδεχόμενη βίαιη προσαρμογή των αξιών στο νέο οικονομικό περιβάλλον, δυσχεραίνοντας κατ'επέκτασιν τη χρηματοοικονομική κατάσταση νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Οι τιμές μετοχών, κρατικών και εταιρικών ομολόγων, αλλά και οι αγορές νομισμάτων θα παρουσιάσουν υψηλές διακυμάνσεις σε περίπτωση σκληρού Brexit, αναφέρει η Τράπεζα της Αγγλίας στην έκθεση για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος που έδωσε στη δημοσιότητα.

Ανάλογες ανησυχίες εξέφρασε ο Βρετανός δισεκατομμυριούχος σερ Ρίτσαρντ Μπράνσον. Ένα άτακτο ή σκληρό Brexit θα προκαλούσε μεγάλη πτώση της στερλίνας, οδηγώντας την σε απόλυτη ισοτιμία με το δολάριο. «Η στερλίνα κυμαίνονταν στο 1,53 δολ. όταν έγινε το δημοψήφισμα για το Brexit. Σήμερα έχει διολισθήσει στο 1,22 με 1,23 δολ. και θα καταρρεύσει σε απόλυτη ισοτιμία ως προς το αμερικανικό νόμι-

σμα (ένα προς ένα) εάν υπάρξει σκληρό Brexit», δήλωσε ο Μπράνσον σε συνέντευξη που έδωσε στο βρετανικό ειδησεογραφικό δίκτυο BBC. Συμπλήρωσε πως θα υποστούν απώλειες όλες οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του. Στο πλούσιο «χαρτοφυλάκιο» των 400 εταιρειών του Μπράνσον περιλαμβάνεται η αεροπορική εταιρεία Virgin Atlantic, η εταιρεία αεροδιαστημικής Virgin Glactic και η εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών Virgin Money.

Στην έκθεσή της, η Τράπεζα της Αγγλίας τόνισε ωστόσο πως οι τράπεζες της χώρας διαθέτουν επαρκή κεφάλαια για να απορροφήσουν τους κραδασμούς από μια αποχώρηση της Βρετανίας χωρίς εναλλακτική συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεδομένου πως κατέχουν ρευστά περιουσιακά στοιχεία υψηλής ποιότητας άνω του 1 τρις. στερλινών, οι μεγάλες βρετανικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους για πολλούς μήνες χωρίς να χρειαστεί να αναζητήσουν πρόσθετη χρηματοδότηση.

Στην έκθεσή της, η Τράπεζα της Αγγλίας τονίζει πως οι τράπεζες της χώρας διαθέτουν επαρκή κεφάλαια για να απορροφήσουν τους κραδασμούς από μια αποχώρηση της Βρετανίας χωρίς εναλλακτική συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Ρ. Μπράνσον προβλέπει πτώση της στερλίνας, που θα την οδηγήσει σε απόλυτη ισοτιμία με το δολάριο.

Η Τράπεζα της Αγγλίας εξηγεί πως ο δείκτης βασικών κεφαλαίων Tier 1 των μεγάλων βρετανικών τραπεζών φθάνει περίπου στο 17% του σταθμισμένου ενεργητικού τους, δηλαδή είναι υπερτριπλάσιος από τα επίπεδα που ίσχυαν πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Στην έκθεση αναφέρεται χαρακτηριστικά πως «η χρηματοπιστωτική σταθερότητα δεν είναι όμοια με τη σταθερότητα των αγορών. Αναμένεται να υπάρξουν αξιόλογες διακυμάν-

σεις και αλλαγές στις αξίες των περιουσιακών στοιχείων σε άτακτο Brexit».

Μέχρι σήμερα, οι συνθήκες εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένουν άγνωστες, παρότι η προθεσμία για το Brexit μετατέθηκε από τέλη Μαρτίου στα τέλη Οκτωβρίου.

Ένας από τους επικρατέστερους διαδόχους της Τερέζα Μέι στην ηγεσία του κόμματος των Συντηρητικών και ένθερμος υποστηρικτής του Brexit δεν έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο αποχώρησης της χώρας από το κλαμπ των Βρυξελλών χωρίς εναλλακτική συμφωνία. Η Τερέζα Μέι είχε προσπαθήσει να κερδίσει την έγκριση του Κοινοβουλίου για τη συμφωνία ομαλής αποχώρησης που είχε επιτύχει με τις Βρυξέλλες, αλλά τελικά οδηγήθηκε η ίδια σε παραιτήση.

Τα μέτρα στήριξης της ΕΚΤ

Οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμφώνησαν μεταξύ τους για την ανάγκη στήριξης εάν επιδεινωθούν οι συνθήκες στην Ευρωζώνη, αλλά εξέφρασαν διαφορετικές απόψεις για τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα, σύμφωνα με τα πρακτικά της τελευταίας συνεδρίασης της ΕΚΤ στις 5 με 6 Ιουνίου. Ορισμένοι αξιωματούχοι τάχθηκαν υπέρ ενός νέου γύρου φθηνών δανείων και άλλοι έδωσαν βάρος στη διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Από τη συνεδρίαση του Ιουνίου, οι αξιωματούχοι της ΕΚΤ έχουν, πράγματι, εκφράσει διαφορετικές απόψεις. Στο ετήσιο συνέδριο της ΕΚΤ στη Σίντρα της Πορτογαλίας, ο πρόεδρος της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι είπε πως θα ληφθούν επαρκή

μέτρα εάν δεν βελτιωθεί η προοπτική της Ευρωζώνης, ενώ άλλοι αξιωματούχοι υπονόησαν πως θα πρέπει πρώτα να επιδεινωθούν οι οικονομικές συνθήκες. Όλοι τους πάντως φαίνεται να συμφωνούν πως ο πληθωρισμός θα συνεχίσει να απέχει αρκετά ακόμη από το 2% που είναι ο στόχος της ΕΚΤ. Αξίζει να σημειωθεί πως η Κομισιόν αναθεώρησε, επίσης, προς τα κάτω τις εκτιμήσεις για την πορεία του πληθωρισμού στο 1,3% το 2019 και το 2020 από το 1,4% που είχε προβλεφθεί τον Μάιο, επιβεβαιώνοντας τις ανησυχίες της ΕΚΤ. Η επόμενη συνεδρίαση της ΕΚΤ έχει δρομολογηθεί για τις 24 με 25 Ιουλίου. Η θητεία του Μάριο Ντράγκι λήγει στα τέλη Οκτωβρίου και αναμένεται να τον διαδεχθεί η Κριστίν Λαγκάρντ, επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

PIK1 | PIK2 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.

PIK1 | PIK2 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΟΜΟΡΦΗ ΜΕΡΑ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

Το πρωινό του PIK επιστρέφει ανανεωμένο και πιο ζωντανό από ποτέ. Μια παλιά συνταγή με νέα υλικά ανακατεύεται στο μίξερ της τηλεοπτικής κουζίνας όχι μόνο για να δώσει προτάσεις για το καθημερινό σας φαγητό αλλά και για κάθε στιγμή της ζωής σας. Μόδα και ομορφιά, περιβάλλον, σπίτι, γονείς και παιδί, ψυχολογία και μαγειρική είναι μερικά από τα ένθετα του ψυχαγωγικού πρωινού τηλε-μαγκαζίνου του PIK.

Παρουσίαση:
Ελπίδα Ιακωβίδου - Θεόδουλος Κουλλασή

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Φάνος Χρυσάνθου - Σόνια Δημητρίου

Δευτέρα με Παρασκευή
9.30 π.μ.

Ψηφιακό φόρο επιβάλλει η Γαλλία στους τεχνολογικούς κολοσσούς

Εντονη ήταν η αντίδραση της Ουάσιγκτον, η οποία απειλεί με την επιβολή δασμών

Εφόσον απέτυχε το εγχείρημα μιας πανευρωπαϊκής κινητοποίησης κατά των τεχνολογικών κολοσσών, οι οποίοι επί χρόνια εκμεταλλεύονταν παραθυράκια του νόμου καθώς και φοροαπαλλαγές για να φορολογούνται στο απολύτως ελάχιστο, η Γαλλία προχωρεί μόνη σε επιβολή ψηφιακού φόρου ύψους 3% επί των εσόδων τους. Δεδομένου ότι από τη φορολόγηση θα επηρεαστούν κατά κύριο λόγο αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας, μεταξύ αυτών οι Google, Amazon και Apple, η Ουάσιγκτον απαντά –ως αναμενόμενο πλέον– με απειλές για επιβολή δασμών στις εισαγωγές από τη Γαλλία.

Το εν λόγω σχέδιο νόμου, το οποίο εγκρίθηκε χθες από τη γαλλική Γερουσία, αφορά τεχνολογικές εταιρείες με ετήσια έσοδα άνω των 750 εκατ. ευρώ παγκοσμίως και άνω των 25 εκατ. ευρώ στη Γαλλία, αναφέρει δημοσίευμα του Bloomberg. Ο νόμος θα εφαρμοστεί αναδρομικώς από την αρχή του 2019 και πρόκειται να ισχύσει εντός περίπου είκοσι ημερών. Κινεζικές, αμερικανικές, ακόμη και γαλλικές επιχειρήσεις επηρεάζονται από τον γαλλικό φόρο, ωστόσο μόνο οι ΗΠΑ εξέφρασαν έντονες αντιδράσεις.

Ο Λευκός Οίκος ανακοίνωσε χθες ότι θα ελέγξει κατά πόσον ο ψηφιακός φόρος πλάττει τις αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας και θα αντιπροτείνει λύσεις. Η έρευνα μπορεί να διαρκέσει έως και ένα έτος. Η τακτική αυτή ξυπνά μνήμες από την έναρξη του εμπορικού πολέμου μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, όταν ο Ντόναλντ Τραμπ βάσει της ίδιας διάταξης που χρησιμοποιεί και τώρα, έκρινε ότι οι δασμοί στις κινεζικές εισαγωγές θα ήταν το κατάλληλο αντίμετρο για τη ζημία που είχε προκληθεί στην αμερικανική οικονομία.

«Νομίζω ότι πρόκειται για έναν φόρο που θα χτυπήσει τις αμερικανικές επιχειρήσεις δυσανάλογα» σε σχέση με τις τεχνολογικές εταιρείες άλλων χωρών, είχε δηλώσει τον προηγούμενο μήνα ο Ρόμπερτ Λάιτκαίτζερ, αντιπρόσωπος εμπορίου των ΗΠΑ, σύμφωνα με το Bloomberg. Ο ίδιος θεωρεί ότι οι ΗΠΑ πρέπει να λάβουν ισχυρά μέτρα, ώστε να θωρακίσουν τις επιχειρήσεις από την απειλή του γαλλικού ψηφιακού νόμου. Η Γαλλία, από την άλλη πλευρά, έχει δείξει επανειλημμένως την αγανάκτησή της όσον αφορά την ελάχι-στη φορολόγηση των τεχνολογι-

«Ηρθε η ώρα γι’ αυτές τις εταιρείες να πληρώσουν τους φόρους που χρωστούν», είχε δηλώσει τον Δεκέμβριο ο Μπρινό Λε Μερ, υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, σύμφωνα με τους New York Times.

Η επιβάρυνση φθάνει το 3% επί των εσόδων και αφορά μεταξύ άλλων τις Google, Amazon και Apple.

κών κολοσσών. «Ηρθε η ώρα γι’ αυτές τις εταιρείες να πληρώσουν τους φόρους που χρωστούν», είχε δηλώσει τον Δεκέμβριο ο Μπρινό Λε Μερ, υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, σύμφωνα με τους New York Times. «Το αληθινό πρόβλημα είναι το γεγονός ότι αυτές οι εταιρείες φορολογούνται λιγότερο από έναν παραγωγό τυριών στο Κερσί», είχε αναφέρει τον Απρίλιο σε συνέντευξη στο Le Parisien.

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν ασκούσε πιέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου ο φόρος ύψους 3% να επιβαλλόταν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ωστόσο βρέθηκε αντιμέτωπος με την

Ιρλανδία, τη Δανία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία, οι οποίες διαφωνούσαν. Παρ’ όλα αυτά, αντίστοιχους φόρους επί των ψηφιακών υπηρεσιών αναμένεται να επιβάλουν σύντομα η Αυστρία, η Βρετανία, η Ισπανία και η Ιταλία.

Ο Αμερικανός πρόεδρος ανέκαθεν υποστήριζε ότι οι εμπορικές τακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολύ χειρότερες από αυτές της Κίνας. Μάλιστα, στοχοποιεί προσωπικά την Ευρωπαϊά επί-τροπο Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ για την αυστηρή στάση που τηρεί έναντι των Google, Apple και άλλων εταιρειών στις ΗΠΑ.

Μετά την επιβολή υψηλών προστίμων στις αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας και τις απειλές Τραμπ για δασμούς στις εισαγωγές ευρωπαϊκών αυτοκινητών, ο γαλλικός ψηφιακός φόρος αποτελεί ένα ακόμη «αγκάθι» στη σχέση Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΗΠΑ, που βρίσκονται εν μέσω διαπραγματεύσεων για τη

σύναψη εμπορικής συμφωνίας. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει επιπλέον επιβάλει δασμούς στις εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα από την Ε.Ε. και έχει απειλήσει με δασμούς στις εισαγωγές αεροσκαφών, τρακτέρ και τροφίμων.

«Όσον αφορά τους δασμούς στις εισαγωγές αυτοκινήτων, δυστυχώς νομίζω ότι είναι πιθανότερο να μην επιβληθούν στα μέσα Νοεμβρίου», όπως αρχικά αναμενόταν, δήλωσε στο Reuters ο Πέτερ Μπέγιερ, Γερμανός πολιτικός και συντονιστής διατλαντικών σχέσεων της Γερμανίας. «Επικρατεί αρκετή ανυπομονησία στην αμερικανική πλευρά. Αλλά αυτό απαιτεί από εμάς στην ευρωπαϊκή πλευρά να παραμεινουμε δυνατοί και ενωμένοι», συμπλήρωσε. Ωστόσο, ύστερα από τη συνάντησή του με τον εμπορικό αντιπρόσωπο των ΗΠΑ, ο Πέτερ Αλτμάιερ, υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, δήλωσε ότι προβλέπει μία πιθανότητα 50% για αποφυγή των δασμών στις εισαγωγές αυτοκινήτων.

Υπέρογκες αποζημιώσεις σε στελέχη από Deutsche Bank

Δριμεία κριτική δέχεται η Deutsche Bank για τα τεράστια πακέτα αποζημίωσης που παραχώρησε σε υψηλόβαθμα στελέχη το τελευταίο 14μην, καθώς η κερδοφορία της ήταν χαμηλή επί σειράν ετών, αναγκάζοντας τελικά τον γερμανικό κολοσσό να δρομολογήσει την απομάκρυνση του ενός πέμπτου του προσωπικού του. Οι συνολικές αποζημιώσεις της τάξεως των 52 εκατ. ευρώ, που κατέβαλε σε υψηλόβαθμα στελέχη τα οποία είτε απολύθηκαν είτε αποχώρησαν οικειοθελώς, θυμίζουν λίγο έως πολύ τις ακρότητες που στιγματίσαν τον τραπεζικό κλάδο προ δεκαετίας.

Μόλις την περασμένη εβδομάδα, η Deutsche Bank ανήγγειλε την απόλυση 18.000 υπαλλήλων προκειμένου να περιορίσει τις υψηλές δαπάνες, κυρίως, στον τομέα της επενδυτικής τραπεζικής που ουδέποτε ανέκαμψε από την τελευταία χρηματοπιστωτική κρίση. Συν τοις άλλοις, ανακοίνωσε πως δεν θα καταβάλει μέρισμα στους μετόχους την

Τα «χρυσά αλεξίπτωτα» έφθασαν τα 52 εκατ. ευρώ, ενώ η τράπεζα «τρέχει» πρόγραμμα εκτεταμένων περικοπών.

επόμενη διετία. Όπως επισημαίνεται από τους Financial Times, τα «χρυσά αλεξίπτωτα» των 52 εκατ. ευρώ προσεγγίζουν τα 55 εκατ. ευρώ που ήταν το μισθολογικό κόστος όλου του διοικητικού συμβουλίου μέσα στο 2018. «Τα μεγάλα πακέτα αποζημίωσης σε υψηλόβαθμα στελέχη που απολύθηκαν είναι ξεκάθαρη τρέλα», σχολιάζει η Κριστίν Κελ, συνέταγρος της εταιρεία αναζητήσεως στελεχών Odgers Berndtson, στους Financial Times. Προσθέτει πως με αυτή την τακτική, η Deutsche Bank, ουσιαστικά, ανταμείβει εκείνους «που έκαναν πολύ άσχημα τη δουλειά τους». Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008 ήταν αρκετές οι τράπεζες στις δύο πλευρές του Ατλαντικού που έδωσαν μεγάλες αποζημιώσεις στις διοικήσεις τους, ενώ βρίσκονταν στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου 14μήνου, η Deutsche Bank παραχώρησε πρώτα απ’ όλα αποζημίωση της τάξεως των 10,9 εκατ. ευρώ στον τέως διευθύνοντα σύμβουλο, Τζον Κράιαν. Ακολούθησαν έξι μέλη του διοικητικού συμβουλίου που μοιράστηκαν μεταξύ τους αποζημιώσεις της τάξεως των 41 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με υπολογισμούς της βρετανικής εφημερίδας

οι οποίοι βασίστηκαν στα οικονομικά στοιχεία του γερμανικού τραπεζικού κολοσσού. Αυτά τα «χρυσά αλεξίπτωτα» ξεπερνούν, επίσης, το ένα πέμπτο των μερισμάτων που παραχώρησε πέρυσι η Deutsche Bank στους επενδυτές της, συνολικού ύψους 227 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, η Deutsche Bank ανέστειλε την καταβολή μερισμάτων για την επόμενη διετία λόγω των σχεδίων αναδιάρθρωσης που ανακοινώθηκαν το περασμένο Σαββατοκύριακο και εκτιμάται πως θα κοστίσουν 7,4 δισ. ευρώ.

Οι Financial Times κάνουν ειδική αναφορά στον πρώην επικεφαλής του τομέα επενδυτικής τραπεζικής της Deutsche Bank, Γκαρθ Ρίτσι, η αποχώρηση του οποίου ανακοινώθηκε την περασμένη Παρασκευή. Ο Ρίτσι ήταν υπεύθυνος για το πιο αδύναμο κομμάτι του γερμανικού κολοσσού. Επί μία τριετία που ήταν σε αυτή τη θέση, τα έσοδα της Deutsche Bank από την επενδυτική τραπεζική ακολουθούσαν την κατιούσα. Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δύο τριμήνων σημειώθηκαν ζημιές. Παρ’ όλα αυτά, ο Ρίτσι θα λάβει πακέτο αποζημίωσης τουλάχιστον 11 εκατ. ευρώ, αναφέρουν οι Financial Times. Θα είχε φύγει, μάλιστα, άνευ «χρυσού αλεξίπτωτου» στα τέλη του 2018 εάν το εποπτικό συμβούλιο δεν αποφάσιζε την ανανέωση της σύμβασής του για την επόμενη πενταετία προ επταμήνιου. Τη Δευτέρα, ο νυν διευθύνων σύμβουλος του ομίλου, Κρίστιαν Ζέβινγκκ, μίλησε σκληρά για τον Ρίτσι, ισχυριζόμενος ότι ο υφιστάμενός του εστίαζε σε τομείς που δεν ήταν αποδοτικοί και καλλιεργούσε μια τακτική «κακής κατανομής κεφαλαίων». Ο μεγαλύτερος τραπεζικός όμιλος της Γερμανίας –που όμως δεν κατάφερε να ανακάμψει μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008– απέλυσε πέρυσι 7.000 εργαζομένους. Παράλληλα, μία σειρά σκανδάλων έχει πλήξει το κύρος της τράπεζας. Μέσα στο 2019, η μετοχή της οδηγήθηκε στα χαμηλότερα επίπεδα που έχουν σημειωθεί ποτέ στην 149χρονη ιστορία της.

Η Deutsche Bank βρίσκεται πάλι στο μικροσκόπιο των ελεγκτικών αρχών για να εξακριβωθεί η ανάμειξή της σε διάφορες υποθέσεις που εκκρεμούν στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Αναφερόμαστε σε έρευνες για το σκάνδαλο της δανικής Danske Bank, τη συμμετοχή της Deutsche Bank σε ενέργειες φοροδιαφυγής υπέρ Γερμανών πελατών της και τις μαρτυρίες στελεχών της ίδιας της τράπεζας για την ανάμειξή της σε ύποπτες συναλλαγές από επιχειρήσεις του Ντόναλντ Τραμπ και του γαμπρού του, Τζάρετ Κούσνερ, το 2016 και το 2017.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παράταση Παραλαβής αιτήσεων μέχρι Παρασκευή 19/7/19

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ανακοινώνει ότι από τις 21/05/2019 άρχισε η παραλαβή αιτήσεων από επιχειρήσεις του γεωργικού και βιομηχανικού τομέα καθώς και του τομέα των υπηρεσιών, για ιδιωτική συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν την περίοδο 1/1/2020 – 31/12/2020, στα πλαίσια των τριών πιο κάτω Σχεδίων:

- «Σχέδιο Ενισχύσεων Ύψονος Σημασίας (De minimis) σε Κυπριακές Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών, για Ιδιωτική Συμμετοχή σε Εμπορικές Εκθέσεις στο εξωτερικό». (διόρθωση σε σχέση με προηγούμενη ανακοίνωση σε ότι αφορά το σχέδιο υπηρεσιών τα σχέδια αφορούν μόνο εκθέσεις που λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό)
- «Σχέδιο Ενισχύσεων Ύψονος Σημασίας (De minimis) για Κυπριακές Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Μεταποίησης ή/και Εμπορίας Βιομηχανικών Προϊόντων, για Ιδιωτική Συμμετοχή σε Εμπορικές Εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό».
- «Σχέδιο Ενισχύσεων Ύψονος Σημασίας (De minimis) προς Κυπριακές Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Μεταποίησης ή/και Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων, για Ιδιωτική Συμμετοχή σε Εμπορικές Εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό».

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθεύονται αιτήσεις συμμετοχής από τον Κλάδο Προώθησης Εμπορίου - Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ή την ιστοσελίδα του Υπουργείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.mcit.gov.cy/ts. Οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή ιδιοχείρως ή με ιδιωτικό courier από τις 21/05/2019 μέχρι και τις 19/07/2019 στη διεύθυνση που αναγράφεται πιο κάτω. Αιτήσεις που θα ληφθούν μετά τις 19/07/2019 θα θεωρούνται εκπρόθεσμες και δε θα λαμβάνονται υπόψη. Σημειώνεται ότι, το Υπουργείο ουδεμία δέσμευση αναλαμβάνει έναντι των αιτητών μέχρι τη ψήφιση του Προϋπολογισμού για το έτος 2020 από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Κλάδος Προώθησης Εμπορίου
Ανδρέα Αραούζου 6, 1421 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: 22867167 ή 22867134 (Βιομηχανικά), 22867251 ή 22867329 (Γεωργικά), 22867134 ή 22867331 (Υπηρεσίες)
www.mcit.gov.cy/ts

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παράταση παραλαβής αιτήσεων μέχρι Παρασκευή 19/7/19

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ανακοινώνει ότι στα πλαίσια του «Σχεδίου Ενισχύσεων Ύψονος Σημασίας De Minimis προς κυπριακές επιχειρήσεις για συμμετοχή σε εκθέσεις του εξωτερικού, στις οποίες το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας συμμετέχει με κρατικό περίπτερο» προτίθεται κατά αρχήν να συμμετάσχει στις ακόλουθες εμπορικές εκθέσεις οι οποίες θα πραγματοποιηθούν εντός του 2020. Σημειώνεται ότι με την προκήρυξη των πιο κάτω εκθέσεων δεν αναλαμβάνεται εκ μέρους του Υπουργείου καμία δέσμευση σε περίπτωση μη έγκρισης του Προϋπολογισμού 2020, ή/και από μη συμμετοχή σε κάποιες από τις εκθέσεις αυτές.

Όνομα Διοργάνωσης	Ημερομηνία Διοργάνωσης
(I) ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΠΙΤΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ	
1. Maison et Object, Paris	17-21/1/ 2020
2. The Big Five, Dubai	Νοέμβριος 2020
(II) ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	
1. Gulf Food and Hotel Equipment, Dubai	16-20/2/2020
2. FHA, Singapore	31/3-3/4/2020
3. SIAL, Παρίσι	18-22/10/2020
4. FOODAFRICA, Cairo	Δεκέμβριος, 2020
(III) ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	
1. Fruit Logística, Berlin	5-7/2/2020

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν να προμηθεύονται Αίτηση Συμμετοχής με το ενσωματωμένο σχετικό Ενημερωτικό Έντυπο, από τον Κλάδο Προώθησης Εμπορίου Προϊόντων, καθώς επίσης και από την ιστοσελίδα του Υπουργείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.mcit.gov.cy/ts. Οι Αιτήσεις Συμμετοχής μπορούν να υποβάλλονται ιδιοχείρως ή ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή με ιδιωτικό courier από 21/5/2019 – 19/7/2019. Αιτήσεις Συμμετοχής που θα υποβάλλονται μετά την Παρασκευή 19/7/2019 θα θεωρούνται εκπρόθεσμες και δεν θα λαμβάνονται υπόψη.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
Κλάδος Προώθησης Εμπορίου
Ανδρέα Αραούζου 6, 1421, Λευκωσία Κύπρος
Τηλ.:22867167, 22867251, 22867331, 22867134, 22867224

Σειρά μέτρων για να τονωθεί η κτηματαγορά στην Ελλάδα

Δρομολογείται μείωση ΕΝΦΙΑ κατά 30% σε οριζοντα διειτίας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μέτρα τόνωσης της οικοδομικής δραστηριότητας και ανακούφισης των ιδιοκτητών ακινήτων, προκειμένου να ενισχυθεί η αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας, περιλαμβάνει η ημερήσια διάταξη της νέας κυβέρνησης, με βάση τις προγραμματικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει. Σύμφωνα με τα πρώτα μέτρα προτεραιότητας,

Αναστολή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές και λιγότερη γραφειοκρατία στις μεταβιβάσεις ακινήτων, στην ατζέντα της νέας κυβέρνησης.

η νέα κυβέρνηση αναμένεται να δρομολογήσει καταρχάς τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% εντός της πρώτης διειτίας διακυβέρνησης, δηλαδή το 2020 και το 2021. Παράλληλα, μεταξύ των δεσμεύσεων περιλαμβάνεται και σειρά οικονομικών και φορολογικών κινήτρων, προκειμένου να τονωθεί εκ νέου η οικοδομική δραστηριότητα, η οποία φέτος εμφανίζει τάσεις «κόπωσης» από την ανάκαμψη των προηγούμενων 18 μηνών. Μεταξύ των κινήτρων αυτών, περιλαμβάνονται η αναστολή του ΦΠΑ στις νέες οικοδομικές δρα-

στηριότητες για τρία χρόνια, για να στριχθεί η αγορά ακινήτων, αλλά και η έκπτωση φόρου 40% έως 50% για εργασίες ενεργειακής και λειτουργικής αναβάθμισης ακινήτων, με ειδική μάλιστα μέριμνα για φτωχότερα νοικοκυριά και για όσους αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας.

Εξίσου σημαντική κρίνεται και η πρόθεση της κυβέρνησης για τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και τη μείωση των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την πραγματοποίηση μιας αγοραπωλησίας ακινήτου σήμερα. Είναι χαρακτηριστικό ότι ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και του ακινήτου, έχουν καταμετρηθεί συνολικά 23 δικαιολογητικά, αν και ουσιαστικά για μια αγοραπωλησία το σύνθετες μέγεθος είναι περίπου 9-10 έγγραφα και πιστοποιητικά. Στόχος είναι καταρχάς η άμεση μείωσή τους στο ένα τρίτο και η σταδιακή διαθεσιμότητα όλων των σχετικών εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή, προκειμένου να περιορίζεται η ταλαιπωρία του πολίτη και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες. Η εν λόγω παρέμβαση κρίνεται εξαιρετικά σημαντική και για τις τράπεζες, οι οποίες καλούνται να διαχειριστούν έναν τεράστιο όγκο ακινήτων, που εκτινάσσει τις λειτουργικές τους δαπάνες και δημιουργεί σημαντική χρονοτριβή στη διαδικασία πώλησής τους.

Υπενθυμίζεται ότι πρόσφατη μελέτη του IOBE κατέδειξε την

Μεταξύ των δεσμεύσεων περιλαμβάνεται και σειρά οικονομικών και φορολογικών κινήτρων, προκειμένου να τονωθεί εκ νέου η οικοδομική δραστηριότητα, η οποία φέτος εμφανίζει τάσεις «κόπωσης» από την ανάκαμψη των προηγούμενων 18 μηνών.

ενεργητική επίδραση στην αύξηση του ΑΕΠ και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, που θα μπορούσε να έχει η σταδιακή σύγκλιση των επενδύσεων σε κατασκευές (κατοικίες και υποδομές) από το σημερινό εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο που βρίσκονται σήμερα, στον μέσο όρο των υπολοίπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να συνεισφέρει εντός μιας πενταετίας επιπλέον 29,3 δισ. ευρώ στο ετήσιο ΑΕΠ της χώρας και 11,8 δισ. ευρώ πρόσθετες ετήσιες συνολικές επενδύσεις (σε συναφείς με τις κατασκευές κλάδους και τομείς δραστηριότητας), μέχρι το 2030. Συνολικά, ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα είναι υψηλότερος έως και κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες, συγκριτικά με την περίπτωση στην οποία δεν υπάρχει αντίστοιχη αύξηση των επενδύσεων στον κλάδο. Παράλληλα –και αυτό είναι και το πιο σημαντικό εύρημα των μελε-

τητών του IOBE– προβλέπεται αύξηση των θέσεων εργασίας κατά περίπου 230.000 σε οριζοντα δεκαετίας, αντισταθμίζοντας τις απώλειες των προηγούμενων ετών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε πρόσφατη δημόσια συζήτηση που πραγματοποιήθηκε πριν από λίγες ημέρες υπό την αιγίδα της ΠΟΜΙΔΑ, με συμμετοχή εκπροσώπων από τα μεγαλύτερα κόμματα της χώρας, ο κ. Στράτος Παραδιάς, πρόεδρος της Ομοσπονδίας, σημείωσε ότι «η ανόρθωση της μεσαίας τάξης των πολιτών πρέπει να αρχίσει από τον εξορθολογισμό των κάθε είδους φορολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στην ιδιωτική ακίνητη περιουσία. Οι φόροι θα πρέπει να είναι τέτοιοι που να ανταποκρίνονται στην πραγματική φοροδοτική αντοχή των πολιτών, και όχι να γεννούν συνεχώς ανείσπρακτες οφειλές και κατασχέσεις», σημείωσε χαρακτηριστικά ο κ. Παραδιάς.

Σε πτωτική τροχιά οι τιμές των ακινήτων στο Λονδίνο

Για όγδοο στη σειρά τρίμηνο υποχώρησαν οι τιμές των ακινήτων στο Λονδίνο, σύμφωνα με τον δείκτη κόστους ακινήτων της εταιρείας Nationwide, αντανακλώντας την αναταραχή που επικρατεί στη βρετανική οικονομία ενόψει του Brexit. Το κόστος των σπιτιών στη βρετανική πρωτεύουσα μειώθηκε κατά 2,6%, αγγίζοντας κατά μέσον όρο τις 465.722 στερλίνες. Παρ' όλα αυτά, οι τιμές των ακινήτων βρίσκονται μόλις 5% χαμηλότερα από τα επίπεδα-ρεκόρ του α' τριμήνου του 2017, ενώ σε σχέση με το 2007 βρίσκονται περίπου 50% υψηλότερα.

Η αγορά ακινήτων στο Λονδίνο και στην ευρύτερη περιοχή δέχθηκε το μεγαλύτερο πλήγμα σε σχέση με τη υπόλοιπη Βρετανία, ενώ η Nationwide προβλέπει ότι οι τιμές θα εξακολουθήσουν να υποχωρούν εξαιτίας της ανησυχίας για το Brexit. «Παρότι οι υγιείς συνθήκες στην αγορά εργασίας και το χαμηλό κόστος δανεισμού θα προσφέρουν υποστήριξη, η αβεβαιότητα θα συνεχίσει πιθανότατα να επιβαρύνει το επενδυτικό κλίμα και την επενδυτική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα οι τιμές των ακι-

νήτων και ο αριθμός συναλλαγών να παραμείνουν κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών περίπου στα τρέχοντα επίπεδα», δήλωσε ο Ρόμπερτ Γκάρντνερ, επικεφαλής οικονομολόγος στην Nationwide. Οι τιμές των ακινήτων σε ολόκληρη τη Βρετανία αυξήθηκαν με ήλιο

Η αγορά ακινήτων στο Λονδίνο και στην ευρύτερη περιοχή δέχθηκε το μεγαλύτερο πλήγμα σε σχέση με τη υπόλοιπη Βρετανία.

ρυθμό κατά 0,5% σε ετήσια βάση, σύμφωνα με την έκθεση της Nationwide. Στη Βόρεια Ιρλανδία σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση τιμών, κατά 5,2% σε ετήσια βάση, ενώ το προηγούμενο τρίμηνο το κόστος των ακινήτων είχε ενισχυθεί κατά 3,3%. Στην Ουαλλία οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν κατά 4,2% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, οπότε είχαν καταγράψει αύξηση ύψους 0,9%.

Το κόστος των σπιτιών στη βρετανική πρωτεύουσα μειώθηκε κατά 2,6%, αγγίζοντας κατά μέσον όρο τις 465.722 στερλίνες.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Τοπικά Σχέδια: το χάνι του Ππάντζιарου

Κάποτε είναι να διερωτάται κάποιος γιατί ασχολούμαστε να ρυθμίσουμε την ανάπτυξη όταν αφού το κά-νουμε, όλο και κάποιος θα βρεθεί να ανατρέψει το σύμπαν για λόγους που πολλές φορές καμία σχέση έχουν με την ουσία.

Και αναφέρομαι στα Τοπικά Σχέδια. Η νέα μόδα κατάρρευσης είναι η ελλιπίς ή η λανθασμένη σύνθεση του πολεοδομικού συμβουλίου που τα ενέκρινε. Έχω αναφερθεί στο γεγονός ξανά προ μηνών, αλλά η κατάσταση είναι πλέον γελοία. Επανερχομαι επειδή με το δίκαιο τους αντιδρούν, όσοι αντιδρούν. Δεν γίνεται από τη μια να επιζητούμε επενδύσεις και ανάπτυξη και από την άλλη τα σχέδια ανάπτυξης που είναι ο φορέας της οποιασ ανάπτυξης να ρίχνονται στην πυρά, επειδή κάποιος στην προσπάθειά τους να διαμαρτυρηθούν γιατί το χωράφι τους δεν αναβαθμίστηκε πολεοδομικά, να βρίσκουν πάτημα σε ελλείψεις συνθέσεις των πολεοδομικών συμβουλίων κατά τη συνεδρίαση έγκρισής τους και άρα να θεωρούνται άκυρα.

Δηλαδή προσέξτε το αυτό. Οριστικοποιείται ένα Τοπικό Σχέδιο. Δεν το προσβάλλει κανένας ως παράνομο συνταγμένο, αλλά ούτε και θεωρεί τις όποιες μεμονωμένες του πρόνοιες παράνομες. Μια χαρά δηλαδή. Κάποιος ή κάποιιο μπορεί να έχουν θέμα γιατί το ακίνητό τους δεν έπιασε την όποια αναβάθμιση νόμιζαν ή ένιωθαν πως θα έπρεπε να πάρει ή τους επιβλήθηκε μια υποβάθμιση. Σαν παραδείγματα αναβάθμισης αναφέρω

Δεν γίνεται από τη μια να επιζητούμε επενδύσεις και ανάπτυξη και από την άλλη τα σχέδια ανάπτυξης, που είναι ο φορέας της όποιας ανάπτυξης, να ρίχνονται στην πυρά.

ενδεικτικά την αύξηση στο συντελεστή δόμησης και την αλλαγή χρήσης που οδηγεί σε αύξηση της αξίας. Σαν παράδειγμα υποβάθμισης αναφέρω την ένταξη σε πολεοδομική ζώνη προστασίας της Φύσης όπου πρακτικά εκμηδενίζεται η αξία και την ένταξη σε Λευκή Ζώνη όπου πρακτικά σημαίνει ότι το ακίνητο δεσμεύεται από μελλοντική διέλευση οδικού δικτύου. Τα άτομα αυτά έχουν το δικαίωμα να κάνουν αιτιολογημένη ένσταση

η οποία και εξετάζεται. Αν οι λόγοι που παράθεσαν στην ένστασή τους ευσταθούν, τότε η αρχική δημοσίευση που αφορούσε το ακίνητο τους αναθεωρείται. Αν όχι, η ένστασή τους απορρίπτεται.

Μετά από τις όποιες ενστάσεις που έγιναν και απορρίφθηκαν, και ελλείψει άλλου επιχειρήματος ή άλλου ερείσματος γιατί –ας πούμε– το χωράφι μας δεν έγινε από οικιστικό σε εμπορικό, «ανακαλύπτουμε» πως έλειπε μια υπογραφή

από κάποιο μέλος του πολεοδομικού συμβουλίου από τα πρακτικά και λόγω αυτού επικαλούμαστε –και όπως φαίνεται πετυχαίνουμε– ακύρωση ολόκληρου του Τοπικού Σχεδίου μιας πόλης. Ενώ αν υπήρχε η υπογραφή, τότε το χωράφου θα παρέμενε οικιστικό και θα σωπούσαμε μέχρι να δούμε τι θα γινόταν στην επόμενη αναθεώρηση. Η δε υπόλοιπη πόλη θα συνέχιζε κανονικά τη ζωή της.

Φυσικά, τα θέματα όπως παρουν-

Εδώ φθάσαμε να γίνονται εγχειρήσεις με τηλεδιάσκεψη μέσω 5G μεταξύ ηπείρων, και εμείς ακόμη θέλουμε υπογραφές σε πρακτικά όπου όλοι ήταν παρόντες.

σιάζονται είναι τουλάχιστον δύο. Πρώτον, γιατί τη συγκεκριμένη μέρα συνεδρίασης του πολεοδομικού συμβουλίου έπρεπε να απουσιάζει κάποιος από τα μέλη, τη στιγμή που είχαν να εγκρίνουν ένα σημαντικό Σχέδιο; Ακόμη πιο ακαταλαβίστικο είναι το αν ήταν όντως όλοι παρόντες και συνεδρίασαν κανονικά και στην πορεία για λόγους που δεν είμαστε σε θέση να ξέρουμε, δεν υπόγραψαν όλοι τα πρακτικά!

Το δεύτερον, είναι γιατί να δίνεται η δυνατότητα στον οποιονδήποτε να ρίχνει με τον τρόπο αυτό ολόκληρο το Σχέδιο; Γιατί να μην ακυρώνεται μόνο η περίπτωση αυτού ή αυτών που το προσβάλλει επί αυτής της αιτιολόγησης;

Κύριοι ξυπνάτε. Ζούμε στο 2019 όχι στο 0019. Άστε που τότε μπορεί να ήταν και πιο πρακτικοί. Τι Κράτος είμαστε άμα αυτά τα πράγματα δεν πετύχαμε να είναι αυτορρυθμιζόμενα; Γίνεται ακόμη και ένα άτομο να στέλλει μια πόλη πίσω δε-

κατίες χωρίς να έχει την όποια συνέπεια αν είναι λάθος; Ας μπει κάτω μια χρηματική εγγύηση για τον αιτητή ανάλογα με το ύψος της απαίτησής του για να δούμε πόσοι θα το παίξουν μάγκες. Μετά τι σημαίνει υπογραφή των πρακτικών; Εδώ φθάσαμε να γίνονται εγχειρήσεις με τηλεδιάσκεψη μέσω 5G μεταξύ ηπείρων, και εμείς ακόμη θέλουμε υπογραφές σε πρακτικά όπου όλοι ήταν παρόντες.

Και ας βγουν αυτοί που βγάζουν τέτοιες αποφάσεις και να εξηγήσουν στους ξένους γιατί πρέπει να επενδύσουν τα όποια λεφτά τους σε αυτή την χώρα. Πείτε τους να έρθουν να αγοράσουν ένα οικόπεδο και όταν σας ρωτήσουν πόσα πάει και τι θα μπορούσαν να κτίσουν, πείτε τους... «εξαρτάται»... Επειδή ο Κωστής προχθές ακύρωσε το Τοπικό Σχέδιο, οι συντελεστές που ισχύουν είναι αυτοί του 2006! Αν συνεδρίασουν τον Σεπτέμβριο –Οκτώβριο και βρουν λύση τότε θα ισχύουν ψηλοί συντελεστές!... Αν σας χαρίσουν άλλο ένα λεπτό από τον χρόνο τους, πρέπει να «φακκάτε κουρτουμπέλλες».

Και απ' ό,τι μαθαίνω άρχισαν και τράπεζες να ζητούν εκτίμηση ενός ακινήτου με πολεοδομικά δεδομένα του 2003, του 2006 και του 2019! Τώρα ποιος σοφός αποφάσισε ΚΑΙ αυτά την πατάτα είναι άλλο θέμα... Καθαρή λοιπόν η πορεία οπισθοδρόμησης...

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, είναι MRICS CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η γη που μνημονεύει ο Ομηρος

Ο καθηγητής Μιχάλης Κοσμόπουλος μιλάει στην «Κ» για την αρχαιολογική ανασκαφή στο μυκηναϊκό κέντρο της Ικλαϊνας

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Και ξαφνικά στην κορυφή ενός χθαμαλού λόφου κατάφυτου με ελιές, από όπου αγναντεύει κανείς τον όρμο του Ναυαρίνου και το Ιόνιο, προβάλλει ένα μνημειώδες μυκηναϊκό συγκρότημα, λιτό, ορθογώνιο, μεγαλοπρεπές, πλαισιωμένο από κυβερνητικά κτίρια, δρόμους, πλατείες. Είναι ένα απλόχωρο διοικητικό κέντρο, στο οποίο εισέρχεται κανείς μέσα από μια επιβλητική πύλη. Έξω από αυτήν ορθώνονται τα σπίτια και τα εργαστήρια της αρχαίας πόλης. Κυκλώπεια αρχιτεκτονική, εντυπωσιακές τοιχογραφίες στο εσωτερικό του ανακτόρου, άρτια οικιστική οργάνωση, προηγμένες αστικές υποδομές...

Είναι εικόνες από την αναπαράσταση της αρχαίας Ικλαϊνας, αυτού του σπουδαίου μυκηναϊκού κέντρου που δεν θα υπήρχε σημειωμένο στον σύγχρονο χάρτη αν η σκαπάνη του καθηγητή Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Μίτζουρι στο Σεντ Λούις, Μιχάλη Κοσμόπουλου, δεν το έφερνε στο φως. Η πρώτη φάση της ανασκαφής, που αποκάλυψε την πιο πρώιμη πινακίδα Γραμμικής Β και ευρήματα τα οποία φωτίζουν τον τρόπο δημιουργίας του πρώτου ομοσπονδιακού κράτους στον δυτικό κόσμο, έχει ολοκληρωθεί και το όλο έργο περνά πλέον «στη φάση της αναστήλωσης του ανακτόρου και των λοιπών κτισμάτων, και της μετατροπής του χώρου σε αρχαιολογικό πάρκο. Εκεί θα δημιουργηθούν δύο διαδρομές, μία μέσα από την περίφραξη και μία υπερυψωμένη έξω από αυτήν, ώστε οι επισκέπτες να μπορούν να δουν τον χώρο και όταν αυτός είναι κλειστός», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Κοσμόπουλος. Ο επισκέπτης θα μπορεί να γυρίσει πίσω στον χρόνο μέσω μιας εφαρμογής στο κινητό: στοχεύοντας σημεία της αναστηλωμένης πόλης θα έχει στην οθόνη του την εικόνα που αυτά είχαν περίπου 3.000 χρόνια πριν. «Η μελέτη της αναστήλωσης έχει ολοκληρωθεί, και αφού εγκριθούν οι σχετικές άδειες από το υπουργείο Πολιτισμού θα αρχίσουν οι διαδικασίες αναστήλωσης –μόλις εξευρεθούν οι αναγκαίοι πόροι–, ενώ παράλληλα θα συνεχιστεί η ανασκαφή», λέει ο κ. Κοσμόπουλος.

Είκοσι χρόνια ερευνών

Η Ικλαϊνα, ένα μυκηναϊκό κέντρο τόσο λαμπρό που αναφέρεται στην ομηρική Ιλιάδα 500 χρόνια μετά την καταστροφή του, ήκμασε παράλληλα με το Ανάκτορο του Νέστορα (1.500-1.250 π.Χ.). Η ανασκαφή, υπό την αιγίδα της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών και με χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου Μίτζουρι-Σεντ Λούις και αμερικανικών ερευνητικών προγραμμάτων (υπουργείο Ερευνών ΗΠΑ, National Geographic Society,

Το σπουδαίο μυκηναϊκό κέντρο, που περνάει στη φάση της αναστήλωσης, δεν θα υπήρχε σημειωμένο στον σύγχρονο χάρτη εάν η σκαπάνη του καθηγητή Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Μίτζουρι, στο Σεντ Λούις, Μιχάλη Κοσμόπουλου, δεν το έφερνε στο φως.

«Δεν είμαστε ξεκομμένοι από το παρελθόν, αλλά ο τελευταίος κρίκος μιας μακρίας αλυσίδας. Θα κατανοήσουμε τον κόσμο μας μόνο αν ανακαλύψουμε πώς αυτός δημιουργήθηκε».

Ινστιτούτο Προϊστορίας του Αιγαίου, «ούτε ένα ευρώ δεν χρειάστηκε να δαπανηθεί από το ελληνικό κράτος», λέει ο κ. Κοσμόπουλος), άρχισε το 1999 με επιφανειακή έρευνα. Μετά 20 χρόνια ερευνών, πλέον γνωρίζουμε ότι η μυκηναϊκή πόλη είναι χωρισμένη σε τρία μέρη, στο διοικητικό κέντρο, τα σπίτια και τα εργαστήρια, που δείχνει ανεπτυγμένη οικονομική και κοινωνική διαστρωμάτωση.

«Στο διοικητικό κέντρο έχει βρεθεί μια τεράστια κυκλώπεια πλατφόρμα, η οποία υποστήριζε ένα διάδρομο ή τριώροφο συγκρότημα. Ανάμεσα στα κατάλοιπά του, περίπου 2.000 σπαράγματα τοιχογραφιών (με ναυτικές σκηνές, κυρίες της αυλής, ζώα).

Η Ικλαϊνα δεν κατοικήθηκε μετά το 1200 π.Χ. Ετσι διατηρήθηκε. Όταν υπάρχει συνέχεια, τα νεότερα κτίσματα προκαλούν καταστροφές στα παλαιότερα.

Γύρω του, πλακόστρωτοι δρόμοι –εξαιρετικά διατηρημένοι–, πλατείες, ένα υπαίθριο ιερό και ένα δεύτερο μνημειώδες κτίριο. Κάποια από τα σπίτια έξω από το διοικητικό κέντρο είναι μικρά μέγαρα, με εστίες που περιβάλλονται από τέσσερις κίονες. Το καταπληκτικό είναι ότι τόσο νωρίς έχουμε κεντρικό αποχετευτικό σύστημα με χτιστούς υπονόμους και δίκτυο ύδρευσης με πάλινους αγωγούς. Τα εργαστήρια χρονολογούνται προς το τέλος της ακμής της Ικλαϊνας. Το πιο εντυπωσιακό κινητό εύρημα είναι η αρχαιότερη πινακίδα της Γραμμικής Β (1.300 με 1.350 π.Χ.), 100 με 150 χρόνια πρωιμότερη από εκείνες που βρέθηκαν στο Ανάκτορο του Νέστορα (1.200 π.Χ.), και ως κρατικό έγγραφο φανερώνει την ύπαρξη του ανεξάρτητου κρατίδιου της Ικλαϊνας», σημειώνει ο κ. Κοσμόπουλος.

Γύρω στο 1.200 π.Χ., το κράτος της Πύλου αποτελούνταν από δύο επαρχίες, χωρισμένες σε ανεξάρτητους νομούς: εννέα νομοί στη δυτική επαρχία και επτά στην ανατολική, όλοι υπό την κυριαρχία του Ανακτόρου του Νέστορα. «Μία από τις πρωτεύουσες των νομών είναι η Ικλαϊνα, η μόνη που αποκάλυψε οικισμό αλλά

Περισσότερα από 2.000 σπαράγματα τοιχογραφιών βρέθηκαν στα δωμάτια του ανακτορικού συγκροτήματος, που φανερώνει ότι είχε πλούσια εικονογραφική διακόσμηση.

Το πιο εντυπωσιακό από τα κινητά ευρήματα είναι η πρωιμότερη πινακίδα Γραμμικής Β', που φανερώνει την ύπαρξη γραφειοκρατίας και της ανεξάρτητης ηγεμονίας της Ικλαϊνας.

και την ύπαρξη δύο επιπέδων διακυβέρνησης, ένα κεντρικό και περιφερειακό, όπως συμβαίνει στα σύγχρονα ομοσπονδιακά κράτη. Η Ικλαϊνα κατελήφθη από τον ηγεμόνα του Ανακτόρου του Νέστορα γύρω στο 1.250 π.Χ. Το διοικητικό κέντρο της καταστράφηκε από τον εισβολέα και διατηρήθηκαν μόνο τα εργαστήρια, δηλαδή υποβιάστηκε σε βιοτεχνικό κέντρο. Αυτά εγκαταλείφθηκαν το 1.200 π.Χ. με την καταστροφή του Ανακτόρου του Νέστορα», λέει ο καθηγητής.

«Όλα αυτά έχουν άμεση σχέση με εμάς, γιατί μας δείχνουν πώς δημιουργήθηκαν τα πρώτα κράτη στον ελλαδικό ηπειρωτικό χώρο και στην Ευρώπη, δηλαδή στον δυτικό πολιτισμό. Ξέρετε, ζούμε σε μια εποχή κατά την οποία ο θεσμός του κράτους ρυθμίζει τη ζωή μας, αλλά δεν ήταν πάντα έτσι. Αυτή η μετάβαση από έναν κόσμο χωρίς κράτη σε έναν κόσμο όπου το κράτος ως πολιτικός θεσμός κυριαρχεί, είναι συναρπαστική», λέει ο κ. Κοσμόπουλος. «Δεν είμαστε ξεκομμένοι από το παρελθόν, αλλά ο τελευταίος κρίκος μιας μεγάλης αλυσίδας. Θα κατανοήσουμε τον κόσμο μας μόνο αν ανακαλύψουμε πώς αυτός δημιουργήθηκε».

«Παλεύουμε για να διατηρηθεί η σπίθα του ελληνισμού, όμως χρειάζεται συντονισμός»

Ο **Μιχάλης Κοσμόπουλος** είναι μέλος τεσσάρων Ακαδημιών (Αμερικανική Ακαδημία Επιστημών-Σεντ Λούις, Ευρωπαϊκή Ακαδημία Επιστημών και Τεχνών, Βασιλική Ακαδημία Τεχνών και Επιστημών του Καναδά, Αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών). Έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 15 βιβλία, το τελευταίο εκδόθηκε από την εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία (Iklaina. The Monumental Buildings), και 100 μελέτες σε τέσσερις γλώσσες, η τελευταία, επίσης για την Ικλαϊνα δημοσιεύθηκε στο American Journal of Archaeology. Έχει βραβευθεί τρεις φορές για την ιδιαίτερη ικανότητά του στη διδα-

σκαλία, έχει δώσει 200 και πλέον διαλέξεις, έχει διευθύνει άλλα δύο μεγάλα ανασκαφικά εκπαιδευτικά προγράμματα, στον Ωρωπό και στην Ελευσίνα.

Ωστόσο, δεν είναι μόνο η αρχαιολογία πεδίο των δραστηριοτήτων του, δημιουργεί και τις νέες γενιές φιλελλήνων. Όταν ο ίδιος διευρυνε το αντικείμενο της έδρας Ελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Μίτζουρι, που ήταν μόνο η εκμάθηση της ελληνικής, οι φοιτητές αυξήθηκαν από 15 σε άνω των 300 τον χρόνο. Έχει ιδρύσει Κέντρα Ελληνικού Πολιτισμού στον Καναδά και στο Σεντ Λούις και έχει διοργανώσει δεκάδες συνέδρια, εκδηλώ-

Η ελληνική σημαία κυματίζει στο Πανεπιστήμιο του Μίτζουρι, στην 20ή επέτειο της έδρας. Σπάνια επιτρέπεται η έπαρση σημαίας άλλου κράτους.

σεις, προγράμματα. «Φοιτητές όλων των πεδίων έρχονται και παρακολουθούν μαθήματα στην πατρίδα μας, μέχρι στιγμής έχουν έρθει περισσότερα από 1.000 παιδιά» λέει ο κ. Κοσμόπουλος. Παράλληλα, το Κέντρο Πολιτισμού κινείται σε τρεις κατευθύνσεις. Προσφέρει στους φοιτητές ένα είδος εστίας, όπου συγκεντρώνονται, έρχονται σε επαφή με την ελληνική τέχνη. Διοργανώνει εκδηλώσεις για την κοινότητα. «Στο Σεντ Λούις υπάρχει μια πολύ δυναμική ελληνική κοινότητα, διψασμένη για την ελληνική παράδοση, μολονότι είναι Έλληνες τρίτης και τέταρτης γενιάς», σημειώνει ο καθηγητής. Τέλος, διευθύνει έρε-

να για την ιστορία της ελληνικής κοινότητας και έχει δημιουργήσει ένα αρχείο «το οποίο ανήκει στο πανεπιστήμιο και θα διατηρηθεί για πάντα. Η έδρα μου έχει προικοδοτηθεί από την ελληνική κοινότητα και η λειτουργία του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού έχει εξασφαλιστεί εσαεί. Παλεύουμε για να διατηρηθεί η σπίθα του ελληνισμού, ωστόσο χρειάζεται συντονισμός μεταξύ όλων των προγραμμάτων ελληνικών σπουδών στις ΗΠΑ αλλά και η δημιουργία σχεδίου για τα επόμενα 50 χρόνια, όπως και ένα όργανο εδώ στην Ελλάδα, για να υποστηρίξει τις ελληνικές σπουδές στο εξωτερικό», καταλήγει.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

14.7.19 - 20.7.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Johnny English Strikes Again»

Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ FANEROMENI 2019 σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου θα γίνει η προβολή της ταινίας «Johnny English Strikes Again». Όταν η ταυτότητα όλων των ενεργών μουσικών πρακτόρων της Βρετανίας αποκαλύπτεται μετά από μια επίθεση στο διαδίκτυο, ο Johnny English επιστρέφει με σκοπό να βρει τον χάκερ. Πέμπτη, 18 Ιουλίου, ώρα 9:00 μ.μ. Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφώνο 22128157. Είσοδος ελεύθερη.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο βαφτιστικός» του Θεόδωραστου Σακελλαρίδη

Μια κωμωδία γεμάτη υπέροχα τραγούδια, σπαρταριστές παρεξηγήσεις, ερωτικά παιχνίδια και συνεχείς ανατροπές είναι η οπερέτα του Θεόδωραστου Σακελλαρίδη, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά από τον ΘΟΚ, σε καλοκαιρινή περιοδεία στην Κύπρο. Η πιο αγαπημένη μουσική κωμωδία της ελληνικής σκηνής, που βασίζει την ιστορία της σε μια σπαρταριστή γαλλική φάρσα, μας ταξιδεύει στην Ελλάδα των αρχών του 20ού αιώνα. Ο σκηνοθέτης Παναγιώτης Λάρκου και οι εξαιρετικοί ηθοποιοί της παράστασης, με τη διακεκριμένη σοπράνο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής Τζίνα Πούλου στον ρόλο της Βιβίας, ετοιμάζουν μια παραγωγή στην οποία η ζωντανή μουσική, τα ευφάνταστα σκηνικά και τα ιδιαίτερα κοστούμια γίνονται το όχημα για ένα ταξίδι σε εποχές αθωότητας και ανεμελιάς. Παίζουν οι Έλλη Αλωνεύτου, Χάρης Αττώ-

ΜΟΥΣΙΚΗ

Afrobanana + Friends Festival 2019

Για ακόμη μία χρονιά διοργανώνεται το μουσικό φεστιβάλ Afrobanana και φέτος στον τίτλο προστίθεται το Friends από τις 17 μέχρι τις 21 Ιουλίου, στη Γαλιά της Πάφου. Όπως υποδηλώνει και ο τίτλος, καθεμία από τις πέντε μέρες της φετινής διοργάνωσης θα έχει ως πρωταγωνιστή κι έναν διαφορετικό «φίλο» του Φεστιβάλ. Το Afrobanana + Friends Festival 2019 τιμά τους πιο άξιους συντρόφους και συμπαραστάτες σε αυτό το καλλιτεχνικό και μουσικό ταξίδι. Καλωσορίζει δύο από τα πιο εμβληματικά μπαρ του νησιού, το New Division και το Sousami, καθώς και την κολεκτίβα «Brandy Sour», το Animafest φεστιβάλ animation, το υπαίθριο θεατρικό φεστιβάλ «Αντίσκηνο». Το φετινό πρόγραμμα περιλαμβάνει τους Kutiman, από το Τελ Αβίβ, τον Ιάπωνα καλλιτέχνη Anchor song, και τους Ghetto Kumbe. Από το φεστιβάλ δεν θα λείψουν και τα εγχώρια ταλέντα, όπως η μπάντα Trio Tekke και οι French Experience. Val's Place, Γαλιά, Πάφος, Τετάρτη - Κυριακή, 17-21 Ιουλίου. Οι πύλες του φεστιβάλ ανοίγουν στις 3 μ.μ., στις 17 Ιουλίου και κλείνουν στις 5 μ.μ., στις 21 Ιουλίου. **Πληροφορίες www.afrobanana.com**

ΕΚΘΕΣΗ

Γιώργος Σταμκόπουλος, «As Time Goes By»

Συνεχίζεται στην γκαλερί eins η πρώτη ατομική έκθεση του Γιώργου Σταμκόπουλου στην Κύπρο με τίτλο «As Time Goes By». Η Ολυμπία Τζώρτζη στο εννιμερωτικό κείμενο για την έκθεση σημειώνει, μεταξύ άλλων: «Ποια είναι η σύνδεση λοιπόν μεταξύ χρόνου, εικόνας και αφάιρες; Η εικόνα δεν αντιπροσωπεύει μόνο ένα οπτικό ερέθισμα προς το θεατή, αλλά είναι ένα υλικό αποτέλεσμα που καταγράφει μια σειρά από συνειδητές αποφάσεις που έλαβαν χώρα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και εισέρχονται στο χώρο του αισθητικού παρόντος. Η αφάιρες ή ακριβέστερα η αφηρημένη ζωγραφική απεικονίζει μια πραγματικότητα που δεν μπορούμε να δούμε ούτε να περιγράψουμε. Διάρκεια έκθεσης έως 20 Ιουλίου. Eins Gallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός, Κύπρος. **www.einsgallery.com, info@einsgallery.com**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Γη μου θαλασσοφίλητη»

Ένα μουσικό ταξίδι στις μνήμες της μουσικομυρισμένης και θαλασσοφίλητης Κύπρου, μέσα από τα τραγούδια και τους σκοπούς της παράδοσης, όπως μας τα παρουσιάζουν ο Κυριάκος Μαππούρας (τραγούδι) και ο Σάββας Λάμπρου (βιολί), σημαντικοί εκπαιδευτές της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής, οι οποίοι έχουν αφήσει τη δική τους σφραγίδα και τεχντροπία στο αγαπητό αυτό είδος. Συνταξιδιώτες τους, η νεότερη γενιά, το μουσικό σχήμα «Σαντούτο» (Βερόνικα Αλωνεύτου σαντούρι, Γιώργος Λάμπρου βιολί, Κωνσταντίνος Ξενοφώντος τραγούδι, Χαράλαμπος Παντελής λαούτο). Η άδολη αγάπη των δύο γενιών για τη μουσική τους παράδοση, τους ενδυναμώνει να εξελίξουν και να παραδώσουν στις επόμενες γενιές αυτό που τους παραδόθηκε. Δευτέρα, 15 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, Παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφώνο 22894531, culture@ucy.ac.cy**

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

«Βάκκες» του Ευριπίδη

Το Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος φιλοξενεί τη διεθνώς πολυβραβευμένη Izumi Ashizawa, η οποία συμπράττει με το κυπριακό θεατρικό σχήμα Belacqua Theatre και σκηνοθετεί τις Βάκκες του Ευριπίδη, συνδυάζοντας τους κώδικες του Ιαπωνικού θεάτρου Νο και του αρχαίου ελληνικού δράματος. Στις Βάκκες, ο Ευριπίδης εξιστορεί την κάθοδο του Διονύσου στη Θήβα, προκειμένου να επιβάλει τη λατρεία του, τη βακχεία. Ο βασιλιάς Πενθέας αρνείται να την αποδεχτεί και ο Διόνυσος τον εκδικείται. Εμβάλλει μαγία στις γυναίκες της Θήβας και ο Πενθέας βρίσκει φρικτό θάνατο από την ίδια του τη μητέρα, Αγαθή. Μετάφραση: Γιώργος Χειμωνάς. Σκηνο-

θεσία/Κίνηση: Izumi Ashizawa. Διανομή: Γιώργος Κυριάκου (Πενθέας). Παραστάσεις: Πέμπτη 18 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί», Αγλαντζιά, Σάββατο 20 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Δευτέρα 22 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου. **Πληροφορίες www.greekdramafest.com**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Βουλή Vs Μουσείο 1-0

Μάλλον, όλα παίρνουν κάποια στιγμή τη σειρά τους, και ό,τι δεν έχουμε το φτιάχνουμε. Μοιάζει η Δημοκρατία με γιαντί, που οικοδομή που εδώ και εξήντα χρόνια χτίζεται και πάντα κάτι της λείπει. Μην είναι τα πορτοπαράθυρα, μην είναι τα ντουλάπια και τα κουφώματα, μην είναι η θέρμανση. Τέλος πάντων, όλο και κάτι δεν έχουμε και βάζουμε τη μαστοράντζα και το τακτοποιεί. Και όπου μαστοράντζα βλέπε ηγέτη ικανό, με όραμα, με αίσθημα εντροπίας. Θέλει ο μακαριότατος νέο καθεδρικό ναό στη Λευκωσία, θα τον φτιάξει, και θα είναι μεγαλοπρεπής με όλες τις ανέσεις.

Το αυτό και για την Πάφο, όπου η ανάγκη για νέο καθεδρικό είναι έντονη, και ο Δημόσιος Κήπος, τεμάχιο μπακαλάς, να το φας και να μη μείνει ούτε πεύκο. Τον ναό θέλωμεν, και ως μπν τρώγωμεν πευκοβελόνες. Θέλει ο ιερέας τις ορεινές κοινότητες του Τροόδους κτίσμα νέο και υποβλητικό, διά να εισέρχεται το ευάριθμο μεν πλήρωμα της τοπικής Εκκλησίας, ισχυρό θε, θα πάρει άδειες και θα το κτί-

σει. Μα μη νομίζετε ότι είναι μόνο η Εκκλησία, που θέλει να δείξει ότι μπορεί, αλλά και οι κοσμικοί άρχοντες, αυτοί οι 56 βουλευτές, ουπς, 55, ο ένας αγνοείται, το νομοθετικό έργο όμως καλά κρατεί, τώρα αν είναι συνταγματικό δεν μας πολυκόφτει, το δίκαιον της ανάγκης να είναι καλά και αν προκύψει πρόβλημα, είναι φάρμακον διά πάσαν νόσον. Αλλά ξέφυγα! Που λέτε οι 55 βουλευτές και οι διάφοροι άλλοι εκεί εργαζόμενοι δεν βολεύονται, η Βουλή, βολή δεν έχει και οι βουλόμενοι, δεν βολεύονται και σε εκείνα τα μάρμαρα έπασε πολλή σκουριά, άρα τι βούλεσθε. Εύρηκε ο κ. Συλλούρης να γίνει Βουλή με τα ούλα της, και τι θα κοστίζει; Μερικά εκατομμύρια, περίξ των δέκα, αν δεν απατώμαι. Δέκα εκατομμύρια ευρώ για να έχουμε μια Βουλή, που όλοι θα βολεύονται, και οι 56, γιατί δεν μπορεί, κάποια στιγμή θα πληρωθούν οι θέσεις. Θα μου πείτε τώρα εσείς, και γιατί γκρινιάζεις; Από την τσέπη σου θα βγούνε; Συγγνώμη, αλλά κάποια ναι, διότι, ως φορολογούμενος πολίτης της Κυπριακής

Δημοκρατίας, με Αριθμό Φορολογικής Ταυτότητας και όλα τα σχετικά επίσημα έγγραφα του κράτους συνεισφέρω. Ωραία, και δεν χρειάζεται Βουλευτήριον λαμπρόν η Δημοκρατία; Μα και βέβαια, αλλά επειδή άστεγους δεν τους λες, μήπως θα έπρεπε να ήταν ο πρόεδρος του Σώματος λίγο πιο οικονομικός; Δέκα εκατομμύρια ευρώ είναι πολλά λεφτά και οι καιροί δεν ξέρω αν σπκώνουν έτσι ξοδέματα.

Αλλά για να είμαι και ειλικρινής λίγο ζήλεψα που τα λεφτά αυτά δεν πήγαν στο Νέο Μουσείο Λευκωσίας. Χρειάζεται ένα μουσείο αρχαιολογικό η πρωτεύουσα, τι λέτε; Βέβαια, ζήλεψα που τα χρήματα αυτά δεν διατέθηκαν και για τη δημιουργία μιας νέας Κυπριακής Βιβλιοθήκης, για την αγορά ενός οικοπέδου, μιας και το άλλο, το υποσχεθέν, δεν το δίνουμε, άλλα μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα των επενδυτών και των εκόντων.

Αλλά, μπορεί να ζήλωω γιατί τα χρήματα δεν πήγαν στα δύο παραπάνω κτήρια, αλλά εξοργίζομαι γιατί τα χρήματα αυτά δεν θα πάνε σε όσους τα έχουν ανάγκη,

σε μία ανάπτυξη ανάσας για τις υποβαθμισμένες περιοχές των συνοικισμών, για την τοποθέτηση χθες ανεγκυστήρων στις πολυκατοικίες της προσφυγιάς, στη στήριξη των οικοδομών που η Δημοκρατία ανέγειρε και πολλές κοιλιές γέμισαν, όταν οι πρόσφυγες με στομάχι άδειο έμπαιναν μέσα και σήμερα μετρούν τις μέρες, όσοι απέμειναν, για να πετάξουν στα χωριά τους και στη Μόρφου, στην Κερύνεια, στο Βαρώσι, ελεύθεροι από τους τέσσερις τοίχους.

Ναι, εξοργίζομαι όταν δίνουμε δέκα εκατομμύρια ευρώ για να φτιάξουμε νέα Βουλή και άλλα τόσα περίπου για να έχουμε νέο καθεδρικό. Δεν είναι λαϊκισμός, πιστέψτε με, είναι αγανάκτηση, γιατί πάσχουμε από μεγαλομανία και θέλουμε το πλάνο ψήλωμα του κισσού. Δεν μας αρκεί τίποτε λιγότερο από το υπερβολικά πολύ, σε όλα μας και αυτό μας κάνει να μη βλέπουμε τη γη, μα τον ουρανό και να αιθεροβατούμε, για να γίνουμε στο τέλος ήρωες, αλλά μπορεί αφ' υψηλά να πείσουμε, μα δεν θα πεθάνουμε ελεύθεροι.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

«Τέχνη του ζην» ή «ζην με την τέχνη»;

Όσο και να προσπαθεί ο Ρομέο Καστελούτσι να εξηγήσει τι επιδιώκει με την περφόρμανς-παράσταση «Η νέα ζωή» που παρακολούθησάμε στο Φεστιβάλ Αθηνών, το αποτύπωμα παραμένει: η εικόνα πέντε ανδρών αφρικανικής καταγωγής, με μακριές λευκές κελεμπίες και λευκά γυναικεία πέδιλα, σε έναν χώρο από αυτοκίνητα σκεπασμένα με λευκά καλύμματα. Περιπατούν αργά, τελετουργικά, στέκονται ακίνητοι, σιωπηλοί, αφουγκράζονται, και προς το τέλος της 50λεπτης περφόρμανς ο ένας εξ αυτών λέει κάποιες φράσεις στα γαλλικά, επαναλαμβάνοντας: «Εδώ δεν υπάρχει ελευθερία». Το μαύρο δέρμα σε αντίστιξη με το ενδυματολογικό και σκηνογραφικό λευκό («Κ» 10/07). Στο σημείωμα του προγράμματος διαβάζουμε ότι οι πέντε Αφρικανοί –σύμφωνα με το σενάριο– είναι αδέρφια και «σκοπεύουν να ξεκινήσουν μαζί ένα ταξίδι προς μια καλύτερη ζωή». Τα πέντε αυτά πρόσωπα «δεν κυνηγούν ούτε το κενό ούτε την πληρότητα. Αντιπαθούν τους καλλιτέχνες, γιατί μιλούν ακατάπαυστα αντί να πράττουν. Τι πρέπει να γίνει; Τα αδέρφια προτείνουν την “τέχνη του ζην” στη θέση του “ζην με τέχνη”».

Πριν από δύο μήνες, στα εγκαίνια της 58ης Μπιενάλε της Βενετίας (που θα διαρκέσει έως τον Νοέμβριο) ένα έκθεμα προκάλεσε αντιδράσεις. Ο Ελβετοϊσλανδός καλλιτέχνης Christoph Büchel εξέθεσε το κουφάρι του αλιευτικού σκάφους που βυθίστηκε στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ της Λιβύης και του νησιού Λαμπεντούζα τον Απρίλιο 2015, μαζί με περίπου 1.000 μετανάστες. Διασώθηκαν 27. Η υπόμνηση αυτής της μεγάλης τραγωδίας αποτελεί μέρος του πρότζεκτ με τίτλο «Barca Nostra», δηλαδή «Το σκάφος μας».

Κακόγουστο και τερατώδες ή προβοκατόρικο και αλληγορικό που επιτυγχάνει τον στόχο του; Και ποιος είναι αυτός; Η ανακρίνωσή της Μπιενάλε ανέφερε: «Στο Arsenal –στο περιβάλλον του καλλιτεχνικού θεάματος (...) μιας πόλης βασισμένης στη μετανάστευση η οποία τροφοδοτεί τη μηχανή της καταστροφής της μέσω του μαζικού τουρισμού–, το συλλογικό ναυάγιο “Barca Nostra” ανοίγει τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσουμε ενεργητικά ως όχημα σημαίνουσας κοινωνικοπολιτικής, ηθικής και ιστορικής βαρύτητας». Ασαφές, με την αρμόζουσα ρευστή γλώσσα. Μετά την οξυτάτη αντιπαράθεση που προέκυψε, ο εκπρόσωπος του καλλιτέχνη δήλωσε: «Το έργο τέχνης δεν είναι το πλοiάριο, αντιθέτως το πρότζεκτ είναι διαρκές και το ταξίδι του είναι το έργο τέχνης»... Τούτεστιν; Τα διλήμματα που θέτει το «Barca Nostra» ή καλλιτέχνες όπως ο Αϊ Ουέι Ουέι και, ενδεχομένως, ο Καστελούτσι, δεν οδηγούν απευθείας στο αρχαιτυπικό ερώτημα «τι είναι τέχνη». Είναι πιο σύνθετα και δαιδαλώδη γιατί τα γεγονότα είναι νωπά, το μεταναστευτικό ρεύμα δεν κοπάζει και η υπερχρήση μεταναστών, η διαρκής έκθεση της ανθρωπίνης τραγωδίας δεν συνδέεται πάντα με τη, θεμιτή, προσπάθεια κατανόησής της. Για κάποιους η προσπάθεια αυτή παραμένει ρηχή και άστοχη, για κάποιους άλλους βοηθάει στην «ενσυναίσθηση» της κοινής γνώμης». Μα η ανθρωπιστική καταστροφή είναι εδώ, παρούσα, καθημερινά, με όλους τους δυνατούς τρόπους: εικόνα, ήχος, λόγος. Οι μετανάστες αφηγούνται, οι ιστορίες τους μετασχηματίζονται σε μια μορφή τέχνης. Είτε ως ντοκουμέντα είτε ως «πειραγμένα» δράματα, εγκαταστάσεις, δεκάδες εκδόσεις που εκκινούν από την ίδια βάση, την ίδια πηγή.

Τα στερεότυπα караδοκούν. Ορισμένοι καλλιτέχνες τα εντάσσουν στη ραχοκοκαλιά της έμπνευσής τους. Όπως στη βίντεο-εγκατάσταση «Love Story» της Νοτιοαφρικανής Κάντις Μπράιτς, που παρουσιάζεται στην Πειραιώς 260. Δύο σταιρ, η Τζουλιάν Μουρ και ο Αλεκ Μπλόντουνι, αναπαριστούν στο βίντεο σύντομα αποσπάσματα από συνεντεύξεις έξι προσφύγων. Το μοντάζ αφαιρεί από τις αληθινές ιστορίες το βάθος και τις αποχρώσεις τους, μετατρέποντάς τις σε προϊόν για μαζική κατανάλωση. Οι αντιδράσεις δεν μπορεί να είναι κοινές. Είναι πανομοιότυπες, περισσότερο ή λιγότερο στοχαστικές, εκλεπτυσμένες, διειδυτικές. Μπορεί να εννοχλούν, να θυμίζουν, να χαρακτηρίζουν τον καλλιτέχνη, να απομακρύνουν από το έργο του, όχι όμως από το πρόβλημα.

Όσο εμείς θα συζητάμε και θα διαφωνούμε, σε όποια ένταση κι αν συμβαίνει αυτό, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι θα ζουν (αν έχουν επιβιώσει) στη σκιά μιας αντιπαράθεσης που ελάχιστα τους αφορά. Παραμένουμε απέναντί τους, παραπληρώνοντας και καταγράφοντας. Κάποτε και με θέρμη, αυτοθόνα και ειλικρίνεια. Δεν είναι στα συναισθήματα το πρόβλημα αλλά στη θέση. Παραμένουμε απέναντι, όχι δίπλα τους.

Θέλω να είμαι υπηρέτης της μουσικής

Ο κιθαρίστας Γιώργος Σκαρπάρης θα παρουσιάσει το «The Dark Side of the Moon» των Pink Floyd στον Φέγγαρο με 12μελή μπάντα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Συναντήθηκα με τον κιθαρίστα Γιώργο Σκαρπάρη, εμπνευστή της ιδέας να παρουσιάσει στο φεστιβάλ του Φέγγαρου, τον Αύγουστο, ολόκληρο το άλμπουμ των Pink Floyd «The Dark Side of the Moon» με μία μπάντα που αποτελείται κυρίως από μιτσιούς, όπως χαρακτηριστικά μου είπε ο Γιώργος. Αποφάσισα να διατηρήσω τον διαλεκτικό τύπο, διότι η αγάπη και ο ενθουσιασμός που μου έδειχνε ο εμπνευστής της ιδέας και η συνειδητή επιλογή του να την υλοποιήσει με νέα παιδιά ήταν εμφανής, «οι μιτσιοί είναι ελεύθεροι και έχουν μια αγνή αγάπη για τη μουσική». Το «The Dark Side of the Moon» είναι ένα άλμπουμ, το οποίο, αν και κυκλοφόρησε το 1973, ακόμα και σήμερα είναι επίκαιρο και όπως μου είπε ο Γιώργος μεγαλώνει και αυτό μαζί μας.

–Γιώργο, τι ακριβώς πρόκειται να παρουσιάσεις στο φεστιβάλ του Φέγγαρου;

–Κατ’ αρχάς να πω ότι τα μέλη που παίρνουν μέρος σε αυτό το πρότζεκτ είναι έφηβοι μουσικοί, αλλά και από άτομα που δεν είναι μουσικοί και φυσικά εγώ, που το οργάνωσα. Θα παρουσιάσουμε το άλμπουμ «The dark side of the Moon» των Pink Floyd, μαζί με μαθητές μου και όχι μόνο. Ολόκληρο το άλμπουμ, όπως ακριβώς το έδωσαν οι Pink Floyd.

–Πώς σου ήρθε μια τέτοια σκέψη;

–Η ιδέα βασικά είναι πάρα πολύ απλή, Pink Floyd είναι ένα που μου άλλαξε τον τρόπο που έως τότε έβλεπα τη μουσική. Από τότε μου

Τους Pink Floyd, λένε όλοι ότι τους γνωρίζουν, τους ακούνε. Στην πραγματικότητα όμως κανένας δεν τους ξέρει.

μπήκε η ιδέα ότι θέλω να αποτίσω φόρο τιμή, αν θες, σε αυτή την μπάντα. Κάποια στιγμή, κάνοντας μαθήματα μουσικής, μερικοί μαθητές μου έφτασαν στο σημείο να νιώθω ότι είναι πάρα πολύ καλοί σε αυτό που κάνουν και είπα ότι μάλλον έφτασε η ώρα. Η μπάντα σήμερα αποτελείται από 13 άτομα, μαζί με το παιδί που κάνει τα visual. Και φυσικά υπάρχουν και δύο άτομα, έναν Ουαλό και έναν Σκοτσέζο που κάνουν τις συνεντεύξεις...

–Μια αναπαράσταση δηλαδή...

–Ακριβώς, ό,τι έγινε στο Abbey Road Studio, το επαναλαμβάνουμε. Αυτή είναι η ιδέα. Αυτό που έκανε η μπάντα στο στούντιο ηχογράφησης εμείς να το κάνουμε live. Εδώ θέλω να πω κάτι σχετικά με τους Pink Floyd, λένε όλοι ότι τους γνωρίζουν, τους ακούνε. Στην πραγματικότητα όμως κανένας δεν τους ξέρει. Ξέρει ίσως πέντε τραγούδια. Και αυτό νομίζω ότι συμβαίνει γιατί ως μπάντα δεν είναι απλώς διασκεδάση, αλλά είναι κάτι βαθύτερο. Νομίζω ότι οι Pink Floyd σε βοηθάνε να βρεις πολλά πράγματα.

–Γιατί επέλεξες αυτό το άλμπουμ και όχι κάποιο άλλο των Pink Floyd;

–Κατ’ αρχάς επειδή είναι ενωμένο, αλλά και φυσικά διότι το εκτιμώ αφάνταστα. Ήταν το πιο προστό για να παρουσιαστεί με τους μου-

Ό,τι έγινε στο Abbey Road Studio με την ηχογράφηση του «The Dark Side of the Moon» από τους Pink Floyd επαναλαμβάνεται στον Φέγγαρο...

σικούς που είχα, τους μιτσιούς μου. **–Πόσο καιρό σας πήρε να φτάσετε στο τελικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι δεν δούλευε με επαγγελματίες μουσικούς;**

–Ενάμιση σχεδόν χρόνο. Αλλά δεν είχε να κάνει ότι ήταν ερασιτέχνες ή νεαροί οι μουσικοί του πρότζεκτ, αλλά μην ξεχνάς ότι δεν ήταν κάθε μέρα, δεν είχε να κάνει ότι οι μουσικοί μας ήταν ερασιτέχνες. Οι μιτσιοί πάντως έχουν αγάπη, την ίδια αγνή αγάπη για τη μουσική που έχω κι εγώ.

–Κατάφερες να φέρεις και την ατμόσφαιρα του '70;

–Εκεί ήταν το θέμα όλο, και δεν ήταν εύκολο και εκεί ήταν που αποφάσισα στο ποιος θα παίξει τι, αλλά

και στο δέσιμο της μπάντας μας. Η επιλογή να το κάνω με μιτσιούς δεν ήταν τυχαία, και μην ξεχνάς ότι οι Pink Floyd δεν ήταν βιρτουόζοι, αν λοιπόν έπαιρνα επαγγελματίες θα εκτελούσαν τα κομμάτια τέλεια, όμως οι μιτσιοί θα προσπαθούσαν όσο γινόταν περισσότερο, πράγμα που σημαίνει ότι θα έβαζαν περισσότερο πάθος και αγάπη. Φυσικά, αγοράστηκε και ειδικός εξοπλισμός για να φέρουμε και τους ήχους όσο πιο κοντά γίνεται, αλλά και η ατμόσφαιρα.

–Αυτοί οι μιτσιοί μπορούσαν να σε αντιληφθούν και να σε ακολουθήσουν στην ιδέα σου;

–Δεν τους ήξεραν καν. Αλλά παίζοντας τα κομμάτια ένα-ένα και

σταδιακά και ενώνοντάς τα, όταν την πρώτη φορά που παίξαμε ολόκληρο το άλμπουμ μείναμε όλοι, που ήταν και για μένα η πρώτη φορά, κοιταχτήκαμε και είπαμε, τι παίξαμε τώρα; Τι έγραψαν; Ήταν για όλους μας μια εξαιρετική εμπειρία. Σίγουρα, η ηλικία τους δεν τους επέτρεπε να πιάσουν τα νοήματα πίσω από τις λέξεις των τραγουδιών, ωστόσο, αντιλαμβάνονται ότι είναι σημαντικόι στίχοι. Αυτή είναι άλλωστε και η αξία του άλμπουμ, μεγαλώνει μαζί σου. Είναι ένας σπόρος. **–Είπες ότι ενώσατε τα κομμάτια...**

–Εκτός από τις ενώσεις, το κάθε κομμάτι έχει εναλλαγές και του τέμπε. Είχε τεχνικά πολλή δουλειά. Ο

επαγγελματίας θα έπιανε το τέμπε και θα το έπαιζε τέλεια, αλλά οι μιτσιοί έδιναν τον εαυτό τους για να τα βγάλουν.

–Τι πήρες εσύ από αυτό το πρότζεκτ;

–Μα το ότι ήμουν μέρος του ήχου που φτιάξαμε. Είναι τεράστια η ικανοποίηση που ένιωσα. Η αγάπη για τη μουσική, τίποτα άλλο.

–Αυτή την αγάπη την πέρασες και στα παιδιά του πρότζεκτ...

–Πάντα στους μαθητές μου αφιερώνω χρόνο για να συζητήσουμε άσχετα θέματα με τη μουσική. Νιώθω ότι ο ρόλος μου δεν είναι απλώς να τους μάθω πέντε κλίμακες στην κιθάρα και δέκα τραγούδια. Στην περίπτωση μας αυτή, οι μιτσιοί είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε ένα πολύ σοβαρό πρότζεκτ, είδαν τη διαδικασία, και ευελπιστώ πως αυτό τους έγινε ένα πολύ χρήσιμο μάθημα. Να σου πω ότι αυτή μπάντα με σημάδεψε, ήταν ένα ταξίδι για μένα.

–Με τον Φέγγαρο πώς ήλθε η συνεργασία;

–Να σου πω ότι έχουμε παρουσιάσει το πρότζεκτ αυτό δύο φορές σε Λευκωσία και Λεμεσό. Μετά, λοιπόν, τη βραδιά της Λευκωσίας ο Αντρέας Τραχωγιάννης επικοινωνήσε μαζί μου και μας πρότεινε να το φέρουμε στον Φέγγαρο. Ένας από τους λόγους που έγινε το πρότζεκτ ούτως ή άλλως είναι να παίει σε όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο, άρα το φεστιβάλ είναι ο καταλληλότερος χώρος για να το δει ο κόσμος.

 Φεστιβάλ Φέγγαρος, Κάτω Δρυς Λάρνακας, Παρασκευή 2 Αυγούστου, 00:00, Village Stage.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2019

must20

TWENTY YEARS OF STYLE

Θερινό σινεμά αξιώσεων στην πρωτεύουσα

Το αγαπημένο μας καλοκαιρινό στέκι επέστρεψε γεμάτο νύχτες μαγείας κάτω από τον ουρανό της Λευκωσίας

Του **ΑΝΤΡΕΑ ΜΑΛΛΗ**

Κλέβουμε λίγη απ' τη λάμψη του κινηματογράφου και βάφουμε για λίγο τον ουρανό της πρωτεύουσας. Τα καλοκαίρια στο «Κωνσταντία» έχουν γίνει θεσμός και οι φετινές επιλογές του μαραθωνίου δεν θα μπορούσαν να είναι καλύτερες. Μια κλασική ταινία και άλλες τέσσερεις ενδιαφέρουσες ξενόγλωσσες ταινίες που διακρίθηκαν τα τελευταία χρόνια σε διάφορα φεστιβάλ και απονομές μάς υπόσχονται αποδράσεις συγκίνησης και προβληματισμού σε κινηματογραφικές περιοχές που σπάνια βλέπουμε στο σινεμά.

info

Οι προβολές θα πραγματοποιούνται στον θερινό κινηματογράφο «Κωνσταντία» στις 9:00 μ.μ.

Εισόδος: 5 ευρώ. Κάρτα εισόδου σε όλες τις προβολές: 50 ευρώ.

Για τα παιδιά κάτω των 10 ετών (για ταινίες κατάλληλες, πάντοτε με γονική συνοδεία) καθώς και για άτομα με αναπηρίες, η είσοδος είναι δωρεάν

Για περισσότερες πληροφορίες τηλεφώνω: 22349085 και 22348203.

«Der Himmel über Berlin»

«**Άγωνα η ειρήνη**», δεν γεννά την έμπνευση ποτέ. Πάντα δύσκολο να πεις την ιστορία της», είπε ο Όμπρος, ο γερασμένος ποιητής. Κι αν είστε λίγο υποψιασμένοι για την ταινία, ήδη θα ξέρετε πως δεν πρόκειται για στίχους των επών, αλλά για τα λόγια του «Ομήρου», όπως γερασμένος περιφέρεται στο μεταπολεμικό Βερολίνο, λίγο πριν την πτώση του τείχους. Σε σκηνοθεσία του Wim Wenders, που μας έχει χαρίσει και το θρυλική road movie «Paris, Texas» του 1984, και με ένα σενάριο γεμάτο από λογοτεχνικές αναφορές, η μαυρόασπρη αυτή ταινία μπορεί να μην προτάθηκε καν για Oscar τη χρονιά που προβλήθηκε, αποτε-

λεί, ωστόσο, σήμερα μια από τις καλύτερες ταινίες όλων των εποχών. Βερολίνο στα μέσα της δεκαετίας του '80. Το τείχος εξακολουθεί να διχοτομεί την πόλη σε δύο κοινωνικοπολιτικές πραγματικότητες. Δύο άγγελοι παρατηρούν από τον ουρανό την πόλη και τους κατοίκους της, προτού κατεβούν ανάμεσά τους, αόρατοι, όπως οφείλουν, συμπνευστικοί και πάντα ρόθυμοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Πρόκειται για την ταινία που ενέπνευσε τη γνωστή χολιγουντιανή ταινία «City of Angels» του 1998, με τους Cage και Ryan. Τα γυρίσματα στο αυθεντικό τείχος του Βερολίνου προφανώς απαγορεύονταν τότε, οπότε για τις ανάγκες

της ταινίας έπρεπε να φτιαχτεί ένα προσομοίωμα του τείχους πολύ δίπλα στο πραγματικό, το οποίο, μάλιστα κτίστηκε εις διπλούν, αφού την πρώτη φορά κατέρρευσε από βροχόπτωση, καθώς ο πρώτος εργολάβος ξεγέλασε την παραγωγή, κτιζοντάς το από... ύψλο. Αξίζει να την παρακολουθήσετε, όχι μόνο επειδή πρόκειται για μια ταινία σταθμό στην ιστορία του κινηματογράφου, αλλά κι επειδή αναφέρεται σε μια πληγή της πρόσφατης παγκόσμιας ιστορίας ιδωμένη μέσα από τη ματιά ενός από τους πιο emblematicούς σκηνοθετές στη σύγχρονη ιστορία του κινηματογράφου.

(14 Αυγούστου)

«Capernaum»

Η **ταινία** ξεκινάει προκλητικά: ο 12χρονος Zain κάνει μήνυση στους γονείς του, επειδή τον έφεραν στον κόσμο. Σκηνή δικαστηρίου, οι γονείς στο εδώλιο του κατηγορουμένου και μετά αναδρομή στο παρελθόν για τη σύγχρονη «οδύσσεια» ενός παιδιού που οι συνθήκες τον ανάγκασαν να μεγαλώσει βίαια και απάνθρωπα. Μια κινηματογραφική - ρεαλιστική προσέγγιση με έντονη επίκληση στο συναίσθημα - ενίοτε και ενός μικρού κλαυσίγελου - και εικαστικές αναλαμπές που μας γοητεύουν, η ταινία είναι «ενοχλητική» σε τέτοιο βαθμό που μας καθηλώνει κα-

ταδικαστικά σε μια ενοχική αδράνεια. Η Labaki στέκεται με σεβασμό απέναντι στη σοβαρότητα του υλικού της και με μια αξιοθαύμαστη «θεώρηση» των πραγμάτων, φωτίζει περισσότερο τις ανθρώπινες σχέσεις παρά τις καταστάσεις που τις φυραίνουν, φλεπάρει τολμηρά με τις δυναμικές του genre και δεν καταχράζεται το βήμα της για φιλόδοξες ρητορίες, παρά μόνο για μικρές «παράφωνες» στιγμές, που εν τέλει στο συνολικό αποτέλεσμα συγχωρούνται. Κι αν δεν μπορούμε να ταυτιστούμε πλήρως με το χάος της Καπερναούμ, θα ήταν ύβρις, εξάλλου,

να το πιστεύαμε, εν τέλει μένει μέσα μας πικρά το αναπάντητο ερώτημα του «τυχαίου», του πώς ένα γύρισμα της τύχης θα ήταν αρκετό για να πάσουμε να «συμπονούμε» με προκλητική αναιδεια τα ναυάγια της ζωής, όταν εμείς σε ένα σινεμά με ποπ κορν και αναψυκτικό καθουσιάζουμε με λυτρωτικά δόκρυα τη δυτικοκεντρική συνείδησή μας, πριν πάμε στο κοντινότερο εστιατόριο για να κλείσουμε τη βραδιά. Η ταινία απέσπασε υποψηφιότητα ξενόγλωσσας ταινίας στα φετινά Oscar.

(18 Ιουλίου και 17 Αυγούστου)

«Shoplifters»

Ένα **ζευγάρι** Γιαπωνέζων, που έχει ως μόνιμο εισόδημα τον πενιχρό μισθό από επαγγέλματα μερικής απασχόλησης, στρέφεται στις μικροκλοπές από καταστήματα για να αντιμετωπίσει τις βασικές του ανάγκες. Αυτή η περιερχη ρουτίνα θα αλλάξει, όμως, όταν στη ζωή τους θα μπει ένα κακοποιημένο κορίτσι, το οποίο από συμπνία και ενδιαφέρον θα θελήσουν να βοηθήσουν. Η Γιούρι, λοιπόν, το κορίτσι που μαζεύουν από το σπίτι του για να το βοηθήσουν, θα αποτελέσει το ιδανικότερο όχημα που μας ταξιδεύει στα άδυτα μιας πολύ ασυνήθιστης οικογένειας και ξεμπλέκει τον μίτο που θα μας οδηγήσει εν τέλει στη λύση του δρά-

ματος. Με ένα σενάριο που δοκιμάζει τις συμβάσεις της κοινωνικής νόρμας και μια «χαμηλών πτήσεων» σκηνοθεσία, ο Hirokazu Koreeda μάς χαρίζει ένα σπαραξικάρδιο κινηματογραφικό «πείραμα» που μας αιφνιδιάζει αθόρυβα και υπαινικτικά, με έναν σχεδόν εύθραυστο και δυσβάσταχτο λυρισμό που καθηλώνει για τις μικρές λεπτομέρειες, για τα βλέμματα, τις χειρονομίες και την αγάπη του. Πλούσιο - όχι φορτωμένο - με θεματικές που «ενοχλούν», με διλήμματα που θα μπορούσαν υπό άλλες περιστάσεις να αποτελέσουν την πρώτη ύλη για μια και μόνη ταινία, το σενάριο του Ko-

reeda ενορχηστρώνει άρτια τις πολλαπλές πτυχές μιας τόσο διαφορετικής οικογένειας και αγγίζει το κάθε θέμα με ευαισθησία και τρυφερότητα, χαρίζει στο καθένα από αυτά τη δική του ιδιαίτερη κατάληξη, δίκως να ρίχνει τίτλους τέλους - σχεδόν - σε κανένα από αυτά. Μάθημα ζωής από έναν αγαπημένο σκηνοθέτη, μετρ του είδους στο κοινωνικό, οικογενειακό δράμα: αργό, σταθερό, κορυφούμενο, ένα πραγματικό πυροτέχνημα που με την καταληκτική σκηνή απογειώνεται αιφνίδια και μας συναρπάζει. Θα σπικωθείτε από το κάθισμα μαζί της. Αφιερώστε!

(19 Ιουλίου και 24 Αυγούστου)

«Roma»

Με **δέκα υποψηφιότητες** για Oscar, τρία εν τέλει βραβεία, τρεις Χρυσές Σφαίρες και τέσσερα BAFTA ήταν η ταινία της χρονιάς. Μπορεί η ταινία να έκανε πρώτα πρεμιέρα στο Netflix - κάτι που μάς «υποχρέωσε» να πάρουμε μια πρώτη γεύση στη μικρή μας οθόνη - αργότερα τον χειμώνα, ωστόσο, φιλοξενήθηκε και στους κινηματογράφους όταν, όμως, ήταν πλέον αργά. Τώρα, φυσικά, κάτω από τον καλοκαιρινό ουρανό της πρωτεύουσας η ατμόσφαιρα αλλάζει και η ευκαιρία δεν μπορεί να πάει χαμένη. Στωικά λυρική και αβίαστα τραγική, η «Roma» του Alfonso Cuar n αποτελεί την πιο «καθαρή» κινηματογραφική του στιγμή, και γι' αυτό ίσως και την καλύτερή του. Εικοσι χρόνια

σχεδόν μετά το «Y Tu Mam Tambien» (2001), ο Cuar n επιστρέφει στη γενέτειρά του για να αναδείξει κινηματογραφικά μια περίοδο της παιδικής του ηλικίας, που, αποκομμένη από κάθε αυτοβιογραφική αναφορά, μπορεί να συγκινήσει με έναν «ύπουλο» και απρόσμενο τρόπο. Χωρίς εκζήτηση και περιττές αναφορές, ο Cuar n επιστρατεύει μαεστρικά την εικόνα, τον ήχο και τις «αθόρυβες» ερμηνείες για να συγκροτήσει ένα δράμα μεστό από συμβολισμούς, πρόδηλες προοικονομίες και ειρωνικές αναφορές, που ενώ σε άλλες περιπτώσεις θα μπορούσαν να γειώσουν τραγικά μια ταινία, εδώ γίνονται το όχημα που μας απογειώνει ακόμη κι αν επιμένουμε

πεισματικά σε νηνεμία. Η Yalitza Aparicio στον πρώτο της ρόλο αποδεικνύεται ερμηνευτικό δεικνύει, πορεύεται στωικά και με δύναμη και/ή όλη τη διάρκεια της ταινίας, και μας δίνει την εντύπωση ενός προσεγγισμένου αυτοσχεδιασμού που καθιστά το αποτέλεσμα αληθοφανές. Η προσωπική της ιστορία εξυφανίζεται παράλληλα με αυτήν της οικογένειας, σε έναν εύστοχο σεναριακό «διάλογο» που «δένεται» λυτρωτικά στην καθάρτηρα αγκαλιά της παρालίας, και τίποτα δεν προδίδει την αυθεντία του Cuar n, που εδώ στήνει ένα δράμα «ζωής» που σε συγκινεί μόνο με την αγάπη που αγγίζει κάθε πτυχή της ιστορίας.

(18 Ιουλίου και 17 Αυγούστου)

«Todos lo saben»

Η **Laura** (Penelope Cruz) επιστρέφει σε ένα μικρό ισπανικό χωριό για τον γάμο της αδελφής της με τα δύο της παιδιά, Ιρένε και Ντιέγο, και χωρίς τον συζυγό της (Ricardo Darin), ο οποίος μένει πίσω λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων. Όταν, κατά τη διάρκεια του γαμήλιου πάρτι, η Ιρένε πέφτει θύμα απαγωγής, μυστικά του παρελθόντος που αφορούν στον ευρύτερο κύκλο της οικογένειας θα αρχίσουν σταδιακά να έρχονται στην επιφάνεια, για να λύσουν τον γρίφο, έναν γρίφο, βέβαια, που εν τέλει - εύστοχα - απλώνεται σε περισσότερα από ένα μονοπάτια με έναν εποικοδομητικό τρόπο, που, τουλάχιστον, σε αυτό η γνώση του Asghar Farhadi να δένει σωστά και οργανω-

μένα μια υπόθεση λειτουργήσει ευεργετικά. Cruz, Bardem και Dar n σπκνούν στους ώμους τους το ερμηνευτικό φορτίο της ταινίας, με ερμηνείες φυσικές και γειωμένες, ωστόσο, παρά τις αισθησιακές αναλαμπές της Cruz στο γαμήλιο γλέντι, που εταιθελικά μαγνιτίζουν υπό τους ήχους του ιδιαίτερου «Se Muere por Volver», ο Bardem είναι το όχημα που μάς οδηγεί με συνέπεια στην «έξοδο», εξαιτίας, φυσικά, και του ρόλου του στην ταινία. Οπτικά, ο Farhadi εγκαταλείπει τη «στωικότητα» του παρελθόντος του, κι εύστοχα μεταπηδά σε μια πιο... φλύαρη κινηματογραφική και φωτογραφική περιοχή, που, δεν μοιάζει πάντοτε να ιθισάσει με συνέπεια, κι έτσι η

ταινία αφήνει την εντύπωση μιας κινηματογραφικής «σπουδής» σε «θεματικές» και «εικόνες» του ισπανόφωνου σινεμά, που, όμως, μοιάζουν κατά τόπους αναίτιες. Η συγκεκριμένη ταινία αξίζει κυρίως για τη σκηνοθετική σφραγίδα του Farhadi, ο οποίος στην πρώτη του ισπανόφωνη ταινία στήνει ένα μετρημένο οικογενειακό δράμα απαγωγής, το οποίο όμως αδυνατεί να συμμορφωθεί με τα χρώματα και τις λεπτομέρειες μιας κινηματογραφικής περιοχής ιδιοσυγκρασιακά πιο «φλύαρης» και «πολύχρωμης», σε σχέση με τη δωρική και ποιητική ατμόσφαιρα που αποπνέουν οι προηγούμενες του ταινίες.

(11 Αυγούστου)

Πιθηκίζουμε την ευρωπαϊκότητα

Ο Χρήστος Γιανναράς μιλάει στην «Κ» για την προβληματική που βρίσκεται στο επίκεντρο του συγγραφικού έργου του

Συνέντευξη στον
ΙΩΑΝΝΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

«Πόλις, οντολογία και εκκλησιαστικό γεγονός. Μελετώντας το στοχασμό του Χρήστου Γιανναρά» τιτλοφορείται η συλλογική έκδοση που επιμελήθηκε ο Σωτήρης Μητραλέξης και κυκλοφορεί στα αγγλικά από τον εκδοτικό οίκο James Clarke & Co. με πρόλογο του John Milbank. Ο πρωτότυπος τίτλος είναι «Polis, Ontology, Ecclesial Event. Engaging with Christos Yannaras' Thought». Η έκδοση αυτή αποτέλεσε την αφορμή για τη συζήτηση που ακολουθεί.

— Οι αναγνώστες της «Κ» γνωρίζουν, από την επιφυλλιδογραφία σας, τις θέσεις και απόψεις που εκπροσωπείτε. Σας θεωρούν, φυσικά, «ελληνοκεντρικό» και λιγότερο «ευρωπαϊστό» — ό,τι κι αν σημαίνουν αυτές οι λέξεις. Όμως οι προβληματισμοί σας μοιάζει να ενδιαφέρουν την Ευρώπη περισσότερο. Δύο διεθνή συνέδρια, στην Οξφόρδη του 2013 και στο Κέμπριτζ το 2017, με θέμα το συγγραφικό σας έργο, αλλά και δεκατέσσερις διδακτορικές διατριβές σε διεθνή πανεπιστήμια για τη δουλειά σας, πώς μπορούν να αιτιολογηθούν, πώς το εξηγείτε;

— Νομίζω ότι το ενδιαφέρον στις δυτικές ή δυτικού τύπου κοινωνίες είναι για το «κενό νοήματος» στην πολιτική, στην οικονομία, στην οργανωμένη συνύπαρξη των ανθρώπων σήμερα. Μοιάζει δραματικό το κενό και προκαλεί έντονους προβληματισμούς. Θυμηθείτε την

Το παιχνίδι της ένταξης στην Ε.Ε. δεν το χάσαμε στις διαπραγματεύσεις, το χάσαμε στην παιδεία: στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό — στο πεδίο μας παιδείας χρηστικής, ωφελιμοθηρικής.

απεγνωσμένη κραυγή του Νίτσε, ήδη από το 1887: «Ο μηδενισμός, ο πιο τρομακτικός από τους επισκέπτες, βρίσκεται στο κατώφλι της Ευρώπης». Σπούδασα και γοητεύτηκα από τους «αιρετικούς» της κατεστημένης στην Ευρώπη νομοσχισίας: Νίτσε, Χάιντεγκερ, Σαρτρ, Βίτγκενσταϊν. Και προσπάθησα να κρίνω-αιτιολογήσω την ανταρσία τους με τα κριτήρια του «αποφατισμού» της ελληνικής γενναιοδωρίας και της επίσης ελληνικής «οντολογίας του προσώπου». Οι θεματικές αυτές μοιάζει να ενδιαφέρουν τη Δύση σήμερα.

— Εσείς επιμένετε στις διαφορές ελληνισμού και Δύσης.

— Ναι, γιατί οι διαφορές φωτίζουν γόνιμα τον προσανατολισμό της αναζήτησης. Έχει τεράστια σημασία να σπουδάσει κανείς π.χ. τη χαοτική διαφορά νοήματος των λέξεων όπως: αλήθεια και veritas, λόγος και ratio, κοινωνία και societas, νόμος και lex. Οι διαφορές των πολιτισμών σπουδάζονται πρωταρχικά στο πεδίο των λέ-

«Το ενδιαφέρον στις δυτικές ή δυτικού τύπου κοινωνίες είναι για το “κενό νοήματος” στην πολιτική, στην οικονομία, στην οργανωμένη συνύπαρξη των ανθρώπων σήμερα», λέει ο Χρήστος Γιανναράς.

ξων και οι φιλοσοφικές διαφορές δεν είναι απλώς νοηματικές, δηλώνουν διαφορά οπτικής, τρόπου θέασης, ερμηνείας και χρήσης του πραγματικού και του υπαρκτού.

— Σας φοβίζει ο εξευρωπαϊσμός των σημερινών Ελλήνων; Ποια ελληνικότητα κινδυνεύει από

τον εξευρωπαϊσμό μας;

— Αυτό που όχι απλώς με φοβίζει αλλά κυριολεκτικά με τρομοκρατεί είναι ότι δεν εξευρωπαϊζόμαστε, πιθηκίζουμε την ευρωπαϊκότητα. Το να έχουμε Κοινοβούλιο, Συμβούλιο της Επικρατείας, καθολική ψηφοφορία και όλους τους ανάλογους θεσμούς

της ευρωπαϊκής νεωτερικότητας δεν σημαίνει εξευρωπαϊσμό. Μπορεί να σημαίνει απλώς θεσμοθετημένη απάτη. Είναι άλλο η πρόσληψη και άλλο η μίμηση. Κάποτε ο Έλληνας είχε συνείδηση και αέρα κοσμοπολίτη, προσλάμβανε στιδήποτε από οπουδήποτε και το έκανε δικό του. Κι αυτό επει-

δή ζούσε την ταυτότητά του, την πολιτισμική διαφορά του από τον Τούρκο και από τον Φράγκο. Είχε ταυτότητα, και γι' αυτό μπορούσε να κάνει δικό του το διαφορετικό.

— Εννοείτε ότι δεν ήμαστε έτοιμοι να ενταχθούμε στην Ε.Ε.;

— Εννοώ ότι την ετοιμότητα την καταλαβαίνουμε σαν μίμηση ή σαν πειθάρχηση σε οδηγίες-εντολές. Σκέπτομαι ότι πανέτοιμοι για μετοχή σε μια ενωμένη Ευρώπη ήταν οι Έλληνες μεγάλμποροι, εφοπλιστές, επιχειρηματίες του 18ου και 19ου αιώνα στο Λονδίνο, στην Τεργέστη, στο Παρίσι, στη Βιέννη, στη Βενετία. Ποια ετοιμασία, ποιες οδηγίες οδήγησαν όλους αυτούς να αναδειχθούν σε άρχοντες της ευρωπαϊκής οικονομίας, σε επιφανή αναστήματα των ευρωπαϊκών κοινωνιών; Μόνο η συνείδηση του Έλληνα ως κοσμοπολίτη, όχι Βαλκάνιου μειονεκτικού επαρχιώτη που λιγουρεύεται την ευρωπαϊκότητα. Το παιχνίδι της ένταξης στην Ε.Ε. δεν το χάσαμε στις διαπραγματεύσεις, το χάσαμε στην παιδεία: στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό — στο πεδίο μιας παιδείας χρηστικής, ωφελιμοθηρικής.

— Από τα κείμενα του τόμου, ποια κρίνετε ως πιο αντιπροσωπευτικά του κλίματος που επικράτησε στο συνέδριο;

— Για μια δειγματοληπτική γνωριμία με τον τόμο θα συνιστούσα τα μελετήματα του Paul Tylison, του Jonathan Cole, τον πρόλογο του John Milbank. Θα τολμούσα να χαρακτηρίσω κλασικό το μελέτημα του Rowan Williams.

Its a
deejay €935
summer!

Που θα θέλατε να πάτε διακοπές και με ποιόν μαζί σας;
935 ευρώ είναι δικά σας για να πραγματοποιήσετε την επιθυμία σας!

Follow @deejay935, like & tag
#deejaysummer

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΟ
www.mydeejay.com.cy

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ
για τους
αφροετες

Το ΚΑΝΑΛΙ 6,
σε συνεργασία με τη Salamis Tours,
ετοιμάζει βαλίτσες!

6ήμερη κρουαζιέρα
27 Αυγούστου - 2 Σεπτεμβρίου

Σύμη, Ζάκυνθος, Κέρκυρα,
Μήλος & Καστελόριζο

Πληροφορίες στο 99 396386

ΚΑΝΑΛΙ
Ε3

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Ανθρώπινα χνάρια στη Σελήνη

Τον Ιούλιο του 1969 είχα την τύχη να καλύψω το διαστημικό πρόγραμμα «Απόλλων» για μια αθηναϊκή εφημερίδα κι έτσι έφτασα στο Διαστημικό Κέντρο Κένεντι την παραμονή της εκτόξευσης του «Απόλλων 11».

Από πολύ νωρίς οι δημόσιες σχέσεις της NASA μας είχαν δώσει οδηγίες ότι ετοιμαζαν για τα ξημερώματα της επομένης μια επίσκεψη στις εγκαταστάσεις όπου βρισκόταν έτοιμος για την εκτόξευση ο πύραυλος «Saturn V», και αμέσως μετά θα μας πήγαιναν στο κτίριο απ' όπου θα ξεκινούσαν οι αστροναύτες Νιλ Αρμστρογκ, Μάικλ Κόλινς και Εντριν «Μπαζ» Ολντριν, για να επιβιβαστούν στο διαστημόπλοιο τους.

Ήταν ακόμη νύχτα όταν ξεκινήσαμε με το ειδικό λεωφορείο για την επίσκεψη. Με ένα μικρό κασετόφωνο έγραφα τις εντυπώσεις μου και τον ενθουσιασμό μου για την αποστολή κι εκείνες τις κασέτες τις έχω πλέον σε ψηφιακή μορφή. Ακουγοντάς τις αναβιώνουν και πάλι στο μυαλό μου εκείνες οι αξέχαστες στιγμές πριν από 50 χρόνια. Πριν από μισόν αιώνα!

Στις 16 Ιουλίου του 1969, με τη συνοδεία γιγαντιαίων ηχητικών κυμάτων που έσειαν την περιοχή παρακολούθησης, ο πανίσχυρος πύραυλος «Saturn V» με το διαστημόπλοιο «Απόλλων 11» στην κορυφή του ξεκίνησε όπως είχε προγραμματιστεί στις 9.32 πρωινή τοπική ώρα με καθυστέρηση 724 χιλιοστών του δευτερολέπτου. Κι έτσι ο πύραυλος άρχισε να ανέρχεται αργά και σταθερά σε κάθετη γραμμή, ενώ πορτοκαλίες φλόγες ξεπετάγονταν από το πίσω μέρος του. Όλοι οι παρευρισκόμενοι βρισκόμασταν για ασφάλεια σε απόσταση περίπου πέντε χιλιομέτρων. Έτσι, παρόλο που βλέπαμε τις φλόγες του πυραύλου δεν ακούγαμε τίποτε! Μέχρις ότου, 14 δευτερόλεπτα σχεδόν αργότερα έφτασε και ο ήχος!

Ήταν ένας απερίγραπτος ήχος, ένας ήχος που χτυπούσε κυριολεκτικά το στήθος και δεν μπορούσες να καταλάβεις εάν τον άκουγες ή τον αισθανόσουν ή και τα δύο μαζί. Δεν πρόκειται να ξεχάσω ποτέ όλο εκείνο το συναίσθημα, που δεν μπορεί να αποδώσει επακριβώς οποιαδήποτε λεκτική περιγραφή.

Το έδαφος άρχισε να τρέμει και τα πορτοκαλιά σύννεφα από φλόγες έκαναν την εμφάνισή τους με εκκωφαντικό θόρυβο, ενώ οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές του κέ-

Στην Ουάσιγκτον τα ρολόγια έδειχναν 4 λεπτά πριν από τις 11 το βράδυ της 20ής Ιουλίου και στην Αθήνα σχεδόν 5 το πρωί της άλλης ημέρας. Εκείνο το βράδυ, πάνω στη σκονισμένη επιφάνεια της Σελήνης, αποτυπώθηκε για πρώτη φορά ένα ανθρώπινο χνάρι, που έγινε το σύμβολο «ενός τεράστιου άλματος για την ανθρωπότητα».

Κι ενώ η αγωνία είχε κορυφωθεί, στις 16.17 ώρα Χιούστον της 20ής Ιουλίου, ακούστηκε επιτέλους η φράση: «Χιούστον, εδώ η Βάση της Ηρεμίας. Ο Αετός προσεδαφίστηκε».

ντρου εργάζονταν πυρετωδώς για να πιστοποιήσουν ότι όλες οι μηχανές του πυραύλου έφτασαν στο maximum της απόδοσής τους. Κι έτσι ο μεγαλοπρεπής «Saturn V» αποσπάστηκε από το έδαφος για το «μεγάλο ταξίδι», ενώ το διαστημικό κέντρο του Χιούστον ανέλαβε πλέον την επικοινωνία με τους αστροναύτες.

Περίπου 20 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση, το αυτόματο σύστημα πλοήγησης έδωσε στον πύραυλο μια ελαφρά κλίση προς τα νοτιοανατολικά. Η ταχύτητά του αύξανε συνεχώς και ο γιγαντιαίος πύραυλος στα μάτια 1.000.000 θεατών έγινε ένα μικρό σημάδακι στον

γαλάζιο ουρανό της Φλόριντα, και τελικά χάθηκε σε λίγο κάπου πάνω από τον Ατλαντικό Ωκεανό.

Μία ημέρα μετά την εκτόξευση μεταφέρθηκε στο Διαστημικό Κέντρο του Χιούστον. Στις 20 Ιουλίου, κι ενώ το «Απόλλων 11» βρισκόταν στη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης και 112 χιλιόμετρα πάνω από την επιφάνειά της, η σεληνάκατος με επιβάτες και χειριστές τον Αρμστρογκ και τον Ολντριν αποσυνδέθηκε ξεκινώντας τη κάθοδό της προς τη Σελήνη. Με τη βοήθεια του Ολντριν ως πλοηγού, ο Αρμστρογκ ανέλαβε τον έλεγχο της σεληνάκατου χειροκίνητα, ενώ η οθόνη πλοήγησης αναβόσβηνε προειδοποιητικά ότι τα καύσιμα δεν επαρκούσαν για περισσότερο από 60 δευτερόλεπτα πτήσης. Εκείνη τη στιγμή το σκάφος εξακολουθούσε να βρίσκεται 30 με 40 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της Σελήνης.

Με καύσιμα λιγότερα των 30 δευτερολέπτων πτήσης, η σεληνάκατος του «Απόλλων 11» είχε προσπεράσει το προεπιλεγμένο σημείο προσεδάφισης κατά περίπου 7 χιλιόμετρα. Κι ενώ η αγωνία στο κέντρο ελέγχου πίσω στη Γη

είχε κορυφωθεί, στις 16.17 ώρα Χιούστον της 20ής Ιουλίου, ακούστηκε επιτέλους η φράση: «Χιούστον, εδώ η Βάση της Ηρεμίας. Ο Αετός προσεδαφίστηκε».

Κι έτσι, μερικές ώρες αργότερα, καθώς ολοκλήρη η ανθρωπότητα παρατηρούσε από την τηλεόραση, ο πρώτος άνθρωπος ήταν έτοιμος να κατέβει και να περπατήσει πάνω στο παράξενο έδαφος της Σελήνης. Στην Ουάσιγκτον τα ρολόγια έδειχναν 4 λεπτά πριν από τις 11 το βράδυ της 20ής Ιουλίου και στην Αθήνα σχεδόν 5 το πρωί της άλλης ημέρας. Αλλά παντού, σχεδόν σε ολόκληρο τον πλανήτη μας, ό,τι ώρα κι αν ήταν, ο κόσμος ήταν κολλημένος στις τηλεοράσεις ή στα ραδιόφωνα, που περιέγραφαν την πρώτη κάθοδο του ανθρώπου στην επιφάνεια ενός άλλου κόσμου. Εκείνο το βράδυ, πάνω στη σκονισμένη επιφάνεια της Σελήνης, αποτυπώθηκε για πρώτη φορά ένα ανθρώπινο χνάρι, που έγινε το σύμβολο «ενός τεράστιου άλματος για την ανθρωπότητα».

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΠΟΥΛΗ

Ο Κωνσταντίνος Πουλής σπούδασε κοινωνιολογία και αρχαίο δράμα, στην Ελλάδα και στην Αγγλία. Εργάζεται ως δημοσιογράφος στο ThePressProject και έχει παίξει για πολλά χρόνια θέατρο δρόμου με τον θίασο «Τσιριτσάντσουλες». Το «Απ' το αλέτρι στο smartphone, συζητήσεις με τον πατέρα μου», εκδόσεις Μελάι, είναι το τελευταίο του βιβλίο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Ο κύριος Μακιαβέλλι ή η αποκαλύψη της ανθρώπινης καρδιάς» του Τζ. Τζιόνο.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Γουίνιγκτον Ινγκραμ έλεγε ότι οι αναγνώστες ταυτίζονται με την Αντιγόνη αλλά μοιάζουν με την Ισμήνη. Εγώ, αν μπορούσα να διαλέξω, θα ήμουν ο Σοφοκλής.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;
Τον Σαίξπηρ και τον Ντοστογιέφσκι. Δεν μιλάω ρώσικα και είναι κάπως σκουριασμένα τα αρχαία αγγλικά μου, οπότε θα ευελπιστούσα κυρίως να μη μασουλάνε όσο τρώνε. Το βρίσκω ανυπόφορο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Ας διαλέξω κάτι από το δικό μου βιβλίο: υπήρξε εποχή που φουσούσαν με καλμίι αποξηραμένα κόπραντα σκύλου στον λαιμό του ασθενούς. Οχι στο Βυζάντιο ή στην αρχαιότητα, το έκανε η αδερφή του πατέρα μου.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τον «Κολοσσό του Μαρουσιού» του Χένρι Μίλερ. Μετράει για κλασικό;

Τι συνδυάζει το βιβλίο σας «Απ' το αλέτρι στο smartphone» και πώς γεννήθηκε;
Γεννήθηκε από τη σκέψη ότι ποτέ στην ανθρώπινη ιστορία η ζωή δεν άλλαξε όσο στον 20ό αιώνα, όταν τη συνέδεσα με τις αφηγήσεις των παιδικών χρόνων του πατέ-

ρα μου, που μεγάλωσε με γουρντοτάρουκα και μπομποτά και χρησιμοποίηι τώρα Facebook live. Μίλησα μαζί του, διάβασα, και έγραψα ένα βιβλίο που συνδυάζει τη μαρτυρία με το δοκίμιο.

Πόσο οδυνηρό ή/και θαυμαστό ήταν το άλμα για τον άνθρωπο από το αλέτρι στο smartphone, κρίνοντας από τις κουβέντες με τον πατέρα σας;

Είναι και τα δύο, και οδυνηρό και θαυμαστό. Κανείς σήμερα δεν μπορεί να διανοηθεί πώς ήταν η ζωή χωρίς τρεχούμενο νερό στο σπίτι, ενώ όλοι παραπονούνται ότι οι τεχνολογίες επικοινωνίας μάς αποξενώνουν. Ωστόσο δεν υπήρξε τεχνολογία επικοινωνίας χωρίς παράπονα, από την τυπογραφία μέχρι την ίδια τη γραφή.

Σε τι ακριβώς μεταμορφώθηκε η ζωή μας εντέλει;
Η ζωή μας (σημ.: των τυχερών) είναι απείρως πιο άνετη, τόσο ώστε η κριτική στην τεχνολογία πάντοτε ενέχει τον κίνδυνο μιας γραφικότητας, ενώ η επικοινωνία είναι πιο πολύπλοκη από ποτέ. Οχι επειδή την καταστρέφει το Διαδίκτυο, αλλά επειδή υπάρχουν καινούργιοι όροι, τους οποίους μόλις αρχίζουμε να κατανοούμε.

Σε ποιο είδος θα κατατάσσατε το βιβλίο σας – που μοιάζει ακατάτακτο κατά τα άλλα;
Μαρτυρία-δοκίμιο, αν επιτραπεί να χρησιμοποιήσω δύο λέξεις.

Πρώτα σε πωλήσεις

Δοκίμια, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Η Τελευταία μπλόφα» των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)

2 «Τσερνόμπιλ: Ενα χρονικό του μέλλοντος» της Σβετλάνα Αλεξέιεβιτς (Πατάκης)

3 «Σύντομες απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα» του Στίβεν Χόκινγκ (Πατάκης)

4 «Μια φυσιολογική ζωή» του Βασίλη Παλιοσκώστα (Εκδόσεις των συναδέλφων)

5 «Αιχμάλωτοι της Γεωγραφίας» του Τιμ Μάρσαλ (Διόπτρα)

Λογοτεχνία

1 «Ταξίδι στη Βενετία» της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

2 «Τα τάπερ της Αλικής» της Ελένας Ακρίτα (Διόπτρα)

3 «Η αγαπημένη των θεών» της Ρένας Ρώσση-Ζαΐρη (Ψυχογιός)

4 «Μαχαίρι» του Τζο Νέσμπο (Μεταίχμιο)

5 «20 βήματα μπροστά» του Χόρχε Μπουκάι (Opera)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Public (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΥΘΡΕΩΤΗΣ
Εκεί που ζούμε
εκδ. Πατάκη, σελ. 440

Παγιδευμένοι σε μια ημέρα που δεν λείει να τελειώσει, ο ήρωας του μυθιστορήματος σκέφτεται πως το πιο τρομακτικό πλάσμα με το οποίο ερχόμαστε αντιμέτωποι είναι ο εαυτός μας. Ένα δύστροπο, απαρηγόρητο πλάσμα που πρέπει να κουβαλάει από τη μια μέρα στην άλλη, ενώ άλλες μέρες με το ζόρι το κρατάμε όρθιο.

Το πρωί της 20ής Ιουνίου του 2014, ένας τριανταπεντάχρονος δικηγόρος βγαίνει από το σπίτι του για να αντιδικήσει με την τελευταία ημέρα της εργάσιμης εβδομάδας. Ωστόσο, η σοβαρότερη μέριμνά του εκείνη την Παρασκευή δεν είναι το δικαστήριο, αλλά η συνάντησή του το απόγευμα με τον πατέρα του, τον οποίο θα συνοδεύσει στο τελευταίο τουδρομολόγιο με ένα γεωτρύπανο, μέχρι να τον παραδώσει σε ένα χαμόσπιτο στο Χαλκούτσι, όπου θα τον αφήσει μόνο του στο έλεος της ζωής του.

Ο Χρίστος Κυθρεώτης, παρακολουθώντας ώρα την ώρα το διεσταλμένο εικοσιτετράωρο του

ήρωα, μιλάει για τις ιστορίες που επινοούμε αλλά και για τις ιστορίες που μας απευθύνονται από τη στιγμή που θα ανοίξουμε τα μάτια μέχρι να μας πάρει και πάλι ο ύπνος. Ιστορίες που ματαιοπονούν, καθώς κανένας δεν μπορεί να βοηθήσει κανέναν και καμία εξήγηση δεν εξηγεί τίποτα.

Από τα Εξάρχεια στην Ευελπίδων, μετά στην Ακαδημίας, αργότερα στα Πατήσια, κατόπιν στον Ορχομενό και τα Ξημερώματα στο Ιπποκράτειο, ο ήρωας διανύει την ατελείωτη ημέρα υπό το βάρος μιας δυσόιανης βεβαίωσης: «Τίποτα δεν θα πάει καλά, και το ξέρεις».

Τρεις είναι οι μεγάλες σκηνές του μυθιστορήματος: η δική, η διαδρομή προς τον Ορχομενό και ο διάλογος στο νοσοκομείο. Και στις τρεις σκηνές η υπόρρητη ιστορία είναι η απειρία των τρόπων με τους οποίους καταφέρνουμε να γίνουμε δυστυχημένοι. Η γυναίκα που

έπεσε θύμα ενός ινστιτούτου αδυνατίσματος, ο πατέρας που οδηγεί το γεωτρύπανο με προορισμό το τέλος της ζωής του και οι δύο γιοι (ο ήρωας και ο γιος της εξαπατημένης γυναίκας) που συνομιλούν στην αίθουσα αναμονής του νοσοκομείου για τον «νόμο του θανάτου», επαναφέρουν το κεντρικό ζήτημα του βιβλίου, την αδυναμία μας να αποφασίσουμε ποια ζωή θέλουμε να ζήσουμε για πάντα.

Όσο και αν μιλάμε, στον εαυτό μας και στους άλλους, στο στόμα μένει η στυφή γεύση της ήττας. Μιλάμε, αλλά φροντίζουμε να ξεχνάμε ό,τι έχει

σι' αλήθεια σημασία. Ασταμάτητα πηγαίνελα, αναριθμητές λέξεις, αγωνιώδεις ερωτήσεις και ολέθριες απαντήσεις, παρανοήσεις και απογοητεύσεις, εξωφρενικές ελπίδες και προδικασμένες διαψεύσεις και πάνω απ' όλα ένας χρόνος απέραντος, που δεν γεμίζει

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΤΟΥΙΣΜΠΟΥΡΓΚ
Οι φωτογραφίες του Τιλ Μπρένερ Πολυπράγμων μουσικός και φωτογράφος, ο 48χρονος Γερμανός δημιουργός Τιλ Μπρένερ παρουσιάζει ένα πολύ ενδιαφέρον φωτογραφικό πρότζεκτ σε έκθεση στο μουσείο Küppersmühle του Ντούισμπουργκ. Ο Μπρένερ ερεύνησε επί 12 μήνες τη βιομηχανική ζώνη της Ρηνανίας και φωτογράφησε πρόσωπα, κτίρια, βιομηχανική αρχιτεκτονική, χώρους γοήτρου αλλά και φύση, επιχειρώντας να παρουσιάσει ένα πολύπτυχο πρόσωπο της περιοχής της Ρηνανίας.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ
Ο Ψυχρός Πόλεμος
Αυτό το δωμάτιο είναι ένας από τους επισκέψιμους χώρους στο μνημείο Hohenschoenhausen στο Βερολίνο, που έως την πτώση του Τείχους ήταν κρατητήριο της Στάζι. Εδώ και λίγα χρόνια, το αποτρόπαιο αυτό κτίριο έγινε μουσείο και θεωρείται ένα από τα μείζονα κέντρα καταστολής και ελέγχου του κομμουνιστικού καθεστώτος της Ανατολικής Γερμανίας. Χιλιάδες Γερμανοί είχαν συλληφθεί και ανακριθεί σε αυτό το κτίριο, που αποτελεί πλέον κομμάτι και αυτό της γερμανικής ιστορίας.

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ
Ισλαμική τέχνη
Στο περίφημο μουσείο του Ιδρύματος Καλούστε Γκουλμπενκιάν, στη Λισσαβώνα, παρουσιάζεται αυτήν την περίοδο έκθεση με θέμα την «Ανοδο της ισλαμικής τέχνης». Η έκθεση αναδεικνύει εκθέματα από τις πλούσιες συλλογές του μουσείου και επιχειρεί να διερευνήσει τα συλλεκτικά ενδιαφέροντα του αρμενικής καταγωγής Καλούστε Σαρκίς Γκουλμπενκιάν (1869-1955) και τη συγκρότηση της συλλογής του τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα.

ΠΑΡΙΣΙ
Τα «Πάθη» του Σαρκοζί
Το βιβλίο με τίτλο «Passions» («Πάθη») είναι το πιο πρόσφατο του πρώην Γάλλου προέδρου Νικολά Σαρκοζί. Εκδόθηκε από τις εκδόσεις de L'Observatoire και από την πρώτη ημέρα της κυκλοφορίας του έγινε μπεστ σέλερ. Τυπώθηκε σε 200.000 αντίτυπα και έχει τον χαρακτήρα μιας αυτοβιογραφικής αφήγησης, που προκάλεσε το ενδιαφέρον του κοινού. Το βιβλίο, 360 σελίδων, εξιστορεί την πολιτική πορεία του Σαρκοζί από το 1975. Την περίοδο 2007-2012 ήταν πρόεδρος.

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
Οι φωτογραφίες του Ερβιν Ολαφ
Ανάμεσα στα αριστουργήματα του Rijksmuseum του Αμστερνταμ έχουν στηθεί οι φωτογραφίες του Ολλανδού φωτογράφου Ερβιν Ολαφ, που παρουσιάζει το πρότζεκτ «12x Erwin Olaf». Η έκθεση, που θα διαρκέσει έως τις 22 Σεπτεμβρίου, προτείνει ένα διάλογο ανάμεσα στη διαρκή έμπνευση του Ολαφ από την κλασική ζωγραφική του 17ου αιώνα και τα πρωτότυπα έργα. Στα 60 του χρόνια, ο Ερβιν Ολαφ λέει ότι βρήκε τις καλλιτεχνικές ρίζες του.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η αρχιτεκτονική του Φρανκ Λόιντ Ράιτ στη λίστα της UNESCO

ΗΠΑ
Η ένταξη των κτιρίων του Αμερικανού αρχιτέκτονα Φρανκ Λόιντ Ράιτ στη λίστα της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO ήταν μια κίνηση που έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από τους φίλους της αρχιτεκτονικής. Στην πρόσφατη 43η συνάντηση της επιτροπής για την Παγκόσμια Κληρονομιά, που έγινε στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν, η UNESCO ενέταξε στη λίστα μια σειρά από μνημεία ή σύνολα. Ένα από αυτά, σε μια ενότητα, ήταν «Η αρχιτεκτονική του Φρανκ Λόιντ Ράιτ

από τον 20ό αιώνα». Ήταν η ευτυχής έκβαση της πρωτοβουλίας της οργάνωσης για τη διατήρηση των έργων του Αμερικανού αρχιτέκτονα, η οποία άρχισε να εργάζεται για αυτόν τον στόχο πριν από 15 χρόνια, έπειτα από σύσταση του ICOMOS, που λειτουργεί συμβουλευτικά προς την UNESCO. Η ένταξη στην παγκόσμια λίστα δεν μεταφράζεται σε οικονομική ενίσχυση, αλλά χωρίς αμφιβολία δίνει μεγάλη προβολή, φέρνει επισκέπτες, προκαλεί εγρήγορση και επαναφέρει το ενταγμένο μνημείο στη διεθνή

προσοχή. Συνοδεύεται, δε, και από υποχρεώσεις για την καλή συντήρηση των κτιρίων ή των συνόλων. Η ευθύνη ανήκει στη χώρα στην οποία βρίσκεται το κάθε μνημείο. Η ιδιοφυΐα του Φρανκ Λόιντ Ράιτ συνέβαλε στην καλλιέργεια συγκεκριμένου ύφους και ρυθμού στην αρχιτεκτονική των Ηνωμένων Πολιτειών τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Ο ίδιος είχε μεταβολίσει όλο εκείνο το ρηξικέλευθο ρεύμα πρωτοπορίας που στην Αμερική, ήδη από το 1880, προωθούσε νέες τυπολογίες, νέα υλικά και

νέα σκέψη για την πόλη του αύριο, συζήτηση που ήταν ανοικτή εκείνα τα χρόνια στο Σικάγο και στη Νέα Υόρκη. Από τα έργα της ωριμότητάς του είναι, φυσικά, το σπειροειδές Μουσείο Γκούγκενχαϊμ στην Πέμπτη Λεωφόρο του Μανχάταν, που άρχισε να κτιζεται τη δεκαετία του 1940, ένα από τα κτίρια που εντάχθηκαν στη λίστα της Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Αλλά μαζί με το Γκούγκενχαϊμ επελέγησαν και ιδιωτικές επαύλεις, οι περισσότερες στο ιδιαίτερο στυλ Prairie, την τυπολογία και ρυθμο-

λογία που πρότεινε ο Λόιντ Ράιτ για το νέο αμερικανικό σπίτι, συνήθως μονώροφο ή διώροφο, με έντονη στέγη και σε πλήρη εναρμόνιση με τους σχεδιασμένους κήπους. Ήταν ένα μοντέρνο στυλ με αμερικανική ταυτότητα, με χρήση τούβλου και πλήθος υλικών, που δημιουργούσαν χάσμα από το κλασικό ύφος των βικτωριανών επαύλεων. Στη φωτογραφία εικονίζεται ένα από αυτά τα σπίτια, η οικία Arthur B. Heurtley, που χτίστηκε το 1902 στο Oak Park, στα περίχωρα του Σικάγου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

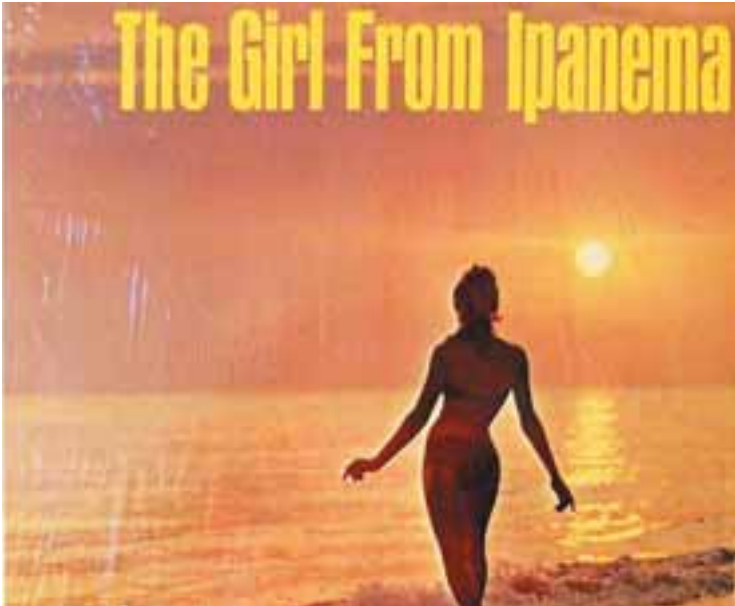
Το αιώνιο καλοκαίρι του κοριτσιού από την Ιπανίμα

Έβλεπαν καθημερινά μια όμορφη κοπέλα να περπατά στον δρόμο. Ήταν η Ελόια Ενέντια Πάες Πίντο, δεκαεπτά ετών τότε, το 1962, η οποία ζούσε στα νότια του Ρίο ντε Τζανέιρο, πάνω σχεδόν στην παραλία, στην οδό Μοντενέγκρο της Ιπανίμα. Κάθε φορά την έβλεπαν να οδεύει προς τη θάλασσα, τον ωκεανό.

Ο Αντόνιο Κάρλος Τζομπίμ και ο Βινίσιο ντε Μοράες, ο συνθέτης και ο στιχουργός, εμπνεύστηκαν έτσι το πιο καλοκαιρινό, ίσως, τραγούδι που γράφτηκε ποτέ: το «Κορίτσι από την Ιπανίμα». Ο Τζομπίμ το συνέθεσε στο σπίτι του στην Ιπανίμα, το τραγούδι πήρε διάφορες μορφές, αλλά στην ουσία έγινε διάσημο αφού το ηχογράφησε στη Νέα Υόρκη το 1963 μαζί με τον μεγάλο σαξοφωνίστα Σταν Γκετζ, προσθέτοντας αγγλικούς στίχους (που υπέγραψε ο Νόρμαν

Ήταν ένα ξανθό κορίτσι, χρυσαφένιο, γεμάτο χάρη και φως, κάτι ανάμεσα σε λουλούδι και γοργόνα.

Γκίμπελ). Τα φωνητικά ανέλαβε η Αστρούντ Τζίλμπερτο, η οποία τραγούδισε στα αγγλικά, και ο άνδρας της, ο Τζιάο Τζίλμπερτο (που πέθανε πριν από λίγες ημέρες), τη συνόδευε τραγουδώντας στα πορτογαλικά. Έτσι δημιουργήθηκε εκείνο το άλμπουμ-ορόσημο «Getz/Gilberto». Ο θάνατος του Τζίλμπερτο έκανε τον κύριο Γκρι να αναπολήσει ένα τραγούδι που γνώρισε, όπως οι περισσότεροι άλλωστε, στα νιάτα του. Και δεν μπόρεσε ποτέ να το προσπεράσει. Αρχειοποιημένη κουλ και λάτιν τζαζ

Μία από τις πολλές διασκευές που γνώρισε το θρυλικό «Κορίτσι από την Ιπανίμα», με τον Τζίμι Ντίβις και τη Νόρμα Λι, το 1964.

μαλάντα, αιθέρια, καλοκαιρινή μπόσα νόβα, μοιάζει να υπακούει στον απαλό, ρυθμικό κυματισμό ενός ήρεμου ωκεανού, όταν δε μπαίνει ορμητικό και βραχνό το σαξόφωνο του Γκετζ, πρέπει κανείς να έχει τα μάτια κλειστά.

Το τραγούδι είπανε πολλοί: από τον Νατ Κινγκ Κόουλ ως τον Σινάτρα και από την Πέγκι Λι ως την Ερθα Κιτ (κάθε φορά που το έλεγε γυναίκα ερμηνεύτρια ο τίτλος γινόταν «Το αγόρι από την Ιπανίμα»!) αλλά καμία εκτέλεση δεν ξεπέρασε την πρωτότυπη.

Ίσως διότι, κατά τον κύριο Γκρι, είναι η μόνη που έχει αυτό που περιέγραψε σε ένα βιβλίο του ο Μοράες, ο στιχουργός του: η κοπέλα που έβλεπαν κάθε μέρα ήταν ένα ξανθό κορίτσι, χρυσαφένιο, γεμάτο χάρη και φως, κάτι ανάμεσα σε λουλούδι και γοργόνα – η οποία όμως είχε, στο πέρασμά

της, μιαν αδιόρατη μελαγχολία, «με την έννοια ότι αυτό που κουβαλάει μαζί της», γράφει ο Μοράες, «στη διαδρομή της προς τη θάλασσα, είναι το αίσθημα της νιότης που χάνεται, της μορφιάς που δεν είναι μόνον δική μας· είναι ένα δώρο της ζωής μέσα στην όμορφη και μελαγχολική αέναη ροή της».

Μια ξανθή Βραζιλιάνα, μια περαστική άγνωστη αιχμαλώτισε για μερικές μόνο στιγμές τα ανδρικά βλέμματα και έτσι γεννήθηκε ένας άτυπος ύμνος στην ευδαιμονία της ψυχής, που όμως κάνει το σώμα να ριγιά. Τίποτα δεν δίνεται, εξάλλου, χωρίς κάποιο τίμημα, ένα κόστος. Η μπόσα νόβα που γέννησε ο μοναχικός και ανέμελος βηματισμός της 17χρονης Ελόια mas θυμίζει πως κάθε πέρασμα, του καθενός, μπορεί να είναι ένα μικρό ανθρώπινο μεγαλείο.

Ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ «επιστρέφει» στο Λονδίνο

Η «Κ» στη μεγάλη αναδρομική έκθεση

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Το 1961 έφυγε από τη Νέα Υόρκη όπου ζούσε, για την Αγγλία, για να πραγματοποιήσει εκεί τα γυρίσματα της «Δολίτας». Αφορμή ήταν το ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς που υπήρχε στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Η αιτία, όμως, ήταν άλλη και βαθύτερη: ο 33χρονος τότε Στάνλεϊ Κιούμπρικ ένιωθε έντονα την ανάγκη να απομακρυνθεί από τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Χόλιγουντ. Ηθελε στο εξής να κάνει ταινίες στις οποίες θα είχε τον απόλυτο καλλιτεχνικό έλεγχο. Μόλις την προηγούμενη χρονιά είχε βγει στις αίθουσες ο «Σπάρατακος», τον οποίο είχε σκηνοθετήσει, κατόπιν ανάθεσης από τον πρωταγωνιστή, Κερκ Ντάγκλας.

Παρά την τεράστια εμπορική επιτυχία του επικού ιστορικού δράματος και τα τέσσερα βραβεία Οσκαρ που είχε κερδίσει, ο Κιούμπρικ όχι μόνο δεν ήταν ικανοποιημένος αλλά ασφυκτιούσε. Αποφάσισε, λοιπόν, να γυρίσει την πλάτη του στα μεγάλα στούντιο και να χαράξει τη δική του πορεία, με τους δικούς του όρους. Εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο. Το 1978 αγόρασε μια έπαυλη δεκαο-

Μέσα από τα 500 και πλέον αντικείμενα στο Design Museum ο επισκέπτης γνωρίζει τον κόσμο μιας διάνοιας. Οποιοσ αγαπά τις ταινίες του, σίγουρα θα ενθουσιαστεί.

κτώ δωματίων, του 18ου αιώνα, στο Χερτφορντσάιρ. Εκεί έμελλε να ζήσει μέχρι τον θάνατό του, από ανακοπή, το 1999, έχοντας ελαχιστοποιήσει τις μετακινήσεις. Σημαντικό ρόλο, βέβαια, έπαιξε σε αυτό και το γεγονός ότι φοβόταν πλέον τις πτήσεις, μολοντί είχε δίπλωμα πιλότου. Ετσι, αντί να ταξιδεύει κάθε τόσο για τις ανάγκες των γυρισμάτων, γινόταν το αντίστροφο: ο κόσμος... ερχόταν κοντά σε εκείνον.

Ο πύργος του «Μπάρι Λίντον» (1975), για παράδειγμα, ήταν μια «συρραφή» από 21 κάστρα σε Αγγλία και Ιρλανδία (κάποια και στη Γερμανία). Το ξενοδοχείο της κινηματογραφικής «Δάμψης» (1980) δεν βρισκόταν στο Κολοράντο, όπως στο ομώνυμο βιβλίο του Στίβεν Κινγκ, αλλά δημιουργήθηκε στα λονδρέζικα στούντιο Pinewood και Elstree. Αντιστοίχως, το «Full Metal Jacket» (1987), η συγκλονιστική αντιπολεμική ταινία με θέμα την άγρια καθημερινότητα των νεοσύλλεκτων Αμερικανών πεζοναυτών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους στο Βιετνάμ, γυρίστηκε σε αστικό περιβάλλον: στις παλιές, εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις της Beckton Gasworks, τις οποίες ο αρχιτέκτονας Αντον Φερστ μεταμόρφωσε σε βιετναμέζικη πόλη. Το σκηνικό είχε και ένα... τουρίστ ζούγκλας, όπου το σενάριο το απαιτούσε, με 200 αληθινά φοινικόδενδρα που ήρθαν από την Ισπανία και άλλα 10.000 πλαστικά που αγοράστηκαν από το Χονγκ Κονγκ!

Επί σχεδόν τέσσερις δεκαετίες, το Λονδίνο έγινε η δεύτερη

πατρίδα του Στάνλεϊ Κιούμπρικ, ο τόπος στον οποίο «γεννήθηκε» το πιο σημαντικό κομμάτι της φιλμογραφίας του. Δεν αποτελεί έκπληξη, λοιπόν, το ότι η αναδρομική έκθεση του Design Museum, αφιερωμένη στη ζωή και στο έργο του, είναι από τις πιο επιτυχημένες της φετινής χρονιάς (διάρκεια: έως 15/9).

Δυνατό καλωσόρισμα

Πέρασα το κατώφλι του μουσείου πριν από λίγες εβδομάδες. Στην είσοδο, σε μια εγκατάσταση από οθόνες, προβάλλονται σκηνές από τις διάσπες ταινίες του: δυνατό καλωσόρισμα, σε πετάει στα βαθιά, γίνεσαι μεριάς «κοινωνός» του σύμπαντός του.

Στη συνέχεια, μέσα από 500 και πλέον αντικείμενα, η έκθεση μας συστήνει μια διάνοια. Οποιος αγαπά τις ταινίες του, σίγουρα θα ενθουσιαστεί: γιατί θα καταλάβει, σε μεγάλο βαθμό, από ποια υλικά αυτές φτιάχνονταν, πώς ο Κιούμπρικ περνούσε από τη σύλληψη της ιδέας στο στάδιο της προετοιμασίας και στη συνέχεια σε αυτό της υλοποίησης. Αλλά ακόμα και εκείνος που δεν είναι φαν του σινεμά του, πρέπει να τη δει: γιατί είναι ένα πολύτιμο σεμινάριο για τον κινηματογράφο, για το πέρασμά του από μια πιο «χειροποίητη» εποχή στο ψηφιακό παρόν και μέλλον.

Οι δύο εμπλεκτές είχαν στη διάθεσή τους το αρχείο του σκηνοθέτη, το οποίο κληροδοτήθηκε στο Πανεπιστήμιο Τεχνών του Λονδίνου. Επίσης, ο κουνιάδος του, παραγωγός Γιαν Χάρλαν, τους εξασφάλισε πρόσβαση στην οικία Κιούμπρικ. Ετσι, στους δύο ορόφους του Design Museum θα αντικρίσει κανείς κομμάτια από έναν θησαυρό ανυπολόγιστης αξίας. Κάποια ίσως αναμενόμενα, όπως σενάρια και σημειώσεις, φωτογραφίες από τοποθεσίες και γυρίσματα και αφίσες, κλακέτες και φιλμ από δοκιμαστικά, μακέτες σκηνικών και κοστούμια. Και άλλα αναπάντεχα και άκρως συναρπαστικά, όπως το ποστό αντίγραφο, σε μικρότερη κλίμακα, φυσικά, της τεράστιας ρόδας (μου θυμισε αυτές που υπάρχουν στα κλουβιά με τα χάμστερ) ύψους 12 μέτρων, που χρησιμοποιήθηκε στην ταινία «2001: Οδύσσεια του Διαστήματος» (πάνω της περπατούσαν οι αστροναύτες): έξι μήνες χρειάστηκαν για να φτιαχτεί και το κόστος έφτασε τις 580.000 στερλίνες.

Αλλά και μεμοραμπιλία λιγότερο εντυπωσιακά, αλλά πολύ συγκινητικά, όπως η κόκκινη Valentine γραφομηχανή του, το κοστούμι του Αλεξ (Μάλκολμ Μακ Ντάουελ) από «Το Κουρδιστό Πορτοκάλι», η κάμερα Mitchell BNC με φακούς Zeiss που χρησιμοποιήθηκε στον «Μπάρι Λίντον», οι φωτογραφίες του θρυλικού φωτορεπόρτερ Ντον Μακάλιν που ενέπνευσαν τον Κιούμπρικ σε πολλές σκηνές από την ταινία «Full metal jacket» και η μονταζιέρα Steenbeck πάνω στην οποία ο ίδιος έκανε το μοντάζ της. Ανάμεσα στα εκθέματα και αρκετές επιστολές, όπως εκείνες που αντάλλαξε με τον συγγραφέα Αρθουρ Κλαρκ. Εχοντας διαβάσει το διήγημά του «Ο φουρός» του πρότεινε να γράψουν μαζί το σενάριο για την «Οδύσσεια του Διαστήματος» – μια επιπλέον απόδειξη για το πάθος του Κιούμπρικ για τη λογοτεχνία και πόσο επηρέασε το έργο του.

Στην είσοδο, σε μια εγκατάσταση από οθόνες, προβάλλονται σκηνές από τις διάσπες ταινίες –εδώ από τη «Λάμψη»– του Στάνλεϊ Κιούμπρικ.

Ο Μάθιου Μοντίν και ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ στα γυρίσματα του «Full Metal Jacket» (1987).

Το αυτοκίνητο του «Κουρδιστού Πορτοκαλιού»

Κοστούμι από την «Οδύσσεια του Διαστήματος».

Η κάμερα του «Μπάρι Λίντον».

Σκηνή από το κορυφαίο έργο επιστημονικής φαντασίας όλων των εποχών, «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος».

Τίποτα στην τύχη, εμμονή στη λεπτομέρεια

Σε μια συνέντευξη του 1958 ρωτήθηκε πώς είχε προκύψει η ιδέα για την ταινία του «Σταυροί στο μέτωπο», που είχε κυκλοφορήσει ένα χρόνο πριν. «Όπως οι ιδέες για όλες τις ταινίες μου», απάντησε. «Από καθαρή τύχη». Κι όμως, τίποτα δεν άφηνε στην τύχη ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ.

Ο επισκέπτης της έκθεσης το διαπιστώνει περιδιαβάζοντας στις αίθουσες. Ο Αμερικανός σκηνοθέτης προετοίμαζε τα φιλμ του επί χρόνια, με κάθε λεπτομέρεια. Ηθελε να ξέρει τα πάντα πολύ πριν ξεκινήσουν τα γυρίσματα. Για τον Ναπολέοντα, στις οποίες έγραφε όχι μόνο το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες του Βοναπάρτη (ανά ημέρα, στη ροή της σεναριακής πλοκής), αλλά και τις διατροφικές του συνήθειες. Μια ασυναγώνιστη αναλογική Wikipedia!

Βέβαια, αυτή η εμμονή του με τη λεπτομέρεια μερικές φορές αποδει-

Ηταν τόσο αλθηθοφανές το εσωτερικό των αμερικανικών βομβαρδιστικών στο «S.O.S Πεντάγωνο Καλεί Μόσχα» (1964), που αξιωματούχοι των ΗΠΑ απείλησαν να του στείλουν το FBI!

τογραφικό πορτρέτο του. Μέχρι και εκατοντάδες καρτέλες είχε φτιάξει, στις οποίες έγραφε όχι μόνο το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες του Βοναπάρτη (ανά ημέρα, στη ροή της σεναριακής πλοκής), αλλά και τις διατροφικές του συνήθειες. Μια ασυναγώνιστη αναλογική Wikipedia!

Βέβαια, αυτή η εμμονή του με τη λεπτομέρεια μερικές φορές αποδει-

κνυόταν έως και επικίνδυνη. Ήταν τόσο αλθηθοφανές το εσωτερικό των αμερικανικών βομβαρδιστικών στο «S.O.S Πεντάγωνο Καλεί Μόσχα» (1964) –και μάλιστα μεσοπολέμου του Ψυχρού Πολέμου– που λίγο έλειψε να τον κατηγορήσουν ότι χρησιμοποίησε πληροφορίες οι οποίες ήταν προϊόν κατασκοπείας. Αμερικανοί αξιωματούχοι επισκέφθηκαν το σετ –πάντα στο Λονδίνο– και ζήτησαν από τον Κιούμπρικ να τους αποκαλύψει τις πηγές του, διαφορετικά την υπόθεση θα αναλάμβανε το FBI!

«Η Οδύσσεια του Διαστήματος»

Η τελευταία αίθουσα –και η μεγαλύτερη– είναι αφιερωμένη στο κορυφαίο έργο επιστημονικής φαντασίας όλων των εποχών, «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος». Αναμενόμενο. Αυτή η ταινία του 1968

άλλαξε για πάντα τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν το εξωγήινο – παρακολουθώντας μέχρι τότε στη μεγάλη οθόνη υδροκέφαλα τέρατα με μάτια εντόμων και χαρτονένιους πυραύλους. Και δεν ήταν μόνο η χρήση της τεχνολογίας ή η επιστημονική της ακρίβεια που την κάνει μοναδική. Ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ συνέλαβε με την κάμερά του κάτι πιο μεγάλο και ουσιώδες: αποτύπωσε την υπαρξιακή αγωνία της εποχής του για το μέλλον και την εξέλιξη του ανθρώπινου είδους, τονίζοντας, ταυτόχρονα, τη διαχρονική ανάγκη για μια ισορροπία στο σύμπαν. Εγχείρημα πολύπλοκο, ίσως και αδύνατο για τους περισσότερους σκηνοθέτες. Όχι για τον ίδιο. «Αν μπορείς να το σκεφθείς και να το γράψεις, τότε μπορείς και να το κινηματογραφήσεις», έλεγε άλλωστε.

Όταν τα μικρόβια έσωσαν τον πλανήτη

Η εισβολή των Αρειανών στη Γη και ο κίνδυνος για την ανθρωπότητα, σε ένα μυθιστόρημα-παραβολή γραμμένο το 1898

Χ. ΤΖ. ΟΥΕΛΣ
Ο πόλεμος των κόσμων
μτφρ. Μαργαρίτα Ζαχαριάδου
Επίμετρο: Άρθουρ Τ. Κλάρκ
εκδ. Ψυχογιός, 2019, σελ. 304

Της **ΕΥΗΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ**

Στις 30 Οκτωβρίου 1938 ο Ορσον Ουέλς εκφωνεί στο CBS την είδηση της υποτιθέμενης εισβολής των Αρειανών στη Γη, δημιουργώντας πανικό σε μια εκτεταμένη περιοχή των ΗΠΑ. Σαράντα χρόνια πριν, το 1898, είχε ήδη εκδοθεί το μυθιστόρημα «Ο πόλεμος των κόσμων» του Βρετανού συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας Χέρμπερτ Τζορτζ Ουέλς. Σε αυτήν την πρώτη επιδραστική αφήγηση εισβολής εξωγήινης ζωής στη Γη από τον Άρη, ο Ουέλς παρουσιάζει την ευρηματική πλοκή του σε ύφος δημοσιογραφικού ρεπορτάζ.

Η μυθοπλασία του Ουέλς στηρίζεται στο βίωμα ενός αδιανόητου τρόμου, του αδιέξοδου εφιάλτη. Ο ερχομός των Αρειανών αποκλείεται ως πιθανότητα από τη συμβατή επιστημονική κοινότητα. Η ανθρωπότητα παραμένει ανυποψίαστη, πλην του αφηγητή και δοκιμιογράφου που τυχάνει να ασχολείται με αμφιλεγόμενα επιστημονικά θέματα μέσα από ένα πρίσμα φιλοσοφικής θεώρησης. Ο αφηγητής παρακολουθεί από κοντά τις επαφές επικοινωνίας με τον πρώτο φοιλιδωτό κύλινδρο που έχει πέσει στη Γη, ανοίγοντας έναν τεράστιο λάκκο. Μέσα στον κρατήρα αυτόν οι εξωγήινες διάνοιες θα κατασκευάσουν «ευφυείς μηχανές» καταστροφής και εξόντωσης του αστικού πληθυσμού

Το βικτωριανό Λονδίνο πολιορκείται και υποκύπτει. Οι κάτοικοι του προσπαθούν να ξεφύγουν από τα τρίποδα που τους ποδοπατούν.

στις παρυφές του Λονδίνου. Τιτάνια μεταλλικά τρίποδα των τριάντα μέτρων λειτουργούν ως πανοπλία για τους τερατοειδείς οργανισμούς με το πελώριο κεφάλι που καλύπτει η μεταλλική κουκούλα. Οι φήμες για την αόρατη θερμική ακτίνα που κατακαίει τυχάρπαστα έμβια όντα και φύση, αφήνοντας παντού φλεγόμενα ερείπια, διαχέονται με μια κλιμακούμενη ένταση μέσα από τις αναφορές αυτοπτών μαρτύρων.

Η υποταγή στους Αρειανούς περιβάλλεται από ένα μαύρο σύννεφο καπνού βιβλικής αποκάλυψης. Το βικτωριανό Λονδίνο πολιορκείται και υποκύπτει. Οι κάτοικοι του μετατρέπονται από ασφαλείς πολίτες σε κατατρεγμένους πρόσφυγες που προσπαθούν να ξεφύγουν από τα ολοένα αυξανόμενα σε αριθμό τρίποδα που τους ποδοπατούν. Εδώ συναντάμε το πρότυπο των κολιγουντιανών ταινιών επιστημονικής φαντασίας. Οι τεράστιες καμπλοειδείς πολεμικές μηχανές του «Πόλεμου των Αστρών» έρχονται με μιάς στον νου.

Η ελπίδα και το ένστικτο της επιβίωσης χάνονται. Στο μεταίχμιο του παραλογισμού βρίσκονται ο εφημέριος και ο στρατιώτης, συνοδοιπόροι του αφηγητή στην ερειπωμένη

Σκηνή από την ταινία (2005) του Στίβεν Σπίλμπεργκ «Ο πόλεμος των κόσμων», που βασίζεται στο βιβλίο του Ουέλς.

Γη. Ο Ουέλς τους παρουσιάζει ως αδύναμους, επιπόλαιους, απροσάρμοστους χαρακτήρες που στηρίζονται στο εφήμερο. Η έλλειψη αυτοσυντήρησης και αυτοπροστασίας κατακρίνονται από τον συγγραφέα. Ο εφημέριος καταρρέει ψυχολογικά γιατί δεν μπορεί να συλλάβει αντικειμενικά τον πιθανό αφανισμό του ανθρώπινου γένους από την ξένη

οντότητα. Το μυαλό του σκοτεινιάζει, αντιδρά ακραία. Ο συγγραφέας του επιβάλλει τον θάνατο. Από την άλλη, ο αφηγητής εκπλήσσεται έως και διασκεδάζει με την παραπλανητική ψυχραιμία του στρατιώτη που οραματίζεται μια λογικοφανή συνεργασία με τον εισβολέα.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της φυσιολογίας του εχθρού; Ο Ου-

έλς έχοντας αποφοιτήσει με πτυχίο ζωολογίας από το Βασιλικό Κολλέγιο Επιστημών του Κένσιγκτον περιγράφει τα πλάσματα του Άρη με τη φυσιολογική περιέργεια του επιστήμονα. Η αντικειμενικότητα υπερβαίνει τον τρόπο, μεταλλάσσοντάς τον σε φιλοσοφικό στοχασμό. Η χαραμάδα του κατεστραμμένου σπιτιού δίπλα σε έναν λάκκο επιχει-

Το εξώφυλλο του μυθιστορήματος που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

ρήσεων των Αρειανών του επιτρέπει να παρατηρήσει την παράξενη μορφή ζωής με τα ανθρωπόμορφα γνωρίσματα, χωρίς να γίνει αντιληπτός. Κατανοεί ότι τα πλάσματα αυτά είναι κατά βάθος ευάλωτα. Ο εγκέφαλός τους έχοντας εξελιχθεί σε υπέρμετρο βαθμό ώστε να αντεπεξέλθει στις αντιξοότητες του περιβάλλοντός τους τα έχει περιορίσει σε απόλυτα εξαρτώμενα από τα μηχανήματά τους, αφήνοντας προφητικές νύξεις για την επέλαση της τεχνητής νοημοσύνης στο ανθρώπινο είδος.

Τη στιγμή του φρικτού αδιεξόδου, έρχεται η παράδοση ανατροπή. Οι αόρατοι μικροοργανισμοί της Γης, τα μικρόβια, ως από μηχανής θεός, θα εξοντώσουν τους Αρειανούς. Ο Ουέλς υμνεί τη γήινη ζωή διηγούμενος μια άκρως μοντέρνα παραβολή για την αξία της.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

μαζί τους
η ελληνική Kianna

σάββατο

20 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΕΝΑΡΞΗ 22:00

RSV 96 132 590

ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ 10€

MEΓA XOPHΓOΣ

SMIRNOFF

XOPHΓOΣ EΠIKOINΩNIAS

LOVE 100.7 FM 88.7 & 105.7

XOPHΓOI

LAVAZZA ITALY'S FAVOURITE COFFEE

A.C. SLASHOPT DESIGN THE TWO END SOLUTIONS

Coca-Cola

PGS Lighting-Electrical

BEAUTIFUL PEOPLE

ΣΗΜΕΙΑ ΠΡΟΠΩΛΗΣΗΣ

FABRICCA coffee & bites

patisserie amelie

Ελένη

ΒΙΤΑΛΗ

Παναγιώτης

ΜΑΡΓΑΡΗΣ

"Συμφιές"

Τετάρτη 17 Ιουλίου

Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Ωρα έναρξης 21:30

Προπώληση: Tickethour.com.cy & ACS Courier

Χορηγοί επικοινωνίας:

LOVE 100.7 FM 88.7 & 105.7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η απατηλή τέχνη της επιβίωσης

Μια αξιόλογη «πειραγμένη» κωμωδία από την Αργεντινή

Το αριστούργημά μου ★★½
ΚΩΜΩΔΙΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Γκαστόν Ντουπράτ
Ερμηνείες: Γκιγιέρμο Φανσέγια, Λουίς Μπραντόνι, Ραούλ Αρέβαλο

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

ΑΛΛΟ ένα αξιόλογο φιλμ μάς έρχεται αυτή την εβδομάδα από την Αργεντινή, μια «πειραγμένη» κωμωδία γύρω από τον κόσμο της τέχνης, καθώς και την αληθινή φίλια. Ο Αρτούρο και ο Ρένζο είναι δύο μεσήλικες, παλιοί φίλοι και συνεργάτες. Ο πρώτος είναι γκαλερίστας, εκλεπτυσμένος και τυχοδιώκτης στη δουλειά του. Ο δεύτερος είναι ένας άλλοτε σπουδαίος ζωγράφος, ο οποίος όμως πλέον βρίσκεται σε παρακμή· έχει γίνει τρομερά δύστροπος, αμελεί τις υποχρεώσεις του, δεν μπορεί καν να πληρώσει το νοίκι για το άθλιο σπιτάκι του. Ωσπου ένα γεγονός από αυτά που αλλάζουν την πορεία του ανθρώπου, τους ταρακουνάει και μαζί τους γεννά μια παλαβή ιδέα. Ταυτόχρονα, ωστόσο, στη ζωή τους θα μπει και ένας νεαρός ιδεολόγος, επίδοξος καλλιτέχνης, ο οποίος θα τους φέρει αντιμέτωπους με τις πράξεις τους.

Ο κινηματογραφιστής Γκαστόν Ντουπράτ, που δημιούργησε εξαιρετικές εντυπώσεις με τον βραβευμένο στη Βενετία «Επιφανή πολίτη», επιστρέφει εδώ με δύο καλογραμμένους χαρακτήρες και μπόλικες απολαυστικές παρατηρήσεις γύρω από τον –όντως πολύ ιδιαίτερο– κόσμο της τέχνης. «Καλλιτέχνες γίνεσαι επειδή δεν είσαι ικανός να κάνεις τίποτε άλλο»,

λέει σε κάποιο σημείο αυτοσαρκαστικά ο Ρένζο. Οι πεσιμιστικός σχεδόν μισάνθρωπος τρόπος του φέρνει στον νου αρκετά αληθινά παραδείγματα αλλά και κλισέ από την ιστορία της τέχνης, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως αντίβαρο στον εξωστρεφή και ενθουσιώδη Αρτούρο. Οι Γκιγιέρμο Φανσέγια και Λουίς Μπραντόνι υποδύονται εξαιρετικά τους δύο άνδρες, δίνοντας ακόμα μεγαλύτερη υπόσταση σε ένα σενάριο που κρύβει μεγαλύτερες ανατροπές από όσες αρχικά υποψιάζομαστε.

Ηθικά διλήμματα

Από την άλλη, η φύση του καλλιτέχνη δεν είναι η μόνη που σχολιάζεται εδώ. Στην ταινία εμφανίζονται ακόμα τα ηθικά διλήμματα, όταν ο Ρένζο αναγκάζεται να δεχθεί μια παραγγελία προκειμένου να κερδίσει κάποια χρήματα και γενικότερα η σχέση της τέχνης με τον πλούτο. Στο δε τελευταίο κομμάτι που περιέχει και την ανατροπή, βλέπουμε με λεπτή ειρωνεία, πόσο επιφανειακές είναι οι λεγόμενες «τάσεις» ή οι βαθυστόχαστες κρίσεις, ειδικά στον κόσμο των εικαστικών.

Ο δημιουργός του φιλμ από την πλευρά του επισημαίνει τα εξής: «Η ταινία εξιστορεί το χρονικό μιας μεγάλης απάτης στον κόσμο της τέχνης, παράλληλα με την αφήγηση της ιστορίας μιας ιδιαίτερης φιλίας μεταξύ δύο τελείως διαφορετικών χαρακτήρων. Εκτός από συναρπαστική ιστορία που συνδέεται με τις απάτες όμως, αντικατοπτρίζει ακόμα τις αντιφάσεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας και τα όριά της».

Ο Ρένζο (Λουίς Μπραντόνι - φωτ.) είναι ένας άλλοτε σπουδαίος ζωγράφος, ο οποίος όμως πλέον βρίσκεται σε παρακμή. Ωσπου ένα γεγονός, από αυτά που αλλάζουν την πορεία του ανθρώπου, ταρακουνάει τον ίδιο και τον γκαλερίστα φίλο του Αρτούρο (Γκιγιέρμο Φανσέγια) και τους γεννάει μια παλαβή ιδέα.

HOME CINEMA

Ενηλικίωση στο περιθώριο της γαλλικής κοινωνίας

Αξονας της ταινίας είναι ο έρωτας του Ζακ και της Σεχραζάντ.

Σεχραζάντ

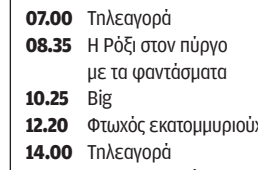
★★★
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Ζαν-Μπερνάρ Μαρλάν
Ερμηνείες: Νιλάν Ρομπέρ, Κενζά Φορτάς, Ιντίρ Αζουγκλί

ΑΙΛΕΥΟΝΤΑΣ από τις κοινωνικά ευαίσθητες ευρωπαϊκές παραγωγές που φιλοξενεί το Netflix, οδηγούμαστε στη Γαλλία και συγκεκριμένα στη Μασσαλία, ξεκουστή για τις κοινωνικές ζυμώσεις αλλά και τον... βρασμό που συχνά - πυκνά επικρατεί στο μεγάλο λιμάνι της. Πρωταγωνιστής της ιστορία είναι ο 17χρονος Ζακ, ο οποίος μόλις έχει βγει από το αναμορφωτήριο, αρχίζοντας να κινείται ξανά στην παλιά του γειτονιά, με τους φίλους και τους κινδύνους της. Εκεί γνωρίζει τη Σεχραζάντ, μια συνομηλική του πόρνη, η οποία «κολλάει» μαζί του. Σύντο-

μα ο Ζακ γίνεται προαγωγός, τόσο εκείνης όσο και άλλων κοριτσιών, ενώ ταυτόχρονα ερωτεύεται για τα καλά τη Σεχραζάντ. Η σκληρή πραγματικότητα, ωστόσο, των δρόμων αναπόφευκτα θα συναντήσει τους δύο νέους και θα τους φέρει αντιμέτωπους με ανυπέρβλητα εμπόδια. Συνθέτοντας μια ιστορία σκληρού ρεαλισμού, ο δημιουργός της ταινίας Ζαν-Μπερνάρ Μαρλάν καταφέρνει να αφηγηθεί τον μύθο της ενηλικίωσης μέσα από τα μάτια της κοινωνικά υποβαθμισμένης γαλλικής τάξης. Ως επί το πλείστον προερχόμενα από μουσουλμανικές οικογένειες –ορκίζονται συχνά στο Κοράνι– αυτά τα παιδιά μεγαλώνουν στον δρόμο και στην ανέχεια, καταδικασμένα περίπου να βρεθούν κάποια στιγμή πίσω από τα κάγκελα της φυλακής. Δεν είναι πως

έτσι θα οδηγηθούν στα ιδεολογικά άκρα ή στον τζιχαντισμό, για παράδειγμα, (τουλάχιστον κάτι τέτοιο δεν υπονοείται στην ταινία), αλλά απλώς στο περιθώριο μιας κοινωνίας που μοιάζει να μη διαθέτει καμία αξιοπρεπή θέση γι' αυτά.

Από την άλλη πλευρά, ως νέοι άνθρωποι, δεν μπορεί παρά να βλέπουν τον κόσμο αισιόδοξα, ακόμα και κόντρα σε όλες τις δυσκολίες. Το όνομα της κοπέλας, που αποτελεί και τον τίτλο του φιλμ, παραπέμπει από μόνο του στο παραμύθι και σε έναν καλύτερο κόσμο που ίσως μπορεί να χτιστεί με μπόλικο θάρρος, φαντασία και αγάπη. Αυτή η τελευταία, μαζί με την τιμιότητα που συχνά εμφανίζεται στα πιο απίθανα μέρη, γίνεται το όχημα που κινεί τις ανατροπές όχι μόνο του φιλμ, αλλά και της ίδιας της ζωής.

PIK1	ΤΗΛ.: 22862000	PIK2	ΤΗΛ.: 22862000	OMEGA	ΤΗΛ.: 22477777	ANT1	ΤΗΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ	ΤΗΛ.: 22580100	ALPHA	ΤΗΛ.: 22212400	CAPITAL	ΤΗΛ.: 25577577	MOVIES BEST
	22.15 Selma		22.00 Smallville		22.00 Το νησί		21.20 La Pasta Pomilwri		21.20 The Hobbit		21.15 Λούπς Night Show		07.00 Τηλεαγορά 08.35 Η Ρόζι στον πύργο με τα φαντάσματα 10.25 Big 12.20 Φτωχός εκατομμυριούχος 14.00 Τηλεαγορά 15.10 Ο ανακατωσούρας 17.00 Τηλεαγορά 19.00 Ξένη ταινία 21.00 Ξένη ταινία 23.00 Ξένη ταινία 01.15 Donkey Punch 02.55 Κάποιος να με προσέχει	
07.30 Θεία λειτουργία 10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά. 11.10 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή. 11.40 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής. 13.30 Αιώνεσθαι περί πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου. 14.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού. 15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) «Χαμπής Τσαγγάρης» 17.15 Ταξίδι στο χρόνο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική) 18.20 Η Αλισσάβου - (Ε) Κυριακτικό σκετς, με τους Στέλιο Καυκαρίδη, Σώτο Φιλιππίδη, κ.ά. 18.50 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 19.20 Πεταλούδα - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής. 20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 21.05 Τετ - Α - Τετ - (Ε) «Γιώργος Μπαμπινιώτης, Σέλιμα (Selma) Βιογραφική ταινία, με τους Ντέιβιντ Ουέλλουο, Τομ Γουίλκινσον, κ.ά. 23.15 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 23.20 Συνέχεια της ταινίας 00.20 The Graham Norton Show Chat show. 01.15 EU4U - (Ε) 02.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε) 03.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) 04.00 Ταξίδι στο χρόνο - (Ε)	07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Ταχυδρομικό τρενάκι δ. Παρέα με τον Ανδρέα ε. Πιμ και Πίμπα 09.30 FINA Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Υγρού Στίβου Καταδύσεις 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 11.30 Ο σούπερ Γουάι Κουόμενα σχέδια. 12.00 FINA Πρωτάθλημα Υγρού Στίβου Water Polo Γυναικών 13.30 National Geographic: Inside Maritime Singapore - (Ε) Ντοκιμαντέρ. 14.45 FINA Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Υγρού Στίβου 16.15 National Geographic: Egypt's Treasure Guards Ντοκιμαντέρ. 17.30 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου. 18.00 Φταιει ο Φιντέλ (La Faute à Fidel) Βιογραφική ταινία, με τους Νίνα Κέρβελ Μπέι, Ζουλί Ντεπαρντιέ, κ.ά. 19.40 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Αγγλική) 19.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 Tasty Tales - (Ε) 20.30 Art of Space - (Ε) 21.00 The Graham Norton Show Chat show. 22.00 Smallville, VIII Νεανική σειρά. 23.30 Οι Σεφ, II (Chefs). Κοινωνική σειρά. 00.30 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε) 00.45 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ	05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη. 09.45 Για πάντα παιδιά - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά. 10.45 Celebrity Travel - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 11.45 ΦΑΚΑΤΕΤΟΥΣ - (Best Of) Σατιρική εκπομπή. 12.15 Life is a beach Ταξιδιωτική εκπομπή με τους Χάρη Κιγιαδάκη, Αλέξανδρο Προκοπάκη, Γιάννη Βαρελά. 12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την Ιωσφίνα Τζουγανάκη. 15.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 17.00 Για την παρέα...-(Best of) Ψυχαγωγική εκπομπή. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή. 19.10 Ευτυχημένοι μαζί - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Κατερίνα Λέχου, κ.ά. 20.10 OMEGA NEWS 21.05 Fars Attack - (Ε) Ντοκιμαντέρ. 22.00 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά. (Τελευταίο) 22.45 Μπαρζελέρο Ελληνική ταινία. 00.40 Ευτυχημένοι μαζί - (Ε) 01.40 Hannibal - (Ε) Ξένη αστυνομική σειρά. 02.40 DanSing Junior - (Ε) Παιδικός διαγωνισμός	12.20 La Pasta Pomilwri 06.10 Πρωινή ενημέρωση 06.40 Πλάκα μου κάνεις - (Ε) Ελληνική σειρά. 07.30 Το έβδομο κλειδί - (Ε) Κυπριακή σειρά. 08.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή σειρά. 09.50 Mamma Mia (Ε) 10.20 Άκρως οικογενειακών (Ε) Ελληνική σειρά. 12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία. 12.50 Ονειροπανίδα - (Ε) Ελληνική σειρά 13.20 Το κοροϊδάκι της δεσποινίδος Κλασική κωμωδία, με τους Ντίνο Ηλιόπουλο, Διον. Παπαγιαννόπουλο. 14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης Κωμική σειρά. 14.50 Streat food - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής. 15.40 Την πάτσα - (Ε) Κωμική σειρά. 16.30 La Pasta Pomilwri 2 - (Ε) Κωμική σειρά. 17.20 Εσύ... στον κόσμο σου Κωμική σειρά. 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄ 18.10 Συνέχεια της σειράς 18.40 Μην ψαρώσεις - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 La Pasta Pomilwri - (Ε) 22.15 Εσύ... στον κόσμο σου Κωμική σειρά. 23.15 Pitch perfect Αισθηματική κωμωδία. 00.00 Τίτλοι ειδήσεων 00.10 Συνέχεια της ταινίας 01.10 Τρίχες - (Ε) 02.00 Τα μαχαίρωματα - (Ε) 02.50 Ο γηπευτής - (Ε)	06.20 Λάθος, κέρδιες! - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 07.00 Όσο έχω εσένα - (Ε) Κωμική σειρά. 08.20 Κόκκινο ποδilatο - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής. 09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 10.00 Στο χωριό μας - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 10.40 Παντρεμένοι κι οι δυο Κωμική σειρά. 11.40 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου. 12.20 Food n' friends Μαγειρικό show. 13.00 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή. 15.00 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο. 18.00 Γεγονότα σε συντομία 18.10 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε) Κωμική σειρά. 19.30 Λάθος, κέρδιες! - (Ε) Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι, με τη Γιώτα Δαμανού. 20.20 Τομές στα γεγονότα 21.15 Έχεις τη δύναμη Μικρά δεκάλεπτα ντοκιμαντέρ, με τη Κρίστη Παπαδοπούλου. 21.20 The Hobbit: An Unexpected Journey Περιπέτεια φαντασίας, με τους Ίαν ΜακΚέλεν, Μάρτιν Φρίμαν, κ.ά. 01.00 Γεγονότα σε τίτλους 01.10 Mayday 02.00 I survived 03.00 Καταγίδα - (Ε) 04.00 Ζωή ποδilatο - (Ε) 05.00 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)	06.15 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 07.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση. 08.30 Έρωτας με επιδόση ΟΓΑ Κωμική σειρά. 09.15 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά. 10.45 Αστέρας Ραχούλας - (Ε) Κωμική σειρά. 11.30 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Ελληνική σειρά. 13.00 Οικογενειακές ιστορίες Ελληνική σειρά. 14.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηθρασίλειου. 15.20 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά. 16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου, III Κωμική σειρά. 19.30 Το σόι σου, IV - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου. 20.15 ALPHA NEWS 21.15 Λούπς Night Show (Τελευταίο Live) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούπ Πατσάιδη. 00.15 Η φαμίλια - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 01.00 Ιστορίες του αστυνομικού Μπέκα Αστυνομική σειρά. 02.30 World Party - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 03.45 10η εντολή - (Ε) Αστυνομική σειρά. 04.30 Στην υγεία μας	06.30 Παιδική ζώνη 09.30 Cook Eat - (Ε) 11.00 Τηλεαγορά 13.00 Μόνο για σένα - (Ε) 14.00 Press Weekend 16.30 Τηλεαγορά 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 18.45 Ταξίδι γεύσεων 19.20 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 19.40 ANNITA Airlines 21.30 Το ταξίδι της ζωής 22.30 Σχέδιο Β΄ Ρομαντική κομεντί. 00.30 Ξένες σειρές 03.15 Video Clips								
TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000														
06.30 Παιδική ζώνη 09.30 Cook Eat - (Ε) 11.00 Τηλεαγορά 13.00 Μόνο για σένα - (Ε) 14.00 Press Weekend 16.30 Τηλεαγορά 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 18.45 Ταξίδι γεύσεων 19.20 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 19.40 ANNITA Airlines 21.30 Το ταξίδι της ζωής 22.30 Σχέδιο Β΄ Ρομαντική κομεντί. 00.30 Ξένες σειρές 03.15 Video Clips														
SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126														
12.00 Oggy & The Cockroaches 13.00 Angels Friends 14.00 Glimmies 15.00 Nonty 15.30 Maya The Bee 16.00 Heidi 16.30 Horseland 17.00 Rabbids, II 17.30 Puppy In My Pocket 18.00 Oggy & The Cockroaches 18.30 The Owl 19.00 Popples 19.30 Glitter Force 20.00 Digimon Fusion 21.00 Pacman 22.00 Super Mario 23.00 Extreme Dino														
05.45 Ο εχθρός του λαού 07.30 Τρελοί πολυτελείας 09.10 Τρίτη και 13 10.55 Ο χρυσός και ο τενεκές 12.35 Όλοι θα ζήσουμε 14.15 Κούνια που σε κούναγε 15.40 7 μέρες ψέματα 17.10 Πάρε κόσμε 18.45 Ο τσαρλατάνος 20.20 Η καφετζού 22.00 Η χαρτοπαίχτρα 23.45 Η περιπερού 00.55 5000 ψέματα 02.45 Πατρίς, Λαστεία, οικογένεια 04.20 Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται														

Το ηλεκτρομαγνητικό σύμπαν του Takis

Η «Κ» επισκέφθηκε την έκθεση στην Tate Modern προς τιμήν του Έλληνα «λαϊκού καλλιτέχνη» και «ενστικτώδους επιστήμονα»

Της απεσταλμένης μας στο ΛΟΝΔΙΝΟ
ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Ο **ηλεκτρισμός** υπερβαίνει τη φύση και ανανεώνει την ανθρώπινη ευαισθησία. Η ενέργεια διαθέτει φρόνημα και ο έρωτας εξέγερση. Οι φουτουριστές καλλιτέχνες υπέγραψαν το μανιφέστο τους στα 1910, ένα από τα πρώτα ουτοπικά κινήματα του 20ού αιώνα. Ο Παναγιώτης Βασιλάκης προφανώς το ανακάλυψε πολλά χρόνια αργότερα, όταν πλέον είχε αρχίσει να δημιουργεί τον εαυτό του, και να μετασχηματίζεται σε έναν πολυσχιδή καλλιτέχνη που εκπροσώπησε την avant-garde της εποχής του. Μπορεί να ήταν στο Παρίσι όπου εγκαταστάθηκε από το 1954, στο Λονδίνο ή στη Νέα Υόρκη.

Πάντως, είναι βέβαιο ότι ο Βασιλάκης, το φτωχόπαιδο της πολυμελούς αθηναϊκής οικογένειας, που έγινε ο γλύπτης Takis, κεντρικά φυσιογνωμία των διεθνών καλλιτεχνικών και λογοτεχνικών κύκλων, υπήρξε με τον τρόπο του ένα φυσικό φαινόμενο μεγάλης ισχύος. Αυτοδίδακτος καλλιτέχνης και πολυμαθής, έθεσε στην υπηρεσία της γλυπτικής τις δυνάμεις που κυβερνούν το σύμπαν και έβαλε τον ηλεκτρομαγνητισμό στις αίσουσες τέχνες. Οι φουτουριστές θα τον αναγνώριζαν ως άξιο τέκνο τους για τις επιδόσεις του τόσο στην τέχνη όσο στην επιστήμη, στον έρωτα και στη νεωτερικότητα. Η δε Tate Modern,

Η γλυπτική του –μεγάλα μεταλλικά κομμάτια, υλικό φαινομενικά σκληρό και δύσπλαστο– ακυρώνει τη βαρύτητα, μετατρέπει το αόρατο σε ορατό και τη στατικότητα σε κίνηση.

αυτό το καλοκαίρι του αφιερώνει μια μεγάλη έκθεση, τη μεγαλύτερη στη Μεγάλη Βρετανία, ανανεώνοντας το ενδιαφέρον κοινού και κριτικών για μία από τις αυθεντικότερες καλλιτεχνικές φωνές της Ευρώπης από τη δεκαετία του 1960. «Από τότε η σύγχρονη τέχνη μπορεί να είναι τόσο ευφάνταστη και παιχνιδιάρικη», αναρωτήθηκε ο Μάικλ Ουέλεν, επιμελητής διεθνούς τέχνης της Tate Modern ξεκινώντας την ξενάγησή του στις αίσουσες της γκαλερί. «Πώς είναι δυνατόν να καταρρίπτει τις συμβάσεις με τέτοια χαρά;», συνέχισε μεταφέροντας σε όλους εμάς που τον ακούγαμε το πνεύμα και την επιθυμία του καλλιτέχνη για μια έκθεση χωρίς σοβαροφάνεια. Ο

Telumiere No4 (λεπτομέρεια), 1963-64. Μεταλλικά τμήματα μηχανών, λάμπες, ξύλο, ορείχαλκος, ατσάλι, ηλεκτρομαγνήτες.

Telepainting (λεπτομέρεια), 1964. Κεραμικό, σίδηρο, λαμπτήρες, μαγνήτες, νάιλον νήμα, πλαστικό, ρεοστάτες, βινύλιο, ξύλο.

Takis, ενεννιάχρονος πλέον και με μια καριέρα 70 ετών στο ενεργητικό του, δεν ήταν παρών, αλλά έστειλε μέσω μαγνητικών κυμάτων την ακατάβλητη όρεξή του για δημιουργία και ανατροπή. Η εγκατάσταση, με τίτλο «Μαγνητικό πεδίο», εισάγει τον επισκέπτη απευθείας στη μαγεία που δημιουργεί με τη δουλειά του: ένα μοντέρνο «λιβάδι» όπου εκατοντάδες μικρά γλυπτά με μαγνητικά κεφάλια ενεργοποιούνται κάθε λεπτό μέσω μαγνητών που κρέμονται από την οροφή, σαν να ανταποκρίνονται σε ανεπαίσθητη πνοή ανέμου. Το έργο δεν έχει παρουσιαστεί ξανά από τη δεκαετία του 1970. Δημιουργήθηκε στη Νέα Υόρκη το 1969, στο στούντιο που είχε ο καλλι-

τέχνης στο ιστορικό πλέον Chelsea Hotel. «Θέλω να πιστεύω ότι οι μαγνητικές δυνάμεις που εκλύονται από το έργο συναντούν κάπου την Τζάνις Τζόπλιν και τον Τζιμ Μόρισον», είπε ο Ουέλεν, κάνοντας μια εντυπωσιακή εισαγωγή.

Παιχνίδι με το φως

Ακολουθώντας τον περνάμε ανάμεσα στα 80 έργα της έκθεσης, που στην πλειονότητά τους αλλάζουν με την κάθε μας ματιά. Η γλυπτική του Takis –μεγάλα μεταλλικά κομμάτια, υλικό φαινομενικά σκληρό και δύσπλαστο– ακυρώνει τη βαρύτητα, παίζει με το φως, μετατρέπει το αόρατο σε ορατό και τη στατικότητα σε κίνηση. Η ροή της ενέργειας ζω-

Magnetic Wall 9 (Red), 1961. Ακρυλικό σε καμβά, μαγνήτες, χάλκινο σύρμα, αφρός, πλαστικό, ατσάλι.

Radar (λεπτομέρεια), 1960. Αλουμίνιο, μαγνήτης, νάιλον νήμα. Ένα από τα 80 έργα του Takis που φιλοξενούνται στην Tate Modern.

ντανεύει άχρηστα ευρήματα (objets trouvés) σε έργα τέχνης, και υποχρεώνει τα μηχανολογικά εξαρτήματα αεροπλάνων να φλερτάρουν μεταξύ τους σαν χορευτές σε μαγνητικό μπαλέτο. Το μπλε φως του υδραργύρου ακτινοβολεί στην αίσουσα μαζί με τα πολύχρωμα σινιάλα που στέλνουν οι ομώνυμες εγκαταστάσεις («Signal»). Παντού κυριαρχούν η ορμή και ο δυναμισμός της επιστήμης σε συνδυασμό με τη χάρη και την εφευρετικότητα της αυθεντικής δημιουργίας. Ο επιμελητής δίνει πληροφορίες για τα εκθέματα και παράλληλα μας μεταφέρει στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητα του καλλιτέχνη, τα οποία αντικατοπτρίζονται στο έργο του:

τη συμμετοχή του στην ελληνική Εθνική Αντίσταση και το ενδιαφέρον του για τα κοινά, την εγκατάστασή του στο εξωτερικό, τη γνωριμία με τον Αλμπέρτο Τζακομέτι και τον Ιβ Κλάιν, τη συναναστροφή με τους Αμερικανούς Beat, την αναγνώριση από τον Μαρσέλ Ντισάν. Πολλές φορές τα λόγια του καλύπτονται από τον δυνατό ήχο που έρχεται από την τελευταία αίσουσα και δονεί όλο τον χώρο, γεγονός που μάλλον θα ενθουσίαζε τον γλύπτη, ο οποίος δεν συμπαθεί τις θεωρητικές αναλύσεις και χαρακτηρίζει τον εαυτό του «ενστικτώδη επιστήμονα» και «λαϊκό καλλιτέχνη».

Ξεκινώντας από ένα τεράστιο παράθυρο που έχει θέα στον Τά-

μεση και στη Millenium Bridge, η αίσουσα που ολοκληρώνει την έκθεση –η αγαπημένη του Μάικλ Ουέλεν και δική μας– φιλοξενεί 2 μεγάλα μουσικά έργα: το «Musical Sphere» (1985) και το «Gong» (1978), που είναι κατασκευασμένο από τη σκουριασμένη δεξαμενή ενός τάνκερ. Ήδη, από το 1965 ο Takis δημιούργησε μουσικά γλυπτά-μπαλάντες με μαγνητισμό και ηλεκτρισμό, σε μια προσπάθεια να συλλάβει και να αποδώσει τον ήχο του σύμπαντος. Σε τακτά χρονικά διαστήματα ένας από τους φροντιστές της έκθεσης χτυπά την τεράστια κυρτή επιφάνεια του γκογκ και ο βροντερός ήχος καλύπτει όλες τις φωνές. «Το χτυπάμε κάθε 15 λεπτά, για να δώσουμε αρκετό χρόνο στους επισκέπτες να διαλογίζονται», διευκρινίζει ο επιμελητής. Τόσο το «Gong» όσο και τα «Signal Forests» –λεπτά και ψηλά γλυπτά, που θυμίζουν άλλστε ραδιοκεραία και άλλστε μεταλλαγμένα φυτά ή έντομα– έφτασαν στο Λονδίνο απευθείας από την Αθήνα και το Ίδρυμα Takis.

Στην Πάρνηθα

Εκτός αυτού του χώρου, δεν έχουν παρουσιαστεί εδώ και πολλές δεκαετίες. Οχι μόνον τα συγκεκριμένα, αλλά και πολλά από τα έργα του καλλιτέχνη μπορεί να τα δει κανείς στο «Κέντρο ερευνών για την τέχνη και την επιστήμη». Εκεί ιδρύθει από τον ίδιο σε μια έκταση 10 στρεμμάτων στον λόφο Γεροβουνό στους πρόποδες της Πάρνηθας, και εκεί βρίσκεται εκτός του μουσείου το σπίτι και εργαστήριό του, ενώ μερικά από τα μεγάλα γλυπτά αναμετρώνται με το φως και τα φυσικά φαινόμενα στον κήπο.

Σε αυτόν τον τόπο που επέλεξε για τα υψηλά μαγνητικά πεδία του λόφου, συνάντησαν οι επιμελητές Μάικλ Ουέλεν και Γκάι Μπρετ τον γλύπτη, προαναγγέλλοντας την έκθεση. «Σκοπός της Tate Modern ήταν να επαναφέρει στο προσκήνιο το έργο ενός από τους πιο καινοτόμους δημιουργούς του 20ού αιώνα», σημειώνεται στον κατάλογο, ο οποίος συνοδεύει την έκθεση και περιέχει καινούργιες έγχρωμες φωτογραφίες των έργων και κριτικά δοκίμια. Η έκθεση διοργανώνεται από την Tate Modern σε συνεργασία με το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Βαρκελώνης –όπου θα μεταφερθεί τον προσεχή Νοέμβριο– και το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, το οποίο θα τη φιλοξενήσει από τον Μάιο του 2020.

 Takis: Sculptor of Magnetism, Light and Sound, έως 27 Οκτωβρίου 2019.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Ειλικρινής και βαθιά ανθρώπινος Μπαχ από τον Γιο-Γιο Μα

Φαίνεται πως το Φεστιβάλ Αθηνών έχει πράγματι βρει τη συνταγή και κατόρθωσε το ακατόρθωτο: στις 30 Ιουνίου γέμισε το Ηρώδειο για μια εξαιρετικά απαιτητική συναυλία, κατά την οποία ο διάσημος τσελίστας Γιο-Γιο Μα ερμήνευσε και τις έξι σουίτες για τσέλο του Μπαχ. Ένα τσέλο μόνο του στη σκηνή –με ενίσχυση εξαιρετικής ποιότητας– έπαιξε έξι ομοειδή έργα επί δυόμιση ώρες χωρίς διάλειμμα μπροστά σε πέντε χιλιάδες θεατές, οι οποίοι παρέμειναν στις θέσεις τους μέχρι το τέλος με σχετικά μικρές απώλειες! Και αυτό, τη στιγμή που για περισσότερα από δώδεκα χρόνια άλλες εκδηλώσεις με πολύ δημοφιλέστερο ρεπερτόριο και εξίσου διάσημους ερμηνευτές άφηναν τις κερκίδες άδειες.

Είναι γεγονός πως οι έξι σουίτες του Μπαχ έχουν διαφορετικό στάτους στον κόσμο της μουσικής. Ακριβώς αυτό επιτρέπει στον Γιο-

Γιο Μα να περιοδεύει ερμηνευόμενος σε 36 πόλεις σε έξι ηπείρους προσφέροντας μια εμπειρία που ενώνει τους ανθρώπους, σε μια εποχή που αρκετοί επενδύουν σε διαχωρισμούς. Ταυτόχρονα, οι σουίτες αυτές είναι εξαιρετικά απαιτητικές, τόσο για τον ερμηνευτή όσο και για τον ακροατή. Ακούγοντάς

Τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα της μουσικής εμπειρίας αναδεικνύει ο διάσημος τσελίστας με την παγκόσμια περιοδεία του.

τες στη σειρά, χωρίς διακοπή, ενσχυεται η θεωρία όσων υποστηρίζουν ότι γράφκαν εξ αρχής ως «κύκλος», καθώς συνειδητοποιεί

Ο Γιο-Γιο Μα μαζί με πολυφωνικό συγκρότημα ερμήνευσε στο τέλος ένα ηπειρώτικο τραγούδι.

κανείς άμεσα και καθαρά τις συνδέσεις ανάμεσά τους. Ειδικά όταν τις αποδίδει ένας από τους κορυφαίους τσελίστες της εποχής, εξοι-

κειωμένος εδώ και πολλές δεκαετίες με τη συγκεκριμένη μουσική και με τα ποικίλα μουσικολογικά και ερμηνευτικά ζητήματα που θέ-

τουν τα χειρόγραφα του Μπαχ.

Η εξοικείωση ήταν σαφέστατη στην ερμηνεία του Γιο-Γιο Μα. Χειριζόταν με πρωτοφανή άνεση το υλικό του, ήξερε τι επιδίωκε και είχε κατασταλάξει στην ερμηνευτική του πρόταση. Καθένα από τα έξι μέρη κάθε σουίτας, το πρελούδιο και οι χοροί που το ακολουθούν, είχαν τον δικό τους διακριτό χαρακτήρα, ο οποίος δεν διαγραφόταν μονάχα στις εκφράσεις του προσώπου του τσελίστα, αλλά αποτυπωνόταν εξίσου στον ήχο, αν έκλεινε κανείς τα μάτια. Ο Μα δεν αρνήθηκε τη λαμπρότητα στην «κουράντ» της δεύτερης σουίτας ή την ανάλαφρη κομψότητα στην «μπουρέ» της τρίτης – τη χαρά της ζωής ενός ανθρώπου ο οποίος απέκτησε εικοσιπαιδιά. Αντιθέτως, υπογραμμίζοντας τα στοιχεία αυτά, προέβαλε ακόμα επιτυχεστέρα τις εκφραστικές και βαθιά ποιητικές στιγμές ενδοσκόπησης, πνευματικής αναζήτησης

και ψυχικής ανάτασης που είναι «σαραμπάντες», όχι μόνο η περίφημη της πέμπτης σουίτας, αλλά και οι έξι.

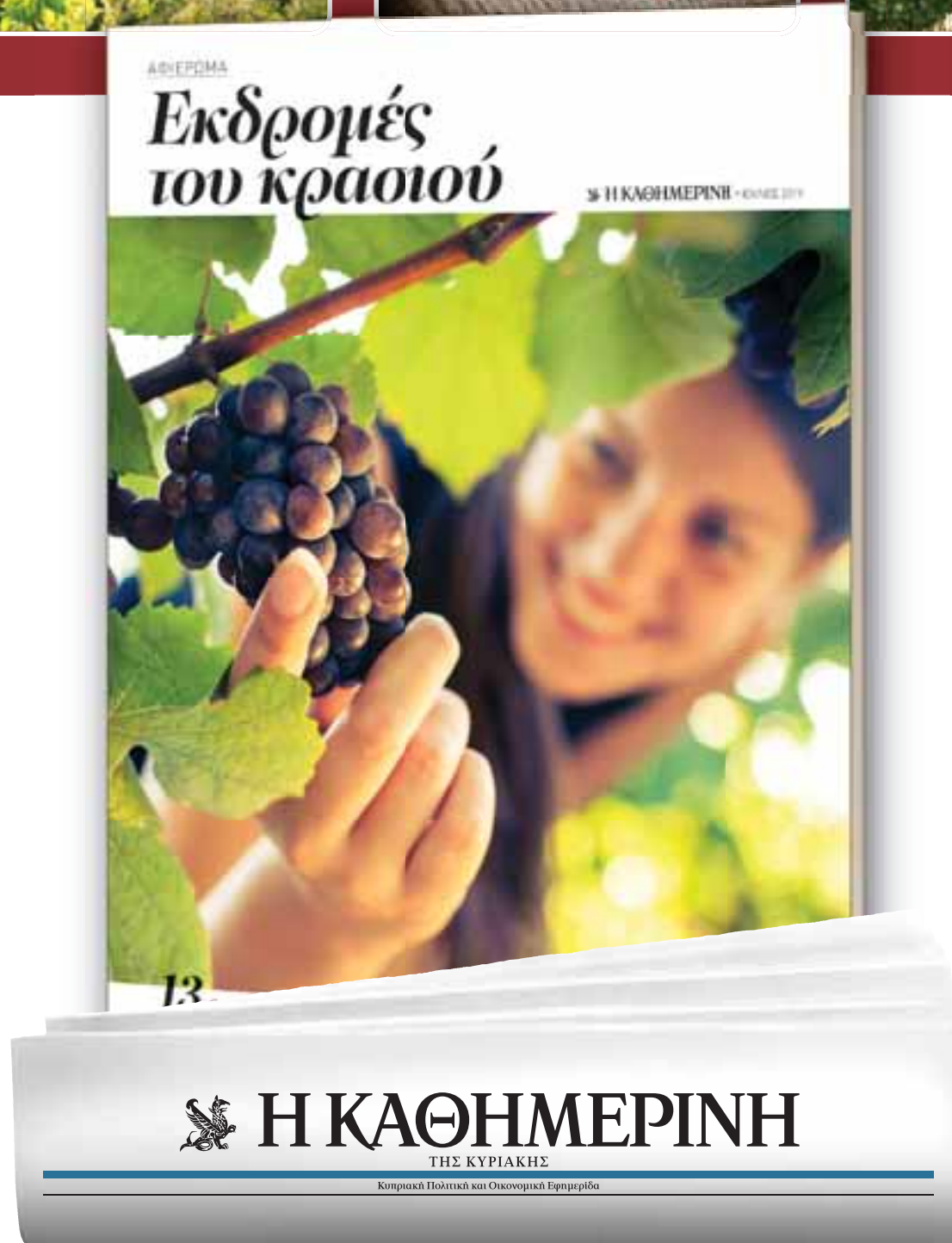
Οι τεχνικές ευκολίες και η εξοικείωση με τα έργα του επέτρεπαν να χρωματίζει και να διαφοροποιεί με λεπτομέρεια, η οποία όμως ήταν ευδιάκριτη και συνεπώς γινόταν αντιληπτή από σουίτα σε σουίτα. Το στοιχείο αυτό ήταν ένα από τα πλέον θαυμαστά της ερμηνείας του καθώς... ο ήχος χάνεται μόλις εκπνεύσει: η εντύπωση, όμως, που δημιουργούσε ο Γιο-Γιο Μα αποτυπωνόταν τόσο έντονα, ώστε μπορούσε να έρθει σε διάλογο με μια ανάλογή της, είκοσι λεπτά αργότερα.

Χωρίς να κάνει τον βασικό στόχο του, στο τέλος της βραδιάς ο Μα έφερε στη σκηνή ένα πολυφωνικό συγκρότημα που ερμήνευσε ένα ηπειρώτικο τραγούδι, υπογραμμίζοντας τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα της μουσικής εμπειρίας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Εκδρομές του κρασιού

13

*Οινοποιεία προορισμοί
για εξορμήσεις και
πλούσιες γευστικές
εμπειρίες, από την ορεινή
Λευκωσία και τα
κρασοχώρια Λεμεσού ως
την Παναγιά της Πάφου.*

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΟΙΝΟΥ ΓΗ
ΟΜΟΔΟΣ
ΚΤΗΜΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»